

ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

นายฉันทส ทองช่วย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2526

ISBN 974-562-462-4

CURRENT THAI DIALECTS IN KELANTAN KEDAH AND PERLIS

Mr.Chanthas Thongchuay

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Doctor of Arts

Department of Thai

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ	ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส
โดย	นายฉันทิส ทองช่วย
ภาควิชา	ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วิจินต์ ภาณุพงศ์
ปีการศึกษา	๒๕๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วัฒนพร)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมันตดา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจินต์ ภาณุพงศ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ฤทธิพร ขำนิโรธสานต์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส
ชื่อนิสิต	นายฉันทส ทองช่วย
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์
ภาควิชา	ภาษาไทย
ปีการศึกษา	๒๕๒๕

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา (๑) ระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะการเรียงคำของประโยค ในภาษาถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ประเทศมาเลเซีย (๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษากrungเทพา และ (๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในเมืองไทย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์นี้ได้จากกวีเร เตินทางไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่คิดเลือกจากผู้ใช้ภาษาถิ่นแต่ละถิ่น รวม ๕ คน

ผลการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ เรื่องใหญ่ ๆ คือ (๑) เรื่องระบบเสียงซึ่งประกอบด้วยระบบเสียงวรรณยุกต์ ระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ และลักษณะของพยางค์ (๒) เรื่องคำซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างของคำและการสร้างคำ หมวดคำ การใช้ศัพท์ และความหมายของคำ (๓) เรื่องการเรียงลำดับคำ (๔) เรื่องอิทธิพลของภาษามลายูต่อภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในภาษาถิ่น ๓ ถิ่นที่วิจัย และ (๕) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย พบว่าภาษาถิ่น ๓ ถิ่นนี้มีทั้งลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันโดยแนวภาษ ไทย ไทรบุรีกับมาเลเซียเหมือนกันมากในเรื่องคำ ๆ เช่น การใช้คำพ้องคำ แต่

แตกต่างจากภาษาไทยกลันตันอย่างเห็นได้ชัด และทั้ง ๓ ภาษานี้จะแตกต่างจากภาษากง เทพา แต่จะคล้ายคลึงกับภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในเรื่องระบบเสียง โครงสร้างของคำ การใช้ศัพท์และการเรียงลำดับคำ

เมื่อนำผลการวิจัยนี้ไปเปรียบเทียบและจัดกลุ่มภาษากับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ รูปแบบของระบบพยัญชนะ และการเลือกใช้เสียงสระประสมบางเสียงในคำบางคำ เป็นเกณฑ์แล้ว สามารถจะจัดให้ภาษาไทยกลันตันอยู่กลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ ส่วนภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสอยู่กลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ศึกษาภาษาถิ่นย่อยในแต่ละรัฐ รวมทั้งรัฐอื่น ๆ ด้วยในครั้งต่าง ๆ ตามแนวการวิจัยนี้ ตลอดจนด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมในฐานะที่เป็นภาษาของคนไทยที่พูดได้ ๒ ภาษา คือทั้งภาษาไทยและมลายู

Thesis Title	Current Thai Dialects in Kelantan, Kedah and Perlis
Name	Mr.Chanthas Thongchuay
Thesis Advisor	Associate Professor Vichin Panupong, Ph.D.
Department	The Thai Language
Academic Year	1982

ABSTRACT

The aim of this research is to study (1) the phonology, word-structure and word-classes, meanings of certain words, and word order in sentences in the present Thai dialects spoken in Kelantan, Kedah and Perlis, Malaysia; (2) to compare the result of the study with Bangkok dialect; and (3) the relation of each dialect under study spoken in Malaysia with the southern Thai dialects spoken in Thailand.

The data were collected from 9 informants altogether selected as representatives from the three districts.

The study of the dialects consists of 5 major aspects: (1) the phonological system, comprising the systems of tones, the systems of consonants and vowels, the distribution of consonants and vowels, and the characteristics of the syllables; (2) word-structure, word-classes, the uses of certain words and their

meanings; (3) word order; (4) the influence of the Malay language on the three Thai dialects under study; and (5) the relation of each dialect under study spoken in Malaysia with the southern Thai dialects spoken in Thailand. The result of the study shows that there exist both similarities and differences in these aspects.

Considering the similarities and differences, Kedah and Perlis dialects may be grouped together and separated from Kelantan dialect. These dialects are remarkably different from Bangkok dialect but clearly similar to the dialects spoken in the southern part of Thailand.

The three Thai dialects under study were influenced by the Malay language in all these aspects: in the phonological system, word-structure, the uses of certain words and word order.

A comparison of the three dialects with the southern Thai dialects on the basis of the patterns of the tonal split, certain patterns of the consonant system, and selectional differences of certain diphthongs shows that the Kelantan dialect is closely related to the Takbai dialect whereas the Kedah and Perlis dialects are closely related to Nakhon Sithammarat and Songkhla dialect group.

The researcher suggests that a replicate study be done on sub-dialects spoken by bilingual speakers in all parts of Malaysia. A socio-linguistic study of the same group of speakers would also provide additional insight into the understanding of these sub-dialects.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ทั้งจากคณะบุคคล
และสถาบันหลายฝ่าย

รองศาสตราจารย์ ดร.วิจินต์ ภาณุพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์
ผู้พร่ำสอนผู้วิจัยมาด้วยความเหนื่อยยากตั้งแต่ต้น นับได้ว่าเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัย
อย่างมาก ทั้งในด้านความรู้ ปัญหา และคุณธรรมนานัปการ ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกซึ่งในพระคุณ
อย่างหาที่สุคติได้

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี
แย้มนิคดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำและอาจารย์ดุษฎีพร ขำนิโรตคานต์
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณาจารย์ทั้งภาควิชาภาษาไทยและภาควิชาภาษาศาสตร์แห่งคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณกันวันน์ นาคชุ่ม คุณวันเพ็ญ แก้วพาลชน คุณรัตน์ ทองประเสริฐ
ศาสตราจารย์สุทัศน์ และคุณสังเวียน ชูใหม่ อาจารย์กัตติยา สานและ อาจารย์กัญจลวณิช เสาะเสาะ
อาจารย์เทียนมณี บุญจุน ศาสตราจารย์กระแสร์ มาลัยามรณ รองศาสตราจารย์อุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์
อาจารย์ประพนธ์ เรืองพรงค์ และอาจารย์ชำเรือง พัทธขันธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้
กำลังใจ ให้คำปรึกษาหารือแก่ผู้วิจัยด้วยไมตรีจิตอันดีตลอดมา

ขอบพระคุณผู้นำกลุ่มคนไทยทั้ง ๓ รัฐ ผู้บอกภาษาทั้ง ๔ ท่าน และผู้ให้ความสะดวกในการ
เก็บข้อมูลภาคสนามในประเทศมาเลเซียทุกฝ่าย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันทั้งสองไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายขอขอบคุณ คุณปรีดี ทองช่วย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย เป็นเอนกประการ

จำรัส ทองช่วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ข
รายการตารางประกอบ	ค
รายการแผนผังประกอบ	ด
รายการแผนที่ประกอบ	ท
 บทที่	
๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
ข้อตกลงเบื้องต้น	๔
สมมุติฐานของการวิจัย	๕
ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	๕
วิธีดำเนินการวิจัย	๖
รายละเอียดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย....	๒๔
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๕
๒ ระบบเสียงวรรณยุกต์	
คำอธิบายเกี่ยวกับวรรณยุกต์	๕๓
การทดสอบเสียงวรรณยุกต์.....	๕๖
หน่วยเสียงและสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์	๖๑
หน่วยเสียงและสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์	
ภาษาไทยกสันตัน.....	๖๑

บทที่

หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทย	
ไทรบุรี.....	๖๘
หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยปะลิส...	๗๕
เปรียบเทียบวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯกับภาษาถิ่นที่วิจัย	
๓ ถิ่น	๘๓
เปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียง	
วรรณยุกต์ ๒๐ คำ	๘๓
เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯกับ	
ภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น.....	๘๖
เปรียบเทียบลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทย	
กรุงเทพฯกับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น.....	๘๓
การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์.....	๘๘
การ เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกanton	๘๘
การ เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรี.....	๙๐๓
การ เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส	๙๐๓
๓ ระบบเสียงพยัญชนะ	
หน่วยเสียงพยัญชนะ	๙๐๗
หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกanton	๙๐๗
หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทรบุรี	๙๑๐
หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิส	๙๑๓
สัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ	๙๑๕
ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วย	๙๑๗
พยัญชนะประสม (ควบกล้ำ).....	๙๒๖
พยัญชนะประสมในภาษาไทยกanton	๙๒๗
พยัญชนะประสมในภาษาไทยไทรบุรี	๙๓๑
พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิส	๙๓๖

บทที่

พยัญชนะท้าย	๑๓๘
เปรียบเทียบพยัญชนะระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับ	
ภาษาถิ่นกรุงเทพฯ.....	๑๔๑
พยัญชนะต้น เดี่ยว	๑๔๑
พยัญชนะประสม	๑๔๘
พยัญชนะท้าย	๑๕๓
๔ ระบบเสียงสระ	
หน่วยเสียงสระ เดี่ยว	๑๕๖
ลักษณะของหน่วยเสียงสระ เดี่ยว	๑๕๘
หน่วยเสียงสระประสม	๑๖๔
ลักษณะของหน่วยเสียงสระประสม	๑๖๔
เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น	
กับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ	๑๖๖
เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ เดี่ยว	๑๖๖
เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระประสม	๑๗๗
๕ การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ	
การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะ	๑๘๑
การแจกแจงของหน่วยเสียงสระ	๒๑๐
๖ พยางค์	
โครงสร้างของพยางค์	๒๒๘
โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน.....	๒๓๐
การแจกแจงของวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์	
แบบต่าง ๆ ในภาษาไทยกลันตัน.....	๒๓๑
โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยไทรบุรี.....	๒๓๘
การแจกแจงของวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์	
แบบต่าง ๆ ในภาษาไทยไทรบุรี	๒๓๘

บทที่

โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยปะลิส	๒๔๗
การแจกแจงของวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์	
แบบต่าง ๆ ในภาษาไทยปะลิส	๒๔๘
การแจกแจงของพยัญชนะและวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้าง	
แบบต่าง ๆ	๒๕๗
ภาษาไทยกลันตัน	๒๕๗
ภาษาไทยไทรบุรี	๒๖๖
ภาษาไทยปะลิส	๒๗๕
๗ โครงสร้างของคำ	๒๘๖
๘ การสร้างคำ	
การซ้ำคำ	๒๙๙
การซ้อนคำ	๓๐๖
การประสมคำ	๓๐๗
๙ หมวดคำ	๓๒๔
คำนาม	๓๒๕
คำลำดับเครือญาติ	๓๒๕
การใช้คำบอกลำดับเครือญาติในภาษาไทยกลันตัน	๓๖๖/๑
การใช้คำบอกลำดับเครือญาติในภาษาไทยไทรบุรี	
และปะลิส	๓๒๗
คำนำนานาม	๓๒๙
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำนำนานาม	๓๒๙
คำสรรพนาม	๓๓๑
สรรพนามบุรุษที่ ๑	๓๓๑
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑	๓๓๒
สรรพนามบุรุษที่ ๒	๓๓๔
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๒	๓๓๔

บทที่

สรรพนามบุรุษที่ ๓	๓๓๖
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๓	๓๓๗
คำลักษณนาม	๓๓๘
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำลักษณนาม	๓๔๐
คำบอกกำหนด	๓๔๑
ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำบอกกำหนด	๓๔๒
คำลงท้าย	๓๔๕
คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคคำถาม	๓๔๕
คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคอื่น ๆ	๓๔๘
คำกริยาวิเศษณ์	๓๕๓
คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหลังคำกริยา	๓๕๓
คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหน้าคำกริยา	๓๕๕
คำบุพบท	๓๕๖
๑๐ การเรียงลำดับคำ	
การเรียงลำดับคำที่ตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ	๓๕๘
การเรียงลำดับคำที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ	๓๗๐
๑๑ ความหมายของคำ	๓๗๗
คำในภาษาถิ่นที่วิจัยซึ่งใช้ในความหมายแตกต่างกันกับ	
คำในภาษาไทยกรุงเทพฯ	๓๗๘
คำพยางค์เดียวซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของคำซ้อนที่มี ๒ พยางค์ในภาษา	
กรุงเทพฯ แต่ใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้ในภาษาถิ่นที่วิจัย	๓๘๔

บทที่

คำคนละคำแต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยและภาษากองเทพฯ ใช้ในความหมายเดียวกัน	๔๐๖
คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น	๔๐๘
๑๒ อธิพจน์ของภาษามลายูต่อภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทวบุรีและปะลิส	๔๐๘
อธิพจน์ทางด้านเสียง	๔๐๘
อธิพจน์ทางด้านพยัญชนะ	๔๑๔
อธิพจน์ทางด้านคำ	๔๑๐
อธิพจน์ทางด้านเสียง	๔๑๘
๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้	๔๓๔
การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น	๔๓๔
การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๒ กลุ่มกับภาษาไทยถิ่นใต้	๔๔๒
สรุปการเปรียบเทียบภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นกับภาษาไทยถิ่นใต้ในด้านต่าง ๆ ..	๔๗๒
๑๔ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๔๗๔
ผลการวิจัย	๔๗๔
ข้อสังเกต	๔๐๘
ข้อเสนอแนะ	๔๑๗
บรรณานุกรม	๔๑๘
ภาคผนวก ก	๔๒๘
ภาคผนวก ข	๔๓๒
ภาคผนวก ค	๔๓๔
ภาคผนวก ง	๔๓๖
ภาคผนวก จ	๔๔๘
ประวัติผู้เขียน	๔๕๓

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงกล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ตามทฤษฎีของวิลเลียม เจ. เกดนีย์.....	๕๖
๒	แสดงรายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์	๕๘
๓	แสดงรายการคำที่ใช้ทำแผ่นภาพคลื่นเสียง	๖๐
๔	แสดงการเปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียง วรรณยุกต์ ๒๐ คำ.....	๘๓
๕	แสดงสัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันตัน.....	๑๐๗
๖	แสดงสัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทรบุรี	๑๑๐
๗	แสดงสัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิส	๑๑๓
๘	แสดงเสียงพยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน	๑๒๗
๙	แสดงเสียงพยัญชนะประสม ในภาษาไทยไทรบุรี	๑๓๒
๑๐	แสดงเสียงพยัญชนะประสม ในภาษาไทยปะลิส	๑๓๗
๑๑	แสดงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส	๑๓๘
๑๒	แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและ ปะลิส	๑๔๖
๑๓	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว กับ หน่วยเสียงสระในภาษาไทยกลันตัน	๒๐๑
๑๔	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวกับ หน่วยเสียงสระในภาษาไทยไทรบุรี	๒๐๒
๑๕	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวกับหน่วย เสียงสระในภาษาไทยปะลิส	๒๐๓
๑๖	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะประสมกับหน่วย เสียงสระในภาษาไทยกลันตัน	๒๐๔

ตารางที่

๑๗	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะประสมกับ หน่วยเสียงสระในภาษาไทยไทบุรี	๒๐๕
๑๘	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะประสม กับหน่วยเสียงสระในภาษาไทยปะลิส	๒๐๖
๑๙	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงสระกับพยัญชนะท้าย ในภาษาไทยกลันตัน	๒๐๗
๒๐	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงสระกับพยัญชนะท้ายใน ภาษาไทยไทบุรี	๒๐๘
๒๑	แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงสระกับพยัญชนะท้ายใน ภาษาไทยปะลิส	๒๐๙
๒๒	แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตันใน โครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ	๒๓๐
๒๓	แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทบุรี ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ	๒๓๔
๒๔	แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ปะลิส ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ	๒๔๔
๒๕	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และ โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน	๒๖๑
๒๖	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้าง ของพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน โดยเขียนตามอักขรวิธีไทย	๒๖๓
๒๗	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และ โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยไทบุรี	๒๗๐
๒๘	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้าง ของพยางค์ในภาษาไทยไทบุรี โดยเขียนตามอักขรวิธีไทย	๒๗๒
๒๙	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้าง ของพยางค์ในภาษาไทยปะลิส	๒๗๔

ตารางที่

ด. .
หน้า

๓๐	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยานะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้าง ของพยางค์ในภาษาไทยปะลิส โดยเขียนตามอักขรวิธีไทย	๒๘๒
๓๑	แสดงความแตกต่างของพยานะประสม ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส	๔๘๓
๓๒	เปรียบเทียบการเลือกใช้เสียงหรือหน่วยเสียงพยานะที่แตกต่างกัน ในคำบางคำ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ	๔๗๘
๓๓	เปรียบเทียบการเลือกใช้หน่วยเสียงสระที่แตกต่างกันในคำบางคำ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ	๔๘๘
๓๔	แสดงความแตกต่างทางด้านการใช้ศัพท์ในภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น	๕๐๖
๓๕	แสดงการแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ ในภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น	๕๐๘

รายการแผนผังประกอบ

แผนผังที่		หน้า
๑	แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อย ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้	๓๔
๒	แสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้	๖๑
๓	แสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้	๖๔
๔	แสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยปะลิส	๗๕
๕	แสดงการเปรียบเทียบการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทย กรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น	๘๓
๖	แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว A ของภาษาไทยกรุงเทพฯ ถิ่นใต้ ไทบุรี และปะลิส	๘๔
๗	แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว B ของภาษาไทยกรุงเทพฯ ถิ่นใต้ ไทบุรี และปะลิส	๘๕
๘	แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว C ของภาษาไทยกรุงเทพฯ ถิ่นใต้ ไทบุรีและปะลิส	๘๕
๙	แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว DL ของภาษาไทยกรุงเทพฯ ถิ่นใต้ ไทบุรี และปะลิส	๘๖
๑๐	แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว DS ของภาษาไทยกรุงเทพฯ ถิ่นใต้ ไทบุรีและปะลิส	๘๗
๑๑	แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น	๘๘๔
๑๒	แสดงรูปแบบ ของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นใต้สาย ภาษานครศรีธรรมราช	๘๘๗

แผนผังที่

หน้า

๑๓	แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้สำภาษานครศรีธรรมราช กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช	๔๕๔
๑๔	แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้สำภาษานครศรีธรรมราช กลุ่มภาษาสงขลา	๔๕๑
๑๕	แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาตากใบ	๔๕๒
๑๖	แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ตามงานวิจัยของทิล เลอร์....	๔๕๕
๑๗	แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามงานวิจัยของ ชีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ.....	๔๕๗
๑๘	แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ภาษาตากใบ จังหวัดนราธิวาส ตามงานของวิจิตร ศรีสุวิธานนท์และชีระพันธ์ อ.ทองคำ...	๔๕๘
๑๙	แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาถิ่นย่อย ของจังหวัดนราธิวาส (ตามงานวิจัยของจรียา สมณี)	๔๕๙
๒๐	แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลา.....	๔๖๐
๒๑	เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ กับภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาตากใบ	๔๖๑
๒๒	เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ กับภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาเกาะสมุย	๔๖๓
๒๓	เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยปะลิส กับภาษากลุ่มสงขลา	๔๖๖
๒๔	เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่างภาษาไทยปะลิส กับภาษากลุ่มนครศรีธรรมราช	๔๖๗

รายการแผนที่ประกอบ

หน้า

แผนที่

๑	แสดงอาณาเขตติดต่อระหว่างไทยกับมาเลเซียปัจจุบัน	๒๗
๒	แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อย ในภาษาไทยถิ่นใต้ ตามงานวิจัยของ ทิล เลอร์	๔๔๔
๓	แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐกลันตัน	๔๕๐
๔	แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐไทรบุรี	๔๕๑
๕	แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐปะลิส	๔๕๒

บทที่ ๓

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษารายชื่อในนอกประเทศ ทำให้ได้มีผู้ศึกษากันมาแล้ว เป็นการศึกษา
ภาษาไทยที่พูดกันในประเทศจีน เวียดนาม อินเดีย ทมิลและลาว ดังจะเห็นได้จากงานของ
ฟาง-ไคย ลี (Fang-Kuei Li)^๑ วิลเลียม เจ. เกดเนย์ (William J. Gedney)^๒
จี. เอ. กริเอสัน (G.A. Grierson)^๓ จิมมี่ จี. แฮร์ริส (Jimmy G. Harris)^๔
และบรรจบ พันธุเมธา^๕ เป็นต้น ส่วนภาษาไทยที่พูดกันในรัฐกัมพูชา ไทบุรีและปะลิส
ประเทศมาเลเซียนั้น ทำให้ทราบไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษามาก่อน

ผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลา อันเป็นจังหวัดชายแดนที่มีความใกล้ชิดต่อ
กับรัฐไทบุรีและปะลิส ซึ่งเป็นรัฐทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ได้ศึกษารายชื่อและ
สภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยในมาเลเซียจากเอกสารบางเรื่อง เช่น ไทยในมาเลเซีย

^๑Fang-Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai (Hawaii:
The University Press of Hawaii, 1977).

^๒William J. Gedney, "A Comparative Sketch of White,
Black and Red Tai," ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ (๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๗): ๑-๔๗.

^๓G.A. Grierson, Linguistic Survey of India (Delhi: Shri
Jainendra Press, 1966).

^๔Jimmy G. Harris, "Notes on Khamti Shan," in Tai Linguistics
in Honor of Fang-Kuei Li (Bangkok: Chulalongkorn University Press,
1976), pp. 113-141.

^๕บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทยใหญ่เทียบภาษาไทยกรุงเทพฯ (พระนคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิล, ๒๕๐๔).

ของธำรงศักดิ์ อาวุธณะ^๑ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นของทริศกดิ์ ล้อมลัม^๒ บทความเรื่อง "ภาษาไทยในภาษามลายู" ของประพนธ์ เรืองณรงค์^๓ และ "เยี่ยมคนไทยในกลันตัน" ของปิณฑุ์ ยวนแหล และคนอื่น ๆ^๔ เป็นต้น เอกสารดังกล่าวนี้มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยเดินทางไปเยี่ยมหมู่บ้านคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส และทำให้ได้ทราบว่า ในรัฐทั้ง ๓ นี้มีคนไทยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นกว่า รัฐอื่น ๆ คนไทยเหล่านี้ยังคงพูดภาษาไทยอยู่ในชีวิตประจำวัน เก็บภาษาไทยถิ่นที่พบ ลักษณะบางประการแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เพื่อที่จะได้ทราบถึงลักษณะที่สำคัญของภาษาไทยในรัฐทั้งสาม ดังกล่าวนี้

๒. ความมุ่งหมายของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะบางประการของประโยคของภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

^๑ธำรงศักดิ์ อาวุธณะ, ไทยในมาเลเซีย (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗)

^๒ทริศกดิ์ ล้อมลัม, ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๑๖).

^๓ประพนธ์ เรืองณรงค์, "ภาษาไทยในภาษามลายู" รัฐวิไล ๓ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๑๗) : ๕๒ - ๕๓.

^๔ปิณฑุ์ ยวนแหลและคนอื่น ๆ, "เยี่ยมคนไทยในกลันตัน," รัฐวิไล ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๑๗) : ๔-๑๑, ๑๔.

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำและลักษณะ
บางประการของประโยคในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๒.๓ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับ
ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย

๓. ขอบเขตของการวิจัย

๓.๑ งานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำและลักษณะ
บางประการของประโยคภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ประเทศ
มาเลเซียเพียงรัฐละ ๑ หมู่บ้าน * ดังนี้

๓.๑.๑ รัฐกลันตัน ศึกษาเฉพาะภาษาไทยของชนไทยบ้านใกล้เบร็ต ตันเนอ
ตือรียเบาะ (Terbok) อำเภอยุมปิต (Tumpat) เมืองโกตาบารู (Kota Bharu)

๓.๑.๒ รัฐไทรบุรี ศึกษาเฉพาะภาษาไทยของชนไทยบ้านนาซำ (Naka)
ตำบลเตยกายคาณิน (Terkaikanan) อำเภอพัทลุงเทกวาน (Padang Terap) เมือง
อลอร์สตาวิ (Alor Star)

๓.๑.๓ รัฐปะลิส ศึกษาเฉพาะภาษาไทยของชนไทยบ้านควนมุตัง
(Guar Musang) ตำบลจุปิง (Chuping) อำเภอละเว้า (Arau) เมืองคังงะ (Kangar)

๓.๒ เปรียบเทียบระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะบาง
ประการของประโยค ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น ภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยกรุงเทพฯ
และภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย

๓.๓ ศึกษาอิทธิพลของภาษามลายูต่อภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

๓.๔ ศึกษาความสัมพันธ์เพื่อจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้

๔. ข้อตกลงเบื้องต้น

๔.๑ งานวิจัยนี้จะเน้นหนักในการศึกษาเรื่องระบบเสียง ส่วนเรื่องอื่น ๆ จะกล่าว
ถึงเฉพาะลักษณะที่แสดงความแตกต่างที่สำคัญบางประการเท่านั้น

* ๑. ชุมชนคนรัก จ. แผนที่ ๓, ๔ และ ๕ ตามลำดับ.

๔.๒ ภาษาที่ใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยนี้ เป็นภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาลายลักษณ์อักษรหรือภาษาเขียน

๔.๓ ข้อมูลทางภาษาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้อมูลทางภาษาไทย ๓ ถิ่นที่ใช้พูดกันอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๓

๔.๔ การเปรียบเทียบระหว่างเสียง คำ ความหมายของคำ และประโยคระหว่างภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส กับภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเปรียบเทียบเฉพาะลักษณะที่ปรากฏตามข้อมูลที่น่าจะใช้ในงานวิจัยนี้เท่านั้น

๔.๕ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่นำมาใช้เปรียบเทียบในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง แต่จะนำความรู้ที่มีอยู่ศึกษาหรือวิจัยไปแล้ว รวมทั้งศ.ดร.วิจิตร ภาณุสงครามเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ใช้ประโยชน์ในชิ้นเปรียบเทียบกับภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่น

๔.๖ คนไทยที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ หมายถึงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ที่ยังใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน นับถือพุทธศาสนา ยังใช้ถิ่นในวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมแบบไทย และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ต้องการศึกษาในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ในช่วงปี

พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๓

๕. สมมุติฐานของการวิจัย

๕.๑ ภาษาถิ่นไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีลักษณะบางประการที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่น ทั้งในเรื่องระบบเสียง คำ ประโยคและความหมาย

๕.๒ ภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่นในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีทั้งลักษณะร่วมกันและแตกต่างกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ลักษณะที่ร่วมกันมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ลักษณะของประโยค ส่วนลักษณะที่แตกต่างกันที่สำคัญคือ ระบบเสียง คำ และความหมายของคำบางคำ

๕.๓ ภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่นในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส อาจจะได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูในด้านต่าง ๆ บ้าง

๕.๔ ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นมีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย

๖. ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๖.๑ ทำให้ได้ทราบลักษณะของภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทบุรี และปะลิส ทั้งในด้านระบบเสียง คำ ความหมายของคำ และลักษณะบางประการของประโยค

๖.๒ งานวิจัยนี้จะช่วยให้เห็นแนวความคล้ายคลึง และความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษารัฐกรุงเทพฯ และกับภาษาไทยถิ่นใต้

๖.๓ งานวิจัยนี้จะเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาภาษาไทยถิ่นในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย ที่นอกเหนือไปจากการวิจัยครั้งนี้

๖.๔ ความรู้พื้นฐานจากงานวิจัยนี้ อาจเป็นแนวทางสำหรับการศึกษา ค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ลักษณะทางสังคมวิทยา สภาพการใช้ภาษาสองภาษา ในสังคมสองวัฒนธรรม และความรู้ด้านวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับไทยและมาเลเซีย เป็นต้น

๗. วิธีดำเนินการวิจัย

๗.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐาน ในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มประชากรที่จะใช้ในการวิจัยและ เอกสารที่ใช้เป็นหลักในการวิจัยโดยตรง

๗.๒ ติดต่อกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล

๗.๓ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๗.๓.๑ สุ่มเลือกกลุ่มคนไทย ๓ กลุ่ม จากรัฐกลันตัน ไทบุรีและปะลิส เนื่องจากรัฐดังกล่าวนี้มีคนไทยอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด โดยอาศัยเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

๗.๓.๑.๑ เป็นกลุ่มคนไทยที่พูดภาษาไทยอยู่ในชีวิตประจำวัน

๗.๓.๑.๒ เป็นกลุ่มคนไทยกลุ่มใหญ่ที่สุดของแต่ละรัฐ

๗.๓.๑.๓ เป็นกลุ่มคนไทยที่อยู่ห่างไกลจากชายแดนของประเทศไทย

มากพอสมควร

๗.๓.๑.๔ เป็นกลุ่มคนไทยที่มักเชื่อพุทธศาสนา ถิ่นถิ่นในวัฒนธรรม

และชนบทรวมไปถึงประเทศไทย

๗.๓.๑.๕ เป็นกลุ่มคนไทยที่อพยพอยู่ในท้องถิ่นใหม่ เจ้าแม่ได้ เติบโต

และไม่มีคนจากท้องถิ่นอื่นอพยพเข้ามาปะปนมากนัก

ไทยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว และไทยตรวจสอบตามบุคคลที่เชื่อถือได้ ซึ่งอาศัยอยู่ใน
ในท้องถิ่นนั้นอย่างรอบคอบ ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจคัด แยกแหล่งข้อมูลที่จะใช้ทำการวิจัยดังนี้

รัฐกลันตัน ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของคนไทยที่มาก่อน เฮอร์บี พัลเลตต์หรือเรียกว่า
อัมเบอตูเฟอ เรียกว่าไทยลาว

พระครูวิเทศธรรมพิทักษ์ (แดง เทวตศรี) เจ้าอาวาสวัดพิณทองวราราม
(อำเภอเฮอร์บี) ซึ่งเป็นชาวท้องถิ่นนั้นมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับก่อนเฮอร์บี
ซึ่งทางการมาเลเซียเรียกว่า "TERBOK" ไว้ดังนี้

บ้านบ่อเสม็ด เป็นหมู่บ้านของคนไทยที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในรัฐกลันตัน
ประชากรอาศัยรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน ไม่กระจัดกระจายเหมือนหมู่บ้านอื่น ๆ
เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ แต่สืบหาหลักฐานที่แน่นอนไม่ได้ว่า คนไทยได้เข้ามาตั้ง
รกรากอยู่ที่ใดมาตั้งแต่เมื่อไร คนไทยที่มักเชื่อพุทธศาสนา ถิ่นถิ่นในชนบทรวมไปถึง
ประเทศไทย มีความคิดความเชื่อตนเองเดียวกับคนไทยในประเทศไทย หมู่บ้านแห่งนี้
อยู่ห่างจากเขตแดนไทย โดยวัดระยะทางจากด่านตรวจคนเข้าเมือง อัมเบอ
ตากโบ จังหวัดนราธิวาส ไปตามทางหลวงแผ่นดิน ประมาณ ๒๐ ไมล์ (๓๒
กิโลเมตร) มีวัดประจำหมู่บ้าน ๒ วัด คือวัดพิณทองวราราม และวัดแจ้งพุทธาราม
ปัจจุบันมีครัวเรือนประมาณ ๒๐๐ ครัวเรือน มีประชากรประมาณ ๑๒๐๐ คน^๑

^๑สัมภาษณ์พระครูวิเทศธรรมพิทักษ์, เจ้าอาวาสวัดพิณทองวราราม (อำเภอเฮอร์บี),
๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒.

รัฐไทรบุรี ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของคนไทยบ้านนาข้า

(Naka) ตำบลเตอภายคานัน อำเภอดำรงเดอราน เมืองอลอร์สตาร์

จากการสัมภาษณ์นายญาณ สุรพงศ์ อายุ ๕๔ ปี อดีตครูสอนภาษาไทยโรงเรียน
ประชาบาลบ้านนาข้า และ เป็นผู้นำกลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และ
คนไทยบ้านนาข้า ดังนี้

บ้านนาข้า เป็นหมู่บ้านคนไทยที่ใหญ่ที่สุดของรัฐไทรบุรีมาตั้งแต่ครั้งอดีต
ในปี พ.ศ. ๑๘๔๓ (พ.ศ. ๒๔๖๖) ตอนถึงกษัตริย์พราหมณ์ผู้ปกครองรัฐไทรบุรี
คนไทยในรัฐนี้แทบจะทุกหมู่บ้าน ถูกถึงกษัตริย์กวาดต้อนให้อพยพไปอาศัย
ในท้องถิ่นใหม่ที่ทางกษัตริย์พราหมณ์ควบคุมได้โดยสะดวก ทั้งนี้เพื่อผลในทางกษัตริย์
พราหมณ์ แต่คนไทยบ้านนาข้ากลับได้รับการยกเว้นไม่ต้องอพยพในครั้งนั้น ทั้งนี้
เนื่องจากเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ประชาชนมีหลักฐานมั่นคง ทำให้ไม่ระแวงต่อการ
อพยพ หมู่บ้านแห่งนี้จึงเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของคนไทยในรัฐไทรบุรี ที่มีประวัติ
ความเข้มแข็งมาตั้งแต่ยาวนาน มีวัดประจำหมู่บ้านคือวัดเทพขุมพูน หรือวัดมูเซอ อยู่
ห่างจากเขตแดนประเทศไทยประมาณ ๕๕ ไมล์ (๘๘ กิโลเมตร) ปัจจุบันมี
ครัวเรือนประมาณ ๓๕๐ ครอบครัวยุ มีประชากรประมาณ ๑,๗๐๐ คน^๑

รัฐปะลิส ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของคนไทยบ้านควนมุดัง (Guar

manang) ตำบลจุปีง อำเภอยะวีร์ เมืองคังงะ

นายเกลี้ยง ขุนพิทักษ์ อายุ ๖๐ ปี หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐปะลิส และผู้ใหญ่บ้าน
บ้านควนมุดัง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และคนไทยบ้านควนมุดังดังนี้

บ้านควนมุดัง เป็นหมู่บ้านคนไทยกลุ่มใหญ่ที่สุดของรัฐปะลิส มี
ครัวเรือนทั้งหมด ๑๒๒ ครัวเรือน มีประชากร ๕๖๖ คน หมู่บ้านนี้อยู่ห่าง
จากเขตแดนประเทศไทย ๑๕ ไมล์ (ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร) มีวัดสุวรรณคีรี
(วัดควนมุดัง) เป็นวัดประจำหมู่บ้าน คนไทยที่นี่ทุกคนนับถือพุทธศาสนา และ

^๑สัมภาษณ์ นายญาณ สุรพงศ์, หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี, ๑๖ กันยายน

ใช้ภาษาไทย ที่ถนัดในวัฒนธรรม- และวิถีชีวิตตามวัฒนธรรม เปียงปวระ เทติ เทริโชน คนไทยทั้งถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย”

๗.๓.๒ ผู้บอกภาษา (Informant)

การเลือก ภาษา ของแต่ละกลุ่ม ใช้ผู้บอกภาษา จำนวน ๓ คน เป็นผู้ศึกษา ๒ คน ชาย ๑ คน เหตุที่เลือกผู้บอกภาษาทั้งสองเพศ เพราะการใช้ภาษาในสังคมอาจแตกต่างกันโดยเพศเป็นตัวกำหนด เช่นมีคำอยู่หลายคำที่ผู้หญิงใช้แต่ผู้ชายไม่ได้ใช้ และในทำนองเดียวกันมีคำอยู่หลายคำที่ผู้ชายใช้แต่ผู้หญิงไม่ได้ใช้ ดังนี้ เป็นต้น

เกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้บอกภาษามีดังนี้

๗.๓.๒.๑ เป็นคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาตั้งแต่กำเนิด

๗.๓.๒.๒ มีบรรพบุรุษอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า

๓ ชั่วอายุคน (พ่อ - ปู่ - ทวด)

๗.๓.๒.๓ ไม่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเลย หรือมีระดับการศึกษาต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่า ผู้บอกภาษา ไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาเขียนหรือภาษาถิ่นอื่น^๑ หรือไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาถิ่นอื่นน้อยที่สุด

๗.๓.๓.๔ ผู้บอกภาษาต้องมีอายุระหว่าง ๕๐ - ๖๐ ปี เนื่องจากผู้บอกภาษาที่อยู่ในวัยนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางภาษามากพอสมควร มีความรู้ทั้งภาษาเก่า และภาษาปัจจุบัน และส่วนมากมักเคยชินกับการพูดภาษาถิ่นของตน ส่วนผู้บอกภาษาที่มีอายุสูงเกิน ๖๐ ปีไปแล้ว มักมีสุขภาพไม่ค่อยดี เหนื่อยง่าย และมักมีวิธีะที่ใช้ในการออกเสียงไม่สมบูรณ์

^๑ สัมภาษณ์ นายเกลี้ยง ขุนพิทักษ์, หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐปะลิส, ๓ กันยายน

๒๕๒๒.

^๒ ตามปกติ คนไทยที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้จะเรียนภาษาเขียนภาษาไทยจากวัดประจำหมู่บ้าน โดยมีพระภิกษุเป็นผู้สอนและโดยเฉพาะคนไทยบ้านนาข้าวรัฐไทรบุรี ยังมีโอกาสเรียนภาษาไทยจากโรงเรียนประชาบาลบ้านนาข้าว โดยได้รับอนุญาตจากทางการมาเลเซีย ภาษาที่ใช้อ่านและเขียนเป็นภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย.

ห้องสมุดรวมธรรม
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

๔

๗.๓.๒.๕ ผู้บอกภาษาจะต้องสามารถพูดภาษาถิ่นนั้นได้ดี กล่าวคือ จะต้องพูดภาษาถิ่นนั้นในชีวิตประจำวัน มีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วน มีสภาพปกติและสามารถออกเสียงได้ชัดเจน

๗.๓.๒.๖ ในแต่ละถิ่นผู้วิจัยได้เลือกผู้บอกภาษาที่สามารถฟังสำเนียงภาษาถิ่นกรุงเทพฯ ได้เข้าใจไว้เป็นหลัก ๑ คน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการสื่อความหมาย และสะดวกต่อการบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงซึ่งผู้วิจัยจะออกเสียงเป็นสำเนียงภาษาถิ่นกรุงเทพฯ แล้วให้ผู้บอกภาษาออกเสียงเป็นสำเนียงภาษาถิ่นของตน

โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ประกอบการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นแต่ละถิ่นอย่างรอบคอบ ผู้วิจัยได้ตัดสินใจพิจารณาคัดเลือกผู้บอกภาษามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นหลักในการบอกภาษาดังนี้คือ

บ้านเทืองเหนือ ตำบลคือเรือเบ้าะ อำเภอดงมดใต้ รัฐกลันตัน

๑. นางสี รัตนพันธุ์ อายุ ๔๔ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๓ มีอาชีพทำนา

๒. นางเจียม (ไม่มีนามสกุล) อายุ ๔๔ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๔๐ มีอาชีพทำนา

๓. นายแดง อุดรพันธุ์ อายุ ๖๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๓๔ อาชีพทำนา และทำสวน

บ้านนาข่า ตำบลเตอกายคานัน อำเภอดำรงเดอราน รัฐไทรบุรี

๑. นางตุ (ไม่มีนามสกุล) อายุ ๔๓ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๐๕ อาชีพทำนา

๒. นางนิ่ม บุตรธานี อายุ ๖๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๐ ปัจจุบันบวชชีอยู่วัดเทพขุมบุญ (นาข่า) กัณทเวชชีมีอาชีพทำนา

๓. นายชู อุดพันธุ์ อายุ ๔๔ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๖๐๖ อาชีพทำนา

บ้านควนมุขสิง ตำบลจุบึง อำเภอะเร้า รัฐปะลิส

๑. นางทุม ปรางมณี อายุ ๕๓ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๕๐ อาชีพทำนา
๒. นางเที่ยง สิทธิ อายุ ๕๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๕๗ อาชีพทำนา
๓. นายเกตุยง ชุนพิทักษ์ อายุ ๖๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๓๕ อาชีพทำนา

ผู้บอกภาษาแต่ละคนที่กล่าวมานี้ เป็นผู้บอกภาษาที่ใช้เป็นหลัก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการสอบถามความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัย
ได้อาศัยการสอบถามผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ที่วางไว้ประกอบ
ด้วย

๗.๔ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลภาคสนามที่รัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ประเทศมาเลเซีย
ตามระยะเวลา ดังนี้

ระยะที่ ๑ สํารวจแหล่งข้อมูลและคัดเลือกผู้บอกภาษา

รัฐกลันตัน ระหว่างวันที่ ๑๑-๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้เวลารวม ๑๒ วัน

รัฐไทรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๕ ตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้เวลา
รวม ๑๐ วัน

รัฐปะลิส ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้เวลารวม
๗ วัน

ระยะที่ ๒ เก็บและรวบรวมข้อมูล

รัฐกลันตัน ระหว่างวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึงวันที่ ๑๖ มกราคม
พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้เวลา รวม ๒๔ วัน

รัฐไทรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๕ มกราคม - ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้
เวลารวม ๒๒ วัน

รัฐปะลิส ระหว่างวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ - ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓
ใช้เวลารวม ๑๙ วัน

เลขที่.

๒๐๕.๑๖๖

๑๖๖๖

เลขทะเบียน.

๑๗๒๔๕ ๑-๒

วันที่ เดือน ปี

๒๑ ๑๑ ๖๕

ระยะที่ ๓ สอนทานข้อน

รัฐกลันตัน ไปสอนทานข้อน ๒ ครั้ง ครั้งแรกระหว่างวันที่ ๑๕-๒๖ พฤษภาคม

พ.ศ. ๒๕๑๔ ใช้เวลารวม ๙ วัน และครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่

๑๖ - ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้เวลารวม ๑๐ วัน

รัฐไทรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๗ มีนาคม - ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้

เวลารวม ๗ วัน

รัฐปะลิส ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้เวลารวม

๗ วัน

๗.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๗.๕.๑ การสร้างรายการคำสำหรับศึกษาระบบเสียง

รายการคำที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปสอบถามผู้บอกภาษาท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แนบคัมภีร์มาจากข้อแนะนำในหนังสือเรื่อง Field Linguistics ของวิลเลียม เจ. ซามาริน^๑ (William J. Samarin) งานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง" ของวีระวัชร สำราญจิตต์^๒ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ที่เคยทำงานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเภา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดภูเก็ต"^๓

^๑ William J. Samarin, Field Linguistics (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1967), p. 47.

^๒ วีระวัชร สำราญจิตต์, "ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๔), หน้า ๔ - ๑๐.

^๓ ฉันทสิ ทองช่วย, "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเภา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดภูเก็ต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๔), หน้า ๒๔ - ๒๕.

ไทย เลือกคำที่ปรากฏในภาษา ซึ่งเจ้าของภาษาจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่คำ
ประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

คำเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคนและสัตว์

คำที่เกี่ยวกับเครือญาติ

คำที่เกี่ยวกับจำนวนนับ

คำสรรพนาม

เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องประดับต่าง ๆ

เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งของภายในบ้าน

คำเรียกดินฟ้า อากาศ ทิศทางและกาลเวลา

คำที่ใช้เรียกชื่อสัตว์ และพืชในท้องถิ่น

ชื่ออาหาร วิธีการปรุงอาหาร และชื่อเครื่องดื่ม

คำที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

คำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ชื่อโรค และอาการผิดปกติต่าง ๆ

ศาสนา ศาสนาเชื้อชาติและพิธีกรรมต่าง ๆ

คำวิเศษณ์

คำกริยา

คำบุพบท

คำลักษณนาม

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติงานภาคสนามได้ผลตรงเป้าหมายที่
ต้องการ ทั้งเป็นการประหยัดเวลา และเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย
ได้แบ่งรายการคำออกเป็น ๒ ชุดดังต่อไปนี้คือ

ก. รายการคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์

รายการคำสำหรับใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ มีจำนวน ๖๐ คำ ซึ่งรวบรวมในไทย
อาศัยแนวความคิดจากบทความเรื่อง "คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น"
ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๑ ซึ่งแปลจากบทความเรื่อง "A Checklist for
Determining Tones in Tai Dialects" ของวิลเลียม เจ เกดเนีย (William J
Gedney)

คำที่ใช้ทดสอบการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ (Tone Sandhi) ผู้วิจัยใช้รายการ
คำสำหรับตรวจสอบการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ตาม แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและ
ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๒ แต่ได้เพิ่มเติมรายการคำอีก
บ้างตามความเหมาะสม มีจำนวนรวม ๕๔ คำ

ข. รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะและเสียงสระ

รายการคำชุดนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ๒ ชุดย่อยคือ

๑. รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้ายและเสียงสระ

๒. รายการคำสำหรับตรวจสอบ พยัญชนะและสระ ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ
กับภาษาไทยที่ต้องการวิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

^๑ วิลเลียม เจ เกดเนีย, "คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น,"
แปลไทย ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ ฉบับ
ภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), (ยึดสำเนา)

^๒ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงใน
ภาษาไทยถิ่นใต้ (โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๒ - ๔.

รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้ายและเสียงสระ ผู้วิจัย
ได้อาศัยแนวคิดจากหนังสือ ระบบเสียงภาษาไทย ของกาญจนา นาคสกุล^๑ แบบสอบถาม
สำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๒ และ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดระยอง" ของ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์^๓
เพื่อความสะดวกในการนำแบบทดสอบไปใช้ ผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับรายการคำชุดนี้ตาม
ลักษณะการออกเสียงคือ เสียงพยัญชนะต้น ประกอบด้วยเสียงระเปิด เสียงกัก - เสียงดแทรก
เสียงเสียดแทรก เสียงนาสิก เสียงร่ว เสียงข้างลิ้นและเสียงเปิด (กึ่งสระ)

เสียงพยัญชนะท้ายหรือเสียงสะกด ประกอบด้วยเสียงกัก เสียงนาสิกและเสียง
เปิด (กึ่งสระ)

เสียงสระประกอบด้วยเสียงสระ ๓ ชนิด คือสระหน้า สระกลาง และสระหลัง
และแต่ละชนิดจะแบ่งเป็น ๓ ระดับคือ ระดับสูง กลางและต่ำ

^๑ กาญจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๒๓ - ๓๖.

^๒ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษา
ไทยถิ่นใต้, หน้า ๔ - ๘.

^๓ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์, "การศึกษาภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดระยอง,"
(วิทยานิพนธ์ปริญพามหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓),
หน้า ๖ - ๗.

รายการคำศัพท์ทางตรรกศาสตร์และระบบ ระบบที่นำมาใช้ไทยกรุง เทพฯ กับ
ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้คำตรวจสอบจาก แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและ
ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๑ แต่ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมรายการคำ
ศัพท์รายการตามความเหมาะสม

๗.๕.๒ รายการคำสำหรับตรวจสอบความหมายของคำ

ผู้วิจัยได้สร้างรายการคำขึ้นชุดหนึ่งมีจำนวนคำประมาณ ๓,๓๕๐ คำ
คำเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคำพื้นฐานในภาษา โดยเลือกคำจาก พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๕๔๓^๒ พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้^๓ ฉบับวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจากประสบการณ์
การใช้ภาษาถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันของผู้วิจัย เหตุผลที่ได้เลือกคำจากพจนานุกรมนี้ เนื่องจาก
พจนานุกรมได้กำหนดความหมายของคำแต่ละคำไว้แล้ว ทำให้สะดวกต่อการตรวจสอบความ
หมายของคำข้อมูลเหล่านี้ในภาษาถิ่นที่ต้องการศึกษาแต่ละถิ่น

ส่วนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความหมายของคำนั้น ผู้วิจัยได้ยึดถือแบบพจนานุกรม
งานวิจัยเรื่อง "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา" ของวิจินต์
ฉันทะวิบูลย์^๔ งานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช" ของชลิดา รินทร์พรม^๕

^๑ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทย
ถิ่นใต้, หน้า ๘ - ๓๔.

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ (พระนคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๓), ๑๐๕๓ หน้า.

^๓ วิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรม, พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้
(สงขลา : โรงพิมพ์เมืองสงขลา, ๒๕๑๔).

^๔ วิจินต์ ฉันทะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาด้านภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๘๓-๑๔๔.

^๕ ชลิดา รินทร์พรม, "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารการศึกษาด้านภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๖-๒๐๖.

และงานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช" ของวิไลวรรณ คำรักษ์^๑

๗.๕.๓ รายการข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบโครงสร้างของคำ หมวดคำชนิดต่าง ๆ และลักษณะบางประการของประโยค

ก. ข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบหน่วยโครงสร้างของคำ และหน่วยคำชนิดต่าง ๆ ที่รวบรวมจากรายการต่างจำนวน ๓,๓๕๐ คำ ดังได้กล่าวนำมาแล้วในข้อ ๗.๔.๒ หน้า ๑๗

ข. ข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบ การเรียงลำดับคำ และลักษณะบางประการของประโยค ผู้วิจัยได้เตรียมข้อมูลและแนวทางการศึกษาโดยอาศัยเอกสารต่อไปนี้เป็นหลักคือ โครงสร้างภาษาไทย : วิทยาภรณ์ ของวจินต์ ภาณุพงศ์^๒ ภาษาแสง ของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์^๓ ประกอบด้วยวลี ๒๕๕ วลี และประโยคทดสอบ ๓๐๓ ประโยค

๗.๕.๔ เครื่องหมาย อักษรย่อ และสัญลักษณ์

๗.๕.๔.๑ เครื่องหมาย

/ / เป็นเครื่องหมาย แยกคำหรือคำกับหน่วยเสียง เช่น /p/ /i:/

/1/ เป็นต้น

[] เป็นเครื่องหมายสำหรับคำกับเสียงหรือเสียงย่อย เช่น

[j].[e].[22] เป็นต้น

~ เป็นเครื่องหมายแสดง การแปรอิสระของเสียง เช่น

[h ~ ʔ] เป็นต้น

←→ เป็นเครื่องหมายแสดงว่า เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงบรรทัด

เดียวกัน

^๑วิไลวรรณ คำรักษ์, "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓)

^๒วจินต์ ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : วิทยาภรณ์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๔๓ - ๑๔๔.

^๓วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, ภาษาแสง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔)

๗.๕.๔.๒ อักษรย่อ

ก. อักษรย่อที่ใช้แทนภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้าววิจัย

ก.ท.	- ภาษาไทยกรุงเทพฯ
กต.	- ภาษาไทยภาคใต้
ทว.	- ภาษาไทยไทบุรี
ปณ.	- ภาษาไทยปะณ
มล.	- ภาษามลายู
อัง.	- ภาษาอังกฤษ

ข. อักษรย่อที่ใช้บอกชนิดของคำ

น.	- นาม
ก.	- กริยา
ว.	- วิเศษณ์
บ.	- บุพบท
ส.	- สรรพนาม
ตบ	- ตบ ก
อุ	- อุทาน
สำ	- สำนวน

ค. อักษรย่อที่ใช้ในโครงร่างของพยางค์

C	- พยัญชนะต้นเดี่ยว
CC	- พยัญชนะประสมหรือพยัญชนะควบกล้ำ
V	- สระเสียงสั้น
VV	- สระเสียงยาวหรือสระประสม
N	- พยัญชนะท้ายหรือพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะ นาสิกและกึ่งสระ

S - พยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะกัก

T - วรรณยุกต์

๗.๕.๔.๓ สัทสัญลักษณ์

ก. สัทสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงววรรณยุกต์

/๑/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๑

/๒/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๒

/๓/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๓

/๔/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๔

/๕/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๕

/๖/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๖

/๗/ แทน หน่วยเสียงววรรณยุกต์ที่ ๗

ข. สัทสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ

/p/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม้ก้อง
ไม้มีกลุ่มลม

/ph/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม้ก้อง
มีกลุ่มลม

/b/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก ก้อง
ไม้มีกลุ่มลม และแทนเสียง [bh]^๑

/t/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ไม้ก้อง
ไม้มีกลุ่มลม

^๑ [b] กับ [bh] เกิดแบบแปรอิสระในคำที่เป็นคำยืมจากภาษามลายูบางคำเท่านั้น

/th/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/d/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/dh/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิดฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง มีกลุ่มลม
/k/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด เพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/kh/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด เพดานอ่อน ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/g/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด เพดานอ่อน ก้อง
/ʔ/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง
/ʔʰ/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ช่องเส้นเสียง ตามด้วยหน่วยเสียงสระนาสิก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/c/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงกัก-เสียดแทรก เพดาน แข็งค่อนไปทางปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ch/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงกัก-เสียดแทรก เพดาน แข็งค่อนไปทางปุ่มเหงือก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/f/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเสียดแทรก ริมฝีปากกับ ฟันบน ไม่ก้อง
/s/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเสียดแทรก ฟัน ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง

/ ʔʰ / แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ช่องเส้นเสียงซึ่งตามด้วยหน่วยเสียงสระนาสิก
งานวิจัยนี้นับเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัด จะได้ไม่ต้องเพิ่มหน่วย
เสียงสระนาสิกขึ้นอีกชุดหนึ่ง.

- /h/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเสียดแทรก ช่องเส้นเสียง
ไม่ก้อง
- /m/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก ริมฝีปาก ก้อง
- /n/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก ฟัน-ปุ่มเหงือก
ก้อง
- /ɲ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง
ก้อง
- /ɲ̥/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก เพดานอ่อน ก้อง
- /l/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงข้างลิ้น ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง
- /r/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงร่ว ฟัน-ปุ่มเหงือก
ก้อง
- /w/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเปิด ริมฝีปาก-เพดานอ่อน
ก้อง
- /v ʝ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง ก้อง
ซึ่งเริ่มต้นด้วยเสียงกักที่ช่องเส้นเสียง
- /j/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง ก้อง

ค. สัญลักษณ์ของระบบเสียงสระ

- /i/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /i:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /e/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หน้า กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /e:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หน้า กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɛ/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หน้า ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

- /ɛ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หน้า ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɪ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น สูง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɪ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว สูง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɔ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น กลาง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ə:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว กลาง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɜ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น กลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /a:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว กลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /u/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หลัง สูง ริมฝีปากห่อ
- /u:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หลัง สูง ริมฝีปากห่อ
- /o/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หลัง กลาง ริมฝีปากห่อ
- /o:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หลัง กลาง ริมฝีปากห่อ
- /ɔ/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หลัง ต่ำ ริมฝีปากห่อ
- /ɔ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หลัง ต่ำ ริมฝีปากห่อ
- /ɪa/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก/ɪ:/ ซึ่งเป็นสระหน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปกึ่ง/a/ ซึ่งเป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɪa/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก/ɪ:/ ซึ่งเป็นสระหลังก่อนไปกลาง สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปกึ่ง/a/ ซึ่งเป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/ua/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก /a:/
ซึ่งเป็นสระหลัง สูง ริมฝีปากห่อ แล้วเลื่อนไป /u/ ซึ่ง
เป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

๗.๔.๕ เครื่องบันทึกเสียง ใช้เครื่องบันทึกเสียงยี่ห้อโซนี่ (Sony)
แบบใช้แถบบันทึกชนิดตลับ (Cassette) ซึ่งใช้ได้กับทั้งไฟฟ้ากระแสตรงและกระแสสลับ

๗.๕ วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

๗.๕.๑ นำรายการคำ และรายการข้อมูลอื่น ๆ ที่เตรียมไว้ไปสอบถาม
ผู้บอกภาษา เพื่อให้ออกเสียงตามสำเนียงภาษาไทยถิ่นแต่ละถิ่นโดยให้มีความหมายเหมือนกัน
หรือใกล้เคียงกันกับคำข้อมูลที่กำหนดให้

ถ้ารายการคำ หรือรายการข้อมูลใดมีปัญหา เนื่องจากผู้บอกภาษาไม่เข้าใจ
ความหมาย ผู้วิจัยจะอธิบายความหมายโดยวิธีต่อไปนี้คือ ให้ดูของจริง ถ้าไม่มีของจริง
ให้ดูของจำลอง ใช้ภาพประกอบ แสดงกริยาท่าทางประกอบ หรือใช้วิธีให้คำนิยามโดย
ยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายตรง
กับที่ผู้วิจัยต้องการ

๗.๕.๒ บันทึกเสียงที่ได้ยินจากผู้บอกภาษาโดยใช้ตัวอักษร

๗.๕.๓ ผูกออกเสียงคำ วลี หรือประโยคตามรายการข้อมูลที่ต้องการ
ศึกษา กับผู้บอกภาษาหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความมั่นใจว่า สามารถออกเสียงตามสำเนียง
ภาษาในแต่ละถิ่นได้ถูกต้อง หรือให้ใกล้เคียงกับสำเนียงของผู้บอกภาษามากที่สุด

๗.๕.๔ ใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงรายการข้อมูลภาษาถิ่นแต่ละถิ่น
ไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้สำหรับทบทวนวิเคราะห์และถอดบท นข้อมูลต่อไป

๗.๕.๕ บันทึกความหมายของคำข้อมูลที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ
ทุกคำและทุกความหมาย

๗.๕.๖ ข้อมูลทั้งประเภทเสียง ทักษะ ประโยค และท่วงท่าของภาษาที่ น่าสนใจ ซึ่งได้พบเพิ่มเติม แม้ว่าจะนอกเหนือจากข้อมูลที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ก็ให้บันทึก เอาไว้เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้วย

๗.๖ การจัดกระทำกับข้อมูล

๗.๖.๑ ข้อมูลประเภทเสียง

๗.๖.๑.๑ นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระมาวิเคราะห์หาหน่วยเสียง (phonemes) และเสียงย่อย (allophones) ไทย วิธีหาคำคู่เทียบเสียง (minimal pair) และอาศัยหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

ก. เสียงสองเสียงจะเป็นคนละหน่วยเสียงเมื่อต่างกัน (contrast) ในสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน (identical environment) หรือสิ่งแวดล้อม คล้ายกัน (analogous environment) ^๑

ข. เสียงสองเสียงอาจเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน เมื่อมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ (phonetic similarity) และเกิดในแบบสับหลัก (complementary distribution) หรือแปรอิสระ (free variation) ^๒

๗.๖.๑.๒ ผู้ทบทวนเสียงวรรณยุกต์ ได้ย่นผ่านภาพคลื่นเสียง (spectrograms) ประกอบการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์และระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทย ถิ่นทุกถิ่นด้วย

๗.๖.๑.๓ จัดทำตารางแสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงทั้งเสียง พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

จิมมี จี. แกริสและธีระพันธ์ วงศ์ไทย, แบบฝึกหัดการวิเคราะห์เสียงในภาษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๖), หน้า ๑.

^๒ เรืองเดียวกัน, หน้า ๓.

๗.๖.๖.๔ พิจารณาหาการแจกแจงของหน่วยเสียงต่าง ๆ ใน
พยางค์แต่ละพยางค์ โดยจัดทำตารางแสดงการปรากฏร่วมกันได้ ระหว่างหน่วยเสียง
ต่าง ๆ

๗.๖.๖.๕ เปรียบเทียบระบบเสียงประเภทต่าง ๆ ระหว่าง
ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ เพื่อสังเกตแนวความคล้ายและความ
แตกต่างทางด้านระบบเสียงระหว่างภาษาไทยทั้ง ๔ ถิ่นนี้

๗.๖.๗ ข้อมูลประเภทคำ จะพิจารณาเรื่องโครงสร้างของคำ การ
สร้างคำและหมวดคำที่น่าสนใจบางหมวด โดยเปรียบเทียบคำของภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓
ถื่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๗.๖.๘ ข้อมูลประเภทประโยค จะพิจารณาเฉพาะลักษณะที่น่าสนใจ
บางประการของการเรียงลำดับคำ ที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นสำคัญ

๗.๖.๙ ความหมายของคำ จะศึกษาความหมายของคำที่น่าสนใจบางคำ
ในแต่ละถิ่น เปรียบเทียบกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามหัวข้อต่อไปนี้

๗.๖.๙.๑ คำในภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งใช้ในความหมายต่างกันกับคำ
ในภาษาไทยกรุงเทพฯ

๗.๖.๙.๒ คำพยางค์เดียวซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของคำซ้อน
ที่มี ๒ พยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้ในภาษาถิ่นที่วิจัย

ก. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วน
ประกอบของคำซ้อนทุกส่วนมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

ข. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็น
ส่วนประกอบของคำซ้อนเฉพาะส่วนแรกมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

ค. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดี่ยว ซึ่งเป็น
ส่วนประกอบของคำซ้อน เฉพาะส่วนหลังมาใช้เป็นคำเดี่ยวตามลำพังได้

๗.๖.๔.๓ คำคนละคำ แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยและภาษามาเลเซีย
ใช้ในความหมายเดียวกัน

๗.๖.๔.๔ คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น

๘. รายละเอียดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย

๘.๑ อาณาเขตติดต่อระหว่างไทยกับมาเลเซีย

บริเวณพื้นที่ชายแดนไทยภาคใต้ กับบริเวณพื้นที่รัฐชายแดนมาเลเซีย ต่างก็ตั้งอยู่
ในคาบสมุทรลายูด้วยกัน โดยมีพื้นแผ่นดินต่อเนื่องกัน เป็นส่วนใหญ่เพียงแต่มีทิวเขาสัน
กาลาสิรีและแม่น้ำโก-ลก เป็นแนวกันพรมแดนระหว่างกันและกันเท่านั้น พื้นที่ของทั้งสอง
ประเทศมีอาณาเขตติดต่อกันดังนี้คือ

จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐปะลิส โดยมีพรมแดนติดต่อกัน ทั้งที่เป็น
พื้นน้ำ (มหาสมุทรอินเดีย) และที่เป็นพื้นดิน ส่วนที่เป็นพื้นดินเป็นเทือกเขาสูงชัน และเป็น
ป่าดิบ การคมนาคมทางบกจึงไม่สะดวก ตามปกติประชาชนของทั้งสองประเทศในบริเวณนี้
ติดต่อกันโดยทางเรือ กล่าวคือมีเรือรับส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างท่าเรือของจังหวัด
สตูล กับกัวลาเปอร์ลิส (Kuala Perlis) รัฐปะลิสของประเทศมาเลเซีย

จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐไทรบุรีและรัฐปะลิส กล่าวคือท้องที่อำเภอ
สะเดา จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านต่าง ๆ ในรัฐไทรบุรี และรัฐปะลิสของ
ประเทศมาเลเซีย เป็นระยะทางยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ประชาชนของทั้งสอง
ประเทศในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางรถยนต์ และรถไฟเป็นส่วนใหญ่ โดยจะต้องเดินทาง

ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ ซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปสองด่านคือ ด่านศุลกากรที่ตำบลปางดัง เบซาร์ และด่านศุลกากรที่ตำบลจังโหลน

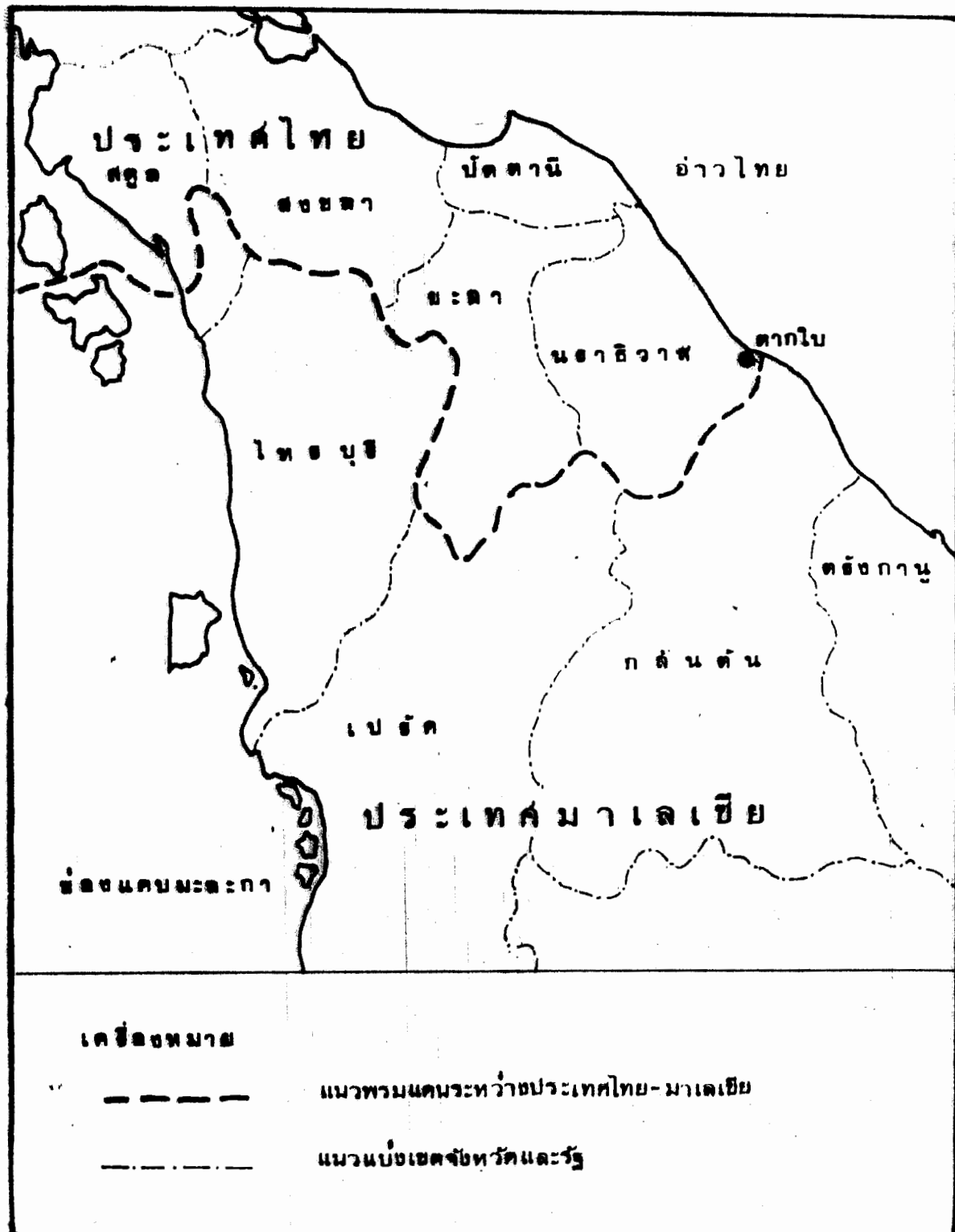
จังหวัดยะลา มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐไทรบุรี และรัฐเปเระ ดังที่สุชุม ไพรัชการ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ภาคใต้ของไทยหรือมาเลเซีย ตอนหนึ่งว่า

พื้นที่ส่วนที่ติดต่อกับมาเลเซีย กำหนดเอาขอบเขาปันน้ำเป็นเขตแดน มีหลักเขตรวม ๓๐ หลัก ซึ่งสำรวจและปักปันตามข้อตกลงระหว่างไทยกับอังกฤษ เมื่อ ร.ศ. ๑๒๔ - ๑๓๐ พื้นที่อำเภอเบตงอำเภอเดียวของจังหวัดยะลาที่ติดต่อกับรัฐเปเระและรัฐไทรบุรีของมาเลเซีย โดยมีอาณาเขตติดต่อกันประมาณ ๒๐๔ กิโลเมตร^๑

จังหวัดนราธิวาส มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐกลันตันและรัฐเปเระ กล่าวคือท้องที่ อำเภอแว้ง อำเภอตากใบ และอำเภอสุไหงโกลลก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย อำเภอแว้งติดต่อกับรัฐกลันตันและเขตไทรบุรีของรัฐเปเระด้วย อำเภอตากใบติดต่อกับอำเภอซูฟิไทรบุรีกลันตัน ตามปกติประชาชนของทั้งสองประเทศในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางเรือ มีเรือรับส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างท่าเรือด่านศุลกากรตาบา (Taba)ฝั่งประเทศไทยกับท่าเรือด่านศุลกากรเบ็งกอลันกูโบร์ (Pengalan Kubore) ฝั่งประเทศมาเลเซีย ส่วนอำเภอสุไหงโกลลก มีน้ำคลองสุไหงโกลลกเป็นเส้นแบ่งเขตแดน ติดต่อกับตำบลรันเตาปันจัง (Rantau Panjang) หรือที่คนไทยนิยมเรียกกันว่า "สันตู" และตำบลลอออร์บาเซร์ (Alorbasir) ในอำเภอปะเสมสิส (Pasir Mas) รัฐกลันตัน ประชาชนของทั้งสองประเทศที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางรถไฟและรถยนต์ ผ่านด่านศุลกากรสุไหงโกลลกของไทยและด่านศุลกากรรันเตาปันยัง (สันตู) ของมาเลเซีย

^๑ สุชุม ไพรัชการ, ภาคใต้ของไทยหรือมาเลเซีย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประชากร, ๒๕๒๒), หน้า ๑๔.

แผนที่ ๑ แสดงอาณาเขตติดต่อระหว่างไทยกับมาเลเซียปัจจุบัน

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๔.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยกับชาวมาเลเซีย

ประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทั้งระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล และประชาชนกับประชาชน คนของทั้งสองประเทศเดินทางข้ามเขตแดนติดต่อกับไทยสะดวกตลอดเวลา จนเกิดประเพณีว่า ประมุขเมืองของประเทศทั้งสองมาเยือนประมุขแห่งสันติภาพที่บ่งบอกให้ทราบถึงความสัมพันธ์ต่อกันอย่างลึกซึ้ง รัฐบาลและประชาชนทั้งสองชาติปรารถนาที่จะรักษาสันติภาพดังกล่าวไว้ให้นานาน ปณิธานดังกล่าวนี้อาจคล้อยตามข้อความในสุนทรพจน์ตอนหนึ่งของ ราชินี ท่าน ดนุ อับดุล ราเชห์มาน อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ซึ่งได้กล่าวคำปราศรัยในงานเลี้ยงที่รัฐบาลไทยจัดขึ้น เพื่อต้อนรับอย่างสมเกียรติในฐานะผู้นำรัฐบาลของมิตรประเทศ ณ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ดังนี้

สำหรับการที่จะดำรงรักษาสันติภาพให้มียุ่ระหว่างประเทศของเรานั้น เราน่าจะได้ขยายเขตแดนของแต่ละฝ่ายเข้าไปในเขตแดนของกันและกัน ให้ลึกเข้าไปอีกหลาย ๆ ไมล์ เพื่อที่แต่ละฝ่ายจะได้เข้าไปในประเทศของกันและกันได้ยิ่งไกล ๆ และโดยที่แต่ละฝ่ายยังรู้สึกว่าจะคงอยู่ในประเทศของตนนั้นเอง

ข้อความในสุนทรพจน์ดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความผูกพันที่ชาติทั้งสองมีต่อกันได้อย่างชัดเจนที่สุด

ไทยกับมาเลเซียมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่โบราณกาล แม้ว่าหลักฐานทางเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาติทั้งสองในยุคแรก ๆ จะมีน้อย แต่ถ้าพิจารณาจากหลักฐานทางด้านมานุษยวิทยาแล้ว พบว่า บุคคลลักษณะทั่วไป รวมทั้งสภาพการดำรงชีวิต

สงวน อันคง, สัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ (พระนคร : แพรวพิทยา, ๒๕๐๔), หน้า ๔๗๓.

ของชาวพื้นเมืองดั้งเดิมในภาคใต้ของไทยกับชาวมลายู เอเชียมีลักษณะร่วมกันอยู่เป็นอย่างมาก
ตัวอย่างเช่น

“...มีผิวสีน้ำตาล ขนาดสูงปานกลาง ศีรษะค่อนข้างกลม เส้นผมเป็น
ลอน ทำทางประเปรี้ยว กล้าหาญ กระตือรือร้น มีอารมณ์ขัน และชอบความเป็น
อยู่อย่างง่าย ๆ...”^๑

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนดังกล่าวของทั้งสองประเทศ น่าจะมีความสัมพันธ์กัน
ทางเชื้อชาติและสภาพความเป็นอยู่มาก่อน

แนวความคิดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับข้อความบางตอนในหนังสือ ประวัติศาสตร์
จังหวัดภาคใต้ ของธวัช รัตนวิชาติ ดังนี้

เดิมแหลมมลายูยังเป็นป่าอยู่ ไม่มีการตั้งบ้านตั้งเมือง มีแต่พวกชาวป่า
ชาวทยอยอาศัยอยู่ประปราย และในสมัยดั้งเดิมที่เดิมนั้น มลายูมีชื่อเรียกกันว่า
“สะการามาเห็น” หรือ (ดินแดนแห่ง) ทะเลเค็ม (พุทธศตวรรษที่ ๔-๑๑) ต่อมา
มีพวกชาวบางพวกยกครอบครัวอพยพข้ามฟาก จากเกาะชวามาอยู่ตามเกาะและ
แผ่นดินแถบฝั่งสะการามาเห็นมากขึ้น ดินแดนนี้จึงได้นามใหม่ว่า “มลายู” (คำว่า
มลายูหมายถึงผู้อพยพ)...เมื่อมีข่าวเลื่องลือขึ้นมาทางทิศเหนือว่า มีชาวชาวอพยพ
มาอยู่ในแผ่นดินมลายูมากขึ้น ชาวไทยซึ่งอาศัยอยู่ทางเหนือแผ่นดินมลายูจึงได้
อพยพมาตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินมลายูเพิ่มขึ้นด้วย...จริงอยู่ แม้ว่าแผ่นดินมลายูจะ
ได้ชื่อว่า “มลายู” จากการอพยพข้ามฟากของชนชาติชาวนั่นก็ตาม แต่ก็ถือว่า
เป็นการได้ชื่อเมื่อภายหลัง ส่วนชนชาติไทยนั้น ได้อพยพลงมาอยู่ก่อนประมาณ
๑,๐๐๐ ปี แล้ว จึงปรากฏตามประวัติศาสตร์แหลมมลายู ชื่อว่าด้วยเมืองปาหัง...

^๑ J.M.Gullick, Malaysia and Its Neighbours (London:
Routledge & Kegan Paul, 1967), p. 4.

ว่า ชาดไทยได้เข้ามาเป็นเจ้าเมืองป่าหัง และมาตั้งเมืองปัตตานี เมื่อครั้ง
มลายูยังเป็นสะการามาขึ้นอยู่แต่เดิม^๑

ข้อความดังกล่าวนี้เป็นบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่
๔ - ๑๑ ระยะเวลาช่วงต่อมา คือระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๖ อันเป็นสมัยอาณาจักร
ศรีวิชัย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับมลายูหรือมาเลเซียทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง
ขุนวิจิตรมาตราได้กล่าวถึงอาณาจักรดังกล่าวไว้ในหนังสือ ประวัติการค้าไทย ดังนี้

อาณาจักรศรีวิชัย มีอาณาเขตตั้งแต่เมืองไชยา (ปัจจุบันเป็นอำเภอ
หนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี) ลงไปตามแหลมมลายูจนถึงเกาะสุมาตรา ผู้สร้าง
อาณาจักรนี้คือ พระเจ้าโลเลนทร... การผนวกอาณาจักรศรีวิชัยกับเมือง
เศรษฐกิจการค้า กล่าวคือ พระเจ้าโลเลนทรทรงเห็นว่า ถ้าได้ปกครองแผ่นดิน
ทางช่องแคบมะละกา ก็จะเป็นประโยชน์ให้สามารถควบคุมเรือแพนาวาที่ไปมา
ค้าขายผ่านช่องแคบนั้นได้โดยสะดวก จะทำให้ประเทศของพระองค์มีกำลังสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น และการที่จะให้ได้ช่องมะละกาไว้ในอำนาจ จำเป็นจะต้องตีเกาะสุมาตรา
ให้ได้ด้วย ซึ่งทรงสามารถดำเนินการได้ดังพระประสงค์^๒

หลักฐานอีกแห่งหนึ่งที่ยืนยันให้เห็นถึงการขยายอำนาจของไทยเหนือแหลมมลายู
คือจารึกที่วัดหัวเวียง อำเภอไชยา หรือจารึกหลักที่ ๒๔ (พ.ศ. ๑๗๗๓) ซึ่งศาสตราจารย์
ยอร์ช เซเดส์ได้กล่าวไว้ว่า

ยอร์ช รัตนภักดิ์, ประวัติศาสตร์จังหวัดภาคใต้ (ศูนย์พัฒนาการศึกษา
ภาคศึกษา ๒ จัดพิมพ์), หน้า ๑ - ๔ (ม.ป.ท, ม.ป.ป.)

^๒
ขุนวิจิตรมาตรา, ประวัติการค้าไทย (พระนคร : บำรุงสาส์น, ๒๔๖๖),
หน้า ๖๖ - ๖๘.

เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินด้วยท้าวเวียงแก้วและพระราชนัดดา ทรงพระนามว่า
ศรีธรรมราชแห่งราชวงศ์ปัทม ผู้เป็นพระราชแห่งประเทศตามพรลิงค์ (อาณาจักร
นครศรีธรรมราช) พระนามเดิมของพระราชองค์นี้ว่า จันทรภาณุ... พระเจ้าจันทร
ภาณุให้ทรงเป็นกษัตริย์ที่เข้มแข็งในกาลเอกราชของและมีการสงคราม... เทพบิดาของ
ต่อสู้อย่างกล้าหาญหลายครั้ง จนได้ครอบครองดินแดนบนแหลมมลายู^๑

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อความบางตอนในหนังสือ อธิบายเรื่องพงศาวดาร
อันเป็นมูลเหตุแห่งจดหมายเหตุลวงอุคตสมบัติ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพที่ว่า "เมืองไทรบุรี เมืองปัตตานี เป็นเมืองขึ้นของไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์"^๒

๔. คนไทยในมาเลเซีย : การดำเนินชีวิตและสภาพการใช้ภาษา

๔.๑ คนไทยในมาเลเซีย หลักฐานต่าง ๆ ดังกล่าวมา สรุปได้ว่า ไทยกับ
มลายูมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย ส่วนความสัมพันธ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย มีมาจน
กระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ยืนยันได้ว่า ประเทศทั้งสองเกี่ยว
ข้องกันมาทุกยุคทุกสมัย จนกระทั่งปัจจุบันนี้ก็ยังคงมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันอย่างแน่นแฟ้นและ
ผลแห่งความสัมพันธ์กันยาวนานดังกล่าวนี้ ทำให้คนไทยเป็นจำนวนแสนทั้งที่ตั้งหลักแหล่ง
อาศัยอยู่ในดินแดนมาเลเซีย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าหลักฐานทางเอกสารต่าง ๆ ทั้งฝ่ายไทย
และฝ่ายมาเลเซียไม่ค่อยจะได้กล่าวถึงจำนวนประชากร และสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทย
เหล่านี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลในทางการเมืองก็ได้ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๔๑๗
ดำรงศักดิ์ อายุวัฒนะ อดีตเลขาธิการ กรมการศาสนาได้เข้าไปศึกษากิจการด้านพระพุทธศาสนา

ยงวิทย์ เซเทย์, ประชุมศิลปจารึก มาเทศที่ ๒ (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
คิวดพร, ๒๕๐๔), หน้า ๒๔ - ๒๕.

^๒
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, อธิบายเรื่องพงศาวดาร
อันเป็นมูลเหตุแห่งจดหมายเหตุลวงอุคตสมบัติ (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์,
๒๕๑๔), หน้า ๑ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงบุญเกิด บุญจวนบุญ จ.จ.)

และศึกษาชีวิตคนไทยในมาเลเซียหลายปี ได้ตีพิมพ์หนังสือไทยในมาเลเซียออกเผยแพร่ ทำให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยในมาเลเซียอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร "ซึ่งนับว่ารวมคนไทยทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในฐานะเป็นชนิตดแผ่นดิน และที่อพยพเข้าไปภายหลัง รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน"^๑ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะจำนวนคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง ข้อมูลต่อไปนี้ อ้างอิงถึงอายุวัฒนะ ได้สำรวจระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๑ สรุปได้ดังนี้

รัฐกลันตันประมาณ	๒๐,๐๐๐ คน ^๒
รัฐไทรบุรีประมาณ	๑๗,๐๓๐ คน ^๓
รัฐปะลิสประมาณ	๒,๕๐๐ คน ^๔

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า จำนวนคนไทยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีรวมกันถึง ๓๙,๕๓๐ คน หรือประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน และในช่วงระยะเวลา ๖๖ ปีต่อมา (พ.ศ. ๒๕๒๒) ผู้วิจัยพบว่า จำนวนคนไทยทั้ง ๓ รัฐได้เพิ่มขึ้นดังต่อไปนี้

รัฐกลันตันประมาณ	๒๒,๕๐๐ คน ^๕

^๑ ก้าวรศักดิ์ อายุวัฒนะ, ไทยในมาเลเซีย (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗), หน้า ๔๓๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๕.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕๕.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๕.

^๕ สัมภาษณ์พระครู วิเทศธรรมพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดปิณฑทองวราราม (วัดบ่อแม้น), ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๒.

รัฐไทรบุรีประมาณ	๒๑,๓๐๐ คน ^๑
รัฐปะลิสประมาณ	๓,๐๐๐ คน ^๒

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ สรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จำนวนคนไทยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีรวมกันประมาณ ๔๖,๘๐๐ คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากสถิติ พ.ศ. ๒๕๑๑ ดังที่ไต่กล่าวมาแล้วในตอนต้นถึง ๗,๒๗๐ คน ซึ่งนับว่าการเพิ่มของประชากรที่เป็นคนไทยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในรัฐดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่สูงพอสมควร

๔.๒ การดำเนินชีวิตและสภาพการใช้ภาษา

การดำเนินชีวิตของคนไทยเหล่านี้ มีทั้งลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างจากคนไทยในประเทศไทย ลักษณะร่วมที่น่าสนใจคือ การนับถือพุทธศาสนา การใช้ภาษาไทยระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านที่เป็นคนไทยในชีวิตประจำวัน การยึดมั่นในวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย โดยเฉพาะการนับถือศาสนาและการใช้ภาษานั้น นับได้ว่าเป็นลักษณะเด่นที่สุด ทั้งมีการยอมรับส่งเสริมเพื่อสืบทอดอย่างแท้จริงจนลักษณะนี้ช่วย

ในเรื่องนี้ อารังศักดิ์ อายุวัฒนะ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ไทยในมาเลเซีย ตอนหนึ่งดังนี้

คนไทยในกลันตัน รวมทั้งคนไทยในไทรบุรี เปอร์ลิส เประและที่อื่น ๆ ในมาเลเซียนั้น มีสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างใหญ่หลวงอยู่เรื่องหนึ่ง ซึ่งจะสามารถคงความเป็นไทยอยู่ต่อไปได้อีกยาวนานนั้น ได้แก่ เรื่องความศรัทธาในพุทธศาสนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทุกท้องถิ่นของละแวกบ้านคนไทยจะต้องมีวัดแบบวัดในเมืองไทยเรานี้อยู่ทั่วไป และแต่ละวัดจะมีสิ่งก่อสร้างเสนาสนะแบบอย่างเดียวกับในเมืองไทย

^๑ สัมภาษณ์ นายญาณ สุรพงศ์, หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี, ๒๕ กันยายน ๒๕๒๒.

^๒ สัมภาษณ์ นายเกลี้ยง ขุนพิทักษ์, หัวหน้าคนไทยรัฐปะลิส, ๑๐ กันยายน ๒๕๒๒.

ทั้งในด้านศิลปกรรม การก่อสร้าง การจัดบริเวณ และการปฏิบัติศาสนกิจทั้งของพระสงฆ์และชาวบ้าน และก็วัดนี้เองที่ยังคงให้มีทั้งภาษาไทยและหนังสือไทยปรากฏอยู่ทั่วไปในแบบรูปตำราทางศาสนา และภาษาที่ใช้เพื่อพิธีกรรมทางศาสนาไม่ว่ารัฐบาลของอารยชาติใด ๆ ในโลก ย่อมจะกีดกันในเรื่องนี้ไม่ได้ วัดไทยในหมู่บ้านคนไทยจึงเป็นสถานที่เรียนภาษาไทย เพื่อใช้สอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา^๑

ส่วนสถานภาพและการดำเนินชีวิตของคนไทยในมาเลเซียที่มีลักษณะแตกต่างจากคนไทยในประเทศไทยที่สำคัญคือ คนไทยเหล่านี้เป็นชนกลุ่มน้อยที่อยู่ภายใต้การปกครองของมาเลเซีย ต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมสองวัฒนธรรม คือสังคมวัฒนธรรมแบบไทย และสังคมวัฒนธรรมแบบมาเลเซีย ต้องใช้ภาษามลายูเมื่อต้องการติดต่อกับทางราชการ และสื่อสารกับชาวมาเลเซียไทยทั่วไป ในสภาพการณ์เช่นนี้ จะเห็นได้ว่า ภาษาและภาษามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยเหล่านี้เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม สภาพการใช้ภาษาไทยของคนไทยในมาเลเซียปัจจุบันยังคงทำเนียบอยู่อย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลสูงพอที่จะทำให้ชาวมาเลเซียที่มิใช่เชื้อชาติมาเลเซียแท้ ๆ เป็นจำนวนมาก สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว เนื่องจากต้องติดต่อสื่อสารกับคนไทยอยู่เป็นประจำ ชาวมาเลเซียทั้งโดยสัญชาติและเชื้อชาติหลายหมู่บ้านในรัฐไทรบุรีพูดภาษามลายูไม่ค่อยได้ ต้องใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันก็ว่าได้แก่ ชาวมาเลเซียที่ปักปันกอง บ้านท่าคลอง บ้านพระกันซิมแท้ง บ้านทอม บ้านทุ่งเด็ก บ้านนาใหม่ บ้านลำปา ในอำเภอปาตังเตอราบ (Padang Terap) บ้านเปรวยาว บ้านท่านาระ บ้านราสอ บ้านชนุนไทย บ้านปลายระไม ในอำเภอเป็นดัง (Pendang) และที่บ้านทุ่งสะโหน ในอำเภอควาลานารัง (Kuala Nerang)^๒ เป็นต้น

^๑ ธารังศักดิ์ อายุวัฒนะ, ไทยในมาเลเซีย, หน้า ๒๑๒.

^๒ สัมภาษณ์นายญาณ สุรพงศ์, ผู้นำกลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี, ๒๔ กันยายน ๒๕๒๒.

โดยคำนึงถึงระยะเวลาอันยาวนานนับเป็นร้อย ๆ ปีที่ได้มีคนไทยเป็นจำนวนมาก
อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยมาแต่เดิม จนกระทั่งปัจจุบันนี้ รัฐบาลมาเลเซีย
ได้ยอมรับคนไทยเหล่านี้ว่ามีสัญชาติเป็นชาวมาเลเซียโดยถูกต้องตามกฎหมาย ทว่าคนไทย
เหล่านี้ยังคงดำเนินชีวิตทำนองเดียวกับคนไทยในประเทศไทย ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของ
ความเป็นไทย คือการนับถือพุทธศาสนา การกินดื่มและประเพณีปฏิบัติตามวัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย และการใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะภาษาไทยที่พวกเขา
ใช้นั้น เป็นภาษาถิ่นไทยนอกประเทศที่น่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง

๑๐. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๑ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย คนไทยและภาษาไทยถิ่นในมาเลเซีย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้มีหลายเรื่อง สำหรับเอกสาร
ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียและคนไทยในมาเลเซีย
เนื่องจากผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น (งานวิจัยบทที่ ข้อ ๔.๑, ๔.๒, ๔.๓, ๔.๔)
จึงไม่ขอกล่าวถึงอีกในตอนนี้ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นในมาเลเซีย เท่าที่ทราบ
ยังไม่ปรากฏผู้ศึกษามาก่อน ที่มีผู้เขียนถึงบ้างเป็นเพียงเรื่องแทรกในบทความหรือเอกสาร
เท่านั้น ตัวอย่างเช่น บุญ ยวนแหล และคนอื่น ๆ ได้กล่าวถึงภาษาไทยถิ่น
ไว้ในบทความเรื่อง "เยี่ยมคนไทยในกลันตัน" ว่า

ภาษาไทยกลันตันมีสำเนียงภาษาที่พูดมีลักษณะคล้ายภาษาไทยในอำเภอ
ตากใบ จังหวัดนราธิวาส คือเป็นสำเนียงของคนใต้ก็ไม่ใช่คนเหนือก็ไม่เชิง
ทางเสียงทอดยาวพล้วไหว ผิดกับคนใต้จริง ๆ ที่มักพูดทวน ๆ

บุญ ยวนแหลและคนอื่น ๆ, "เยี่ยมคนไทยในกลันตัน" วชิรและ, หน้า ๔.

ส่วนอรรถกถา อายูวัฒนะ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำของคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียว่า

ถ้อยคำในภาษาส่วนหนึ่งออกเสียงใกล้เคียงกับภาษามลายูมาก แสดงให้เห็นว่าภาษาทั้งสองนี้จะต้องมีอิทธิพลต่อกัน และถ้อยคำในภาษาที่แต่ละภาษาใช้นั้น น่าจะมีที่มาของคำร่วมกันอยู่ โดยเฉพาะคำที่รับเอาภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้^๑

ตัวอย่าง

ก. คำที่ภาษาไทยและภาษามลายูออกเสียงใกล้เคียงกัน

ไทย	มลายู
กู	Aku
ยาม	jam
กะโตน	ketol
กุนยแจ	kunchi
ฉ้อง	qong
จิ้งจก	chichak
จิ้งหรีด	chirid
จีน	china (จิงมา)
มะยม	mayom
มังคุด	munggis
ลางสาด	langsad
ลิ้นจี่	lichi

ฯลฯ

^๑ อรรถกถา อายูวัฒนะ, ไทยในมาเลเซีย, หน้า ๔๒๑ - ๔๓๑.

๗. คำที่สันนิษฐานว่าน่าจะจะมีที่มาจากภาษาของหัวเมืองมอญ

ไทย	มลายู
นคร	negri
มนตรี	menteri
ราชา	raja
เทวัน	dewan
ครู	guru
นาม	nama
เทวดา	dewa
โทษ	dusa
นรก	nuraka
นาค	naga
บัณฑิต	pendita
บูชา	puja
ปฐพี	pertiwi
ศัตรู	seteru
ศรี	seri
พิษ	bisa
รส	rasa
รูป	rupa
สามี	suami
मुख	muka
อากาศ	angkasa

เนื่องจากรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เป็นรัฐทางตอนเหนือสุดของมาเลเซีย ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย (ดูแผนที่ ๑ หน้า ๒๖) คนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐทั้ง ๓ นี้มีการติดต่อสื่อสารกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนตลอดเวลา ทั้งในทางการค้าขาย การเยี่ยมเยียนกันในฐานะญาติสนิท และการประกอบกิจทางศาสนา เป็นต้นเท่าที่สังเกต และจากการสัมภาษณ์คนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น สรุปได้ว่าภาษาไทยถิ่นที่ใช้พูดกันในปัจจุบัน ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นภาคใต้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้จะให้ประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้อย่างมาก ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

๑๐.๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นภาคใต้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นภาคใต้ที่ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่า จะสามารถให้เป็นความรู้ความศัพทพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

๑๐.๒.๑ งานวิจัยของ เจ มาร์วิน บราวน์ (J.Marvin Brown)

เจมาร์วิน บราวน์^๑ ได้ศึกษาภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ๖๐ ถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยโบราณ (Ancient Thai) ผลการศึกษาของเขาทำให้ทราบว่าภาษาถิ่นแต่ละถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยพิจารณาจากลักษณะทางภาษา แล้วทำแผนผังแสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นดังกล่าวขึ้น และได้จัดแบ่งภาษาถิ่นต่าง ๆ เป็น ๗ กลุ่มคือ

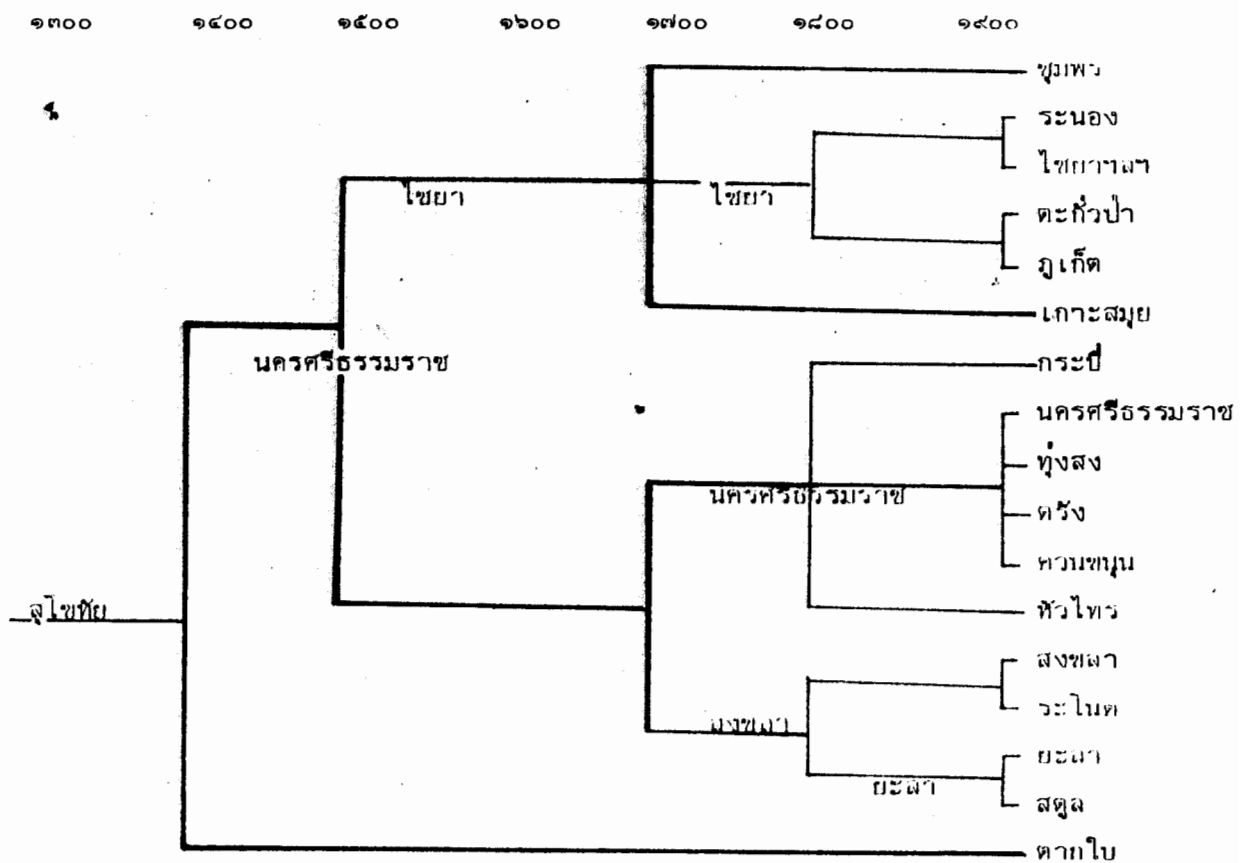
๑. ภาษาชาน (Shan)
๒. ภาษาไทยถิ่นเหนือ (Northern Thai)
๓. ภาษาพวน (Phuan)
๔. ภาษาไทยกลาง (Central Thai)

^๑ J. Marvin Brown, From Ancient Thai to Modern Dialects (Bangkok: Social Science Association Press of Thailand, 1965).

๔. ภาษาผู้ไทย (Phu Thai)
๖. ภาษาลาวหรือไทยอีสาน (Lao)
๗. ภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai)

กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ นับได้ว่าเป็นกลุ่มภาษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยตรง บรรานัน
ได้แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ไว้ดังนี้

แผนผัง ๑ แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ (ตัดต่อมาจาก บรรานัน
หน้า ๖๔)

จากแผนผัง ๑ สังเกตได้ว่า กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้วิวัฒนาการจากภาษาสุโขทัย
(ประมาณ พ.ศ. ๑๓๐๐) และวิวัฒนาการเป็น ๒ กลุ่มคือ

๑. กลุ่มนครศรีธรรมราช
๒. กลุ่มตากใบ

ก. กลุ่มนครศรีธรรมราช

บรรพนิได้แบ่งภาษากลุ่มนครศรีธรรมราชออกเป็น ๒ สายคือ

๑. สายไชยา แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ

- ๑.๑ ภาษาชุมพร

- ๑.๒ ภาษาไชยา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

- ๑.๒.๑ ภาษาระนอง ไชยา (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี) หลังสวน (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร) และสวี (เป็นอำเภอหนึ่งใน
จังหวัดชุมพร)

- ๑.๒.๒ ภาษาตะกั่วป่า (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพังงา)

และภูเก็ต

- ๑.๓ ภาษาเกาะสมุย (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

๒. สายนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

- ๒.๑ ภาษานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ

- ๒.๑.๑ ภาษากระบี่

- ๒.๑.๒ ภาษานครศรีธรรมราชทุ่งสง (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัด
นครศรีธรรมราช) ตรัง ควนขนุน (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง)

- ๒.๑.๓ ภาษาหัวไทร (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช)

- ๒.๒ ภาษาสงขลา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อยคือ

๒.๒.๑ ภาษาสงขลา และระโนด (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา)

๒.๒.๒ ภาษามะลา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อยคือ

๒.๒.๒.๑ ภาษามะลา

๒.๒.๒.๒ ภาษามูม

ข. กลุ่มตากใบ เป็นกลุ่มภาษาที่วิวัฒนาการจากภาษาสุโขทัยโดยตรง

งานวิจัยของบวรณัฏฐ์กล่าวว่า ผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นแนวในการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ ๑๓ (ตอนที่ว่าด้วยการอภิปรายผล)

๑๐.๒.๒ งานวิจัยของ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์

วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๑ ได้วิจัยเรื่อง "หน่วยเสียงภาษาถิ่นตากใบ"

โดยใช้ตัวอย่างคำที่เป็นแบบสัมผัสภาษาถิ่นภาษามลายูที่มีจุดเสกษิตตามที่มีกำหนดไว้ใน รร ๓ คน ในท้องถิ่นตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้ความรู้จากงานวิจัยนี้เปรียบเทียบกับภาษาถิ่นที่วิจัย จึงได้กล่าวถึงอย่างละเอียดเป็นกรณีพิเศษ

ก. ระบบเสียง

๑. ระบบวรรณยุกต์ มี ๖ หน่วยเสียงคือ

ว.๑ ต่ำ - ระดับ - ขึ้น

ว.๒ สูง - ระดับ

ว.๓ ต่ำ - ระดับ

ว.๔ กลาง - ระดับ - ขึ้น

ว.๕ ต่ำ - ระดับ - ตก

^๑ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาถิ่นตากใบ (รายงานการวิจัยตามโครงการวิจัยภาษาถิ่น ภาควิชาภาษาไทย คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา, ๒๕๒๓)

ว.จ กลาง - ขึ้น - ตก

๒. ระบบเสียงพยัญชนะ

ภาษาถิ่นตากใบมีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒๓ หน่วย คือ /p, ph, b, t, th, d, c, ch, k, kh, r, l, m, h, m, n, ñ, ŋ, ʔ, x, ɬ, w, j/

หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าวทำหน้าที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นได้ทุกเสียง

ส่วนที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะท้าย^๑ มี ๗ หน่วยเสียงคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -ʔ/

พยัญชนะควบกล้ำมี ๑๗ แบบ คือ /kr, kl, kw, khr, khl, khw, sr, tr, thr, br, bl, pr, pl, phr, phl, mr และ ml /

๓. ระบบเสียงสระ

๓.๑ หน่วยเสียงสระเดี่ยว (สั้น-ยาว) มี ๑๔ หน่วยเสียงคือ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, a, a:, ɨ, ɨ:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/

๓.๒ หน่วยเสียงสระควบ

๓.๒.๑ หน่วยเสียงสระประสมสองส่วนมี ๑๔ หน่วยเสียงคือ /ia, iu, eu, ɛu, ai, a:i, au, a:u, ɔi, oi, ua, ui, ɨa, ɨi/

๓.๒.๒ หน่วยเสียงสระประสมสามส่วนมี ๓ หน่วยเสียงคือ /iau, ɨai, uai/

ข. ข้อสังเกต

๑. วิจารณ์ได้พบว่าชาวตากใบใช้ภาษาตากใบปะปนกับภาษามลายูถิ่นอยู่เป็นจำนวนมาก และมีจะยืมหน่วยเสียงบางหน่วยจากภาษามลายูมาใช้ เช่น [d] เป็นต้น ปรากฏว่าแม้แต่เช่นนี้เกิดขึ้นเพราะภาษาตากใบถูกแวดล้อมด้วยภาษามลายูถิ่น จึงทำให้มีอิทธิพลถ่ายทอดถึงกันทั้งรูปคำและเสียง

^๑ งานวิจัยนี้ไม่นับ /-w, -j/ เป็นพยัญชนะท้าย

๒. วิจิตรได้ตั้งข้อสังเกตว่าภาษาดากไบเกี่ยวข้องกับภาษาของคนไทยอัน เป็นคนกลุ่มน้อยในสหพันธรัฐมาเลเซีย (กลันตัน)

๓. วิจิตรพบว่า ภาษาดากไบที่ใช้พูดในอำเภอดากไบ มีเสียงแตกต่างจากภาษาปักษ์ใต้ทั่วไปมากที่สุด แล้วค่อย ๆ คล้ายภาษากว๋ายแตกต่างลงไปในอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสาบบุรี อำเภอยะหริ่ง ปานาเระ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี จนถึงหมู่บ้านสะกอม เทพา จังหวัดสงขลาที่มีสำเนียงทั้งภาษาดากไบกับภาษาสงขลาจึงเป็นภาษากลุ่มภาษามลายูได้ไทยทั่วไป

๔. จากการศึกษามหาสารนิพนธ์ดากไบครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบคำบางคำที่แตกต่างจากภาษาภาคใต้ แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานและภาษามลายู เช่น

กมิต	การมองเห็นถึงที่สุด
ยร่า	ใช่
สตัป	ใจใหญ่, มีน้ำใจ
ยรอง	มุ่ม
บรอย	สุ่ยสุ่ย
กิมลือต	กระตือรือร้น
ชมาน	อึ้งจนอึ้งขัด

ฯลฯ

๕. วิจิตรได้พบพยัญชนะบางหน่วยที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

๕.๑ พยัญชนะเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /ก/ และ /รี/

๕.๒ พยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ /sr/, /br/, /bl/, /mr/ และ

/ml/

๑๐.๒.๓ งานวิจัยของวิจิตรนั ถิ่นทะวิบูลย์ (ภาณุพงศ์)

งานวิจัยของวิจิตรนั ถิ่นทะวิบูลย์ (ภาณุพงศ์) ที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่นสงขลา ซึ่งนับได้ว่ามีประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้อย่างมาก ตั้งแต่การเตรียมคำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผล

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่นสงขลาที่ผู้วิจัยใช้เป็นเอกสารอ้างอิง เพื่อประกอบ

การศึกษามี ๒ เรื่องคือ

- ๑) "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา"
- ๒) "The Phonology of the Syllable in Songkhla, a Southern Dialect."

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาบทความ และเอกสารประกอบอีก ๒ เรื่องคือ

- ๑) "การวิเคราะห์หน่วยเสียงในระบบเสียงภาษาสงขลา"
- ๒) "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา"

โดยอาศัยงานวิจัยและเอกสารดังกล่าว ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบเสียง และแนวการพิจารณาความหมายของคำในภาษาถิ่นสงขลา ดังนี้

ก. ระบบเสียงภาษาสงขลา

๑. ระบบเสียงวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาสงขลา มีอยู่ ๔ เสียงด้วยกันคือ

๑) กลางก่อนข้างสูง	เลื่อนขึ้น	↗ ๔๔	เช่น	khaa ¹	"ชา, ข่า"
๒) กลางก่อนข้างสูง	เลื่อนลง	↘ ๔๓	เช่น	khaa ²	"ข้า"
๓) กลาง-ระดับ		┐ ๓๓	เช่น	kaaw ³	"แก้ว"

วิจินต์ ฉันทะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย ภัฏทวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๙๕)

"Vichintana Chantavibulaya, "The Phonology of the Syllable in Songkhla, a Southern Dialect," (Thesis Submitted for the M.A. Degree of the University of London, School of Oriental and African Studies, 1959)

วิจินต์ ภาณุพงศ์, "การวิเคราะห์หน่วยเสียงในระบบเสียงภาษาสงขลา" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๑-๖ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, หจก. ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๔๒๔), หน้า ๑๖๔-๑๘๐.

วิจินต์ ภาณุพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา," ใน Tai Phonetics and Phonology, Edited by Jimmy G. Harris and Richard B. Noss (Bangkok: Prachandra Printing Press, 1973), pp. 87-103.

๔) กลางค่อนข้างต่ำ-ขึ้น	✓	๒๔	เช่น kaw ⁴	"เกา, เก่า"
๕) กลาง-ระดับ-ตก	┐	๓๓๒	เช่น khaa ⁵	"คา"
๖) กลางค่อนข้างต่ำ-ระดับ	└	๒๒	เช่น khaa ⁶	"ค่า"
๗) กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนลง	└	๒๑	เช่น khaa ⁷	"ค้า"
๘) สูง-ตก	┐	๔๑	เช่น thaan ⁸ faj ⁵	"นานไฟ"
๙) กลาง-ตก	┐	๓๑	เช่น taa ⁹ tum ⁴	"ตาตุ่ม"

เสียงวรรณยุกต์ ๗ เสียงแรกจะเกิดในพยางค์หรือคำที่ลงเสียงหนัก ส่วนเสียง
ที่ ๘ และ ๙ จะเกิดในพยางค์หรือคำที่ลงเสียงเบา

๒. ระบบเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาสงขลามียู่ด้วยกัน ๒๓ หน่วย ซึ่งเกิดในตำแหน่ง
ต้นพยางค์หรือต้นคำได้ทุกหน่วย ยกเว้น /ŋ/ และจะเกิดในตำแหน่งท้ายพยางค์หรือท้ายคำได้
๔ หน่วยเท่านั้น ดังนี้

พยัญชนะต้น ๒๒ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, m, n, ñ, f, s, h, ð, w,
e, l, ʃ, j/

พยัญชนะท้าย ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w, -j/

พยัญชนะประสมมี ๗ แบบ คือ /kl, khl, pl, phl, ml, kw และ khw/

๓. ระบบเสียงสระ

หน่วยเสียงสระ มี ๒๑ หน่วยคือ /i, ii, e, ee, ɛ, ɛɛ, u, uu, ɔ, ɔɔ, a, aa,
u, uu, o, oo, ɔ, ɔɔ, ia, uua, ua/

๔. ลักษณะโครงสร้างของพยางค์ในภาษาสงขลา

ทุกพยางค์หรือทุกคำที่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาสงขลา จะขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ
ซึ่งอาจจะเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว หรือควบกันเป็น ๒ หน่วยก็ได้ และตามด้วยสระ ถ้าไม่มีพยัญชนะ
ท้ายหรือที่เรียกว่า พยางค์เปิด พยางค์นั้นจะจบด้วยสระยาว คือมีโครงสร้างเป็นแบบ CVV
หรือ CCVV และจะเกิดกับวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง ๗ หน่วย ฉะนั้นจึงอาจเขียนเป็นสูตรรวม
ได้เป็น

	$C(C)V^{1-7}$	
ตัวอย่าง	khaa ¹	"ชา"
	khaa ²	"ข้า"
	kaaŋ ³	"ข้าง"
	kau ⁴	"เก่า"
	khaa ⁵	"หา"
	khaa ⁶	"คำ"
	khaa ⁷	"คำ"

ถ้ามีพยัญชนะท้ายด้วย หรือที่เรียกว่า พยางค์ปิดก็จะเกิดกับสระสั้นหรือสระยาวก็ได้ และจะเกิดกับวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง ๗ หน่วย เช่น เดียวกัน ซึ่งอาจจะ เขียน เป็นรูป โครงสร้างของพยางค์ได้อีกสูตรหนึ่งคือ

	$C(C)V(V)C^{1-7}$	
ตัวอย่าง	khan ¹	"ชน"
	khaaŋ ²	"ไข"
	kan ³	"กัน"
	kaw ⁴	"เก่า"
	khan ⁵	"ค้น"
	kham ⁶	"คำ"
	kham ⁷	"คำ"

เมื่อพิจารณาข้อมูลให้ละเอียดขึ้นไปอีกจะพบว่าพยัญชนะต้น ๒๒ หน่วยในภาษาสงขลา อาจจะแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์คนละพวกคือ

ก. กลุ่มแรก (C_1) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ ๔ หน่วย ได้แก่ /k, c, d, t, b, p, ʔ, ɓ/ ซึ่งจะเกิดกับวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยคือวรรณยุกต์ ๓ และ ๔ เช่น

daam ³	"ด้าม"
tak ⁴	"ตัก"
biaw ³	"เบี้ยว"
puu ⁴	"ปู"

ข. กลุ่มสอง (C₂) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ ๑๔ หน่วย ได้แก่ /kh,s,th,ph,f,o,h,ก,น,m,l,กั,w,j/ ซึ่งจะเกิดกับวรรณยุกต์อีก ๔ หน่วยไม่ซ้ำกัน คือวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๔, ๖, ๗ เช่น

khaa ¹	"ชา,ซ่า"
khaa ²	"ซ่า"
khaa ⁵	"คา"
khaa ⁶	"ค้ำ"
khaa ⁷	"ค๊า"

พยัญชนะท้ายมีอยู่ ๔ หน่วย อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากันคือ

ก. กลุ่มแรก N ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ ๔ หน่วย ได้แก่ /m,n,ŋ,j,w/ ซึ่งมีพยัญชนะเปิดอยู่ด้วย เพื่อความสะดวกจะใช้ N(หรือa1)แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเหล่านี้ และจะเกิดกับวรรณยุกต์ทั้ง ๗ หน่วยเช่น

khan ¹	"ชน"
tham ²	"ถ้ำ"
paa ³	"ป้า"
ʔoon ⁴	"โอ่ง"
khaaw ⁵	"คว"
thiaw ⁶	"เที่ยว"
khiw ⁷	"คว"

ข. กลุ่มที่สอง S ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะกักระเปิด ๔ หน่วยได้แก่ /p,t,k,r/ เพื่อความสะดวกจะใช้ S(Stop) แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเหล่านี้ และจะเกิดกับวรรณยุกต์ ๖ หน่วย (ยกเว้นวรรณยุกต์ที่ ๕) เช่น

khat ¹	"ชัต"
khaap ²	"خاب"
taak ³	"ตาก"
tap ⁴	"ดัป"
phɛɛʔ ⁶	"แพะ"
phat ⁷	"ฟัต"

จะสังเกตได้ว่านอกจากพยัญชนะท้ายกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับวรรณยุกต์แล้ว ยังเกี่ยวกับความสั้นยาวของสระด้วย คือ

เมื่อพยัญชนะท้ายกลุ่มนี้เกิดกับสระสั้นจะเป็นวรรณยุกต์ได้ ๓ หน่วยเท่านั้นคือ ว.๑, ว.๔ และ ว.๗ เช่น

khat ¹	"ชัต"
tap ⁴	"ดัป"
phat ⁷	"ฟัต"

เมื่อพยัญชนะท้ายกลุ่มนี้เกิดกับสระยาว จะเป็นวรรณยุกต์ได้ ๓ หน่วยเช่นกัน แต่เป็นคนละวรรณยุกต์กันคือ ว.๒, ว.๓ และ ว.๖ เช่น

khaap ²	"خاب"
taak ³	"ตาก"
phɛɛʔ ⁶	"แพะ"

ด้วยเหตุที่สามารแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้อีก เราจึงอาจแยกโครงสร้างของพยางค์ ซึ่งเขียนเป็นสูตรรวมไว้เดิมเพียง ๒ สูตร ออกเป็นสูตรโครงสร้างย่อยของพยางค์ได้รวม ๔ สูตรดังนี้

- ๑ก. $C_1(C)VV^{3-4}$
 ๑ข. $C_2(C)VV^{1-2,5-7}$
 ๒ก. $C_1(C)V(V)N^{3-4}$
 ๒ข. $C_2(C)V(V)N^{1-2,5-7}$
 ๓ก. $C_1(C)VS^4$
 ๓ข. $C_2(C)VS^{1,7}$
 ๔ก. $C_1(C)VVS^3$
 ๔ข. $C_2(C)VVS^{2,6}$

ข. ความหมาย

วจินันท์ ภาณุพงศ์ ได้เสนอแนวพิจารณาความหมายของคำไว้ในงานวิจัยเรื่อง
 "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา" ดังนี้

๑. คำเดียวกันที่ใช้ในความหมายต่างกัน

คำ ๆ เดียวกันแต่ใช้ต่างกันในระหว่างกรุงเทพฯ และสงขลา มีอยู่ ๒ ลักษณะคือ

๑.๑ สงขลาใช้ในความหมายกว้างกว่า

๑.๒ ใช้ในความหมายต่างกัน

๒. ความหมายเดียวกันแต่ใช้กันคนละคำ

ในความหมายอย่างเดียวกัน กรุงเทพฯ ใช้คำหนึ่ง แต่ในสงขลาใช้อีกคำหนึ่ง
 เนื่องจาก

๒.๑ เพราะกรุงเทพฯ เลิกใช้ มี ๒ ประเภทคือ

๒.๑.๑ คำที่สงขลายังคงใช้เป็นปกติอยู่ แต่กรุงเทพฯ เลิกใช้กันเป็น
 ปกติแล้ว ยังคงเหลืออยู่ในคำซ้อนเท่านั้น

๒.๑.๒ คำที่สงขลายังคงใช้เป็นปกติอยู่ แต่กรุงเทพฯ เลิกใช้เป็น
 ปกติแล้ว ก็คงใช้อยู่ในวรรณคดีเท่านั้น

๒.๒ เพราะสงขลาได้คำภาษาอื่นมาใช้ เช่นภาษามลายู จีนและเขมร

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้กล่าวถึงคำที่ต่างกันในช่วงกรุงเทพฯ และสงขลาอีกมาก ซึ่งยังไม่มีหลักฐานพอที่จะพิจารณาตัดสินลงไปได้ว่า ทำไมจึงใช้กันคนละคำในความหมายเดียวกัน คำว่าพวกนี้มีอยู่มาก เช่น

คำที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ

คำที่เกี่ยวกับภาชนะต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้

คำที่เกี่ยวกับเกมและการละเล่นต่าง ๆ ของเด็ก

คำที่เกี่ยวกับสัตว์

คำที่เกี่ยวกับขนม

คำที่เกี่ยวกับพืชผักผลไม้

คำที่เรียกชื่อทั่ว ๆ ไป

ฯลฯ

นอกจากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยอื่น ๆ อีกบางเรื่อง เพื่อจะได้ช่วยให้สามารถเข้าใจระบบของภาษาถิ่นภาคใต้ละเอียดยิ่งขึ้นคือ

๑. "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช" ของจริยา สมนึก^๑ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษา เปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงของภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พูดกันในชีวิตประจำวันในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้ง ๑๖ อำเภอ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะและสระ เพื่อดูความคล้ายคลึง และความแตกต่าง

^๑จริยา สมนึก, "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔)

ซึ่งจะนำไปใช้ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาย่อย และนำมาเปรียบเทียบกับเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยมาตรฐาน

๒. "การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต" ของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์^๑ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งสำรวจ ศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงาและภูเก็ต โดยการเปรียบเทียบลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในคำ เพื่อที่จะนำผลการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงมาเป็นเกณฑ์ในการทำแผนที่แบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย พร้อมทั้งเพื่อที่จะเปรียบเทียบว่า การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์มาแบ่งเขตภาษาใน ๔ จังหวัดดังกล่าว มีผลตรงกันหรือไม่อย่างไร

๓. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ^๒ ซึ่งเนื้อหาของการวิจัยมี ๓ เรื่องที่สำคัญคือ

- (๑) ระบบและลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ พยัญชนะและสระ
- (๒) การแบ่งกลุ่มของภาษาถิ่นภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้ระบบวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระบางตัวเป็นหลัก
- (๓) เปรียบเทียบเสียงในภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานีกับภาษาไทยมาตรฐาน

๔. งานวิจัยเรื่อง "Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation" ของ Anthony Van Nostrand Diller^๓ งานวิจัยนี้ได้

^๑เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, "การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔)

^๒ธีระพันธ์ ล.ทองคำและคนอื่น ๆ, เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ (กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ, ๒๕๓๑)

^๓Anthony V.N.Diller, "Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation" (Ph.D.dissertation, Cornell University, 1976).

ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ทุกจังหวัด โดยลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ต่าง ๆ ประมาณ ๑๕๐ ตัวอย่าง กล่าวคือ เป็นกลุ่มตัวอย่างของภาษาไทยถิ่นใต้ ๑๐๐ ตัวอย่าง และภาษาไทยกรุงเทพฯ ๕๐ ตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลได้บันทึกเสียงโดยใช้เทปและควบคุมตัวแปร เช่นรูปแบบของการพูดให้เป็นธรรมชาติที่สุด และจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรในเรื่อง เสียง คำศัพท์ และการเรียงคำ โดยเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษากรุงเทพฯ ด้วย

บทที่ ๒

ระบบเสียงวรรณยุกต์

คำอธิบายเกี่ยวกับวรรณยุกต์

๑. สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

ในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวเลขอารบิกแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้ คือ

/1/, /2/, /3/, /4/, /5/, /6/ และ /7/

๒. เส้นแสดงระดับเสียง

เส้นแสดงระดับเสียงมี ๔ เส้น ใช้สำหรับบอกระดับความสูง - ต่ำ ของเสียงวรรณยุกต์

สูงสุด	5	
สูง	4	
กลาง	3	
ต่ำ	2	
ต่ำสุด	1	

เพื่อความสะดวกในการแสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นที่วิจัยทั้ง 3 ถิ่น จึงได้คิดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง งานวิจัยนี้ได้กำหนดเส้นแสดงระดับเสียงหลักเพื่อใช้บอกระดับของจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

- เส้นที่ ๑ บอกระดับเสียงต่ำสุด
- เส้นที่ ๒ บอกระดับเสียงต่ำ
- เส้นที่ ๓ บอกระดับเสียงกลาง
- เส้นที่ ๔ บอกระดับเสียงสูง
- เส้นที่ ๕ บอกระดับเสียงสูงสุด

๓. วิธีแสดงสัญลักษณ์ของ เสียงวรรณยุกต์

การแสดงสัญลักษณ์ของ เสียงวรรณยุกต์มีหลายวิธี และทุกวิธีที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นวิธีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยคือ

- วิธีที่ ๑ ใช้เส้นแสดงระดับเสียง ๕ เส้น
- วิธีที่ ๒ ใช้อักษรวรรณยุกต์ (Tone letter)
- วิธีที่ ๓ ใช้ตัวเลขแสดงระดับเสียง
- วิธีที่ ๔ ใช้การบรรยาย

๔. ลักษณะของพยางค์

ลักษณะของพยางค์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการแบ่งจำนวนวรรณยุกต์ในภาษาต่าง ๆ ลักษณะของพยางค์ที่นักภาษาศาสตร์ได้กล่าวถึงไว้ ได้แก่

๔.๑ พยางค์เปิด

พยางค์เปิด หมายถึงพยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะท้ายหรือพยางค์ที่ลงท้ายด้วยสระนั่นเอง เช่น ขา ปี อา คา เป็นต้น

๔.๒ พยางค์ปิด

พยางค์ปิดหมายถึง พยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ŋ/ เช่น จาม กิน ขาง พยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกึ่งสระ /w, j/ เช่น ชาวขายและพยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /p, t, k, ʔ/ เช่น คีบ เบ็ด คาก พระ เป็นต้น

กาญจนา พันธุลา, ลักษณะเฉพาะทางคำเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม, หน้า ๔๔ - ๔๕.

๔.๓ พยางค์เป็น

พยางค์เป็น หมายถึง พยางค์เปิด หรือ พยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะนาสิก และพยัญชนะกึ่งสระ (เพื่อความสะดวกงานวิจัยนี้จะรวมเรียกพยัญชนะท้าย ๒ ประเภทนี้ว่า พยัญชนะนาสิก)

๔.๔ พยางค์ตาย

พยางค์ตาย หมายถึง พยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะกัก พยางค์ตาย แบ่งเป็น

๔.๔.๑ พยางค์ตายเสียงยาว หมายถึง พยางค์ตายที่มีสระเสียงยาว ตามด้วยพยัญชนะกัก เช่น อาย บาด ทาก พระ * เป็นต้น

๔.๔.๒ พยางค์ตายเสียงสั้น หมายถึง พยางค์ตายที่มีสระเสียงสั้น ตามด้วยพยัญชนะกัก เช่น อย ปิด กัก เป็นต้น

* ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น -? จะตามหลังเฉพาะพยางค์ที่มีสระเสียงยาวเท่านั้น เช่น พระ [phra: ʔ 6] เป็นต้น

การทดสอบเสียงวรรณยุกต์

การทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น ไทบุรี และปะดิส เพื่อใช้ในการ
วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น ตามคำแนะนำของ -
วิลเลียม เจ. เกดเนย์^๑ ซึ่งจะช่วยให้หาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละภาษาได้ครบถ้วน
อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

ตาราง ๑ แสดงกล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ตามทฤษฎีของ วิลเลียม เจ. เกดเนย์

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

พยางค์เป็น
พยางค์ตาย

^๑ William J. Gedney, "A Checklist for Determining Tones in Tai Dialects," in Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager, Edited by M. Estellie Smith (The Hague: Mouton, 1970), PP. 423 - 437.

ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์ซึ่งได้แสดงไว้ตามตาราง ๑ นี้ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์กับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นของคำ ซึ่งอาจจะแยกอธิบายได้เป็น ๒ แนว คือ แนวตั้ง และแนวนอน ตามลำดับ ดังนี้

• แนวตั้ง

- แถว A* พยางค์เป็นหรือคำเป็น สังกัดได้จากคำซึ่งในระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ เช่น ขา ปี อาย กา เป็นต้น
- แถว B พยางค์เป็นหรือคำเป็น สังกัดได้จากคำซึ่งในระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ เช่น ข้า น้ำ อาน ก่า เป็นต้น
- แถว C พยางค์เป็น หรือคำเป็น สังกัดได้จากคำซึ่งในระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ เช่น ข้า น้ำ อ่าง ก้า เป็นต้น
- แถว DL พยางค์ตายหรือคำตายเสียงยาว เช่น ขาด ปาด อาบ ผาด เป็นต้น
- แถว DS พยางค์ตายหรือคำตายเสียงสั้น เช่น ชัด ปัด อัด ถัด เป็นต้น

๒ แนววน

- แถวที่ • คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch; f, s, h, t, n, r, l, w/ และ /j/ หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ร, ช, ฉ, ฝ, ศ, น, ส, ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, ทน, หร, หล, หว และ หย

*A, B, C, D เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยดั้งเดิมที่นักภาษาศาสตร์

- แถวที่ ๒ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /p, t, k/ และ /c/
หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจแทน
ไว้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ
- แถวที่ ๓ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /b, d/ และ /g/
หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจ
แทนไว้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ
- แถวที่ ๔ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh,
ch, f, s, h, m, n, r, l, w/ และ /j/
หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจแทน —
ไว้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ, ฝ,
ม, น, ร, ล, ฬ, ว, ญ และ ย

การสร้างรายการคำสำหรับใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ นั้น
วิลเลียม เจ. เกกนิย์^๑ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า "คำบางคำในบรรดาคำธรรมดา [ที่ผู้วิจัย
เตรียมไปสำหรับทดสอบเสียง] อาจจะไม่ปรากฏในภาษาถิ่นที่กำลังศึกษาอยู่ ดังนั้นจึงต้องเตรียม
คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์สองหรือสามคำในแต่ละช่อง" และ "ถ้าเป็นไปได้จะเป็นการดียิ่งขึ้น
ถ้าใช้คำที่ลงท้ายด้วยเสียงสระ กึ่งสระ หรือเสียงนาสิก ซึ่งมีสระยาวนำหน้า ทั้งนี้เชื่อว่าจะช่วยให้
ได้ยินเสียงวรรณยุกต์ทั้งคงที่และขึ้นลง ได้อย่างชัดเจน"^๒

โดยอาศัยแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้เตรียมรายการคำสำหรับใช้ทดสอบ
เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น ไทรบุรี และปะลิสขึ้น จึงจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

^๑ วิลเลียม เจ. เกกนิย์, คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น, แปลโดย
ธีระพันธ์ ล. ทองคำ, หน้า ๔.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๐.

ตาราง ๒ แสดงรายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์

	A	B	C	DL	DS
1	ชา หยา หมา	ชา หยา หยา	ชา หยา หมา	ชา หยา หมา	ชา หยา หมา
2	ปี เกา คอ	ปี เกา คอ	ปี เกา คอ	ปี เกา คอ	ปี เกา คอ
3	อาย กิน บาง	อาย กิน บาง	อาย กิน บาง	อาย กิน บาง	อาย กิน บาง
4	กา มือ พอ	กา มือ พอ	กา มือ พอ	กา มือ พอ	กา มือ พอ

เมื่อได้รายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ตามตาราง ๒ ไปทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น ไทรบุรี และปะลิส แล้ว ปรากฏว่ารายการคำที่เตรียมไว้ ใช้ได้กับการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่น และเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเสียงวรรณยุกต์ที่ได้ยิน รวมทั้งเพื่อตรวจสอบลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ จึงกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกคำเทียบเสียงที่มีความแตกต่างทางสัทศาสตร์ของเสียงพยัญชนะและ

สระน้อยที่สุด : จำนวน ๒๐ คำ ทำแผนภาพคลื่นเสียง (spectrograms) ก็จะเห็นแสดง
รายการคำดังกล่าวกว่ยตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓ แสดงรายการคำที่ใช้ทำแผนภาพคลื่นเสียง

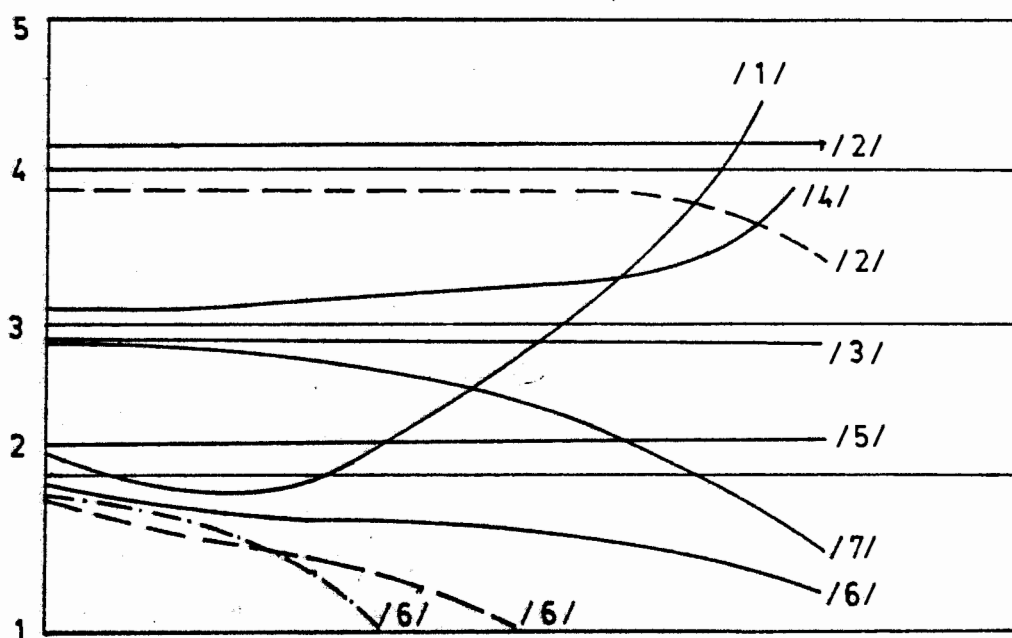
	A	B	C	DL	DS
1	ชา	ช่า	ช้า	ชาก	ชัก
2	ปี	ป่า	ป้า	ปาก	ปัก
3	อาย	อาน	อ้าง	อาบ	อับ
4	คา	ค่า	ค้ำ	คาก	คัก

คำเทียบเสียงที่มีความแตกต่างทางสัทศาสตร์ของเสียงพยัญชนะและสระน้อยที่สุดในที่นี้หมายถึงคำที่มีพยัญชนะต้น และสระตรงกัน ต่างกันเฉพาะเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น เช่น ชา ช่า ช้า ชาก ชัก บกเว้นกรณีหาคำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวไม่ได้จริง ๆ เนื่องจากในภาษาที่วิเคราะห์ ๓ นี้ ไม่มีคำนั้นใช้ ก็จะเปลี่ยนเป็นคำอื่นตามความเหมาะสม เช่น คำว่า ปา ไม่มีใช้ จึงใช้คำว่า ปี แทน เป็นต้น.

หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์

ก. หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยกลั่นตัน

แผนผัง ๒ แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยกลั่นตัน
(ดัดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง)

- พยางค์เป็น
 - - - - พยางค์คายเสียงยาว
 - . - . พยางค์คายเสียงสั้น

/1/ คำ - ขึ้น [24]

/2/ { สูง - ระดับ [44]
 { สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย) [443]

/3/ กลาง - ระดับ [33]

/4/ กลาง - ขึ้น [34]

/5/ คำ - ระดับ [22]

ชา

ข้า ป่า อ่า

ชาด ปาด อาย

ข้า ป้า อ่าง

ปี อาย

คา

/6/	{	คำ - เลื่อนลง [221]	คำ
		คำ - ตก [21]	กัก ชัก ปัก ับ
/7/		กลาง - ตก [32]	ัก

ภาษาไทยกลั่นตัน มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๗ หน่วยเสียงดังนี้

/1/ คำ - ขึ้น [24] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ ประมาณระดับเสียงที่ ๒ ไทยในระยะแรกเสียงจะต่ำลงเล็กน้อยก่อน แล้วจึงสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จนจบเสียงจะอยู่ในระดับสูงประมาณระดับเสียงที่ ๔

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /1/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นจึงตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A1) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ ฝ ฐ ช ฉ ฝ ศ ษ ส ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม ทน หง หร หล หว หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ท้าย

kha: ¹	"ชา"
ha:m ¹	"หม"
ma: ¹	"หมา"

/2/ สูง - ะกับ [44] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง ประมาณระดับเสียงที่ ๔ ปลายเสียงอาจจะลงระดับ หรือตกลงเล็กน้อย หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - ะกับ [44] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นจึงตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B1, B2, B3) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ /
 พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ฐ, ช, ฉ, ฬ, ศ, ษ, ส, ห และอักษร
 คำที่มี ห นำ คือ หม, ทม, พง, หร, หล, หว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทย
 มาตราฐาน

(๒) /p, t, k / และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง
 ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตราฐาน

(๓) /b, d/ และ /ʔ/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ
 ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตราฐาน

ตัวอย่าง

kha:2	"ข้า"
wa:n2	"หวาน"
pa:2	"ป่า"
ʔa:n2	"อ่าน"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - รัศมี (ตกตอนท้าย) [443] จะเกิดกับคำตาย หรือพยางค์
 ตายเสียงยาว (D11, D12, และ D13) และมีพยัญชนะต้นเช่นเดียวกับที่เกิดกับเสียงย่อยที่
 ๑ ความหมายสระเสียงยาว และมีพยัญชนะเสียงตก /- k, - t, - p / (แม่ กก, กค, กข) เป็น
 พยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

kha:t2	"ซาก"
ma:k2	"หมาก"
pa:t2	"ปาก"
ʔa:p2	"อาบ"

/3/ กลาง - ระดับ [33] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ ระดับเสียงคงที่ ทั้งต้นจนจบพยางค์

หน่วยเสียง /3/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (๓1, ๓2, ๓3) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j /
พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ข, ช, ฉ, ฝ, ศ, ษ, ห และอักษรต่ำ
ที่ ห นำ คือ หม, ทน, หง, หร, หล, ทว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /p, t, k/ และ /c / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก
และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๓) /b, d/ และ /r / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ
ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:3	"ข้า"
na:3	"หนา"
pa:3	"ป่า"
?a:3	"อ่าง"

/4/ กลาง - ขึ้น [34] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ใกล้เคียงกับจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๓ ในระยะแรกเสียงจะคงระดับแล้วในท่อนท้ายเสียงจะค่อย ๆ สูงขึ้นและจะจบที่เสียงระดับสูง - ใกล้เคียงกับท่อนท้ายของเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑ คือประมาณระดับเสียงที่ ๔

หน่วยเสียง /4/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (42, 43) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

ตัวอย่าง

lcha:7

"เลา"

cha:ɰ7

"ช้าง"

li:n7

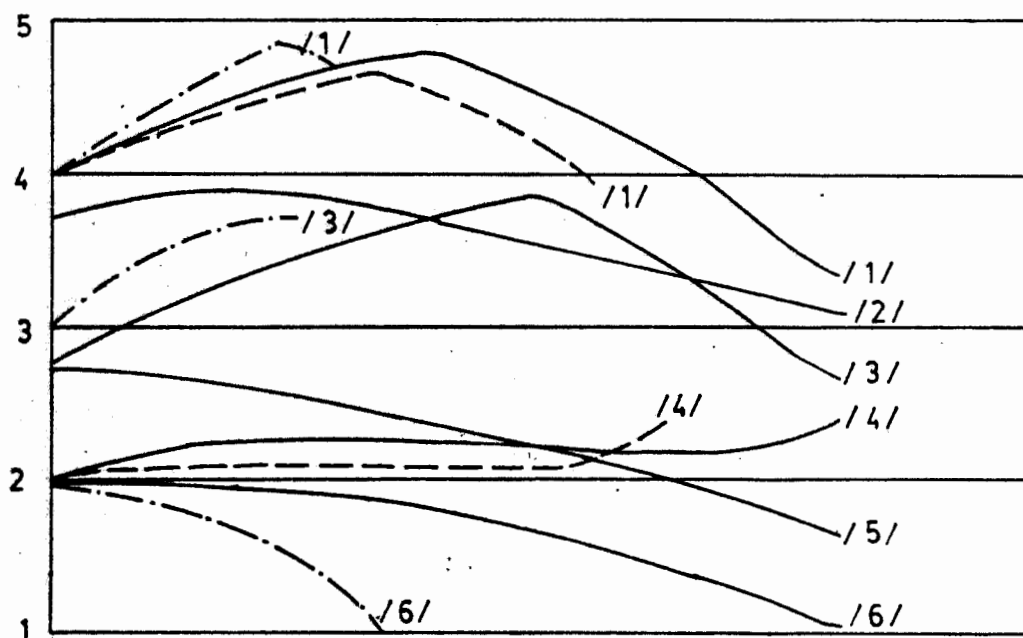
"ลิ้น"

phrɔ:m7

"พร้อม"

ข. หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยไทบุรี

แผนผัง ๓ แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยไทบุรี
(ดัดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง)

- พยางค์เน้น
 - - - - พยางค์ตายเสียงยาว
 พยางค์ตายเสียงสั้น

/1/	{ สูง - ขึ้น - ตก [453]	ชา ชา ชาติ
	{ สูง - ขึ้น [45]	ชัก หัก
/2/	สูง - เลื่อนลง [443]	ชา หาม
/3/	{ กลาง - ขึ้น ตก [343]	ปี อาย ป่า อาน
	{ กลาง ขึ้น [34]	ปัก ขั้ว
/4/	ท่า - ระคับ (ขึ้นตอนท้าย) [223]	ป่า อ่าง ท่า ปาด นาม
		คาด
/5/	กลาง - เลื่อนลง [332]	คา มือ
/6/	{ ท่า - เลื่อนลง [221]	คัก ม้า
	{ ท่า - ตก [21]	คัก มัค

ภาษาไทยมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง ดังนี้

/1/ สูง - ขึ้น - ตก [453] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง ประมาณระดับเสียงที่ 4 จากนั้นระดับเสียงสูงขึ้นในช่วงที่สองถึงประมาณระดับเสียงที่ ๕ แล้วปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงมาถึงประมาณระดับเสียงที่ ๓ หรืออาจจะตกลงมาเล็กน้อย หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - ขึ้น - ตก [453] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A1) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B1) กำกับ และจะเกิดกับคำตาย หรือพยางค์ตายเสียงยาว (DL1) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก/-k, -t, -p - ʔ / (แม่ กก, กก, กย และ-ʔ ซึ่ง เป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของ เส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นทั้งท่อนไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ฒ, ฐ, ช, ฉ, ฌ, ศ, ษ, ส, ห. และอักษรต่ำที่มี ห นำคือ หม, หน, หง, หร, หด, หว, หย และหฬ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ¹	"ชา"
kha: ¹	"ชา"
khan ¹	"ขัน"
kha:t ¹	"ชาค"
sa:ʔ ¹	"สระ"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - ขึ้น [45] คือเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง ประมาณระดับเสียงที่ ๔ จากนั้นระดับเสียงจะสูงขึ้นถึงประมาณระดับเสียงที่ ๕ ปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงเล็กน้อย

เสียงวรรณยุกต์นี้จะเกิดกับคำท้ายหรือพยางค์ท้ายเสียงสั้น (DS1) และมีพยัญชนะต้นคู่เสียงกับเสียงย่อยที่ ๑ ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p/ (แม่ กก, กต, กบ) เป็นพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

kbat ¹	"ชัก"
hat ¹	"หัก"
wat ¹	"หวัด"
sap ¹	"สับ"

/2/ สูง - เลื่อนลง [443] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง แต่ต่ำกว่าจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียง /1/ เล็กน้อย ระดับเสียงสูงขึ้นเล็กน้อยในช่วงแรก แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงถึงประมาณระดับเสียงที่ ๓ ในตอนท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /2/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (c1) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้คือ /ph, th, kh, eh, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w / และ /j / พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ช, ซ, ฉ, ฝ, ศ, ษ, ส, ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, ทน, พง, หร, หล, หว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ทวิยาง

kha:²

"กา"

ha:m²

"หาม"

la:w²

"เหลา"

/3/ กลาง - ขึ้น - ตก [343] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ จากนั้นระดับเสียงสูงขึ้นในช่วงที่สองถึงประมาณระดับเสียงที่ ๕ แล้วปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงมาเล็กน้อย [34] หรือ [343] หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ กลาง - ขึ้น - ตก [343] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A2, A3) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B2, B3) กำกับ และมีพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ

(๑)/p, t, k/ และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒)/b, d/ และ /g/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน

ทวิยาง

pi:³

"ปี"

ba:n³

"บาน"

dam³

"ดำ"

ʔ a:j³

"อาย"

pa:³

"ป่า"

ba:j³

"บาย"

ʔ a:n³

"อาน"

เสียงย่อยที่ ๒ กลาง - ขึ้น [34] จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์กลางเสียงมี (DS2, DS3) และมีพยัญชนะต้นรูปกเกี่ยวกับเสียงย่อยที่ ๒ ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p/ (แม่ กก, กก, กข) เป็นพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

pat ³	"ปัก"
bit ³	"บิก"
wap ³	"อป"

/4/ คำ - กระทบ (ขึ้นตอนท้าย) [223] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับคำ ประมาณระดับเสียงที่ ๒ ช่วงแรกระดับเสียงสูงขึ้นเล็กน้อย ช่วงที่สองระดับเสียงคงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์แล้วจึงขึ้นเล็กน้อย

หน่วยเสียง /4/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทย - มาตราฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอก (๒๕) รูปวรรณยุกต์โท (๐2, ๐3) กำกับ และจะเกิดกับ คำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว (DL2, DL3, DL4) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p, -ʔ/ (แม่ กก, กก, กข และ -ʔ ซึ่ง เป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมี พยัญชนะต้นกึ่งกลไวย

(๑) /p, t, k/ และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d/ และ /ʔ/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด, และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๓) /ph, th, ch, kh, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ฐ, ฑ, ฒ, ษ, ฉ, ฌ, ญ, ฎ, ม, น, ฌ, ง, ร, ล, ฬ, ว, ย, และ ฌ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ⁴	"คำ"
pa: ⁴	"ป่า"

ʔa:ŋ ⁴	"อ่าง"
kha:t ⁴	"คาด"
pi:k ⁴	"ปีก"
ʔa:p ⁴	"อาบ"
phra:ʔ ⁴	"พระ"

/5/ กลาง - เลื่อนลง [332] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง คือประมาณระดับเสียงที่ ๓ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากรุกเริ่มต้นต่ำกว่าระดับเสียงที่ ๒ เพียงเล็กน้อย

หน่วยเสียง /5/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (๕๔) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ธ, ฑ, ฒ, ฌ, ฐ, ฬ, ฎ, ฏ, บ, น, ณ, ง, ร, ฌ, ฬ, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

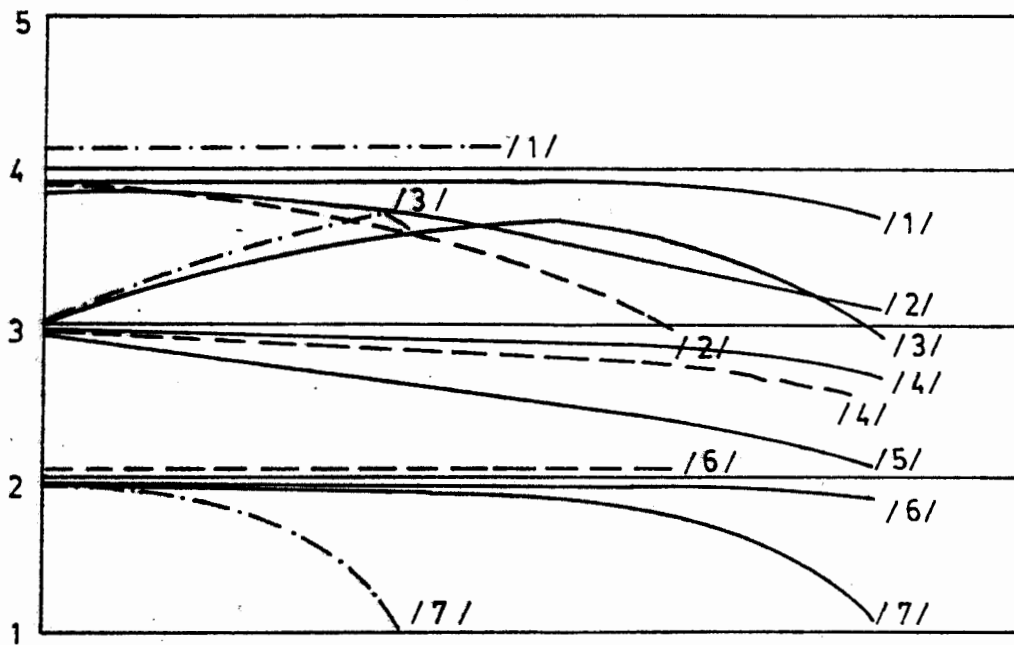
ตัวอย่าง

kha:5	"คา"
m+:5	"มี"
cha:j5	"ชาย"
ram5	"รา"
thun5	"ทุ"

/6/ ท่า - เลื่อนลง [221] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ ใกล้เคียงกับจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /4/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๒ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากรุกเริ่มต้นเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะตกลงจากรุกเริ่มต้นจนเสียงจะอยู่ในระดับต่ำสุด คือประมาณ ระดับเสียงที่ ๑ หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อยและเกิดใน

ก. หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยประลิส

แผนผัง ๔. แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยประลิส
(ดัดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง)

———— พยางค์เป็น
----- พยางค์ตายเสียงยาว
-.-.-.- พยางค์ตายเสียงสั้น :

/1/	{ สูง - ะ คับ (ตกค่อนท้าย) [443]	ชา	ชา
/2/	{ สูง - ะ คับ [44]	ชัก	หัก
/3/	{ สูง - เลื่อนลง [443]	ช้า	ห้าม
/4/	{ สูง - ตก [43]	ขาด	ขาด
/5/	{ กลาง - ขึ้น ตก [343]	ปี	อาย
/6/	{ กลาง - ขึ้น [34]	ป่า	อาน
/7/	{ กลาง - ขึ้น [34]	ปัก	อับ

/4/	กลาง - ะกัณ [33]	ป่า อ่าง ปาด อาม
/5/	กลาง - เลื่อนลง [332]	กา มีอ
/6/	ต่ำ - ะกัณ [22]	ก้า กาก
/7/	{ต่ำ - เลื่อนลง [221]	ก้า ม้า
	{ต่ำ - ตก [21]	กัก มัก

ภาษาไทยประสมมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๗ หน่วยเสียง ดังนี้ คือ

/1/ สูง - ะกัณ (ตกตอนท้าย) [443] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง แล้วระดับเสียงจะคงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์ แล้วจึงเปลี่ยนระดับเสียงตกลงเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะมีระดับเสียงคงที่ตลอด หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - ะกัณ (ตกตอนท้าย) [443] จะเกิดกับคำเป็น หรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน จะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A1) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B1) กำกับ และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ก, ข, ง, จ, ฉ, ช, ซ, ศ, ษ, ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, ทน, พง, หร, หล, หว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ¹	"ชา"
wa:n ¹	"หวาน"
mi: ¹	"มี"
kha: ¹	"ชา"
wa:n ¹	"หวาน"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - กระทบ [44] จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงสั้น
 [๒๕1] ที่มี /-p, -t, -k/ (แม่ กบ, กก, กบ) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะที่ติดด้วย
 เสียงย่อยที่ ๑

ตัวอย่าง

khet ¹	"ชัค"
hak ¹	"หัก"
phlat ¹	"ผลัด"
mat ¹	"หมัด"
wip ¹	"หิว" (ณ, โกรธ)"

/2/ สูง - เลื่อนลง [443] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียง
 อยู่ในระดับสูง ไกลเคียงกับระดับเสียงของหน่วยเสียง /1/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๔ แล้ว
 ระดับเสียงจะค่อย ๆ เปลี่ยนระดับลดลงจากจุดเริ่มต้นเล็กน้อย หรือระดับเสียงอาจคงจนถึงประมาณ
 ระดับเสียงที่ ๓ ในตอนท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /2/ มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - เลื่อนลง [443] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบ
 การเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (๕1) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้
 คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w / และ /j /
 พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, และอักษรต่ำที่มี
 ห นำ คือ หม, ทม, หง, หร, หล, หว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ²	"ข้า"
ha:m ²	"หาม"
na: ²	"หน้า"
la:w ²	"เหล่า"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - ตก [43] จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว
[DL1] ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก/-k, -t, -p/ และ/-ʔ/ (แม่ กก, กค, กน และ -ʔ ซึ่งแม่ -
พยัญชนะเสียงกัก ที่ร้องเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นชุดเดียวกับเสียงย่อยที่ ๑

ตัวอย่าง

kha:t ²	"ขาด"
ha:t ²	"หาค"
la:t ²	"ตลาด"
ma:k ²	"หมอก"
sa:ʔ ²	"สระ"

/3/ กลาง - ขึ้น - ตก [343] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้น
ของเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ จากนั้นระดับเสียงจะสูงขึ้นในช่วงที่เสียงถึง
ประมาณโกศ ๆ ระดับเสียงที่ ๔ แล้วปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงมาเล็กน้อย [34]
หรือปลายเสียงอาจจะเปลี่ยนระดับตกลงมาถึงต่ำกว่าระดับเสียงที่ ๓ [345] หน่วยเสียงนี้มี
๒ เสียงย่อย

เสียงย่อยที่ ๑ กลาง - ขึ้น - ตก [343] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตาม
ระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A2, A3) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B2,
B3) กำกับ และมีพยัญชนะต้นต่อไปนี้คือ

(๑) /p, t, k / และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ
จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d / และ /ʔ / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ
ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

pi: ³	"ปี"
ʔa:j ³	"อาย"

pa:3

"ป่า"

pa:m3

"อาม"

เสียงย่อยที่ ๒ กลาง - ขึ้น [34] จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์กลางเสียงสั้น (DS2, DS3) และมีพยัญชนะต้นคู่กับเสียงย่อยที่ ๑ ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p / (แม่ กก, กค, กข) เป็นพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

pat3

"ปัก"

ʔap3

"อับ"

dip3

"คืบ"

bək3

"บก"

/4/ กลาง - ระดับ [33] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่สูงเริ่มตรงเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ ระดับเสียงจะคงที่ตลอดไปจนใกล้ถึงท้ายพยางค์จึงลดระดับลงเล็กน้อย

หน่วยเสียง /4/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทย - มาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกับ (c2, c3) และจะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว (IL2, IL3) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p, - ʔ / (แม่ กก, กค, กข และ -ʔ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้

(๑) /p, t, k/ และ /c / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d / และ /ʔ / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

pa:4

"ป่า"

ʔa:ŋ4

"อาง"

ba:n ⁴	"บ้าน"
da:j ⁴	"ไ้"
pa:t ⁴	"ปาก"
ʔa:p ⁴	"อาบ"
do:k ⁴	"กระดุก"
kra:p ⁴	"กรวย"
pra:ʔ ⁴	"ประ" เช่น <u>ประ</u> แป้ง

/5/ กลาง - เลื่อนลง [332] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง คือประมาณระดับเสียงที่ ๓ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากจุดเริ่มต้นถึงประมาณระดับเสียงที่ ๑

หน่วยเสียง /5/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A4) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ - ด้วยอักษรตัว พ, ภ, ท, ฐ, ฑ, ฒ, ษ, ฬ, ช, ฌ, ม, น, ณ, ง, ฌ, ร, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ และ ฌ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:5	"กา"
ma:5	"มี"
na:n5	"นาน"
khana5	"คาน"
thun5	"ทุน"

/6/ คำ - ระดับ [22] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับคำ ประมาณระดับเสียงที่ ๕ ระดับเสียงมีลักษณะคงที่ตลอดตั้งแต่ต้นพยางค์จนกระทั่งจบพยางค์

หน่วยเสียง /ɔ/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B4) และจะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว (IL4) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /k, -t, -p, -ʔ/ (แม่ กก, กค, กบ และ -ʔ ซึ่งเริ่มพยัญชนะเสียงกัก ที่ต้องเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ธ, ท, ฌ, ค, ฌ, ช, ฉ, ฝ, ฐ, อ, ม, น, ณ, ง, ร, ล, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:⁶	"คำ"
kho:⁶	"คู"
chay⁶	"ช้าง"
kha:t⁶	"กาก"
ro:p⁶	"รูป"
ma:k⁶	"มาก"
phra:ʔ⁶	"พระ"

/ɔ/ คำ - เลื่อนลง [221] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีรูปลงเริ่มต้นเสียง อยู่ในระดับต่ำ คือประมาณระดับเสียงที่ ๒ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากรุกเริ่มต้นเสียง - เลื่อนน้อย หรืออาจจะลดลงจากรุกเริ่มต้น จนจบเสียงจะอยู่ในระดับต่ำสุด คือประมาณระดับเสียง ที่ ๐ หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ คำ - เลื่อนลง [221] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบ การเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (C4) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทน - ได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ธ, ท, ฌ, ค, ฌ, ช, ฉ, ฝ, ฐ, อ, ม, น, ณ, ง, ร, ล, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:7	"ทา"
ma:7	"มา"
chi:7	"ชี"
la:ŋ7	"ลา"

เสียงย่อยที่ ๒ คำ - ตก [21] จะเกิดกับคำท้าย หรือพยางค์ท้ายเสียงสั้น (DS4) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p/ (แม่ กก, กท, กบ) เป็นพยัญชนะท้าย และมี - พยัญชนะต้นรุกเกี่ยวกับเสียงย่อยที่

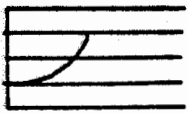
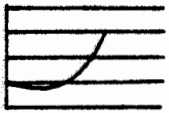
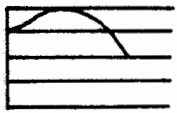
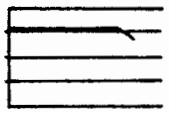
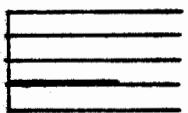
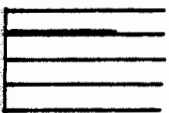
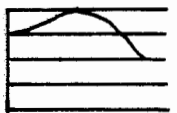
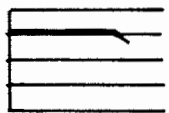
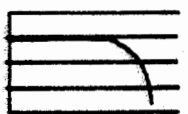
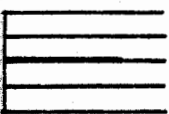
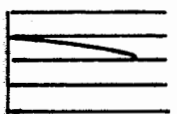
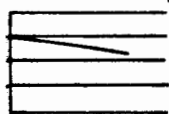
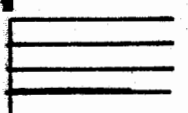
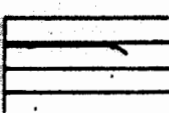
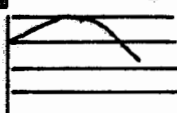
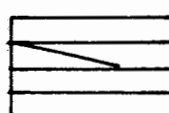
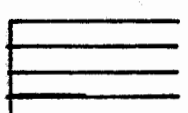
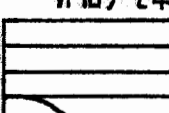
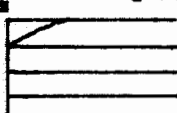
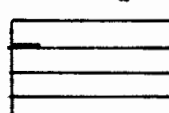
ตัวอย่าง

khat7	"กัก"
mat7	"มัท"
lak7	"ลัก"
rap7	"รัป"
phlat7	"พลัก"

เปรียบเทียบวรรณยุกต์ระหว่างภาษากรุงเทพ ฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

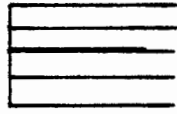
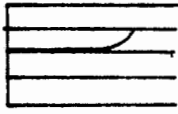
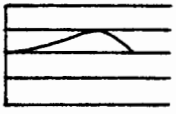
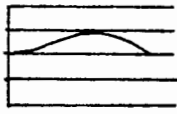
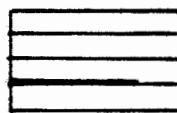
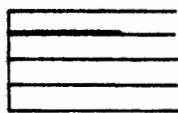
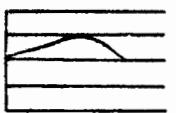
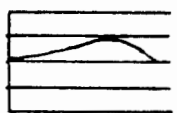
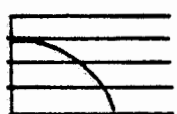
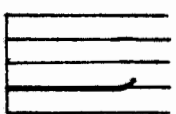
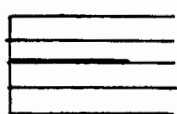
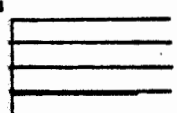
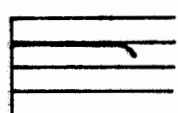
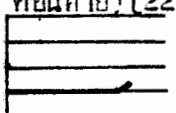
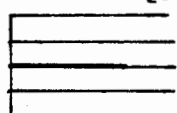
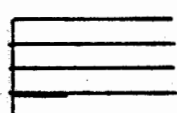
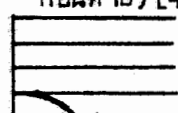
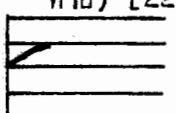
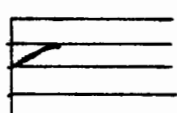
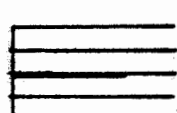
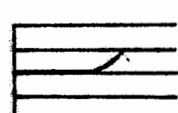
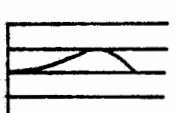
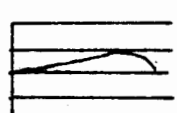
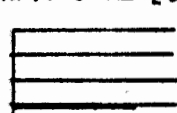
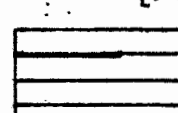
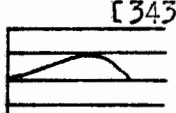
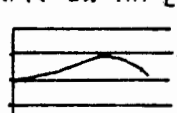
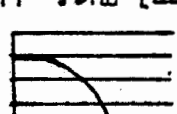
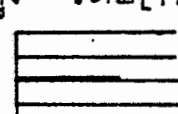
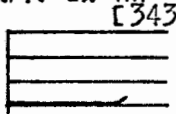
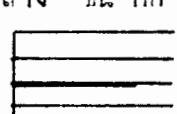
ก. เปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ๒๐ คำ
(ดูตาราง ๓ หน้า ๖๐)

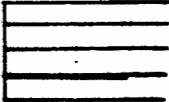
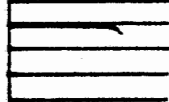
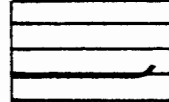
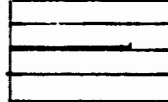
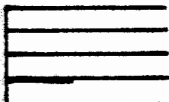
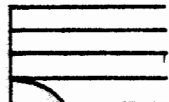
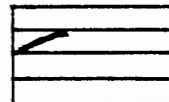
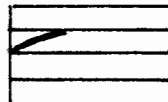
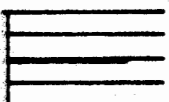
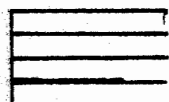
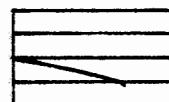
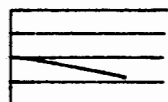
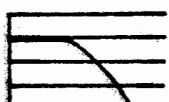
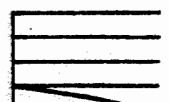
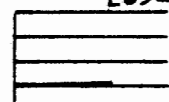
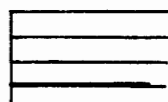
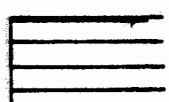
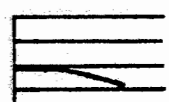
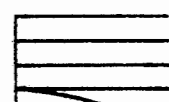
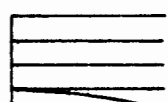
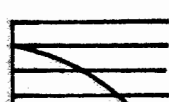
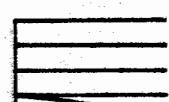
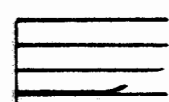
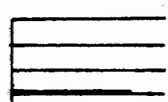
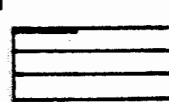
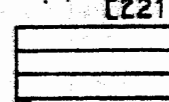
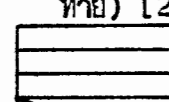
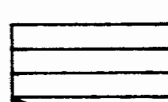
ตาราง ๔ แสดงการเปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียง
วรรณยุกต์ ๒๐ คำ

รายการ	กรุงเทพ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ชา A1	 คำ - ขึ้น [24]	 คำ - ขึ้น [24]	 สูง-ขึ้น-ตก [453]	 สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย) [443]
ชา A2	 คำ - ระดับ [22]	 สูง - ระดับ [24]	 สูง-ขึ้น-ตก [453]	 สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย) [443]
ชา A3	 สูง - ตก [41]	 กลาง-ระดับ [33]	 สูง-เลิกลง [443]	 สูง-เลิกลง [443]
ชาด DL1	 คำ - ระดับ [22]	 สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย) [443]	 สูง-ขึ้น-ตก [453]	 สูง - ตก [43]
ชด DS1	 คำ - ระดับ [22]	 คำ - ตก [21]	 สูง - ขึ้น [45]	 สูง-ระดับ [44]

* สัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษากรุงเทพ ฯ ได้ดัดแปลงจากระบบของ ฟังไกวลี่

(Fang kuie Li, A Handbook of Comparative Tai, P.6)

รายการ	กรุงเทพ ฯ	กัณฑ์	โทรบุรี	ปะลิส
ปี่ A 2				
	กลาง-ระกัษ [33]	กลาง-ระกัษ [34]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]
ป้า B 2				
	ต่ำ-ระกัษ [22]	สูง-ระกัษ [44]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]
ป้า C 2				
	สูง - ตก [41]	กลาง-ระกัษ [33]	ต่ำ-ระกัษ (ขึ้น คณหาย) [223]	กลาง-ระกัษ [33]
ปาก DL 2				
	ต่ำ-ระกัษ [22]	สูง-ระกัษ (ตก คณหาย) [443]	ต่ำ-ระกัษ (ขึ้นคณ หาย) [223]	กลาง-ระกัษ [33]
ปัด DS 2				
	ต่ำ-ระกัษ [22]	ต่ำ - ตก [21]	กลาง - ระกัษ [34]	กลาง - ระกัษ [34]
อาบ A 3				
	กลาง-ระกัษ [33]	กลาง - ระกัษ [34]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]
อาบ B 3				
	ต่ำ-ระกัษ [22]	สูง - ระกัษ [44]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]	กลาง-ระกัษ-ตก [343]
อาบ C 3				
	สูง - ตก [41]	กลาง-ระกัษ [33]	ต่ำ-ระกัษ (ขึ้นคณ หาย) [223]	กลาง-ระกัษ [33]

ร่ายท่า	กรุงเทพ ฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
อาบ DL3				
	ต่ำ-ระดับ [22]	สูง-ระดับ (ตกตอน ท้าย) [443]	ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอน ท้าย) [223]	กลาง-ระดับ [33]
อับ DS3				
	ต่ำ-ระดับ [22]	ต่ำ - ตก [21]	กลาง-ขึ้น [34]	กลาง - ขึ้น [34]
กา A4				
	กลาง-ระดับ [33]	ต่ำ-ระดับ [22]	กลาง-เลื่อนลง [332]	กลาง-เลื่อนลง [332]
ก่า B4				
	สูง - ตก [41]	ต่ำ - เลื่อนลง [221]	ต่ำ - ระดับ [22]	ต่ำ - ระดับ [22]
ก้า C4				
	สูง - ระดับ [55]	กลาง - ตก [32]	ต่ำ - เลื่อนลง [21]	ต่ำ - เลื่อนลง [221]
กาด DL4				
	สูง - ตก [41]	ต่ำ - เลื่อนลง [221]	ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอน ท้าย) [223]	ต่ำ - ระดับ [22]
กั DS4				
	สูง - ระดับ [55]	ต่ำ - ตก [21]	ต่ำ - ตก [21]	ต่ำ - ตก [21]

การเปรียบเทียบวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส
 กิ่งได้แสดงไว้ในตาราง ๔ นี้ผู้วิจัยต้องการแสดงให้เห็นถึงลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบ
 เสียงวรรณยุกต์ ๒๐ คำ ตามที่ปรากฏในกล่องทดสอบเสียงทั้ง ๒๐ ช่อง เพื่อให้ได้เห็นแนวความคล้าย
 และความแตกต่างระหว่างเสียง

แนวการพิจารณาให้ดูจากตารางความหมายชน หรือดูจากซ้ายไปขวา ตัวอย่าง เป็น ลักษณะ
 ของวรรณยุกต์ของคำว่า "ชา" จะเป็นเสียง คำ - ขึ้น [24] ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ เป็น
 เสียงคำ - ขึ้น [24] , สูง - ขึ้น - ตก [453] และสูง - ระบาย (ตกตอนท้าย) [443]
 ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ตามลำดับ ดังนี้

๑. เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ กับภาษาถิ่นที่วิจัย ๓
 ถิ่น

การเปรียบเทียบในที่นี้จะถือเอาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ เป็นหลัก แล้วจะ
 พิจารณาเปรียบเทียบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ แต่ละหน่วยจะเป็นหน่วยเสียงใด
 ใดบ้าง ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ดังนี้

๑. หน่วยเสียง คำ - ขึ้น [24] (จัตวา) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ เช่น "ชา" เป็น
 หน่วยเสียงต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

<u>กลันตัน</u>	เป็น คำ - ขึ้น [24] เช่น [kha:1] "ชา"
<u>ไทรบุรี</u>	เป็น สูง - ขึ้น - ตก [453] เช่น [kha:1] "ชา"
<u>ปะลิส</u>	เป็น สูง - ระบาย (ตกตอนท้าย) เช่น [kha:1] "ชา" [443]

๒. หน่วยเสียง "คำ - ระบาย" [22] (เอก) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ๑ เช่น ชา, น้ำ,
 อาน, ชา, ปาก, อาน, ชัก, บัก, อับ จะเป็นวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กฉันกัน

ก. สูง - ระคับ [44] ซึ่งมีเสียงย่อย คือ

๑. สูง - ระคับ [44] เชน

kha:2	"ชา"
pa:2	"ปา"
pa:n2	"ปาน"

๒. สูง - ระคับ (ตกตอนท้าย) [443] เชน

kha:t2	"ชาค"
pa:k2	"ปาก"
pa:p2	"ปาบ"

ข. ท่า - ตก [21] เชน

khat6	"จัก"
pak6	"ปัก"
rap6	"ปั"

ไทรบุรี

ก. สูง - ขึ้น - ตก [453] ซึ่งมีเสียงย่อย คือ

๑. สูง - ขึ้น - ตก [453] เชน

kha:l	"ชา"
wa:n1	"หวาน"
kha:t1	"ชาค"

๒. สูง - ขึ้น [45] เชน

khat1	"จัก"
sap1	"ส้ม"

ข. กลาง - ขึ้น - ตก [343] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. กลาง - ขึ้น - ตก [343] เชน

pa:t³ "ป่า"

ʔa:n³ "อาน"

๒. กลาง - ขึ้น [34] เชน

pat³ "ปัก"

ʔap³ "อับ"

ก. คำ - ระกั (ตกตอนท้าย) [223] เชน

pa:t⁴ "ปาก"

ʔa:p⁴ "อาบ"

ประลิส

ก. สูง - ระกั (ตกตอนท้าย) [443] มี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. สูง - ระกั (ตกตอนท้าย) [443] เชน

kha:¹ "ชา"

wa:n¹ "หวาน"

๒. สูง - ระกั [44] เชน

khat¹ "ชัก"

sak¹ "ลัก"

ข. สูง - ตก [43] เชน

kha:t² "ชาด"

sa:p² "สาบ"

ก. กลาง - ชื่น - ทก [343] มี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. กลาง - ชื่น - ทก [343] เชน

pa:3 "ป๋า"

ʔa:n3 "อาน"

๒. กลาง - ชื่น [34] เชน

pa:t3 "ปัด"

ʔap3 "อับ"

ง. กลาง - ระกัป [33] เชน

pa:t4 "ปาด"

ʔa:p4 "อาย"

๓. หน่วยเสียง "กลาง - ระกัป" [33] (สามัญ) ในภาษากรุงเทพฯ เชน ี
อาย ทก จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กัณฑ์

ก. กลาง - ชื่น [34] เชน

[pi:4] "ปี่"

[ʔa:j4] "อาย"

ข. คำ - ระกัป [22] เชน

[kha:5] "กา"

ไทรบุรี

ก. กลาง - ชื่น - ทก [343] เชน

[pi:3] "ปี่"

[ʔa:j3] "อาย"

ข. กลาง - เลื่อนลง [332] เชน

[kha:5] "กา"

ประสิทธิ์ก. กลาง - ³ขึ้น - ตก [343] เชน[pi:³] "ปี่"[ʔa:³] "อาย"ข. กลาง - ⁴เลื่อนลง [332] เชน[kha:⁵] "กา"

๔. หน่วยเสียง "สูง - ตก" [41] (โท) ในภาษาไทยกรุงเทพ ฯ เชน
 ข่า คำ ป่า ้าง กาก จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กัณฑ์ก. กลาง - ³ระดับ [33] เชน[kha:³] "ข่า"[pa:³] "ป่า"[ʔa:³] "อ่าง"ข. คำ - ⁴เลื่อนลง [221] เชน[kha:⁶] "คำ"[kha:t⁶] "คาก"ไทรบุรีก. สูง - ⁴เลื่อนลง [443] เชน[kha:²] "ข่า"ข. คำ - ³ระดับ (ขึ้นค่อนท้าย) [223] เชน[pa:³] "ป่า"[ʔa:³] "อ่าง"[kha:⁴] "กา"[kha:t⁴] "คาก"

ประสิทธิ์

ก. สูง - เลื่อนลง [43]	เช่น	
[kha:2]		"ก่า"
ข. กลาง - ะกัป [33]	เช่น	
[pa:4]		"ป่า"
[ʔa:u4]		"อ่าง"
ค. คำ - ะกัป [22]	เช่น	
[kha:6]		"กา"
[kha:t6]		"กาก"

๔. หน่วยเสียง "สูง-ะกัป" [55] ในภาษากทม เช่น
 ก่า, คัก จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กลิ่นกัน

ก. กลาง - ทก [32]	เช่น	
[kha:7]		"กา"
[na:7]		"นา"
[cha:u7]		"ช้าง"
ข. คำ - ทก [21]	เช่น	
[khat6]		"กัก"
[nap6]		"นัก"
[rip6]		"วิบ"

ไทรบุรี เป็นวรรณยุกต์ "คำ - เต็มลง" [21] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. คำ - เต็มลง [21] เชน

kha:6 "กา"

chi:6 "จี่"

๒. คำ - ตก [21] เชน

khat6 "กัก"

nap6 "นัป"

ปะลิส เป็นวรรณยุกต์ "คำ - เต็มลง" [21] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. คำ - เต็มลง [21] เชน

kha:7 "กา"

chi:7 "จี่"

๒. คำ - ตก [21] เชน

khat7 "กัก"

nap7 "นัป"

ค. เปรียบเทียบลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ (Tone split) ระหว่างภาษาไทย
กรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

แผนผัง ๕ แสดงการเปรียบเทียบการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทย กรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [24]	←-----→			
2		/2/ [22]	/3/ [41]		/2/ [22]
3	/4/ [33]				
4			/5/ [55]	←-----→	/5/ [55]

ภาษาไทยกรุงเทพฯ

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [24]	←-----→			
2	/4/ [34]	/2/ [44]	/3/ [33]	/2/ [44]	/6/ [21]
3					
4	/5/ [22]	/6/ [21]	/7/ [32]	←-----→	

ภาษาไทยก้านตัน

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [453]	←-----→	/2/ [43]		/1/ [45]
2	/3/ [343]	←-----→	/4/ [22]		/3/ [34]
3					
4	/5/ [32]		/6/ [21]	←-----→	/6/ [21]

ภาษาไทยไทรบุรี

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [44]	←-----→	/2/ [43]		/1/ [44]
2	/3/ [343]	←-----→	/4/ [33]		/3/ [34]
3					
4	/5/ [32]	/6/ [22]	/7/ [21]	/6/ [22]	/7/ [21]

ภาษาไทยปะลิส

หมายเหตุ

เครื่องหมาย ←-----→ ใช้แสดง
ว่าเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง -
วรรณยุกต์เดียวกัน

เมื่อพิจารณาการแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ จากแผนผัง ๔ ทำให้เห็น
ทั้งลักษณะรวมและลักษณะแตกต่างของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

๑. เสียงวรรณยุกต์ในแถว A

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีการแยกเพียงแห่งเดียว ระหว่าง A1 กับ A2 ส่วนในภาษา
ไทยกสกัน ไทรบุรี และปะลิส มีการแยก ๒ แห่ง ตรงกัน คือ แยกระหว่าง A1 กับ A2
และแยกระหว่าง A3 กับ A4 จึงแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๖ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์แถว A ของภาษาไทยกรุงเทพฯ กสกัน
ไทรบุรี และปะลิส

	กรุงเทพฯ	กสกัน	ไทรบุรี	ปะลิส
	A	A	A	A
1	/1/ [24]	/1/ [24]	/1/ [453]	/1/ [44]
2	/4/	/4/	/3/	/3/
3	[33]	[34]	[343]	[343]
4		/5/ [22]	/5/ [32]	/5/ [32]

๒. เสียงวรรณยุกต์ในแถว B

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และกสกันมีการแยกแห่งเดียวตรงกัน คือ แยกระหว่าง B3
กับ B4 ส่วนในภาษาไทย ไทรบุรีและปะลิสมีการแยก ๒ แห่งตรงกัน คือ แยกระหว่าง B1 กับ
B2 และแยกระหว่าง B3 กับ B4 จึงแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๗ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ แถว B ของภาษากรุงเทพฯ

กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

กรุงเทพฯ		กลันตัน		ไทรบุรี		ปะลิส	
B		B		B		B	
1	/2/	1	/2/	1	/1/ [453]	1	/1/ [44]
2	[22]	2	[44]	2	/3/	2	/3/
3		3		3	[343]	3	[343]
4	/3/ [41]	4	/6/ [21]	4	/4/ [22]	4	/6/ [22]

๘. เสียงวรรณยุกต์ในแถว C

- ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และกลันตัน มีการแยกแ่งเสียงตรงกันคือ แยกระหว่าง C3 กับ C4 ส่วนในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิสมีการแยก ๒ แ่งตรงกัน คือแยกระหว่าง C1 กับ C2 และแยกแ่งระหว่าง C3 กับ C4 ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๘ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ แถว C ของภาษากรุงเทพฯ

กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

กรุงเทพฯ		กลันตัน		ไทรบุรี		ปะลิส	
C		C		C		C	
1	/3/	1	/3/	1	/2/ [43]	1	/2/ [43]
2	[41]	2	[33]	2	/4/	2	/4/
3		3		3	[22]	3	[33]
4	/5/ [55]	4	/7/ [32]	4	/6/ [21]	4	/7/ [21]

๔. เสียงวรรณยุกต์ในแถว DL

ในภาษาไทยกรุงเทพ ฯ และกลันตันมีการแยกเสียงเดียวกัน คือแยกระหว่าง DL3 กับ DL4 ในภาษาไทยไทรบุรีมีการแยกเสียงเดียวกัน แต่แตกต่างจากการแยกในภาษาไทยกรุงเทพ ฯ และกลันตัน คือแยกระหว่าง DL1 กับ DL2 ส่วนในภาษาไทยปะลิสมีการแยก ๒ แห่ง ระหว่าง DL1 กับ DL2 และ DL3 กับ DL4 ตามลำดับ ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๔ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว DL ของภาษากรุงเทพ ฯ
กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

กรุงเทพ ฯ		กลันตัน		ไทรบุรี		ปะลิส	
DL		DL		DL		DL	
1	/2/	1	/2/	1	/2/ [43]	1	/2/ [44]
2	[22]	2	[44]	2	/4/	2	/4/
3		3		3	[22]	3	[33]
4	/3/ [41]	4	/6/ [21]	4		4	/6/ [22]

๕. เสียงวรรณยุกต์ในแถว DS

ในภาษาไทยกรุงเทพ ฯ มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง DS3 กับ DS4 ภาษาไทยกลันตันไม่มีการแยก แสดงว่า ทั้ง DS1, DS2, DS3 และ DS4 ต่างก็เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน และตามแผนผัง ๕ แสดงว่าเสียงย่อยเหล่านี้ยังนับรวมเป็นสมาชิกหรือเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ B4 ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสมีการแยก ๒ แห่งตรงกัน คือ แยกระหว่าง DS1 กับ DS2 และระหว่าง DS3 กับ DS4 ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๑๐ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ DS ของภาษาไทยกรุงเทพฯ
กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

กรุงเทพฯ ฯ		กลันตัน		ไทรบุรี		ปะลิส	
DS		DS		DS		DS	
1	/2/	1	/6/	1	/1/ [453]	1	/1/ [44]
2	[22]	2	[21]	2	/3/	2	/3/
3		3		3	[34]	3	[34]
4	/5/ [55]	4		4	/6/ [21]	4	/7/ [21]

ตามแผนผัง ๑-๑๐ ทำให้เห็นลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ

๔ ลักษณะ คือ

๑. ลักษณะที่ไม่มีการแยกเสียงเลข ได้แก่เสียงวรรณยุกต์แนว DS ในภาษาไทยกลันตัน
๒. ลักษณะที่มีการแยกเสียงเพียง ๑ แห่ง ระหว่างแถวที่ ๑ กับแถวที่ ๒ ได้แก่เสียงวรรณยุกต์แนว A ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ฯ และเสียงวรรณยุกต์แนว DL ในภาษาไทยไทรบุรี
๓. ลักษณะที่มีการแยกเสียงเพียง ๑ แห่ง ระหว่างแถวที่ ๓ กับแถวที่ ๔ ได้แก่เสียงวรรณยุกต์แนว B, C, DL และ DS ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ฯ และเสียงวรรณยุกต์แนว B, C และ DL ในภาษาไทยกลันตัน

๔. ลักษณะที่มีการแยกเสียง ๒ แห่ง ระหว่างแถวที่ ๑ กับแถวที่ ๒ และระหว่างแถวที่ ๓ กับแถวที่ ๔ ได้แก่เสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

- ๔.๑ วรรณยุกต์แนว A ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส
- ๔.๒ วรรณยุกต์แนว B ในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส
- ๔.๓ วรรณยุกต์แนว C ในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส
- ๔.๔ วรรณยุกต์แนว DL ในภาษาไทยปะลิส
- ๔.๕ วรรณยุกต์แนว DS ในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ หมายถึง "การที่หน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่งเปลี่ยนเป็นอีกหน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่ง ซึ่งมาจากอิทธิพลของเสียงวรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมา" การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า วรรณยุกต์สนธิ (tone Sandhi)

งานวิจัยนี้ถือว่า วรรณยุกต์สนธิ จะเกิดเฉพาะในกรณีต่อไปนี้เท่านั้น คือ

๑. เกิดในพยางค์หน้าของคำประสม หรือกลุ่มคำ ๒ พยางค์ ที่ผู้พูดออกเสียงหนักตามปกติ

๒. วรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมา จะต้องเป็นวรรณยุกต์หน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือบางหน่วยเท่านั้น

และถือว่า การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในกรณีต่อไปนี้เป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ คือ

๑. เกิดในพยางค์หน้าของคำประสมหรือกลุ่มคำ ๒ พยางค์ ที่ผู้พูดออกเสียงเบา

๒. วรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมาจะเป็นวรรณยุกต์หน่วยใดก็ได้

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน มีทั้งการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ และการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส จะมีเฉพาะการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิเท่านั้น

จิมมี่ จี. แฮริสและธีระพันธ์ วงศ์ไทย, แบบฝึกหัดการวิเคราะห์เสียง
ในภาษาไทย, วัฒนา ๗๖.

ก. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลั่นตัน

๑. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ

ในพยางค์หน้าที่มีพยางค์ออกเสียงหนักตามปกติ เสียงของวรรณยุกต์ /2/ ซึ่งมี ๒ เสียง คือ สูง - ระดับ และ สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย) จะเปลี่ยนเป็น เสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ใดวรรณยุกต์หนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.๑ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /1/ ต่ำ - ขึ้น

ตัวอย่าง

pa:² + khi:ŋ¹ → pa:³ khi:ŋ¹ "ป่าชิง"
 thua² + khiaw¹ → thua³ khiaw¹ "ถั่วเขียว"

๑.๒ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ

ตัวอย่าง

ca:k² + ba:n³ → ca:k³ ba:n³ "จากบ้าน"
 pa:² + kluaŋ³ → pa:³ kluaŋ³ "ป่ากล้วย"

๑.๓ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /4/ กลาง - ขึ้น

ตัวอย่าง

ka:j² + d+aj⁴ → ka:j³ d+aj⁴ "ไก่เคี้ยว"
 pa:² + ʔja:ŋ⁴ → pa:³ ʔja:ŋ⁴ "ป่าย่างหารา"

๑.๔ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /7/ กลาง - ตก

ตัวอย่าง

kin² + ma:j⁷ → kin³ ma:j⁷ "กิ่งไม้"
 pa:² + cha:⁷ → pa:³ cha:⁷ "ป่าช้า"

ในการขึ้นหน้าเสียงของวรรณยุกต์ /2/ สูง - ระดับ | หรือ สูง - ระดับ
(ตกตอนท้าย) | , เสียงของวรรณยุกต์ /5/ ท่า - ระดับ | และเสียงของ -
วรรณยุกต์ /6/ ท่า - ตก | จะไม่มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์

(๑) เมื่อขึ้นหน้าเสียงของวรรณยุกต์ /2/

ตัวอย่าง

kha:j ²	+	ka:j ²	→	kha:j ²	ka:j ²	"ไขไก่"
pa: ²	+	pha:j ²	→	pa: ²	pha:j ²	"ป่าไผ่"

(๒) เมื่อขึ้นหน้าเสียงของวรรณยุกต์ /5/

ตัวอย่าง

bo:n ²	+	gua ⁵	→	bo:n ²	gua ⁵	"บอนว้า"
ha:t ²	+	sa:j ⁵	→	ha:t ²	sa:j ⁵	"หาดทราย"

(๓) เมื่อขึ้นหน้าเสียงของวรรณยุกต์ /6/

ตัวอย่าง

bo:k ²	+	la:w ⁶	→	bo:k ²	la:w ⁶	"บอกเล่า"
ke: ²	+	tha:w ⁶	→	ke: ²	tha:w ⁶	"แก่เฒ่า"

๒. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ

ในพยางค์หน้าของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่ผูกออกเสียงเป็นพยางค์เบา
เสียงของวรรณยุกต์ /๔/ ซึ่งเป็นเสียง กลาง - ขึ้น | จะเปลี่ยนเป็นเสียงของ -
วรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ | เมื่อขึ้นหน้าเสียงของวรรณยุกต์ใดวรรณยุกต์หนึ่ง ทั้ง
๑ เสียง ดังนี้

๒.๑ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /1/ คำ - ขึ้น

ตัวอย่าง

$ka:n^4 + mu:1 \longrightarrow ka:n^3 mu:1$ "แกงหมู"

๒.๒ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /2/ สูง - ระดับ หรือ สูง - ระดับ

(ตกค่อนหาย)

ตัวอย่าง

$ka:n^4 + ci:t^2 \longrightarrow ka:n^3 ci:t^2$ "แกงจืด"

๒.๓ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ

ตัวอย่าง

$caj^4 + kla:3 \longrightarrow caj^3 kla:3$ "ใจกล้า"

๒.๔ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /4/ กลาง - ขึ้น

ตัวอย่าง

$caj^4 + di:4 \longrightarrow caj^3 di:4$ "ใจดี"

๒.๕ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /5/ คำ - ระดับ

ตัวอย่าง

$kla:n^4 + wan^5 \longrightarrow kla:n^3 wan^5$ "กลางวัน"

๒.๖ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /6/ คำ - เลื่อนลง หรือ คำ - ตก

ตัวอย่าง

$caj^4 + na:j^6 \longrightarrow caj^3 na:j^6$ "ใจง่าย"

๒.๗ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /7/ กลาง - ตก

ตัวอย่าง

$caj^4 + ro:n^7 \longrightarrow caj^3 ro:n^7$ "ใจร้อน"

ส่วนเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ ในภาษาไทยกลันตัน ไม่ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ตามเงื่อนไขดังกล่าวมานี้

ข. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรี

ในพยางค์หน้าของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่ผู้พูดออกเสียงเป็นพยางค์เบาในภาษาไทยไทรบุรี มีเสียงของวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยเท่านั้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ คือ

๑. เสียงของวรรณยุกต์ /1/ ซึ่งเป็นเสียงสูง - ขึ้น - ตก จะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์ สูง - ตก อย่างรวดเร็ว เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์อื่น ๆ

เสียงวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับสูงพอ ๆ กับจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ /1/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็วจนถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข

7 เขียนแทน เสียงวรรณยุกต์ทั้งกล่าว

ตัวอย่าง

thua ¹	+	khiaw ¹	→	thua ⁷	khiaw ¹	"ถั่วเขียว"
si: ¹	+	kha:w ²	→	si: ⁷	kha:w ²	"สีข้าว"
khwa: ¹	+	ʔo:ŋ ³	→	khwa: ⁷	ʔo:ŋ ³	"ผาโอง"
kha: ¹	+	pa:t ⁴	→	kha: ⁷	pa:t ⁴	"ชาปาก"
laŋ ¹	+	kha: ⁵	→	laŋ ⁷	kha: ⁵	"หลังคา"
sin ¹	+	kha: ⁶	→	sin ⁷	kha: ⁶	"สินค้า"

๒. เสียงของวรรณยุกต์ /3/ ซึ่งเป็นเสียง กลาง - ขึ้น - ตก จะเปลี่ยนเป็นเสียง กลาง - ตก อย่างรวดเร็ว เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์อื่น ๆ

เสียงของวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับกลาง พอ ๆ กับจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ /3/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็วจนเกือบจะถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข 8 เขียนแทนเสียงวรรณยุกต์ตั้งกลาง

ตัวอย่าง

caj ³	+	ha:j ¹	→	caj ⁸	ha:j ¹	"ใจหาย"
kɛ:n ³	+	som ²	→	kɛ:n ⁸	som ²	"แกงส้ม"
bo:n ³	+	kaj ³	→	bo:n ⁸	kaj ³	"บอนไก"
pi: ³	+	chuat ⁴	→	pi: ⁸	chuat ⁴	"ปืชวัก"
kɛ:n ³	+	rian ⁵	→	kɛ:n ⁸	rian ⁵	"แกงเลียง"
pa: ³	+	cha: ⁶	→	pa: ⁸	cha: ⁶	"ป่าช้า"

อนึ่ง ลักษณะการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทบุรีจกกล่าวมานี้ มีลักษณะของการเปลี่ยนเสียงคล้ายกับการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นสงขลา ทั้งที่ วิจิตร ภาณุพงศ์ * ได้วิจัยเอาไว้

ก. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส

ในพยางค์หน้าของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่ผูกออกเสียงเป็นพยางค์เบาในภาษาไทยปะลิส มีเสียงของวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยเท่านั้น ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเสียง และเป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ใช้วรรณยุกต์สนธิเช่นเดียวกับภาษาไทยไทบุรีคือ

๑. เสียงของวรรณยุกต์ /๔/ ซึ่งเป็นเสียง "สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย)" |
เปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์ สูง - ตก อย่างรวดเร็ว | เมื่ออยู่หน้าเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ

* ดู วิจิตร ภาณุพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพยางค์ในภาษาสงขลา" ใน Tai Phonetics and Phonology , หน้า ๑๐๓.

เสียงวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับสูงซึ่งเป็นระดับเดียวกับจุดเริ่มต้นของ
เสียงวรรณยุกต์ /1/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็ว จนเกือบถึงระดับต่ำ
ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข 8 เขียนแทนเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

sa: ¹	+	kha: ¹	→	sa: ⁸	kha: ¹	"สาชา"
kha:j ¹	+	kha:w ²	→	kha:j ⁸	kha:w ²	"ชาชชา"
khwa: ¹	+	ʔo:n ³	→	khwa: ⁸	ʔo:n ³	"ผาโอง"
kha: ¹	+	pa:t ⁴	→	kha: ⁸	pa:t ⁴	"ชาปาด"
khwi: ¹	+	mɛ: ⁵	→	khwi: ⁸	mɛ: ⁵	"ผือ"
hen ¹	+	kha: ⁶	→	hen ⁸	kha: ⁶	"เห็นค่า"
sin ¹	+	kha: ⁷	→	sin ⁸	kha: ⁷	"สินค่า"

๒. เสียงของวรรณยุกต์ /3/ ซึ่งเป็นเสียงกลาง - ขึ้น - ตก จะเปลี่ยน
เป็นเสียง กลาง - ตก อย่างรวดเร็ว เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์อื่น ๆ

เสียงวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับกลาง หอ ๆ กับระดับเสียงของวรรณยุกต์
4/3/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็วจนเกือบถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข

9 เขียนแทนเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

pi: ³	+	kha:n ¹	→	pi: ⁹	kha:n ¹	"ปีชาล"
kin ³	+	kha:w ²	→	kin ⁹	kha:w ²	"กินชา"
caj ³	+	di: ³	→	caj ⁹	di: ³	"ใจดี"
pa: ³	+	ʔo:j ⁴	→	pa: ⁹	ʔo:j ⁴	"ป่าอช"
dam ³	+	na: ⁵	→	dam ⁹	na: ⁵	"ค่านา"
paj ³	+	thiaw ⁶	→	paj ⁹	thiaw ⁶	"ไปเที่ยว"
ta: ³	+	sa:j ⁷	→	ta: ⁹	sa:j ⁷	"ตาชาย"

หมายเหตุ

เสียงวรรณยุกต์ 7,8 ในภาษาไทบุรี และเสียงวรรณยุกต์ 8,9 ในภาษาปะลิส เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับพยางค์หน้าของคำประสม คำสัณฐานที่ผู้พูดออกเสียงเป็นพยางค์เบาทั้งในภาษาไทบุรีและปะลิส ผู้วิจัยได้เลือกเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดโดยมีเงื่อนไขพิเศษ ในงานวิจัยนี้จึงไม่ได้นับรวมกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ไว้ใช้ได้ในตอนต้น ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ของคำพยางค์เดี่ยวและในการออกเสียงประสมเสียงหนัก

บทที่ ๓

ระบบเสียงพยัญชนะ

ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงระบบเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น เนื้อหาที่สำคัญประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้คือ

๑. หน่วยเสียงพยัญชนะ
 - ๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นลันตัน
 - ๑.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นบุรี
 - ๑.๓ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิส
๒. ลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ
๓. ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วย
๔. พยัญชนะประสม
 - ๔.๑ พยัญชนะประสมในภาษาไทยถิ่นลันตัน
 - ๔.๒ พยัญชนะประสมในภาษาไทยถิ่นบุรี
 - ๔.๓ พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิส
๕. พยัญชนะท้าย
๖. เปรียบเทียบพยัญชนะระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ
 - ๖.๑ พยัญชนะต้นเดี่ยว
 - ๖.๒ พยัญชนะประสม
 - ๖.๓ พยัญชนะท้าย

๑. หน่วยเสียงพยัญชนะ

ก. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันตัน

ตาราง ๕ แสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันตัน

ประเภท ของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติของ เสียง	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก ล่างกับ ฟันบน	ฟัน ไม่เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องเส้น เสียง
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม ก้อง ไม่มีลม ก้อง มีลม	p ph b		t th d dh		k kh g	?, ๊
กัก-เสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม				c ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ไม่ก้อง ก้อง	m		n	ญ	ง	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ร่ว	ก้อง			r			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง ก้อง	w			?j j		

จากตาราง ๕ จะเห็นว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันตันมี ๒๖ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,f,s,h,m,n,ŋ,ʔi,l,r,w,ʔj,j/ ดังจะ เห็นได้จากตัวอย่างคำชุดเทียบเสียงต่อไปนี้

/p/	pi: ⁴	"ป"
/t/	ti: ⁴	"ต"
/d/	di: ⁴	"ด"
/b/	ba:ŋ ⁴	"บาง"
/c/	ca:ŋ ⁴	"จาง"
/ʔj/	ʔja:ŋ ⁴	"ยางพารา"
/k/	kw: ⁴	"กอ"
/ʔ/	ʔw: ⁴	"ออ" (รวมกันเป็นกลุ่ม)
/ʔi/	ʔw: ⁴	"อิอ" (แมลงชนิดหนึ่งคล้ายจิ้งหรีด)
/ph/	phi: ⁵	"ฟ"
/th/	thi: ⁵	"ท"
/ch/	chi: ⁵	"ช"
/r/	ri: ⁵	"ร"
/w/	wi: ⁵	"ว"
/kh/	khom ⁵	"คม"
/g/	gom ⁵	"ดงหม้อข้าว" (เอาหม้อข้าวที่เข็ดน้ำแล้ว ขึ้นตั้งไฟเพื่อให้ระอุ)

/dh/	dho:ᵑ⁵	"นาง" (เครื่องมือช้อนกุ้งปลา)
/l/	lo:ᵑ⁵	"โลง"
/j/	jo:ᵑ⁵	"โยง"
/f/	fan¹	"ฟัน"
/s/	san¹	"สัน"
/h/	han¹	"หัน"
/m/	ma:⁵	"มา"
/n/	na:⁵	"นา"
/ŋ/	ña:⁵	"อย่า"
/ᵑ/	ᵑa:⁵	"งา"

จากตัวอย่าง จะสังเกตได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าวสามารถปรากฏในตำแหน่ง
พยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และถือว่าเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

ข. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทโรบุรี

ตาราง ๖ แสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทโรบุรี

ประเภทของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก	ฟัน	เพดาน	เพดาน	ช่องเส้นเสียง
		ทั้งสอง	ล่างกับ ฟันบน	ไม่ เหวี่ยง	แข็ง	อ่อน	
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	? ะ ๊
	ไม่ก้อง มีลม	ph		th		kh	
	ก้อง ไม่มีลม	b		d		g	
	ก้อง มีลม			dh			
กัก-เสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม				c		
	ไม่ก้อง มีลม				ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s		h	
นาสิก	ไม่ก้อง						
	ก้อง	m		n	ญ	ง	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ร่ว	ก้อง			r			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง				จ		
	ก้อง	w			จ		

จากตาราง ๖ จะเห็นว่าหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทบุรีมี ๒๕ หน่วย
คือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ŋ,ʔ̃,l,r,w,ʔj,j/ ดังจะ
เห็นได้จากตัวอย่างคำชุดเทียบเสียงต่อไปนี้

/p/	pa: ³	"ปา"
/b/	ba: ³	"บ่า"
/d/	da: ³	"ด่า"
/t/	ta: ³	"ตา"
/k/	ka: ³	"กา"
/ʔj/	ʔja: ³	"ยา" (ยารักษาโรค)
/ph/	phuk ⁶	"พุก" (ผุ, หนุชนิดหนึ่ง)
/th/	thuk ⁶	"ทุกข์", "บรรทุก"
/dh/	dhuk ⁶	"นกชนิดหนึ่ง คล้ายนกเค้าแมว"
/kh/	khuk ⁶	"ดุก"
/ch/	chuk ⁶	"ชุก"
/g/	gan ⁵	"เงิน" (แร่เงิน)
/r/	ran ⁵	"เรือน" (บ้านเรือน)
/ʔ/	ʔw:k ⁴	"ออก" (เข้า-ออก, ทิศตะวันออก)
/ʔ̃/	ʔ̃w:k ⁴	"อ้อก" (นกออก)
/c/	cw:k ⁴	"จอก"
/s/	sa:m ¹	"สาม"
/h/	ha:m ¹	"หาม"

/j/	ja:m ¹	"หยาม" (เหี้ยมคหยาม)
/m/	ma: ⁵	"มา"
/n/	na: ⁵	"นา"
/ɲ/	ña: ⁵	"อย่า"
/ŋ/	ŋa: ⁵	"งา"
/l/	la: ⁵	"ลา"
/w/	wa: ⁵	"วา"

จากตัวอย่าง จะสังเกตได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าวสามารถปรากฏใน
ตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และถือว่าเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

ค. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิส

ตาราง ๗ แสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิส

ประเภทของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก ล่างกับ ฟันบน	ฟัน ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องเส้น เสียง
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม ก้อง ไม่มีลม ก้อง มีลม	p ph b		t th d dh		k kh g	?, ฎ
กัก-เสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม				c ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s			h
นาสิก	ไม่ก้อง ก้อง	m		n	ญ	ง	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ร่ว	ก้อง			r			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง ก้อง	w			จ จ		

จากตารางที่ ๗ จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิสมี ๒๕ หน่วย
คือ/p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ก,ก,ฎ,ฎ,ล,r,w,จ,จ/ ดังจะเห็น
ได้จากตัวอย่างคำพูดเทียบเสียงต่อไปนี้

/p/	pa: ³	"ปา"
/b/	ba: ³	"บ่า"
/t/	ta: ³	"ตา"
/d/	da: ³	"ด่า"
/ʔj/	ʔja: ³	"ยา" (ยารักษาโรค)
/k/	kw: ³	"กอ"
/ʔ/	ʔw: ³	"ออ" (รวมกันเป็นกลุ่ม)
/ʔi/	ʔi: ³	"อือ" (แมลงชนิดหนึ่งคล้ายจิ้งหรีด)
/c/	cw: ³	"จื่อ"
/ph/	phan ⁵	"ฟัง"
/th/	than ⁵	"ถัง" (ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง, พบกันจิง ๆ หน้า)
/dh/	dhan ⁵	"กระดัง"
/kh/	khom ⁵	"คม"
/g/	gom ⁵	"ดงหม้อข้าว"
/ch/	chom ⁵	"ชม"
/s/	sw:n ¹	"สอน"
/h/	hw:n ¹	"ทอน"
/m/	mw:n ¹	"หมอน"
/n/	nw:n ¹	"ทนอน"
/ŋ/	ŋw:n ¹	"ทงอน"

/ŋ/	ŋa: ⁵	"อย่า"
/l/	la: ⁵	"ลา"
/r/	ra: ⁵	"รา"
/w/	wa: ⁵	"วา"
/j/	ja: ⁵	"ยา" (ยารักษาโรค)

จากตัวอย่างจะสังเกตได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าว สามารถปรากฏในตำแหน่ง
พยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และถือว่าเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

๒. สัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกanton ไทบุรีและปะลิส อาจแบ่งออกตามวิธีการ
ออกเสียงได้ ๗ ประเภท คือเสียงระเบิด กัก-เสียดแทรก เสียดแทรก นาลิก ข้างลิ้น
ร่ว และเสียงเปิด*

๑. เสียงระเบิด มี ๑๒ หน่วยเสียง คือ

/p/	ใช้แทน เสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ph/	ใช้แทน เสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/b/	ใช้แทน เสียงระเบิด ริมฝีปาก ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/t/	ใช้แทน เสียงระเบิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/th/	ใช้แทน เสียงระเบิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม

* อุดคำอธิบายข้อ ๗ หน้า ๑๑๗

/d/	ใช้แทน เสียงระ เบิด ฟัน-ปุ่ม เหงือก ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/dh/	ใช้แทน เสียงระ เบิด ฟัน-ปุ่ม เหงือก ก้อง มีกลุ่มลม
/k/	ใช้แทน เสียงระ เบิด เพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/kh/	ใช้แทน เสียงระ เบิด เพดานอ่อน ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/g/	ใช้แทน เสียงระ เบิด เพดานอ่อน ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ʔ/	ใช้แทน เสียงระ เบิด ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ʔ/	ใช้แทน เสียงระ เบิด ช่องเส้นเสียงตามด้วยหน่วยเสียงสระนาสิก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่ม

๒. เสียงกัก-เสียดแทรก มี ๒ หน่วยเสียง คือ

/c/	ใช้แทน เสียงกัก-เสียดแทรก เพดานแข็งค่อนไปทางปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ch/	ใช้แทน เสียงกัก-เสียดแทรก เพดานแข็งค่อนไปทาง ปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม

๓. เสียงเสียดแทรก มี ๓ หน่วยเสียงคือ

/f/	ใช้แทน เสียงเสียดแทรก ริมฝีปากล่างกับฟันบน ไม่ก้อง
/s/	ใช้แทน เสียงเสียดแทรก ฟัน-ปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง
/h/	ใช้แทน เสียงเสียดแทรก ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง

๔. เสียงนาสิก มี ๔ หน่วยเสียง คือ

/m/	ใช้แทน เสียงนาสิก ริมฝีปาก ก้อง
/n/	ใช้แทน เสียงนาสิก ฟัน-ปุ่ม เหงือก ก้อง
/ɲ/	ใช้แทน เสียงนาสิก เพดานแข็ง ก้อง
/ŋ/	ใช้แทน เสียงนาสิก เพดานอ่อน ก้อง

๔. เสียงข้างลิ้น มี ๑ หน่วยเสียงคือ

/l/ ใช้แทน เสียงข้างลิ้น ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง

๖. เสียงร่ว มี ๑ หน่วยเสียงคือ

/r/ ใช้แทน เสียงร่ว ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง

๗. เสียงเปิด^๑ มี ๓ หน่วยเสียงคือ

/w/ ใช้แทนเสียงเปิด ริมฝีปาก-เพดานอ่อน ก้อง

/ʔj/ ใช้แทนเสียงเปิด ช่องเส้นเสียง-เพดานแข็ง ไม่ก้อง

/j/ ใช้แทนเสียงเปิด เพดานแข็ง ก้อง

๓. ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วย

๓.๑ /dh/

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงนี้จะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น

เท่านั้น

เสียงเปิด (approximants) ในการเปล่งเสียงเปิดลมจากปอดจะขึ้นไปอยู่ที่ช่องจมูกหรือไม่ขึ้นก็ได้ และภายในช่องปากอวัยวะที่เกี่ยวข้องในการออกเสียงจะเคลื่อนเข้าหากันไม่มากนัก ลมจากปอดจะสามารถผ่านช่องปากออกไปได้โดยสะดวก ไม่เกิดมีเสียงเสียดแทรกขึ้นในการเปล่งเสียงชนิดนี้

เสียงเปิดนี้มีลักษณะทางด้านเสียงคล้ายกับเสียงสระ จนทำให้เกิดความลำบากในการจัดเสียงกลุ่มนี้ว่าเป็นเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะ โดยเฉพาะเสียง [w] กับ [j] จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เสียงกึ่งสระ

(อุทลยา ดิงศภทิพย์, "เสียงในภาษาไทย," เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๒ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.ฉิมพินธพาณิชย์, ๒๕๒๕), หน้า ๔๔

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
dhɔːŋ ⁵	dhɔːŋ ⁵	dhɔːŋ ⁵	"ขนาง" (เครื่องมือช้อนกุ้งปลา)
dhuk ⁶	dhuk ⁶	dhuk ⁷	"นกชนิดหนึ่งคล้ายนกเค้าแมว ชอบอาศัยในป่าช้า"
dhaŋ ⁵	dhaŋ ⁵	dhaŋ ⁵	"กระดัง"
-	dhɨk ⁶	dhɨk ⁷	"อีกทีก"

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น พบว่า /dh/ เป็นหน่วยเสียง

หน่วยหนึ่ง เพราะสามารถหาคำคู่แยกหน่วยเสียงได้ ดังนี้

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
{ dhɔːŋ ⁵ thoːŋ ⁵	{ dhɔːŋ ⁵ thoːŋ ⁵	{ dhɔːŋ ⁵ thoːŋ ⁵	"ขนาง" "กระตัง, ตีกแดนชนิดหนึ่ง, ปลากระตังเหว"
{ dhuk ⁶ thuk ⁶	{ dhuk ⁶ thuk ⁶	{ dhuk ⁷ thuk ⁷	"นกชนิดหนึ่ง" "บรรทุก"
{ dhaŋ ⁵ thaŋ ⁵	{ dhaŋ ⁵ thaŋ ⁵	{ dhaŋ ⁵ thaŋ ⁵	"กระดัง" "ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง"
{ - -	{ dhɨk ⁶ thɨk ⁶	{ dhɨk ⁷ thɨk ⁷	"อีกทีก" "ดิงให้ขาด"

หน่วยเสียง /dh/ เท่าที่ทราบ ผู้วิจัยไม่พบในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แม้กระทั่งงาน
ของ ฟัง-ไกว ลี (Fang-Kuei Li) * ก็ไม่ปรากฏว่าพบหน่วยเสียงนี้ในภาษาไทยดั้งเดิม

* Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 58.

ผู้วิจัยคิดว่าหน่วยเสียงนี้ ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากภาษามลายู กล่าวคืออิทธิพลของเสียงในภาษามลายู น่าจะทำให้มีการยืมเสียงมาใช้กับคำบางคำในภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่นในปัจจุบัน เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะว่า /dh-/ (ยาริ *Ue*) เป็นหน่วยเสียงหรือเสียงสำคัญเสียงหนึ่งในภาษามลายู^๑ ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

dhobi	"ช่างซักผ้า"
dharurat	"ฉุกเฉิน"
dhat	"ชื่ออักษรยาริตัวหนึ่ง"
dhoha	"เวลาเช้า"
dharab	"การคูณ, ทริจำนวน"

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเคยทำวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเเห่ อำเภอมือฉ่อง จังหวัดภูเก็ต"^๒ ซึ่งเป็นภาษากลุ่ม มาลาโย-โพลินีเซียน (Malayo-Polynesian)^๓ ผลการวิจัยพบว่า /dh/ เป็นหน่วยเสียงหน่วยหนึ่งในภาษาชาวเลเกาะลิเเห่ ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

^๑ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, พจนานุกรมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี-ไทย (ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, [ม.ป.ป], หน้า ๒. และดู Teuku Iskandar, Kamus Dewan, pp. 218, 238.

^๒ ฉันทิส ทองช่วย, "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเเห่ อำเภอมือฉ่อง จังหวัดภูเก็ต", หน้า ๔๒.

^๓ เรื่องเคย เป็นเชื่อนชัย, ภาษาถิ่นตระกูลไทย (ธนบุรี : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๔), หน้า ๔๒.

dhatdhat	"ปฏิภาณ"
dhakdhak	"รถจักรยานยนต์"
dhidhi	"สิ้น, ดิ้น"
dhedhe	"เสียงหม้อข้าวเดือด"
dhudhu	"เสียงหัวใจเต้น"

๓.๒ /g/

หน่วยเสียงนี้ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น

เท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
gan ⁵	gan ⁵	gan ⁵	"เงิน" (แร่เงิน)
gi:m ⁵	gi:m ⁵	gi:m ⁵	"คิม"
ge:n ⁷	ge:n ⁶	ge:n ⁷	"ทั้งหมด"
gom ⁵	gom ⁵	gom ⁵	"คองหม้อข้าว" ^๑

นอกจากนี้ยังมีคำที่ภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่นรับอิทธิพลจากภาษามลายูมาใช้ ซึ่งปรากฏว่าคำเหล่านี้มิได้ใช้กันอย่างแพร่หลายอยู่ในชีวิตประจำวันของคนไทยทั้ง ๓ ถิ่น เพียงแต่เสียงของคำบางคำได้เกิดเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
jagong	gon ⁵	gon ⁵	gon ⁵	"ข้าวโพด"
gam	gam ⁵	gam ⁵	gam ⁵	"กาว, ครั่ง, ยางไม้"

คำนี้มีมลายูน่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ "gum" อีกทีหนึ่ง

^๑ คองหม้อข้าว หมายถึงเอาหม้อข้าวที่เขี่ยน้ำแล้วขึ้นตั้งไฟเพื่อให้ระอุ

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
gas	gɛt ⁶	gɛt ⁶	gɛt ⁷	"แก๊ส" คำนี้มีมลายูน่าจะ ได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ "gas" อีกทีหนึ่ง
sagu	sa: ⁵ go: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	"สาธุ"
guni	guni: ¹	gu: ⁶ ni: ¹	gu: ⁷ ni: ¹	"กระสอบป่าน"
guri	guri: ¹	gu: ⁶ ri: ¹	gu: ⁷ ri: ¹	"โท"
gadai	g+ɗaj ⁴	g+ɗaj ³	gadaɗ ³	"จํานํ้า, จํานอง"

ฯลฯ

ตัวอย่างคำเทียบเสียง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
{ gom ⁵	gom ⁵	gom ⁵	"ดงหม้อข้าว"
{ khom ⁵	khom ⁵	khom ⁵	"คม, จนกระทั่ง"
{ gam ⁵	gam ⁵	gam ⁵	"กาว, ครั่ง, ยางไม้"
{ kham ⁵	kham ⁵	kham ⁵	"ถ้อยคำ, ลูกประคำ"
{ goŋ ⁵	goŋ ⁵	goŋ ⁵	"ข้าวโพด"
{ khoŋ ⁵	khoŋ ⁵	khoŋ ⁵	"ทันทาน, คงกะพัน"
{ gum ⁷	gum ⁶	gum ⁷	"จุ่ม"
{ khum ⁷	khum ⁶	khum ⁷	"คุ่ม"

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้นับ /g/ เป็นหน่วยเสียงหน่วยหนึ่งในภาษาถิ่นที่
วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม สังเกตได้ว่า คำที่ใช้ส่วนใหญ่ เป็นคำยืมจากภาษา
มลายู และอิทธิพลของเสียงในภาษามลายู น่าจะทำให้มีการยืมเสียง [g] มาใช้กับคำบางคำ
ในภาษาไทยในปัจจุบันนี้

๓.๓ /h/

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อยคือ [h] กับ [h̃] ซึ่งเกิด
แบบแปรอิสระเป็น [h~h̃] ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
h _ว :m ¹	h _ว :m ¹	h _ว :m ¹	} "หอม"
h̃ _ว :m ¹	h̃ _ว :m ¹	h̃ _ว :m ¹	
h _ว :ŋ ³	h _ว :ŋ ²	h _ว :ŋ ²	} "ห้อง"
h̃ _ว :ŋ ³	h̃ _ว :ŋ ²	h̃ _ว :ŋ ²	
h _ε :w ³	h _ε :w ²	h _ε :w ²	} "เหว"
h̃ _ε :w ³	h̃ _ε :w ²	h̃ _ε :w ²	

ฯลฯ

นอกจากนี้ ในภาษาไทยไทรบุรี การออกเสียง [h] อาจจะเป็น [ʔ] ได้ด้วย
ซึ่งเกิดแบบแปรอิสระ [h~ʔ] เช่นเดียวกัน โดยมีข้อสังเกตอยู่ว่า การออกเสียง [h]
ที่อาจจะกลายเป็น [ʔ] ได้นั้น จะเกิดเฉพาะในคำหรือพยางค์ที่มี [h] ซึ่งตามระบบ
การเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจเขียนแทนได้ด้วย <ห> ซึ่งเป็นอักษรสูง เป็นเสียง
พยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไทรบุรี

ha:m¹?a:m¹

}

"ทาม"

ha:n¹?a:n¹

}

"ท่าน"

ha:m²?a:m²

}

"ท้าม"

ha:t²?a:t²

}

"ทาด"

hat¹?at¹

}

"หัด"

ฯลฯ

๓.๔ /วิ/ กับ /?/ นับเป็นคนละหน่วยเสียง เพราะว่าสามารถแยกความหมาย
ของคำให้แตกต่างกันได้ดังตัวอย่างคำคู่แยกหน่วยเสียงต่อไปนี้

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
{ ?ว: ⁴	?ว: ³	?ว: ³	"รวมกัน เป็นกลุ่ม"
{ ?วิ: ⁴	?วิ: ³	?วิ: ³	"แมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัวโตกว่า"
{ ?ε:n ²	?ε:n ³	?ε:n ³	"แอ่น เข่นแอ่นหลัง"
{ ?̃ε:n ²	?̃ε:n ³	?̃ε:n ³	"นกแอ่น"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔv:k}^2 \\ \text{ʔv:k}^2 \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔv:k}^4 \\ \text{ʔv:k}^4 \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔv:k}^4 \\ \text{ʔv:k}^4 \end{array} \right.$	"ทิศตะวันออก, เข้า <u>ออก</u> "
			"นกออก"
$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔu:t}^2 \\ \text{ʔu:t}^2 \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔu:t}^4 \\ \text{ʔu:t}^4 \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔu:t}^4 \\ \text{ʔu:t}^4 \end{array} \right.$	"เขาควายสำหรับเป่าทำเสียงต่าง ๆ"
			"อุฐ, เสียงดังเช่นนั้น เช่นเสียงหมูร้อง เป็นต้น"

ฯลฯ

เรื่องหน่วยเสียง /ʔ/ ดังกล่าวมานี้ วิจารณ์ ศรีสุวิธานนท์^๑ ได้ทำวิจัยเรื่อง หน่วยเสียงภาษาดากไบ ซึ่งเป็นภาษาถิ่นไทยในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาไทย กลันตันได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์พบว่า ในภาษาถิ่นดากไบ อำเภอดากไบ จังหวัด นราธิวาสก็มีหน่วยเสียง /ʔ/ ปรากฏอยู่เช่นเดียวกัน

๓.๔ /ʔj/ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงนี้ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่ง พยางค์ต้นเท่านั้น และปรากฏอย่างชัดเจนในคำข้อมูลจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ʔja:^4	ʔja:^3	ʔja:^3	"ยารักษาโรค, ยาพิษ"
$\text{ʔja:}\eta^4$	$\text{ʔja:}\eta^3$	$\text{ʔja:}\eta^3$	"ยางพารา"
$\text{ʔja:}\eta^3$	$\text{ʔja:}\eta^4$	$\text{ʔja:}\eta^4$	"ย่าง เช่นย่างปลา"
ʔjv:k^2	ʔjv:k^4	ʔjv:k^4	"หยอก"
ʔjuak^2	ʔjuak^4	ʔjuak^4	"หยวก"

^๑วิจารณ์ ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากไบ (รายงานการวิจัยตาม โครงการวิจัยภาษาถิ่น ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครู ยะลา, ๒๕๒๓), หน้า ๒๔ - ๒๖. (อัครลำเนา)

^๒ดูข้อสังเกต, หน้า ๔๒๔ - ๔๒๖.

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
?jw:n ²	?jw:n ³	?jw:n ³	"หย่อน"
?jw:ŋ ⁴	?jw:ŋ ³	?jw:ŋ ³	"พานไล่หมากพลูหรี"
?jan ⁴	?jan ³	?jan ³	"คัน, คำไว้, ทูบตี"
?jɬ:n ⁴	?jɬ:n ³	?jɬ:n ³	"ยื่น (เอาเท้าเหยียบพื้น แล้วดึงตัวให้ ตรงขึ้นไป)"

ฯลฯ

/?j/ จะ เกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นพวกเดียวกับที่เกิดกับ /p,t,k,c,b,d,ʔ/ ซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน หน่วยเสียงเหล่านี้อาจแทนด้วยอักษรกลาง ป,ต,ก,จ,บ,ด,อ ดังนั้น ถ้าใช้คำคู่แยกหน่วยเสียงกับหน่วยเสียงต่าง ๆ ทั้งกล่าวนี้นี้ /?j/ จะเป็นหน่วยเสียงหน่วยหนึ่งดังนี้

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
{ ?jen ⁴	?jen ³	?jen ³	"เย็น"
{ pen ⁴	pen ³	pen ³	"เป็น"
{ ?ja: ⁴	?ja: ³	?ja: ³	"ยารักษาโรค"
{ ta: ⁴	ta: ³	ta: ³	"ตา"
{ ?jan ⁴	?jan ³	?jan ³	"คัน, คำไว้, ทูบตี"
{ kan ⁴	kan ³	kan ³	"กัน"
{ ?ja:ŋ ³	?ja:ŋ ⁴	?ja:ŋ ⁴	"ย่าง" (ย่างปลา)
{ ca:ŋ ³	ca:ŋ ⁴	ca:ŋ ⁴	"จ้าง"

แต่มีข้อที่น่าพิจารณาว่า /?j/ กับ /j/ เป็นเพียงคำคู่เทียบเสียงคล้าย กล่าวคือ ไม่สามารถหาคำคู่แยกหน่วยเสียงที่แตกต่างกันเพียงประการเดียวได้ ยกเว้นในภาษาไทยไทรบุรี ภาษาเดียวที่สามารถหาคำคู่แยกหน่วยเสียงได้ ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
{ จว:t ⁶	จว:t ⁴	จว:t ⁶	"ยอด"
{ ?จว:t ²	?จว:t ⁴	?จว:t ⁴	"อยยอด=หยอด"
{ จา:k ⁶	จา:k ⁴	จา:k ⁶	"ยาก"
{ ?จา:k ²	?จา:k ⁴	?จา:k ⁴	"อยยาก"
{ จว:ง ⁶	จว:ง ⁴	จว:ง ⁶	"ย้อย"
{ ?จว:ง ³	?จว:ง ⁴	?จว:ง ⁴	"อัยย =ลดต่ำลงเช่น อัยยวาน=นั่งลง"
{ จา:ง ⁶	จา:ง ⁴	จา:ง ⁶	"ย่าง" (ย่างเหิน)
{ ?จา:ง ³	?จา:ง ⁴	?จา:ง ⁴	"อ้าย ย่าง(ย่างปลา)"
	ฯลฯ		

จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาทั้ง ๓ ที่เกี่ยวกับหน่วยเสียงทั้งสองนี้ ผู้บอกภาษายืนยันว่า ออกเสียงต่างกันอย่างชัดเจน ประกอบกับ ผู้วิจัยได้พบข้อมูลจำนวนมาก และโดยอาศัยประสบการณ์เกี่ยวกับการออกเสียงคำพูดในภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้วิจัยเอง รวมทั้งการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นบางเรื่อง เช่นงานของ พิง ไกว ลี^๑ เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจว่า /จ/ และ /?จ/ เป็นคนละหน่วยเสียง

๔. พยัญชนะประสม (ควบกล้ำ)

พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส เกิดจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ๒ หน่วยเรียงกัน และเป็นการประสมหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วยเท่านั้น

ก. พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน

ในภาษาไทยกลันตัน มีพยัญชนะประสมอยู่ ๔ แบบ และแต่ละแบบจะเกิดจากการประสมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วย คือหน่วยแรกจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเปิดต่อไปนี้ /p, ph, b, t, k, kh/ และ เป็นพยัญชนะนาสิก /m-/ อีกหน่วยหนึ่ง ส่วนหน่วยที่สองเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น /-l/ หรือรัว /-r/ หรือกึ่งสระ /-w/ หน่วยใดหน่วยหนึ่งดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ตาราง ๔ แสดงพยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน

เสียงที่ ๑ \ เสียงที่ ๒	l	r	w
p	pl	-	-
ph	phl	-	-
b	bl	-	-
t	-	tr	-
k	kl	-	kw
kh	khl	-	khw
m	ml	-	-

จากตารางที่ ๔ จะเห็นว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตันมี ๔ แบบ คือ/pl, phl, bl, tr, kl, kw, khl, khw, ml/ พยัญชนะเหล่านี้เกิดเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

pl-	เข่น	pla:w ³	"เปล่า" (นกชนิดหนึ่ง)
bl-	เข่น	bla:w ³	"ร่วน" เข่นดินร่วน
phl-	เข่น	phla:j ⁵	"พลาย"
khw-	เข่น	khwa:j ⁵	"ควาย"
khl-	เข่น	khl+:n ⁶	"คลื่น"
ml-	เข่น	ml+:n ⁶	"สิ้น"
kl-	เข่น	kla:ŋ ⁴	"กลาง"
kw-	เข่น	kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"
tr-	เข่น	tra:ŋ ⁴	"เลื่อม" เข่นมณฑลเลื่อม
			"จาง" เข่นสีจาง

เป็นที่น่าสังเกตว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลั่นตันที่ประสมด้วย /-r/

ได้ในปัจจุบัน มีเพียง ๑ แบบ เท่านั้นคือ/tr-/ ซึ่งในภาษาถิ่นนี้ยังคงมีคำใช้อยู่หลายคำ
เช่น

trɔ:ŋ ⁴	"กะซอน", "กรอง"
truat ²	"จรวด" (ตอกไม้เพลิงชนิดพุ่งขึ้นสูง)
trap ⁶	"ซื้อปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง" เรียกปลาตริบ คล้ายปลาหมอ
	แต่ตัวแบนกว่า
tran ⁴	"ด้าน, คำ, ยัน"
tra: ⁴	"ตรา"
trik ⁶	"มาก", "ล้นเหลือ"

trut ⁶	"ต้นไม้ชนิดหนึ่ง"
tram ⁴	"ซ้ำ" เช่น เก็บข้าวตรา หมายถึง เก็บข้าวตกที่เก็บ เกี่ยวไม่หมดซ้ำ "ซ่อม" เช่น ปักตรา หมายถึง คำข้าวกล้าซ่อมแซม

ฯลฯ

และสังเกตได้ว่าในภาษาไทยกลั่นตันมี /bl-/ ด้วย ซึ่งฟงไกว ลี (Fang Kuei Li)^๑ ได้ยืนยันว่า ในภาษาไทดั้งเดิม (Proto Tai) ก็มีหน่วยเสียงนี้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าภาษาไทถิ่นในปัจจุบัน วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๒ ได้ศึกษา หน่วยเสียงภาษาดากไบ พบว่า ในภาษาถิ่นนี้ก็มีพยัญชนะประสม /bl-/ เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างคำในภาษาไทยกลั่นตันที่มี พยัญชนะประสม /bl-/ ปรากฏเป็น
พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

bla: ⁵	"ผสมพันธุ์" (ใช้กับคน)
bla:ŋ ⁴	"ต"
bla:w ³	"ร่วน" (ดินร่วน)
blɔŋ ³	"บุตบึง" (หน้าบุตบึง)
blat ⁶	"สะบัด" (สะบัดมือ)
blak ⁶ blak ⁶	"หลวม" (เลื้อยหลวม)

ฯลฯ

^๑ Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 89.

^๒ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากไบ, หน้า ๓๐.

ในภาษาไทยกลันตันยังมีพยัญชนะประสม /ml-/ ซึ่งไม่พบในภาษากรุงเทพา
แต่ปรากฏในภาษาถิ่นต่าง ๆ อีกหลายถิ่น เช่น

(๑) ภาษาแสก^๑ ตัวอย่างเช่น

mlwɔŋ⁴ (มลอน) "ส้ม (ตา)"

mlwɔ³ (มลอ) "เนื้อ"

(๒) ภาษาสงขลา^๒ ตัวอย่างเช่น

-mlai\mue: "กำไลมือ"

(๓) ภาษาอาหม (Ahom)^๓ ตัวอย่างเช่น

mleŋ "แมลง"

(๔) ภาษาหวึง (Wu-ming)^๔ ตัวอย่างเช่น

mlai "น้ำลาย" (Saliva)

mlak "เหือก" (slipery)

(๕) ภาษาถิ่นบ้านปากกระวะ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช^๕ ตัวอย่างเช่น

mlɔɔn A₂ "ส้ม (ตา)"

mlen A₂ "เส้น"

mlaang C₂ "ม้าง, ล้าง" (ทำลาย)

^๑ วัลโลรณ ขนิษฐานันท์, ภาษาแสก, หน้า ๔.

^๒ วาจิณณ์ ภาณุพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา" ใน Tai Phonetics and Phonology, หน้า ๔๔.

^๓ Fang-Kuei Li, "Consonant Clusters in Tai " Language 30 (July-September 1954): 374.

^๔ Ibid.

^๕ Anthony Diller, "A Note on PT "ml-" in Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976), p. 41.

ตัวอย่างคำในภาษาไทยกลันตันที่มีพยัญชนะประสม /ml-/ - ปรากฏเป็น

พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

mlɛ:p ⁶	"แลบ" (ฟ้าแลบ)
mlɛ:n ⁶	"ลั่น"
mlak ⁶	"เมือก"
mlaj ⁶	"เมื่อย"
mla: ⁷	"ล้า"
mlaŋ ⁵	"เมลือง"
mla:p ²	"กำราบ"
s+mlap ⁶	"ล่ำรับ"

ฯลฯ

ข. พยัญชนะประสมในภาษาไทยไทบุรี

ในภาษาไทยไทบุรีมีพยัญชนะประสม ๔ แบบ และแต่ละแบบเกิดจากการ

ประสมกันของ หน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วย คือ หน่วยแรกจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด
ต่อไปนี้คือ /p, ph, b, t, k, kh/ และเป็นพยัญชนะนาสิก /m-/ อีกหน่วยหนึ่ง ส่วน
หน่วยที่สองเป็นพยัญชนะเสียงร่ว /-r/ หรือเสียงกึ่งสระ /-w/ หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังจะ
ได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ แสดง พยัญชนะประสมในภาษาไทยไทโรบุรี

เสียงที่ ๑ \ เสียงที่ ๒	-r	-w
p-	pr	-
ph-	phr	-
b-	br	-
t-	tr	-
k-	kr	kw
kh-	KHR	khw
m-	mr	-

จากตาราง ๔ จะเห็นได้ว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยไทโรบุรี มี ๔ แบบ คือ / pr, phr, br, tr, kr, khr, mr, kw, khw / พยัญชนะเหล่านี้เกิดเฉพาะในตำแหน่ง พยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

pra:ŋ³ "มะปราง"

kwa:ŋ³ "กวาว"

kroŋ³ "กรง"

troŋ³ "ตรง"

phraj ⁵	"ไหล" (ว่านชนิดหนึ่ง หัวสีเหลือง ใช้ทำยา)
khraj ⁵	"ตะไคร้"
braj ⁵	"วันที่ถัดจากวันมะรืนนี้ไป ๑ วัน"
mraj ¹	"กำไล"
khwaj ¹	"ไผ" (ไม้ที่มีสีดำ ๆ ขึ้นอยู่ตามตัว)

ในภาษาถิ่นไทยไทบุรี มีข้อสังเกตเกี่ยวกับพยัญชนะประสมอยู่บางประการคือ

ในภาษาถิ่นนี้ไม่มีพยัญชนะประสมที่ประสมด้วย พยัญชนะข้างลิ้น /-l/

/br-/ ที่ปรากฏในภาษาถิ่นนี้ ฟัง ไกว ลี (Fang Kuei Li)^{*} ได้ยืนยันว่า
ในภาษาไทดั้งเดิม (Proto Tai) ก็มีเสียงนี้ นอกจากในภาษาถิ่นไทยไทบุรีแล้ว
วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๒ ได้ศึกษาหน่วยเสียงภาษาตากใบ พบว่า ในภาษาถิ่นนี้ก็ไม่มีพยัญชนะ
ประสม /br-/ เช่นเดียวกัน เช่น

bra:? ⁵	"เสียงชตน้ำ"
bru:t ⁵	"เสียงชตน้ำ" ชตดังบรุต ชตดังบรา (ชตและชุต มีความหมายเหมือนกัน)

ตัวอย่างคำในภาษาไทยไทบุรีที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะประสม/br-/ ปรากฏเป็น
พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

^{*} Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 89.

^๒ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาตากใบ, หน้า ๒๔.

br+ ⁵	"มะริน" วันถัดจากวันพຸ່ງนี้ไป ๑ วัน
br+an ⁴	"มะเร่อง" วันถัดจากวันมะรินนี้ไป ๑ วัน
braj ⁵	"วันถัดจากวันมะเร่องไปอีก ๑ วัน"
brat ³	"สะบัด" เช่นสะบัดมือ
brɔŋ ⁴	"บูตบึง" เช่นหน้าตาบูตบึง
brɔk ³ brɛk ³	"หลวม" เช่นกางเกงหลวม

ในภาษาไทยไทบุรียังมีพยัญชนะประสมที่น่าสนใจอีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่มี
ในภาษากองเทพา คือ/mr-/ หน่วยเสียงดังกล่าวนี้ ยังปรากฏอยู่ในภาษาถิ่นไทยต่าง ๆ
อีกหลายถิ่น เช่น •

(๑) ภาษาถิ่นตากใบ^๑ ตัวอย่างเช่น

mram ¹	"บ่อล่อปลา"
mreg ⁴	"มะเร่อง"

(๒) ภาษาถิ่นบ้านปากกระวะ อำเภอกัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช^๒ ตัวอย่างเช่น

mrap D2	"ล่ำรับ"
mraj A2	"กำไร"
mron A2	"คำรน"
mraam A2	"คำราม"

(๓) ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี^๓ บางอำเภอ ตัวอย่างเช่น

^๑ วิจิตร ศรีวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาตากใบ, หน้า ๓๐.

^๒ Anthony Diller, "A Note on PT "ml-" in Tai Linguistics
in Honor of Fang-Kuei Li, p. 41.

^๓ ชีระพันธ์ ล.ทองคำ (ผู้รวบรวมและเรียบเรียง), เสียงและระบบเสียงใน
ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ, หน้า ๔๐.

mrɔn ⁴	"คำราม คำรน" (ไชยา, เวียงสระ)
mrɯan ¹	"สำรวจ" (ไชยา, ท่าชนะ)
mrɔ:ʔ ²	"ไม่ตีไม่งาม" (นาสาร, ไชยา, กาญจนดิษฐ์, เวียงสระ, ท่าฉาง, ท่าชนะ)
mrɔp ²	"สำหรับ" (นาสาร, ไชยา, กาญจนดิษฐ์, เวียงสระ)

ฯลฯ

ตัวอย่างคำในภาษาไทยไททรบุรีที่มี พยัญชนะประสม /mr-/ ปรากฏเป็น

พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

mrɔ:ʔ ⁴	"มะระ"
mrɔn ⁵	"คำรน"
mrɯan ¹	"สำรวจ"
mrɔ:ʔ ¹	"ซีเห่, ไม่ตี"
mrɔp ¹	"สำหรับ"
mrɔm ¹	"บ่อล่อปลา"
mrɔ:n ¹	"ลำโรง" (ไม่มีต้นชนิดหนึ่ง)
mrɯ:n ¹	"พรวน" (เช่น พรวนดิน)
mrɔ: ¹	"สะแกเคผล"
mrɔ: ¹	"โง่, เชื้อ, ทะลึ่ง"
mrɔ:n ⁵	"ลืมนดา"
mrɔ:n ⁴	"ลื่น"
mrɔ: ¹	"เสียงร้องของควายที่กำลังศึก"
mrɔt ⁶	"เมล็ด"
mrɔ: ⁴	"มะลิ"
mr+ak ⁴	"เมือก"

mr+aj ⁵	"เมสียง"; "สิ้นเป็นมัน"
mr+aj ⁵	"เมื่อย"
mrɛ:ʔ ¹	"ชำแหละ"
mrɛ:j ¹	"บนบาน"
mrɔj ¹	"กำไร"
mrɔaj ¹	"โชคดี, ฉมังขลัง"
mrɔj ¹	"ต้นไม้พุ่มขนาดกลางชนิดหนึ่ง ใบกินได้"
mrɔ: ⁴	"เถาวัลย์ชนิดหนึ่ง"
mrɔŋ ¹	"กะทง", "ทำให้ตรง"
mrɛ: ¹	"ต้นไม้พุ่มเตี้ยๆ ชนิดหนึ่ง"

ฯลฯ

ค. พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิส

ในภาษาไทยปะลิสมีพยัญชนะประสมอยู่ ๑๓ แบบ และแต่ละแบบเกิดจากการ

ประสมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วย คือหน่วยแรกจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเปิด
ต่อไปคือ /p, ph, t, k, kh/ และเป็นพยัญชนะนาสิก /m-/ อีกหน่วยหนึ่ง ส่วนหน่วย
ที่ ๒ ได้แก่เสียงร /r / หรือเสียงพยัญชนะข้างลิ้น /-l / หรือเสียงกึ่งสระ /-w /
หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ทั้งจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ตาราง ๑๐ แสดงพยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิส

เสียงที่ ๑ เสียงที่ ๒	-r	-l	-w
p-	pr	pl	-
ph-	phr	phl	-
t-	tr	-	-
k-	kr	kl	kw
kh-	chr	chl	chw
m-	mr	ml	-

จากตาราง ๑๐ จะเห็นได้ว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิสมี ๑๓
 แบบคือ/pr,pl,phr,phl,tr,kr,kl,kw,chr,chl,chw,mr,ml/ พยัญชนะ
 เหล่านี้สามารถปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น เท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

proŋ³ "ปรัง"

ploŋ³ "ปลัง"

phra:ŋ⁵ "พราง"

phla:ŋ⁵ "พลาง"

khra:ŋ⁵ "คราง"

trɔːŋ ³	"กระซอน" (เครื่องกรองกะทิ)
krɔːŋ ³	"กรอง"
klaːŋ ³	"กลาง"
kwaːŋ ³	"กว้าง"
khloːŋ ¹	"โหล่ง"
mroːŋ ¹	"สำโรง"
kw+ɑŋ ⁵	"มะเฟือง"
ml+ɑŋ ⁵	"เมล็ดอง, ลิ่นเป็นมัน"

๔. พยัญชนะท้าย

พยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิสมีเฉพาะพยัญชนะเดียว ๔ หน่วย
ตรงกัน ดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ตาราง ๑๑ แสดงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

ประเภท หน่วยเสียง	ที่เกิด ริมฝีปาก ทั้งสอง	ปุ่มเหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องเส้น เสียง
๑. กัก	-p	-t		-k	-ʔ
๒. นาลิก	-m	-n		-ŋ	
๓. กังสระ	-w		-j	(-w)	

ตามตาราง ๑๑ จะสังเกตได้ว่า พยัญชนะท้ายในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น สามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของเสียงเป็น ๓ ประเภทดังต่อไปนี้คือ

๑. เสียงกัก มี ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -ʔ/ * หน่วยเสียงดังกล่าวนี้มีฐานที่เกิดและคุณสมบัติของเสียงแตกต่างกันดังนี้

๑.๑ /- p/ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ha:p ²	ha:p ²	ha:p ²	"ทาบ"
bi:p ²	bi:p ⁴	bi:p ⁴	"بيب"

* เสียงพยัญชนะเหล่านี้ ถ้าเป็นพยัญชนะต้นจะเป็นเสียงระเบิด

๑.๒ /-t/ เกิดที่ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
bu:t ²	bu:t ⁴	bu:t ⁴	"บูต"
pat ⁵	pat ³	pat ³	"ปัด"

๑.๓ /-k/ เกิดที่เพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
pi:k ²	pi:k ⁴	pi:k ⁴	"ปิก"
rak ⁵	rak ⁶	rak ⁷	"รัก"

๑.๔ /-ʔ/ เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
tha:ʔ ⁵	tha:ʔ ⁴	tha:ʔ ⁶	"พบ, ปะทะ"
phra:ʔ ⁵	phra:ʔ ⁴	phra:ʔ ⁶	"พระ"

ข้อสังเกต พยัญชนะท้าย /-ʔ/ ในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส

จะปรากฏหลังสระเสียงยาวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม /-ʔ/ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะเกิดเฉพาะคำที่ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น และไม่มีตัวสะกด เช่น พระ, กะ, ตี, แกะ, แพะ, เคอะ เป็นต้น

๒. เสียงนาสิก มี ๓ หน่วยคือ /-m, -n, -ŋ/ หน่วยเสียงดังกล่าวนี้มีฐานที่เกิดแตกต่างกัน แต่มีคุณสมบัติของเสียงตรงกันดังนี้

๒.๑ /-m/ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ก้อง ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ram ⁵	ram ⁵	ram ⁵	"ร่า"
lom ⁵	lom ⁵	lom ⁵	"ลม"

๒.๒ /-n/ เกิด ที่ปุ่มเหงือก ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ba:n ³	ba:n ⁴	ba:n ⁴	"บ้าน"
din ⁴	din ³	din ³	"ดิน"

๒.๓ /-ŋ/ เกิดที่เพดานอ่อน ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
daŋ ⁴	daŋ ³	daŋ ³	"ดั่ง"
loŋ ⁵	loŋ ⁵	loŋ ⁵	"ลง"

๓. เสียงกึ่งสระ มี ๒ หน่วยคือ /-w, -j/ หน่วยเสียงทั้งสองนี้มีฐานที่เกิดแตกต่างกัน แต่มีคุณสมบัติของเสียงตรงกัน ดังนี้

๓.๑ /-w/ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง และที่เพดานอ่อนพร้อมกัน ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
da:w ⁴	da:w ³	da:w ³	"ดาว"
re:w ⁵	re:w ⁵	re:w ⁵	"เร็ว"

๓.๒ /-j/ เกิดที่เพดานแข็ง ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ʔa:j ⁴	ʔa:j ³	ʔa:j ³	"อาย"
ko:j ⁴	ko:j ³	ko:j ³	"โกย"

๖. เปรียบเทียบพยางค์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ

ก. พยางค์ต้นเดี่ยว

(๑) พยางค์ต้นทุกเสียงในแต่ละภาษาตรงกัน ตัวอย่าง

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ^๑
p-	pi: ⁴	pi: ³	pi: ³	pi: ¹ "ปี"
	pa: ²	pa: ³	pa: ³	pa: ² "ป่า"
	pɔ:k ²	pɔ:k ⁴	pɔ:k ⁴	pɔ:k ² "ปอก"
ph-	phɔ: ⁵	phɔ: ⁵	phɔ: ⁵	phɔ: ¹ "พอ"
	phi: ⁵	phi: ⁵	phi: ⁵	phi: ¹ "ผี"
	phak ⁶	phak ¹	phak ¹	phak ² "ผัก"
b-	ba: ²	ba: ³	ba: ³	ba: ² "บ้า"
	ba:n ³	ba:n ⁴	ba:n ⁴	ba:n ³ "บ้าน"
	bit ⁶	bit ³	bit ³	bit ² "ปิด"
t-	ta: ⁴	ta: ³	ta: ³	ta: ¹ "ตา"
	ti: ⁴	ti: ³	ti: ³	ti: ¹ "ติ"
	tit ⁶	tit ³	tit ³	tit ² "ติด"
th-	tha: ⁵	tha: ⁵	tha: ⁵	tha: ¹ "ทา"
	thun ⁵	thun ⁵	thun ⁵	thun ¹ "ทุน"
	thɔ:ŋ ⁵	thɔ:ŋ ⁵	thɔ:ŋ ⁵	thɔ:ŋ ¹ "ทอง"

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีดังนี้

/1/	แทนเสียง สามัญ	/4/	แทนเสียง ตี
/2/	แทนเสียง เอก	/5/	แทนเสียง จัตวา
/3/	แทนเสียง โท		

กลันตัน	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
d-	di: ⁴	di: ³	di: ³	di: ¹	"ดี"
	dam ⁴	dam ³	dam ³	dam ¹	"ดำ"
	da:n ³	da:n ⁴	da:n ⁴	da:n ³	"ด้าน"
k-	ka: ⁴	ka: ³	ka: ³	ka: ¹	"กา"
	ku: ⁴	ku: ³	ku: ³	ku: ¹	"กู"
	kin ⁴	kin ³	kin ³	kin ¹	"กิน"
kh-	kha: ⁵	kha: ⁵	kha: ⁵	kha: ¹	"คา"
	khu: ⁵	khu: ⁵	khu: ⁵	khu: ¹	"คู"
	khat ⁶	khat ⁶	khat ⁷	khat ⁴	"คัต"
?-	?e:n ⁴	?e:n ³	?e:n ³	?e:n ¹	"เอน"
	?a:n ²	?a:n ³	?a:n ²	?a:n ²	"อ่าน"
	?ɔ:k ²	?ɔ:k ⁴	?ɔ:k ⁴	?ɔ:k ²	"ออก"
c-	con ⁴	con ³	con ³	con ¹	"จน"
	cu:ŋ ⁴	cu:ŋ ⁴	cu:ŋ ³	cu:ŋ ¹	"จุง"
	cat ⁶	cat ³	cat ³	cat ²	"จัต"
ch-	cha: ⁵	cha: ⁵	cha: ⁵	cha: ¹	"ชา"
	chi: ⁶	chi: ⁶	chi: ⁷	chi: ⁴	"ชึ"
	chom ⁵	chom ⁵	chom ⁵	chom ¹	"ชม"
s-	si: ¹	si: ¹	si: ¹	si: ⁵	"สี"
	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ⁵	"สาม"
	sap ⁶	sap ⁶	sap ⁷	sap ⁴	"ซบ"

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
h-	ha: ¹	ha: ¹	ha: ¹	ha: ⁵	"หา"
	hen ¹	hen ¹	hen ¹	hen ⁵	"เห็น"
	hɔ:ŋ ³	hɔ:ŋ ²	hɔ:ŋ ²	hɔ:ŋ ³	"ห้อง"
m-	ma: ⁵	ma: ⁵	ma: ⁵	ma: ¹	"มา"
	mi: ⁵	mi: ⁵	mi: ⁵	mi: ¹	"มี"
	mɪ: ⁵	mɪ: ⁵	mɪ: ⁵	mɪ: ¹	"มี้อ"
n-	na: ⁵	na: ⁵	na: ⁵	na: ¹	"นา"
	nam ⁵	nam ⁵	nam ⁵	nam ¹	"น่ำ"
	nu: ¹	nu: ¹	nu: ¹	nu: ⁵	"หนู"
ŋ-	ŋa: ⁵	ŋa: ⁵	ŋa: ⁵	ŋa: ¹	"งา"
	ŋu: ⁵	ŋu: ⁵	ŋu: ⁵	ŋu: ¹	"งู"
	ŋɔ:n ⁵	ŋɔ:n ⁵	ŋɔ:n ⁵	ŋɔ:n ¹	"งอน"
l-	la: ⁵	la: ⁵	la: ⁵	la: ¹	"ลา"
	lon ⁵	lon ⁵	lon ⁵	lon ¹	"ลง"
	lɔ:k ⁶	lɔ:k ⁴	lɔ:k ³	lɔ:k ³	"ลอก"
r-	ra: ⁵	ra: ⁵	ra: ⁵	ra: ¹	"รา"
	ri: ⁵	ri: ⁵	ri: ⁵	ri: ¹	"ริ"
	ru: ⁵	ru: ⁵	ru: ⁵	ru: ¹	"รู"
w-	wa: ⁵	wa: ⁵	wa: ⁵	wa: ¹	"วา"
	wi: ⁵	wi: ⁵	wi: ⁵	wi: ¹	"วิ"
	wat ⁶	wat ⁶	wat ⁷	wat ⁴	"วัด"

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
j-	ja:m ⁵	ja:m ⁵	ja:m ⁵	ja:m ¹	"ยาม"
	jim ⁷	jim ⁶	jim ⁷	jim ⁴	"ยิม"
	jav:m ⁵	jav:m ⁵	jav:m ⁵	jav:m ¹	"ยอม"

(๒) พยัญชนะต้นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นตรงกัน แต่ในภาษากรุงเทพฯ

แตกต่างกันออกไป

ตัวอย่าง

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
g - kh :	go:ʔ ⁶	go:ʔ ⁶	go:ʔ ⁷	khu: ²	"ขู่"
				(มล.Ugut)	
	gi:m ⁵	gi:m ⁵	gi:m ⁵	khi:m ¹	"คิม" ^๑
	sa: ⁵ go: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	sa: ⁵ khu: ¹	"สาธุ"
g - ŋ :	gan ⁵	gan ⁵	gan ⁵	ŋan ¹	"เงิน" (แร่เงิน)
	gum ⁷	gum ⁶	gum ⁷	ŋum ⁴	"จุ่ม"
	gə:ɟ ⁵	gə:ɟ ⁵	gə:ɟ ⁵	ŋə:ɟ ¹	"เงย"
ʔ - ʔ :	ʔu:t ²	ʔu:t ⁴	ʔu:t ⁴	ʔu:t ²	"อุฐ"
	ʔi:n ²	ʔi:n ³	ʔi:n ³	ʔi:n ²	"อ่อน"
	ʔi:k ²	ʔi:k ⁴	ʔi:k ⁴	ʔi:k ²	"นกออก"
	ʔiaʔ ²	ʔiaʔ ⁴	ʔiaʔ ⁴	ʔiat ²	"เหียบค (เล็ก)"

^๑ "คิม" (เครื่องมือชนิดหนึ่งมีขาค้ายกรรไกร และมีปากสำหรับคืบของต่างมือ ทำด้วยเหล็กเป็นต้น) คำนี้ปรากฏว่าในภาษา Palaung ออกเสียงว่า gim (ดู Fang-Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 201.)

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
ĩ - j :	ĩa: ³	ĩa: ²	ĩa: ²	ja: ³	"หญ้า"
	ĩ+a ⁶	ĩ+a ²	ĩ+a ²	j+a ²	"เหยื่อ"
	ĩa:m ¹	ĩa:m ¹	ĩa:m ¹	ja:m ¹	"ยาม, ช่วงเวลา"
	ĩa:p ²	ĩa:p ¹	ĩa:p ²	ja:p ²	"หยาบ"
	ĩa: ⁵	ĩa: ⁵	ĩa: ⁵	ja: ²	"อย่า"
ʔj - j:	ʔja: ⁴	ʔja: ³	ʔja: ³	ja: ¹	"ยารักษาโรค"
	ʔja:ŋ ⁴	ʔja:ŋ ³	ʔja:ŋ ³	ja:ŋ ¹	"ยางพารา"
	ʔjɔ:n ²	ʔjɔ:n ³	ʔjɔ:n ³	jɔ:n ²	"หย่อน"
	ʔjɔ:k ²	ʔjɔ:k ⁴	ʔjɔ:k ⁴	jɔ:k ²	"หยอก"
	ʔjɛ:n ⁴	ʔjɛ:n ³	ʔjɛ:n ³	jɛ:n ¹	"ยื่น"
	ʔjen ⁴	ʔjen ³	ʔjen ³	jen ¹	"เย็น"
ʔ - j:	ʔi:m ⁴	ʔi:m ³	ʔi:m ³	jɛ:m ¹	"ยิ้ม"

(๓) พยัญชนะต้นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นตรงกัน แต่ในภาษากทม

ไม่

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
dhuk ⁶	dhuk ⁶	dhuk ⁷	-	"นกชนิดหนึ่ง"
dho:ŋ ⁵	dho:ŋ ⁵	dho:ŋ ⁵	-	"ขนาง"
				(เครื่องมือช้อนกุ้ง ปลา)
gom ⁵	gom ⁵	gom ⁵	-	"ดงหม้อข้าว"
				(เอาหม้อข้าวที่
				เข็ดน้ำแล้วขึ้นตั้งไฟ
				เพื่อให้ระอุ)

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
gɛ:ʔ ⁶	gɛ:ʔ ⁴	gɛ:ʔ ⁶	-	"เหมือง"
gɔŋ ⁵	gɔŋ ⁵	gɔŋ ⁵	-	"ข้าวโพด"

(มล. jagong)

(๔) พยัญชนะต้นในภาษากรุงเทพฯ กลันตันและปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษา

ไทรบุรีแตกต่างออกไป

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	
kh-k ^๑ :	kha: ⁵	kha: ¹	kha: ¹	ka: ¹	"ขา"
	kha: ²	kha: ²	kha: ¹	ka: ¹	"ข้า"
	kha: ³	kha: ³	kha: ²	ka: ²	"ข้า"
	kha:t ²	kha:t ²	kha:t ²	ka:t ¹	"ขาด"
	khat ²	khat ⁶	khat ¹	kat ¹	"ขัด"
	khut ²	khut ⁶	khut ¹	kut ¹	"ชุด"
	khuan ²	khuan ²	khuan ¹	kuan ¹	"ชวน"

(๕) พยัญชนะต้นในภาษากรุงเทพฯ ไทรบุรี และปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษา

กลันตันแตกต่างออกไป

	กรุงเทพฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
c-ก ^๑ :					
	cu:p ²	cu:p ⁴	cu:p ⁴	กัu:p ²	"จูบ"
w-ง ^๑ :					
	wa:w ³	wa:w ⁴	wa:w ⁶	งา:w ⁶	"ว่าว"

เกิดเฉพาะในพยางค์หรือคำที่มี (ข) เป็นพยัญชนะต้นตามระบบการเขียนใน
ภาษาไทยมาตรฐาน เท่านั้น

(๖) พยัญชนะต้นในภาษากรุงเทพฯ และกลันตันตรงกัน ส่วนภาษาไทบุรีตรงกับ
ภาษาปะลิส และต่างออกไปจาก ๒ ถิ่นแรก

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
f-khw:					
	fi: ⁵	fi: ¹	khwi: ¹	khwi: ¹	"ผี"
	fa: ⁵	fa: ¹	khwa: ¹	khwa: ¹	"ผา"
	fan ¹	fan ⁵	khwan ⁵	khwan ⁵	"ฟง"
	fa:n ¹	fa:n ⁵	khwa:n ⁵	khwa:n ⁵	"ฟาง"
	f+:n ¹	f+:n ⁵	khw+:n ⁵	khw+:n ⁵	"ฟัน"
f-kh:					
	f+:n ⁵	f+:n ¹	kh+:n ¹	kh+:n ¹	"ผิน"
	fon ⁵	fon ¹	khon ¹	khon ¹	"ฝน"
r-j :					
	riak ³	riak ⁶	jiak ⁴	jiak ⁶	"เรียก"

(๗) พยัญชนะต้นในภาษากรุงเทพฯ แตกต่างจากกลันตัน และแตกต่างจาก
อีก ๒ ถิ่นคือไทบุรีกับปะลิส ซึ่งตรงกัน

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ph-f-khw:					
	phin ⁵	fi:n ¹	khwi:n ¹	khwi:n ¹	"ผิง"
	pha ²	f+a ²	khwa ¹	khwa ¹	"เผื่อ"

ข. พยัญชนะประสม

(๑) พยัญชนะประสมทุกแบบในแต่ละภาษาตรงกัน

	กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
tr-					
	tra: ⁴	tra: ³	tra: ³	tra: ¹	"ตรา"
	tron ⁴	tron ³	tron ³	tron ¹	"ตรง"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
tr+ŋ ⁴	tr+ŋ ³	tr+ŋ ³	tr+ŋ ¹	"ตริง"
truan ⁴	truan ³	truan ³	truan ¹	"ตรวน"
tri: ⁴	tri: ³	tri: ³	tri: ¹	"ตริ"

kw- :

kwa: ⁴	kwa: ³	kwa: ³	kwa: ¹	"กวา" (แดงกวา)
kwɛ:ŋ ²	kwɛ:ŋ ³	kwɛ:ŋ ³	kwɛ:ŋ ²	"แกว่ง"
kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ³	kwa:ŋ ³	kwa:ŋ ¹	"กวาง"
kwa:ŋ ³	kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ³	"กว้าง"
kwa:t ²	kwa:t ⁴	kwa:t ⁴	kwa:t ²	"กวาด"

khw- :

khwan ⁵	khwan ⁵	khwan ⁵	khwan ¹	"ควัน"
khwa:m ⁵	khwa:m ⁵	khwa:m ⁵	khwa:m ¹	"ความ"
khwa:j ⁵	khwa:j ⁵	khwa:j ⁵	khwa:j ¹	"ควาย"
khwa: ⁷	khwa: ⁶	khwa: ⁶	khwa: ⁴	"คว้า"
khwa:n ¹	khwa:n ¹	khwa:n ¹	khwa:n ⁵	"ชวาน"

(๒) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ กลันตัน และปะลิส ตรงกัน แต่ใน

ภาษาไทรบุรีแตกต่างออกไป

pl-pr :

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	
pla: ¹	pla: ⁴	pla: ³	pra: ³	"ปลา"
plɛ: ¹	plɛ: ⁴	plɛ: ³	prɛ: ³	"แปล"
ploŋ ¹	ploŋ ⁴	plon ³	pron ³	"ปลง"
plin ³	plin ³	plin ⁴	prin ⁴	"ปลิ่น"
pluk ²	pluk ⁶	pluk ³	pruk ³	"ปลุก"

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	
phl-phr :					
	phlu: ¹	phlu: ⁵	phlu: ⁵	phru: ⁵	"พลู"
	phlik ⁴	phlik ⁶	phlik ⁷	phrik ⁶	"พลิก"
	phla:j ¹	phla:j ⁵	phla:j ⁵	phra:j ⁵	"พลาย"
	phla:t ³	phla:t ⁶	phla:t ⁶	phra:t ⁴	"พลาด"

KL - kɿ

kla:k ²	kla:k ²	kla:k ⁴	kra:k ⁴	"กลาอ"
klaj ¹	klaj ⁴	klaj ³	kraj ³	"ไกล"
klɔ:ŋ ¹	klɔ:ŋ ⁴	klɔ:ŋ ³	krɔ:ŋ ³	"กลอง"
klɛ:ŋ ³	klɛ:ŋ ³	klɛ:ŋ ⁴	krɛ:ŋ ⁴	"แกล้ง"

khl-khr:

khlan ⁵	khlan ¹	khlan ¹	khraŋ ¹	"ขล้ง"
khlan ¹	khlan ⁵	khlan ⁵	khraŋ ⁵	"คล้ง"
khla:j ¹	khla:j ⁵	khla:j ⁵	khra:j ⁵	"คลาย"
khla:n ¹	khla:n ⁵	khla:n ⁵	khra:n ⁵	"คลอน"
khlum ¹	khlum ⁵	khlum ⁵	khrum ⁵	"คลุม"

(๓) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ ไทรบุรี และปะลิสตรงกัน แต่ใน

ภาษากลันตันแตกต่างออกไป

	กรุงเทพฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
pr-pl:					
	pra:ŋ ¹	pra:ŋ ³	pra:ŋ ³	pla:ŋ ⁴	"ปราง"
	prin ¹	prin ³	prin ³	plin ⁴	"ปริง"
	pron ¹	pron ³	pron ³	ploŋ ⁴	"ปรง"
	prun ¹	prun ³	prun ³	plun ⁴	"ปรง"
	prok ²	prɔ:k ³	prɔ:k ³	plɔ:k ⁶	"ปรก"

	กรุงเทพฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
phr-phl:					
	phra? ⁴	phra:? ⁴	phra:? ⁶	phla:? ⁶	"พระ"
	phrom ¹	phrom ⁵	phrom ⁵	phlom ⁶	"พรม"
	phra: ⁴	phra: ⁶	phra: ⁷	phla: ⁷	"พร้า"
	phrik ⁴	phrik ⁶	phrik ⁷	phlik ⁶	"พริก"
kr-kl:					
	kron ¹	kron ³	kron ³	klon ⁴	"กรน"
	kronj ¹	kronj ³	kronj ³	klonj ⁴	"กรง"
	kra:m ¹	kra:m ³	kra:m ³	kla:m ⁴	"กราม"
	kra:p ²	kra:p ⁴	kra:p ⁴	kla:p ²	"กราบ"
	krim ¹	krim ³	krim ³	klim ⁴	"กริม"
kh-r-khl:					
	khre:ŋ ¹	khre:ŋ ⁵	khre:ŋ ⁵	khle:ŋ ⁵	"แครง"
	khru: ¹	khru: ⁵	khru: ⁵	khlu: ⁵	"ครุ"
	khro:ŋ ¹	khro:ŋ ¹	khro:ŋ ¹	khlo:ŋ ⁵	"โครง"
	khra:p ³	khra:p ⁴	khra:p ⁶	khla:p ⁶	"คราบ"
	khri:ŋ ³	khri:ŋ ⁴	khri:ŋ ⁶	khli:ŋ ⁶	"ครึ่ง"

(๔) พยัญชนะประสมในภาษากลันตันและปะลิสตรงกัน แตกต่างจากพยัญชนะประสม

ในภาษาไทรบุรี และแตกต่างจากภาษากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยว

	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	กรุงเทพฯ	
ml-mr-1:					
	mlin ⁶	mlɔ:n ⁶	mrɔ:n ⁴	lɔ:n ³	"ลีน"
	mla: ⁷	mla: ⁷	mra: ⁶	la: ⁴	"ล้า"
	mlɛ:p ⁶	mlɛ:p ⁶	mrɛ:p ⁴	lɛ:p ³	"แลบ"

	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	กรุงเทพฯ
ml-mr-m:				
	ml+ak ⁶	ml+ak ⁶	mr+ak ⁴	m+ak ³ "เมือก"
	ml+aj ⁶	ml+aj ⁶	mr+aj ⁴	m+aj ³ "เมื่อย"

(๕) พยัญชนะประสม ในภาษากลันตันแตกต่างจากพยัญชนะประสมในภาษา
ไทรบุรีและปะลิสซึ่งตรงกัน ส่วนภาษากรุงเทพฯ ไม่มีเสียงนี้

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
ml-mr-				
	m̥la:p ²	m̥ra:p ¹	m̥ra:p ²	- "กำราบ"
	m̥lap ⁶	m̥rap ¹	m̥rap ¹	- "สำรับ"
	m̥le:ʔ ⁶	m̥re:ʔ ⁴	m̥re:ʔ ⁶	- "มะลิ"

(๖) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ และปะลิส ตรงกัน แตกต่างจากภาษาก
กลันตันและไทรบุรี ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวและตรงกัน

	กรุงเทพฯ	ปะลิส	กลันตัน	ไทรบุรี
kr-kh				
	kri:t ²	kri:t ⁴	khi:t ²	khi:t ¹ "กริด"

(๗) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ แตกต่างจากพยัญชนะประสมในภาษาก
กลันตัน แตกต่างจากภาษาไทรบุรีและปะลิส ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวและตรงกัน

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
kw-khw-w:				
	kwak ²	khwak ⁶	wak ⁶	wak ⁷ "นกกวัก"

(๘) พยัญชนะประสมในภาษาไทรบุรี แตกต่างจากพยัญชนะประสมในภาษาปะลิส
แตกต่างจากภาษากกลันตันและกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวและแตกต่างกัน

	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	กรุงเทพฯ
mr-ml-m-l:				
	mrɔ:n ⁵	mlɔ:n ⁵	mɔ:n ⁵	lɔ:m ¹ "ส้ม(ตา)"

ค. พยัญชนะท้าย

เสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรี ปะลิส และกรุงเทพฯ ไม่มีข้อแตกต่างอย่างมีลักษณะที่สำคัญ กล่าวคือ เสียงพยัญชนะท้ายในแต่ละภาษาตรงกัน ยกเว้นบางลักษณะที่แตกต่างกัน แต่มีข้อมูลน้อยมาก เช่น

(๑) พยัญชนะท้ายในภาษากลันตัน ไทบุรี และปะลิสตรงกัน และแตกต่างจากพยัญชนะท้ายในภาษากรุงเทพฯ

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
-p	-p	-p	t
fɛ:p ²	khwɛ:p ¹	khwɛ:p ²	fɛ:t ² "แฝด"

(๒) พยัญชนะท้ายในภาษากลันตัน ไทบุรีและปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษากรุงเทพฯ ไม่มีพยัญชนะท้าย

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
-j	-j	-j	-
d+a ⁴ j	d+a ³ j	d+a ³ j	d+a ² "มะเตือ"

(๓) พยัญชนะท้ายในภาษากรุงเทพฯและกลันตัน ตรงกัน ส่วนภาษาไทบุรี ตรงกับภาษาปะลิส และแตกต่างออกไปจาก ๒ ถิ่นแรก

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส
-n	-n	-ŋ	-ŋ
phen ¹	phen ⁵	phen ⁵	phen ⁵ "เพ็ญ"
-ŋ	-ŋ	-k	-k
khaje:ŋ ²	kh'+je:ŋ ⁶	je:k ¹	je:k ² "เขย่ง"

(๔) พยัญชนะท้ายในภาษากรุงเทพฯ และปะลิสตรงกัน ส่วนภาษากลันตัน
ตรงกับภาษาไทบุรี และแตกต่างออกไปจาก ๒ ถิ่นแรก

กรุงเทพฯ	ปะลิส	กลันตัน	ไทบุรี	
-?	-?	-ŋ	-ŋ	
phu? ⁴	phu:? ⁶	phuŋ ⁶	phuŋ ⁴	"(น้ำ)พุ"

บทที่ ๔

ระบบเสียงสระ

ระบบเสียงสระในภาษาไทยกลั่นกลอง ไทรบุรี และปะลิส ที่ระก่่าวถึงในงานวิจัยนี้
ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อที่สำคัญคือ

๑. หน่วยเสียงสระเดี่ยว และสัทลักษณะของหน่วยเสียง
๒. หน่วยเสียงสระประสม และสัทลักษณะของหน่วยเสียงสระประสม
๓. เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระระหว่างภาษาดั้นที่วิจัยทั้ง ๓ กับ ภาษาล้านนา
๓.๑ หน่วยเสียงสระเดี่ยว
๓.๒ หน่วยเสียงสระประสม

๑. หน่วยเสียงสระเดี่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกลั่นตัน ไทรบุรี และปะลิส พบว่าในภาษาถิ่นทั้ง ๓ ถิ่นนี้ มีหน่วยเสียงสระเดี่ยวตรงกัน ดังจะได้นำแสดง ขวัญการวางต่อไปนี้

ตาราง ๑๒ แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกลั่นตัน ไทรบุรีและปะลิส

	หน้า		กลาง		หลัง	
	ไม่ห่อริมฝีปาก				ห่อริมฝีปาก	
สูง	i	i:	ɨ	ɨ:	u	u:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
ต่ำ	ɛ	ɛ:	a	a:	ɔ	ɔ:

จากตาราง ๑๒ จะเห็นได้ว่า หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกลั่นตัน ไทรบุรีและปะลิสมี ๑๔ หน่วย เป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้น ๘ หน่วยคือ /i, e, ɛ, ɨ, ə, a, u, o, ɔ/ และเป็นหน่วยเสียงสระยาว ๘ หน่วย คือ /i:, e:, ɛ:, ɨ:, ə:, a:, u:, o:, ɔ:/

ก็จะเห็นได้จากตัวอย่างคำพูดเขียนเสียงต่อไปนี้

ก. หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น

หน่วยเสียง	กัทนัทน	ไทรบร	ปะดิส	
/i/	ʔin ⁴	ʔin	ʔin ³	"อิน" (ไม่ขึ้นทอนหนักเสียง)
/e/	ʔen ⁴	ʔen	ʔen ³	"เอน"
/ɛ/	dɛk ⁶	dɛk ³	dɛk ³	"เค็ก"
/a/	dak ⁶	dak ³	dak ³	"กัก"
/ɨ/	dɨk ⁶	dɨk ³	dɨk ³	"คึก"
/ɔ/	tɔn ³	tɔn ⁴	tɔn ⁴	"จน"
/o/	tɔn ³	tɔn ⁴	tɔn ⁴	"ท่น"
/u/	rum ⁵	rum ⁵	rum ⁵	"รุม"
/o/	rom ⁵	rom ⁵	rom ⁵	"รอน"

ข. หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว

หน่วยเสียง	กัทนัทน	ไทรบร	ปะดิส	
/i:/	pli: ⁴	pri: ³	pli: ³	"ป्ली"
/e:/	ple: ⁴	pre: ³	ple: ³	"เพล"
/ɛ:/	lɛ: ⁵	lɛ: ⁵	lɛ: ⁵	"แล"
/ɨ:/	lɨ: ⁵	lɨ: ⁵	lɨ: ⁵	"ลือ"
/ɔ:/	lɔ:j ⁵	lɔ:j ⁵	lɔ:j ⁵	"เลย"
/a:/	la:j ⁵	la:j ⁵	la:j ⁵	"ลาย"

หน่วยเสียง	กสณัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
/u:/	khu:5	khu:5	khu:5	"กู"
/o:/	kho:5	kho:5	kho:5	"โก"
/ɔ:/	khɔ:5	khɔ:5	khɔ:5	"กอ"

สัทลักษณะของ หน่วยเสียงสระเดี่ยว

สัทลักษณะของหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกสณัน ไทรบุรี และปะลิส มี ๑๔ หน่วย กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

/i/ แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น สระหน้า สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
ตัวอย่าง

กสณัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
kin ⁴	kin ³	kin ³	"กิน"
cip ⁶	cip ³	cip ³	"จิบ"
bit ⁶	bit ³	bit ³	"บิก"

/i:/ แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว สระหน้า สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
ตัวอย่าง

กสณัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
pi: ⁴	pi: ³	pi: ³	"ปี"
ti: ⁴	ti: ³	ti: ³	"ติ"
bi:p ²	bi:p ⁴	bi:p ⁴	"ปิบ"

/e/ แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น สระหน้า กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กัณฑ์	โทบริ	ปะลิส	
ʔen ⁴	ʔen ³	ʔen ³	"เย็น"
pen ⁴	pen ³	pen ³	"เพ็น"
khem ⁵	khem ⁵	khem ⁵	"เค็ม"

/e:/ แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว สระหน้า กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กัณฑ์	โทบริ	ปะลิส	
ple: ⁴	ple: ³	ple: ³	"แปล"
the: ⁵	the: ⁵	the: ⁵	"เท"
ʔe:n ⁴	ʔe:n ³	ʔe:n ³	"เณ"

/ɛ/ แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น สระหน้า คำ ไม่ห่อริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กัณฑ์	โทบริ	ปะลิส	
dɛk ⁶	dɛk ³	dɛk ³	"เด็ก"
bɛt ⁶	bɛt ³	bɛt ³	"เบ็ค"
cɛp ⁶	cɛp ³	cɛp ³	"เจป"

/ɛ:/ แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว สระหน้า คำ ไม่ห่อริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กัณฑ์	โทบริ	ปะลิส	
phɛ: ⁵	phɛ: ⁵	phɛ: ⁵	"แพ"
mɛ: ⁶	mɛ: ⁴	mɛ: ⁶	"แม"
thɛ:ŋ ⁵	thɛ:ŋ ⁵	thɛ:ŋ ⁵	"แ่ง"

/ɨ / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น กลาง สูง ไม่ห่อริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
tɨŋ ⁴	tɨŋ ³	tɨŋ ³	"ตึง"
dɨk ⁶	dɨk ³	dɨk ³	"ดึก"
thɨp ⁶	thɨp ⁶	thɨp ⁷	"ทึบ"

/ɨː / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว กลาง สูง ไม่ห่อริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
mɨː ⁵	mɨː ⁵	mɨː ⁵	"มี"
khɨːn ⁵	khɨːn ⁵	khɨːn ⁵	"กิน"
lɨːm ⁵	lɨːm ⁵	lɨːm ⁵	"ลิ้ม"

/e / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น กลาง กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก

ไม่ห่อ

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ren ⁵	ren ⁵	ren ⁵	"เร้น"
gen ⁵	gen ⁵	gen ⁵	"เงิน"
ten ⁵	ten ⁴	ten ⁴	"คน"

/ ๑ : / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว กลาง กลาง ไม่หกริมฝีปาก
ริมฝีปากไม่หกร

ตัวอย่าง

กต้นต้น	ไทรบุรี	ปะลิส	
kle: ⁴	kre: ³	kle: ³	"เกด"
ke:n ⁴	ke:n ³	ke:n ³	"เก็น"
de:m ⁴	de:m ³	de:m ³	"เก็ม"

/ ๒ : / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น กลาง ท่า ไม่หกริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กต้นต้น	ไทรบุรี	ปะลิส	
dan ⁴	dan ³	dan ³	"ก้ง"
pan ⁴	pan ³	pan ³	"ก้น"
phat ⁶	phat ⁶	phat ⁷	"กัก"

/ ๓ : / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว กลาง ท่า ไม่หกริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กต้นต้น	ไทรบุรี	ปะลิส	
kha: ⁵	kha: ⁵	kha: ⁵	"กา"
pa: ²	pa: ³	pa: ³	"ปา"
da:p ²	da:p ⁴	da:p ⁴	"คาบ"

/u / หน่วยเสียงสระเคี้ยวเสียงสั้น หลัง สูง หอริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
thun ¹	thun ¹	thun ¹	"ตุง"
khum ⁵	khum ⁵	khum ⁵	"คุม"
kun ³	kun ⁴	kun ⁴	"กุง"

/u: / แทนหน่วยเสียงสระเคี้ยวเสียงยาว หลัง สูง หอริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
pu: ⁴	pu: ³	pu: ³	"ปู"
ru: ⁵	ru: ⁵	ru: ⁵	"รู"
cu:u ⁴	cu:u ³	cu:u ³	"จู"

/o / แทนหน่วยเสียงสระเคี้ยวเสียงสั้น หลัง กลาง หอริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
bon ²	bon ³	bon ³	"บน"
pon ⁴	pon ³	pon ³	"ปน"
com ⁴	com ³	com ³	"จน"

/o: / แทนหน่วยเสียงสระเคี้ยวเสียงยาว หลัง กลาง หอริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ko:n ⁴	ko:n ³	ko:n ³	"โกน"
lo:u ⁶	lo:u ⁵	lo:u ⁵	"โลง"
jo:n ⁵	jo:n ⁵	jo:n ⁵	"โยน"

/ ๖ / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น สระหลัง คำ หอริมฝีปาก

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ton ⁵	ton ⁴	ton ⁴	"กน"
khon ⁷	khon ⁶	khon ⁷	"กน"
lom ⁷	lom ⁶	lom ⁷	"ลม"

/ ๖ : / แทนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว สระหลัง คำ หอริมฝีปาก

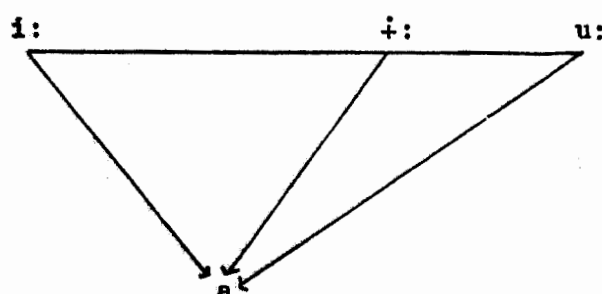
ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
to: ⁴	to: ³	to: ³	"ทอ"
bo: ²	bo: ³	bo: ³	"บอ"
po:k ²	po:k ⁴	po:k ⁴	"ปอก"

๒. หน่วยเสียงสระประสม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาถิ่นทั่วชัยภูมิ ๓ ถิ่น พบว่า หน่วยเสียงสระประสมมี ๓ หน่วยเสียงสระประสมเสียงยาวเท่านั้น และมีเพียง ๓ หน่วยเสียง คือ /iə/ , /ɪə/ และ /uə/ ตามลำดับ

หน่วยเสียงสระประสมทั้ง ๓ หน่วยนี้เป็นหน่วยเสียงสระประสม ๒ ส่วน ซึ่งมีส่วนสระเป็นสระเลื่อนลง คือ เสียงสระที่เลื่อนจากเสียงสระที่สูงกว่าไปยังเสียงสระที่ต่ำกว่า ดังต่อไปนี้

ลักษณะของหน่วยเสียงสระประสม

/iə/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก /i:/ ซึ่งเป็นสระหน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปยัง /ə/ ซึ่งเป็น สระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/ɪə/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก /ɪ:/ ซึ่งเป็นสระกลาง สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปยัง /ə/ ซึ่งเป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/uə/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก /u:/ ซึ่งเป็นสระหลัง สูง ริมฝีปากห่อ แล้วเลื่อนไปยัง /ə/ ซึ่งเป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

ตัวอย่างคำพูดเพียบเสียง

คำเพียบเสียงชุดที่ ๑

หน่วยเสียง	กัทันกัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
/ia/	riag ⁵	riag ⁵	riag ⁵	"เวียง"
/ia/	riag ⁵	riag ⁵	riag ⁵	"เวียง"
/ua/	ruag ⁵	ruag ⁵	ruag ⁵	"รวง"

คำเพียบเสียงชุดที่ ๒

หน่วยเสียง	กัทันกัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
/ia/	thian ⁵	thian ⁵	thian ⁵	"เพียน"
/ia/	thian ⁵	thian ⁵	thian ⁵	"กระเพียน"
/ua/	thuan ⁵	thuan ⁵	thuan ⁵	"ทวน"

๓. เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ

๓.๑ หน่วยเสียงสระเดี่ยว

(๑) หน่วยเสียงสระเดี่ยวทุกหน่วยในแต่ละภาษามีสองตัว

ตัวอย่างเช่น

	กสันทัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
/i/-	kin ⁴	kin ³	kin ³	kin ¹	"กิน"
	tit ⁶	tit ³	tit ³	tit ²	"ติก"
	dip ⁶	dip ³	dip ³	dip ²	"กิบ"
/i:/-	ti: ⁴	ti: ³	ti: ³	ti: ¹	"กี้"
	di: ⁴	di: ³	di: ³	di: ¹	"กึ"
	li:p ⁶	li:p ⁴	li:p ⁶	li:p ³	"ลึบ"
/e/-	ʔen ⁴	ʔen ³	ʔen ³	ʔen ¹	"เ็น"
	lem ⁵	lem ⁵	lem ⁵	lem ¹	"เ้ม"
	tem ⁴	tem ³	tem ³	tem ¹	"เ้ม"
/ɛ:/-	de:n ⁴	de:n ³	de:n ³	de:n ¹	"เณ"
	ple: ⁴	ple: ³	ple: ³	ple: ¹	"เพล"
	le:w ¹	le:w ⁵	le:w ⁵	le:w ⁵	"เฬว"
/ɛ/-	kle:n ⁴	kren ³	kren ³	kren ¹	"เกร็น"
	phlɛp ⁶	phrɛp ⁶	phlɛp ⁷	phlɛp ²	"แมลัม" (ใบดอกมา แล้วกลับเข้าโดยเร็ว)
	phlɛw ¹	phrew ¹	phlɛw ¹	phlɛw ⁵	"แมลัว" (เร็ว)

	กัณฑ์	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
/ɛ:/-	kɛ:⁴	kɛ:³	kɛ:³	kɛ:²	"นก"
	hɛ:¹	hɛ:¹	hɛ:¹	hɛ:⁵	"แห"
	kɛ:ŋ⁴	kɛ:ŋ³	kɛ:ŋ³	kɛ:ŋ¹	"นก"
/ɨ:/-	lɨk⁶	lɨk⁶	lɨk⁷	lɨk⁴	"ลิก"
	mɨn⁵	mɨn⁵	mɨn⁵	mɨn¹	"มิน"
	bɨŋ⁴	bɨŋ³	bɨŋ³	bɨŋ¹	"บิง"
/ɨ:/-	khɨ:n⁵	khɨ:n⁵	khɨ:n⁵	khɨ:n¹	"หิน"
	klɨ:n⁴	krɨ:n³	klɨ:n³	klɨ:n¹	"กลืน"
	thɨ:¹	thɨ:¹	thɨ:¹	thɨ:⁵	"ธิด"
/o:/-	gen⁵	gen⁵	gen⁵	ŋen¹	"เงิน"
	pen²	pen⁴	pen⁴	pen²	"เพิน" (เคอ, ไม่เข้า- ทองก็)
/o:/-	klo:⁴	kre:³	klo:³	klo:¹	"เกลด"
	te:m⁴	te:m³	te:m³	te:m¹	"เคิม"
	de:n⁴	de:n³	de:n³	de:n¹	"เคิน"
/a:/-	wan⁵	wan⁵	wan⁵	wan¹	"วัน"
	ban⁴	ban³	ban³	ban¹	"บัง"
	khat⁶	khat⁶	khat⁷	khat⁴	"กัต"
/a:/-	na:⁵	na:⁵	na:⁵	na:¹	"นา"
	ma:⁵	ma:⁵	ma:⁵	ma:¹	"มา"
	ba:n⁴	ba:n³	ba:n³	ba:n¹	"บาน"

	กฉันทัน	ไทบุรี	ปะลิด	กรุงเทพฯ	
/u/-	buk ⁶	buk ³	buk ³	buk ²	"บุค"
	rum ⁵	rum ⁵	rum ⁵	rum ¹	"รุม"
	sum ⁷	sum ⁶	sum ⁷	sum ⁴	"ซุม"
/u:/-	khu:5	khu:5	khu:5	khu:1	"คู"
	bu:t ²	bu:t ⁴	bu:t ⁴	bu:t ²	"บูต"
	mu:1	mu:1	mu:1	mu:5	"มู"
/o/-	thom ¹	thom ¹	thom ¹	thom ⁵	"ทอม"
	klom ⁴	krom ³	klom ³	klom ¹	"ทอม"
	chon ⁵	chon ⁵	chon ⁵	chon ¹	"ทอน"
/o:/-	ko:ŋ ⁴	ko:ŋ ³	ko:ŋ ³	ko:ŋ ¹	"โคง"
	lo:k ⁶	lo:k ⁴	lo:k ⁶	lo:k ³	"โคง"
	ho:2	ho:1	ho:1	ho:2	"โห"
/ɔ:/-	phɔ:5	phɔ:5	phɔ:5	phɔ:1	"พอ"
	bɔ:k ²	bɔ:k ⁴	bɔ:k ⁴	bɔ:k ²	"บอ"
	pɔ:n ³	pɔ:n ⁴	pɔ:n ⁴	pɔ:n ³	"ปอน"

หมายเหตุ หน่วยเสียงสระ /ɔ/ ไม่ปรากฏความเงื่อนไขข้อ (๑)

(๒) หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ดialect: ปก. ในภาษากรุงเทพฯ ๑

แตกกลางออกไป

ก. สระยาวเป็นสระสั้น

/i:/ - /i/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ๑	
pli:ŋ ⁴	pri:ŋ ³	pli:ŋ ³	plɪŋ ¹	"ปลิง"
khi:ŋ ¹	khi:ŋ ¹	khi:ŋ ¹	khɪŋ ⁵	"ขิง"
hi:n ¹	hi:n ¹	hi:n ¹	hin ⁵	"หิม"
li:ŋ ⁵	li:ŋ ⁵	li:ŋ ³	liŋ ¹	"ลิง"
fi:ŋ ¹	khwi:ŋ ¹	khwi:ŋ ¹	phɪŋ ⁵	"ขิง"

/e:/ - /i/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ๑	
ple:ʔ ⁶	pre:ʔ ⁴	pre:ʔ ⁴	priʔ ²	"ปรี"
te:ʔ ⁶	te:ʔ ⁴	te:ʔ ⁴	tiʔ ²	"ติ"
mle:ʔ ⁶	mre:ʔ ⁴	mre:ʔ ⁶	ma ʔ⁴	"มะลิ"
ka ~~the~~ :ʔ ⁶	the:ʔ ⁴	the:ʔ ⁶	ka ~~thi~~ ʔ ⁴	"กะทิ"

/ɛ:/ - /ɛ/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ๑	
kɛ:ʔ ⁶	kɛ:ʔ ⁴	kɛ:ʔ ⁴	kɛʔ ²	"กะ"
phɛ:ʔ ⁶	phɛ:ʔ ⁴	phɛ:ʔ ⁶	phɛʔ ⁴	"กะ"
wɛ:ʔ ⁶	wɛ:ʔ ⁴	wɛ:ʔ ⁶	wɛʔ ⁴	"กะ"

ก้านตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
mɛ:ʔ ⁶	nɛ:ʔ ⁴	nɛ:ʔ ⁶	ntʔ ⁴	"น๊ะ"
bɛ:ʔ ⁶	bɛ:ʔ ⁴	bɛ:ʔ ⁴	bɛʔ ²	"บ๊ะ" (bunbun)

/ɛ:/ - /e/ ตัวอย่าง

ก้านตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
lɛ:m ⁶	lɛ:m ²	lɛ:m ²	lem ³	"เลม"

/a:/ - /a/ ตัวอย่าง

ก้านตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
pa:ʔ ⁶	pa:ʔ ⁴	pa:ʔ ⁴	paʔ ²	"ปะ" (tanʔ)
ka:ʔ ⁶	ka:ʔ ⁴	ka:ʔ ⁴	kaʔ ²	"กะ"
phla:ʔ ⁶	phra:ʔ ⁴	phra:ʔ ⁶	phraʔ ⁴	"พระ"
sa:ʔ ⁶	sa:ʔ ¹	sa:ʔ ¹	saʔ ²	"สระ"

/ə:/ - /ə/ ตัวอย่าง

ก้านตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
khe:ʔ ⁶	khe:ʔ ⁴	khe:ʔ ⁶	kheʔ ⁴	"เคะ"
ple:ʔ ⁶	pre:ʔ ⁴	pre:ʔ ⁴	preʔ ²	"เพระ"

/u:/ - /u/ ตัวอย่าง

ก้านตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
su:n ¹	su:n ¹	su:n ¹	krasun ⁵	"กระสุน"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
lu:ʔ ⁶	lu:ʔ ⁴	lu:ʔ ⁶	thaluʔ ⁴	"หลู"

/o:/ - /u/ คัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
ʔo:m ³	ʔo:m ⁴	ʔo:m ⁴	ʔum ³	"อุม"
co:ʔ ⁶	co:ʔ ⁴	co:ʔ ⁴	cuʔ ²	"คู"
phlo:ʔ ⁶	phro:ʔ ⁴	phro:ʔ ⁶	phruʔ ⁴	"รู"

/ɔ:/ - /ɔ:/ คัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
pho:ʔ ⁶	pho:ʔ ⁴	pho:ʔ ⁶	phoʔ ⁴	"เพาะ"
ɲo:ʔ ⁶	ɲo:ʔ ⁴	ɲo:ʔ ⁶	ɲoʔ ⁴	"เงาะ"
khɔ:ʔ ⁶	khɔ:ʔ ⁴	khɔ:ʔ ⁶	khɔʔ ⁴	"เาะ"
ko:ʔ ⁶	ko:ʔ ⁴	ko:ʔ ⁶	koʔ ²	"เาะ"

๓. สระสั้นเป็นสระสั้นคนละเสียง

/i/ - /e/ คัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
min ¹	min ¹	min ¹	men	"เหม"

/ɛ/ - /e/ คัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
kep ⁶	kep ³	kep ³	kep ²	"เกบ"

กฉันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
cep ⁶	cep ³	cep ³	cep ²	"เซป"
dek ⁶	dik ³	dek ³	dek ²	"เดก"
pet ⁶	pet ³	pet ³	pet ²	"เปก"

/ɛ/ - /i/ ตัวอย่าง

กฉันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
mit ⁶	mit ⁶	mit ⁷	mit ⁴	"มิต"
nɛŋ ⁶	nɛŋ ⁴	nɛŋ ⁶	nɛŋ ³	"นัง"

/ə/ - /o/ ตัวอย่าง

กฉันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
tan ³	tan ⁴	tan ⁴	ton ¹	"ตัน"
nan ¹	nan ¹	nan ¹	thanon ¹	"ถัน"

/u/ - /o/ ตัวอย่าง

กฉันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
lo:k ⁶ jum ⁵	lo:k ⁴ jum ⁵	lo:k ⁶ jum ⁵	majom ⁵	"มะยม"

/ɔ/ - /a/ ตัวอย่าง

กฉันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
kow ⁴	kow ³	kow ³	kaw ¹	"เกา"
tow ⁴	tow ³	tow ³	taw ¹	"เตา"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
daw ⁴	daw ³	daw ³	daw ¹	"เดา"
raw ⁵	raw ⁵	raw ⁵	raw ¹	"เรา"

/ɔ/ - /ɯ/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
chop ⁶	chop ⁶	chop ⁷	chup ⁴	"ชูป" (ทำให้ - มีด.)

/ɔ/ - /o/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
kak ⁶	kak ³	kak ³	kok ²	"กก"
kop ⁶	kop ³	kop ³	kop ²	"กบ"
cop ⁶	cop ³	cop ³	cop ²	"วบ"

ก. สระสั้นเป็นสระยาว

/a/ - /a:/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
jam ⁶	jam ⁴	jam ⁶	ja:m ³	"ยาม"

ง. สระยาวเป็นสระยาวคนละเสียง

/i:/ - /ɨ:/ ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
ʔi:m ⁴	ʔi:m ³	ʔi:m ³	jɨ:m ¹	"อิม"

/e:/ - /ɨ:/ ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
se:1	se:1	se:1	si:2	"ลี"
ne:3	ne:2	ne:2	ni:3	"นี"
the:6	the:4	the:6	thi:3	"ที"
khe:2	khe:1	khe:1	khi:2	"คี"

/ə:/ - /ɨ:/ ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
sə:6	sə:6	sə:7	sɨ:4	"ฮือ"
mə:6	mə:6	mə:7	mɨ:4	"มื่อ"
rə:6	rə:6	rə:7	rɨ:4	"รื่อ"
sə:p ⁶	sə:p ¹	sə:p ²	sɨ:p ⁴	"ฮือป"

/o:/ - /u:/ ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
mo:2	mo:1	mo:1	mu:2	"มู"
po:2	po:3	po:3	pu:2	"ปู"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
ro:p ⁶	ro:p ⁴	ro:p ⁶	ru:p ³	"รู"

(๓) หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกรุงเทพฯ และกลันตัน ตรงกัน ส่วนภาษาไทรบุรี ตรงกับภาษาปะลิส และแตกต่างออกไปจาก ๒ ฉันทแรก

ก. สระสั้นเป็นสระสั้นคนละเสียง

/e/ - /ɛ/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ben ²	ben ²	bɛn ³	bɛn ³	"เบง"
ken ²	ken ²	kɛn ³	kɛn ³	"เคง"

/u/ - /ɨ/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
jut ²	ɨjut ⁶	ɨjɨt ³	ɨjɨt ³	"ยูต"

ข. สระยาวเป็นสระยาวคนละเสียง

/i:/ - /e:/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
khi: ³	khi: ⁶	khe: ⁴	khe: ⁶	"คี"
thi: ²	thi: ²	the: ¹	the: ¹	"ดี"
mi:t ³	mi:t ⁶	me:t ⁴	me:t ⁶	"มีย"
ji: ³	ji: ⁶	je: ⁴	je: ⁶	"ยี" (เกิดม-)

/ɨ:/ - /ə:/

ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ ๗	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
tɨ:n ²	tɨ:n ²	te:n ³	te:n ³	"ถิ่น"
mɨ:n ²	mɨ:n ²	me:n ¹	me:n ¹	"ถิ่น"
fɨ:n ⁴	fɨ:n ⁷	khwe:n ⁶	khwe:n ⁷	"ถิ่น"
ʔɨ:n ²	ʔɨ:n ²	ʔe:n ³	ʔe:n ³	"ถิ่น"

(4) หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษากรุงเทพฯ ๗ ไทรบุรี และปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษาไทย
กลันตัน แตกต่างกันออกไป

ก. สระสั้นเป็นสระสั้นคนละเสียง

/ɨ/ - /i/

ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ ๗	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
sɨk ²	sɨk ¹	sɨk ¹	sik ⁶	"สีก" (ฉาสีขาว)

ข. สระสั้นเป็นสระยาว

/i/ - /i:/

ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ ๗	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
niw ⁴	niw ⁶	niw ⁷	ni:w ⁷	"นิว"
hiw ⁵	hiw ¹	hiw ¹	hi:w ¹	"หิว"
siw ⁵	siw ¹	siw ¹	si:w ¹	"สิว"
kiw ²	kiw ³	kiw ³	ki:w ²	"กิว"

/๑/ - /a:/

ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ ฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กัณทัน	
ka:j ²	ka:j ³	ka:j ³	ka:j ²	"ไก่อ"
ma:j ²	ma:j ¹	ma:j ¹	ma:j ²	"ไผ่"
pha:j ²	pha:j ¹	pha:j ¹	pha:j ²	"ไผ่" (ไม้-)
ña:j ²	ña:j ¹	ña:j ¹	ña:j ²	"ไผ่"

/u/ - /u:/

ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ ฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กัณทัน	
luŋ ¹	luŋ ⁵	luŋ ⁵	lu:ŋ ⁵	"ลุง"
luj ¹	luj ⁵	luj ⁵	ju:j ⁵	"ลุง"
puj ¹	puj ³	puj ³	pu:j ⁴	"ลุง"
khuj ⁵	khuj ¹	khuj ¹	khu:j ¹	"ลุง"

๓.๒ หน่วยเสียงสระประสม

(๑) หน่วยเสียงสระประสมทุกหน่วยในแต่ละภาษาตรงกับ

ตัวอย่าง

	กัณทัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ฯ	
/ia/ -	lia ⁵	lia ⁵	lia ⁵	lia ¹	"เลีย"
	mia ⁵	mia ⁵	mia ⁵	mia ¹	"เมีย"
	sia ¹	sia ¹	sia ¹	sia ⁵	"เสีย"
	kiaw ²	kiaw ³	kiaw ³	kiaw ²	"เกี้ยว"
	khiaw ¹	khiaw ¹	khiaw ¹	khiaw ⁵	"เขี้ยว"
	rian ⁵	rian ⁵	rian ⁵	rian ¹	"เวียน"

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ๑	
/ɬa/ -	ɬia ²	ɬia ³	ɬia ³	ɬia ²	"เมื่อ"
	sia ¹	sia ¹	sia ¹	sia ⁵	"เมื่อ"
	ria ⁵	ria ⁵	ria ⁵	ria ¹	"เมื่อ"
	klia ⁴	klia ³	klia ³	klia ¹	"เมื่อ"
	mian ¹	mian ¹	mian ¹	mian ⁵	"เมื่อ"
/ua/	sua ^{j1}	sua ^{j1}	sua ^{j1}	sua ^{j1}	"ส่วน"
	duan ²	duan ³	duan ³	duan ²	"ส่วน"
	tua ¹	tua ¹	tua ¹	tua ¹	"ตัว"
	buan ³	buan ⁴	buan ⁴	buan ³	"ส่วน"
	ruam ⁵	ruam ⁵	ruam ⁵	ruam ¹	"รวม"

(๒) หน่วยเสียงสระประสมในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ตรงกัน แต่ในภาษา -
กรุงเทพฯ ๑ แยกต่างออกไป ซึ่งเกิดเฉพาะกรณีสระยาวเป็นสระยาวคนละเสียงเท่านั้น

/ia/ - /ɬa/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ๑	
chiak ⁶	chiak ⁴	chiak ⁶	ch+ak ⁴	"เมื่อ"
chiat ⁶	chiat ⁴	chiat ⁶	ch+at ⁴	"เมื่อ"
ɣiak ⁶	ɣiak ⁴	ɣiak ⁶	ɣ+ak ⁴	"นกเงือก"

/ɬa/ - /ia/		ตัวอย่าง		
กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ๑	
plian ²	plian ³	plian ³	plian ²	"เปลี่ยน"
ʔian ⁴	ʔian ³	ʔian ³	ʔian ¹	"เลื่อน"

(๓) ภาษากรุงเทพฯ ๗ เป็นหน่วยเสียงสระประสม แตกต่างจากภาษาอื่นที่มี ๖
จึงเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวครบทั้ง ๓ ขึ้น

/ia/ - /i/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ ๗	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
jiaw ²	jiw ⁶	jiw ⁴	jiw ⁶	"เหลียว"

/ɛa/ - /e/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ ๗	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
rian ¹	ren ⁵	ren ⁵	ren ⁵	"เรี่ยน"

/ɛa/ - /e:/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ ๗	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
mi-a ³	me:6	me:4~we:4	me:6~we:6	"เมี้ยว"

/ua/ - /o:/		ตัวอย่าง		
กรุงเทพฯ ๗	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
phua.j ⁵	pho:j ⁶	pho:j ⁴	pho:j ⁶	"ผาผวย"
sua.j ¹	so:j ³	so:j ²	so:j ²	"ซวย"

บทที่ ๔

การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ

การแจกแจงของหน่วยเสียงต่าง ๆ ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิสที่จะกล่าวถึง ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยการแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะ การแจกแจงของหน่วยเสียงสระ และการแจกแจงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในบทนี้ จะกล่าวถึงการแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะ และสระซึ่งสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และสังเกตได้ง่ายก่อน ส่วนการแจกแจงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จะได้กล่าวถึงในบทที่ ๖

อนึ่ง การอธิบายถึงความสามารถในการปรากฏของหน่วยเสียงต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อมิให้เป็นการกล่าวซ้ำแล้วซ้ำอีก ผู้วิจัยจึงถือหลักว่า หน่วยเสียงใดที่มีลักษณะการปรากฏตรงกันในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ก็จะกล่าวไปพร้อม ๆ กัน แต่ถ้าหน่วยเสียงใดมีลักษณะการปรากฏที่แตกต่างกัน ก็จะได้แยกกล่าวเป็นเฉพาะถิ่น

๑. การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะ

(๑) หน่วยเสียง /p/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
pi: ⁴	pi: ³	pi: ³	"ปี"
tap ⁶	tap ³	tap ³	"ดับ"

เสียง [p] ในตำแหน่งพยัญชนะต้น และพยัญชนะท้ายไม่เหมือนกัน ในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเป็นเสียงระเบิด แต่ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายจะเป็นเสียงกัก

หน่วยเสียง /p-/ ในตำแหน่งพยัญชนะต้น สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e,ε,ε:,+,+:,ə:, a,a:, u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e:,ə/ เพียง ๒ หน่วยตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ทั้งในภาษาไทยกสันตัน ไทรบุรี และปะลิส หน่วยเสียง /-p/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วยคือ /i,i:,ε,ε:,+,+:,ə:,a,a:, u,u:,o:,ɔ,ɔ:, ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,e:,ə,o/

ในภาษาไทยกสันตันหน่วยเสียง /p-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น/-l/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pl- และสามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๖ หน่วยคือ /i,i:,e:,ε:,+,+:,ə:,a,a:,u,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ε,+,ə,u:/

ในภาษาไทยไทรบุรีหน่วยเสียง /p-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะร้าว/-r/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pr-

พยัญชนะประสม pr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วยคือ /i,i:,e:,ε:,+,+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ε,+,ə/

ในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง /p-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น/-l/ และพยัญชนะร้าว /-r/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pl- และ pr- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม pl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e:,ε:,+,+:,a,a:,u,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง /e,ε,+,ə,ə,u:/

ส่วนพยัญชนะประสม pr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๖ หน่วย คือ /i,i:,e:,ε:,+,+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ε,+,ə,ia/

(๒) หน่วยเสียง /ph-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น เท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
phi: ⁵	phi: ⁵	phi: ⁵	"พิ"
ph+ŋ ³	ph+ŋ ²	ph+ŋ ²	"ผิง"

หน่วยเสียง /ph-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วย คือ

/i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,+,+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับ

หน่วยเสียงสระ /ə/ เพียงหน่วยเสียงเดียว ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ในภาษาไทยกลันตันหน่วยเสียง /ph-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น/-l/

ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม phl-

พยัญชนะประสม phl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๖ หน่วยคือ

/i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,+,+:,ə:,a,a:,u,u:,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ

/e,ɛ,+,ə,o/

ในภาษาไทยไทรบุรีหน่วยเสียง/ph-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะรัว /-r/

ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม phr-

พยัญชนะประสม phr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ

/i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,+,+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง

สระ /e,ɛ,ə/

ในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง/ph-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น/-l/

และพยัญชนะรัว /-r/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม phl- และ phr- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม phl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ

/i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,ə:,a,a:,u,u:,o:,ɔ,ɔ:,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ɛ,

+,+:,ə,o,+a/

ส่วนพยัญชนะประสม phr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๖ หน่วยคือ /i,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /i:,e,e:,ɛ,ə/

(๓) หน่วยเสียง /b-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ba: ²	ba: ³	ba: ³	"บ้า"
bu:t ²	bu:t ⁴	bu:t ⁴	"บูต"

หน่วยเสียง /b-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ɨ:,ə/ ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ในภาษาไทยกลันตันหน่วยเสียง /b-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น /-l/ เกิดเป็นพยัญชนะประสม bl-

พยัญชนะประสม bl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๓ หน่วยคือ /a,a:,ɔ/

ตัวอย่าง

blat ⁶	"สะบัก"
bla:w ³	"ร่วน" เช่น ดินร่วน
blɔŋ ³	"บูตบึง" เช่น หน้าบูตบึง

ในภาษาไทยไทบุรีหน่วยเสียง /b-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะรัว /-r/ เกิดเป็นพยัญชนะประสม br-

พยัญชนะประสม br- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๔ หน่วยคือ /ɨ:,a,ɔ,ɨa/

ส่วนในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง /b-/ ไม่สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะใด ๆ ได้เลย

ตัวอย่าง	
brɨ: ⁵	"วันมะรืน"
brat ³	"สะบัด"
brɔŋ ⁵	"บุดบึง"
brɨaŋ ⁶	"วันมะเรื่อง" (วันถัดจากวันมะรืนไปอีก ๑ วัน)
braj ⁵	"วันถัดจากวันมะเรื่องไปอีก ๑ วัน"

(๔) หน่วยเสียง /t-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ta: ⁴	ta: ³	ta: ³
tit ⁶	tit ³	tit ³

เสียง [t] ในตำแหน่งพยัญชนะต้น และพยัญชนะท้ายไม่เหมือนกัน ในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเป็นเสียงสระเปิด แต่ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายจะเป็นเสียงกัก

หน่วยเสียง /t-/ ในตำแหน่งพยัญชนะต้นสามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วย คือ /i, i:, e, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ɔ, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɨa, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e:/ เพียงหน่วยเสียงเดียวตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้ายทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-t/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i, i:, e, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ɔ, a, a:, u, u:, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɨa, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e, ɔ, o/

ในภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่นหน่วยเสียง/t-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะรวิ/-r/ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม tr-

ในภาษาไทยกลันตัน tr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๑๐ หน่วยคือ /i:, ɨ, ɔ, a, a:, u:, o:, ɔ:, ia, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /i, e, ɛ:, ɛ, ɛ:, ɨ:, ɔ, u, o, ɔ, ɨa/

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส tr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้

๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e:,ɛ:,ɨ,ə:,a,a:,u,u:,o:,ɔ:,ɜ:,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ɛ,ɨ:,ə,u,ɨa/

(๕) หน่วยเสียง /th-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
tha: ⁵	tha: ⁵	tha: ⁵	"ทา"
thun ⁵	thun ⁵	thun ⁵	"ทูน"

หน่วยเสียง /th-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e:,ɛ:,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o:,ɔ:,ɜ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ə/ ตรงกันทั้ง ๓ ที่

(๖) หน่วยเสียง /d-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
da: ²	da: ³	da: ³	"ด่า"
din ⁴	din ³	din ³	"ดิน"

หน่วยเสียง /d-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วยคือ /i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o:,ɔ:,ɜ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə/ ตรงกันทั้ง ๓ ที่

(๗) หน่วยเสียง /dh-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
dhuk ⁶	dhuk ⁶	dhuk ⁷	"นกชนิดหนึ่งคล้ายนกเค้าแมว"
dhon ⁵	dhon ⁵	dhon ⁵	"ขนาง" (เครื่องมือช้อนกุ้งปลา)
dhan ⁵	dhan ⁵	dhan ⁵	"กระดัง"
-	dh+k ⁶	dh+k ⁷	"อีกทีก"
dhan ⁵	dhan ⁵	dhan ⁵	"การใช้ผ้าห่มห่อทารกให้อบอุ่น"

หน่วยเสียง /dh/ ในภาษาไทยกลันตันสามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง

๕ หน่วย คือ /a, u, o:, ɔ/ ส่วนในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๔ หน่วย คือ /ɨ, a, u, o:, ɔ/ ดังตัวอย่างข้างต้นนี้

(๔) หน่วยเสียง /k-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ka: ⁴	ka: ³	ka: ³	"กา"
ka:k ²	ka:k ⁴	ka:k ⁴	"กาก"

เสียง [k] ในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายไม่เหมือนกันในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเป็นเสียงระเบิด แต่ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายจะเป็นเสียงกัก

หน่วยเสียง /k-/ ในตำแหน่งพยัญชนะต้นสามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วยคือ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ə:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɨa, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə/ ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-k/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วยคือ /i, i:, e, ɛ, ɛ:, ɨ, ə:, a, a:, u, u:, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɨa, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e, ɨ:, ə, o/

ในภาษาไทยกลั่นหน่วยเสียง /k-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น
/-l/ พยัญชนะกึ่งสระ /-w/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม kl- และ kw- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม kl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,
e:,ε,ε:,+:+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ
/e,ə/

ส่วนพยัญชนะประสม kw- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๓ หน่วย
เท่านั้น คือ /ε:,a,a:/

ในภาษาไทยไทบุรีหน่วยเสียง /k-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะรัว /-r/
และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม kr- และ kw- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม kr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วยคือ /i,i:,e,e:,
ε,ε:,+:+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə/

ส่วนพยัญชนะประสม kw- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๓ หน่วยเท่านั้น
คือ /ε:,a,a:/

ในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง /k-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น
/-l/ พยัญชนะรัว/-r/ และ พยัญชนะกึ่งสระ /-w/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม kl-,
kr- และ kw- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม kl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๖ หน่วย คือ /i,i:,
ε,ε:,+:+:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,e:,ə,
u:,o/

พยัญชนะประสม kr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วย คือ /i,i:,
e,e:,ε,ε:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /+:+:,ə,
ia/

ส่วนพยัญชนะประสม kw- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๓ หน่วย
เท่านั้น คือ /ε:, a, a:/

(๔) หน่วยเสียง /kh-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น เท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
kha: ¹	kha: ¹	kha: ¹	"ชา"
kha:t ⁶	kha:t ⁴	kha:t ⁶	"คาด"

หน่วยเสียง /kh-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วย คือ /i, i:,
e, e:, ε, ε:, +, +:, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, +a, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง
สระ /ɔ/ เพียงหน่วยเสียงเดียวตรงกันทั้ง ๓ ที่

ในภาษาไทยกลันตันหน่วยเสียง /kh-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น /-l/
และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม khl- และ khw- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม khl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วยคือ /i,
i:, ε, ε:, +, +:, ɔ:, a, a:, u, u:, o:, ɔ, ɔ:, ia, +a, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ
/e, e:, ɔ, o/

ส่วนพยัญชนะประสม khw- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๔ หน่วย
เท่านั้น คือ /i, e:, ε:, a, a:/

ในภาษาไทยไทบุรีหน่วยเสียง /kh-/ สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะร้าว /-r/
และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม khr- และ khw- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม khr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๘ หน่วยคือ /i, i:,
e:, ε, ε:, +, +:, ɔ:, a, a:, u, u:, o:, ɔ, ɔ:, ia, +a, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ
/e, ɔ, o/

ส่วนพยัญชนะประสม khw- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้

๑๖ หน่วยคือ /i,i:,e:,ɛ,ɛ:,+,+:,ə,a,a:,u,u:,o,ɔ,ɔ:,+a/

และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ə,o:,ia,ua/

ส่วนในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง /kh-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะรัว

/-r/ พยัญชนะข้างลิ้น /-r/ และ พยัญชนะกึ่งสระ /-w/ ทำให้เกิด

เป็นพยัญชนะประสม khr-, khl- และ khw- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม khr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔

หน่วย คือ /i,i:,ɛ:,+,+:,a,a:,u,u:,o,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับหน่วย

เสียงสระ /e,e:,ɛ,ə,ə:,o/

พยัญชนะประสม khl- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๓

หน่วยคือ /i,e:,ɛ,ɛ:,ə:,a,a:,u,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง

สระ /i:,e,+,+:,ə, u:,o,ua/

พยัญชนะประสม khw- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๗

หน่วย คือ /i,i:,e:,ɛ,ɛ:,+,+:,ə,ə:,a,a:,u,u:,o,ɔ,ɔ:,+a/ และ

ไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ə,ia,ua/

(๑๐) หน่วยเสียง /g-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
gom ⁵	gom ⁵	gom ⁵	"ตง" (ตงหม้อข้าว) ^๑
gon ⁵	gon ⁵	gon ⁵	"เงิน" (แร่เงิน)
gi:m ⁵	gi:m ⁵	gi:m ⁵	"คิม"

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /g-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้
เพียง ๗ หน่วย คือ /i:, e:, a, u, o, ɔ:/

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /g-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วย
เสียงสระได้ ๔ หน่วยตรงกันคือ /i:, e:, a, u, o, ɔ:/

(๑๑) หน่วยเสียง /ʔ-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ʔɔ: ⁴	ʔɔ: ³	ʔɔ: ³	"อ" (รวมกัน เป็นกลุ่ม)
ʔa:n ²	ʔa:n ³	ʔa:n ³	"อ่าน"
sa:ʔ ²	sa:ʔ ¹	sa:ʔ ¹	"สระ"
phra:ʔ ⁶	phra:ʔ ⁴	phra:ʔ ⁶	"พระ"

^๑ ตงหม้อข้าว หมายถึง เอาหม้อข้าวที่เขี่ยน้ำแล้วขึ้นตั้งไฟเพื่อให้ระอุ

เสียง [ʔ-] ในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายไม่เหมือนกันในตำแหน่ง
พยัญชนะต้นจะเป็นเสียงสระเปิด แต่ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายจะเป็นเสียงกัก

หน่วยเสียง /ʔ-/ ในตำแหน่งพยัญชนะต้นสามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้
๒๐ หน่วย คือ /i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/
และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə/ เพียงหน่วยเสียงเดียวตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง
/ʔ-/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระยาวได้ ๔ หน่วยเสียง คือ /e:,ɛ:,ə:,a:,u:,o:,
ɔ:,ia/

(๑๒) หน่วยเสียง /c-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ci: ³	ci: ⁴	ci: ⁴ "จู้"
cap ⁶	cap ³	cap ³ "จับ"

หน่วยเสียง /c-/ สามารถนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e:,
ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดหน่วยเสียงสระ /e,ə/
เพียง ๒ หน่วยเสียง ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

(๑๓) หน่วยเสียง /ch-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
chi: ⁷	chi: ⁶	chi: ⁷ "ชู้"
chon ⁵	chon ⁵	chon ⁵ "ชน"

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /ch-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ
ได้ ๑๘ หน่วยคือ /i, i:, e:, ɛ:, ɛ:, ɛ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɪa, ua/ และ
ไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e, ə, ɪ:/

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /ch-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วย
เสียงสระได้ ๑๗ หน่วยคือ /i, i:, e:, ɛ:, ɛ:, ɛ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɪa, ua/
และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e, ə, ɪ, ɪ:/

(๑๔) หน่วยเสียง /f-/

หน่วยเสียงนี้ไม่มีในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ส่วนในภาษาไทยกลันตัน ปรากฏเฉพาะ
ในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน

fi:¹

"ฝ"

fon¹

"ฝน"

หน่วยเสียง /f-/ ในภาษาไทยกลันตันสามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔
หน่วยคือ /i, i:, ɛ:, ɛ:, ɛ:, ɛ:, a, a:, u, u:, o, ɔ, ɔ:, ɪa/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ
/e, e:, ə, ə, o:, ia, ua/

(๑๕) หน่วยเสียง /s-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน

ไทบุรี

ปะลิส

si:¹

si:¹

si:¹

"ส"

sa:n¹

sa:n¹

sa:n¹

"सान"

หน่วยเสียง /s-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วย คือ /i, i:
e, e:, ɛ, ɛ:, ɛ, ɛ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, ɪa, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง
สระ /ə/ เพียงหน่วยเสียงเดียวตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

(๑๖) หน่วยเสียง /h-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง เช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ha: ¹	ha: ¹	ha: ¹	"ทา"
hi:p ²	hi:p ²	hi:p ²	"ทีบ"

หน่วยเสียง /h-/ สามารถเกิดหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วย คือ

/i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ɜ:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับ

หน่วยเสียงสระ /ə/ เพียงหน่วยเสียงเดียว ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

(๑๗) หน่วยเสียง /ʔ-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ʔɜ:k ²	ʔɜ:k ⁴	ʔɜ:k ⁴	"นกออก"
ʔu:t ²	ʔu:t ⁴	ʔu:t ⁴	"อูร์"

หน่วยเสียง /ʔ/ สามารถเกิดหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๗ หน่วย คือ

/i:,ɛ:,ɨ:,a:,u:,ɜ:,ia/ ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

(๑๘) หน่วยเสียง /m-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ma: ⁵	ma: ⁵	ma: ⁵	"มา"
mun ⁵	mun ⁵	mun ⁵	"มูม"

หน่วยเสียง /m-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วย คือ /i,i:, e:,e:,ɛ:,ɛ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə,ə/ ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ในภาษาไทยกลั่นตันหน่วยเสียง/m-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น/-l/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม ml-

พยัญชนะประสม ml- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๗ หน่วยเสียง คือ /e:,e:,ɛ:,ɛ:,ə:,a,a:,ua/

ในภาษาไทยไทบุรีหน่วยเสียง/m-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะร้าว /-r/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม mr-

พยัญชนะประสม mr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๑๐ หน่วยเสียง คือ /e:,e:,ə:,a,a:,u,u:,ɔ,ɔ:,ua/

ในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง/m-/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น/-l/ และพยัญชนะร้าว /-r/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม ml- และ mr- ตามลำดับ

พยัญชนะประสม ml- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๔ หน่วยเสียง คือ /e:,e:,ɛ:,ɛ:,ə:,a,a:,ua/

พยัญชนะประสม mr- สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้เพียง ๑๑ หน่วยเสียง คือ /e:,e:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ua/

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้ายนั้น ในภาษาไทยกลั่นตันหน่วยเสียง /-m/ สามารถเกิดตามหลังหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วยเสียง คือ /i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-m/ สามารถเกิดตามหลังสระได้ ๑๔ หน่วยเสียง คือ /i,i:,e,e:,ɛ:,ɛ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ia,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง /ə,ə/

(๑๔) หน่วยเสียง /n-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
na: ⁵	na: ⁵	na: ⁵	"นา"
nan ⁶	nan ⁴	nan ⁶	"นุ่น"

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /n-/ สามารถเกิดหน้าหน่วยเสียงสระได้

๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และ

ไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ɨ:,ə/

ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /n-/ สามารถเกิดหน้าหน่วย

หน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,

ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e,ə/ เพียง ๒ หน่วยเสียงเท่านั้น

ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-n/

สามารถเกิดตามหลังหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วย (ทั้ง ๒๑ หน่วย)

(๒๐) หน่วยเสียง /ŋ-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น เท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ŋa: ³	ŋa: ²	ŋa: ²	"หญ้า"
ŋɨa ²	ŋɨa ¹	ŋɨa ¹	"เหยื่อ"
ŋun ³	ŋun ²	ŋun ²	"ยุง"

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /ŋ-/ สามารถเกิดหน้าหน่วยเสียงสระ

ได้ ๑๑ หน่วยคือ /i,i:,ɛ,ɛ:,a,a:,u,u:,ɔ,ɔ:,ia/

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๒ หน่วยคือ /i,i:,e,e:,a,a:,u,u:,o,o:,+a,ua/

(๒๑) หน่วยเสียง /ɣ-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น และในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ɣa: ⁵	ɣa: ⁵	ɣa: ⁵	"งา"
ɣɛ:m ⁷	ɣɛ:m ⁶	ɣɛ:m ⁷	"แจ้ม"
ɣɛ:ɣ ⁶	ɣɛ:ɣ ⁴	ɣɛ:ɣ ⁶	"แจ่ง"

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /ɣ-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วย คือ /i,i:,e:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง /e,e:,ɛ,+,+:,ə/

ในภาษาไทยไทบุรี และปะลิส หน่วยเสียง /ɣ-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วยคือ /i,i:,ɛ,ɛ:,+,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียง /e,e:,+,ə/

ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-ɣ/ สามารถเกิดตามหลังหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i,i:,e,e:,ɛ,ɛ:,+,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,+a,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /+,ə/ เพียง ๒ หน่วยเสียง ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

(๒๒) หน่วยเสียง /l-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
la: ⁵	la: ⁵	la: ⁵	"ลา"
li:ɣ ⁵	li:ɣ ⁵	li:ɣ ⁵	"ลิง"

หน่วยเสียง /l-/ สามารถเกิดหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วย คือ /i,i:, e,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ə/ เพียงหน่วยเสียงเดียว ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

นอกจากนี้ ในภาษาไทยกลั่นตันหน่วยเสียง/-l/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต่อไปนี้ /p,ph,b,k,kh,m/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pl,phl,bl,kl,khl,ml ตามลำดับ

ในภาษาไทยไทบุรีหน่วยเสียง/-l/ไม่สามารถปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงอื่น ๆ ได้เลย

ส่วนในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง/-l/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต่อไปนี้คือ p,ph,k,kh,m ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pl,phl,kl,khl,ml ตามลำดับ

(๒๓) หน่วยเสียง /r-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

ตัวอย่าง

กลั่นตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ru: ⁵	ru: ⁵	ru: ⁵	"รู"
rak ⁶	rak ⁶	rak ⁷	"รอก"

หน่วยเสียง /r-/ สามารถเกิดหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๒๐ หน่วยคือ /i,i:, e,e:,ɛ,ɛ:,ɨ,ɨ:,ə:,a,a:,u,u:,o,o:,ɔ,ɔ:,ia,ɨa,ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /ɛ/ เพียงหน่วยเสียงเดียว ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ในภาษาไทยกลั่นตันหน่วยเสียง/-r/สามารถปรากฏร่วมกับ/t-/เป็น tr- เท่านั้น

ในภาษาไทยไทบุรีหน่วยเสียง/-r/สามารถปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะ/p,ph,b,t,k,kh,m/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pr,phr-,br-,tr-,kr-,khr-,mr- ตามลำดับ

ส่วนในภาษาไทยปะลิสหน่วยเสียง/-r/สามารถประสมกับหน่วยเสียงพยัญชนะ/p,ph,t,k,kh,m/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม pr-,phr-,tr-,kr-,khr-,mr- ตามลำดับ

(๒๔) หน่วยเสียง /w-/

หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
wi: ⁵	wi: ⁵	wi: ⁵	"รู"
wɛ:w ⁵	wɛ:w ⁵	wɛ:w ⁵	"แ่ว"

หน่วยเสียง /w-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๗ หน่วย คือ /i, i:, e:, ɛ, ɛ:, ɨ:, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:, ia, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e, ɨ, ɔ, ɨa/ ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

นอกจากนี้ ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิสหน่วยเสียง/-w/ ยังสามารถประสมกับพยัญชนะ ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ /k, kh/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะประสม kw-, khw- ตามลำดับ

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /-w/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๖ หน่วยคือ /i:, e:, ɛ:, a, a:, ia/

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-w/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๖ หน่วยเช่นเดียวกันคือ /i, e, ɛ, a, a:, ia/

(๒๕) หน่วยเสียง /ɟj-/

หน่วยเสียงนี้ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น เท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ɟja: ⁴	ɟja: ³	ɟja: ³	"ยา"
ɟjen ⁴	ɟjen ³	ɟjen ³	"เย็น"
ɟjɨ:n ⁴	ɟjɨ:n ³	ɟjɨ:n ³	"ฮิน"
ɟjuak ²	ɟjuak ⁴	ɟjuak ⁴	"หยา"

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /ʔj/ สามารถปรากฏนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๔ หน่วยคือ /i, e, ɨ:, a, a:, u, ɔ:, ua/

แต่ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /ʔj/ สามารถปรากฏนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๒ หน่วยคือ /i, i:, e, ɨ:, ɨ:, a, a:, u, o:, ɔ:, ia, ua/

(๒๖) หน่วยเสียง /j/

หน่วยเสียงนี้ สามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
jɔ:⁵	jɔ:⁵	jɔ:⁵	"ยอ"
jɔ:j⁷	jɔ:j⁶	jɔ:j⁷	"ย้อย"
ja:j⁵	ja:j⁵	ja:j⁵	"ยาย"

ในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน่วยเสียง /j-/ สามารถเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ ๑๔ หน่วยคือ /i, i:, e, ɛ, ɛ:, ɨ:, ɨ:, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o: ɔ, ɔ:, ia, ɨa, ua/ และไม่เกิดกับหน่วยเสียงสระ /e, ə/ ตรงกันทั้ง ๓ ถิ่น

ส่วนในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียง /-j/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๔ หน่วยคือ /ɔ:, a, a:, u, o:, ɔ:, ɨa, ua/

ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /-j/ สามารถเกิดตามหน่วยเสียงสระได้ ๔ หน่วยเช่นเดียวกันคือ /ɔ:, a, a:, u, o:, ɔ:, ɨa, ua/

เพื่อช่วยให้มองเห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะประสม และหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายกับหน่วยเสียงสระ ผู้วิจัยจะได้สรุปการปรากฏร่วมกันได้ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะ กับหน่วยเสียงสระดังกล่าว ด้วยตาราง ๑๗ - ๒๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓๓. แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว กับหน่วยเสียงสระใน
ภาษาไทยกanton

พยัญชนะ ต้นเดี่ยว	i	i:	e	e:	ɛ	ɛ:	ɪ	ɪ:	ə	ə:	a	a:	u	u:	o	o:	ɔ	ɔ:	ia	ia	ua
p-	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ph-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
b-	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
t-	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
th-	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
d-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
dh-											+		+			+	+				
k-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
kh-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
g-		+							+	+	+		+		+	+					
ʔ-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
c-	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ch-	+	+		+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ʃ-	+	+				+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+		+	
ʂ-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
h-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ɦ-		+				+		+				+		+				+	+		
m-	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
n-	+	+		+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ɲ-	+	+			+	+					+	+	+	+			+	+	+		
ŋ-	+	+				+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
l-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
r-	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
w-	+	+		+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ʔj-	+		+				+				+	+	+				+				+
j-	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

หมายเหตุ + แสดงหน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง แสดงหน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

ตารางที่ ๑๔ แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวกับหน่วยเสียงสระในภาษาไทยไทบุรี

[illegible]

ตารางที่ ๔๔ แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวกับหน่วยเสียงสระในภาษาไทยปะลิส

[illegible]

ตารางที่ ๑๑ แสดงการปรากฏร่วมกันไของหน่วยเสียงสระในภาษาไทยกสันตัน

พยัญชนะ ประสม	i	i:	e	e:	ε	ε:	+	+	+	๑	๑:	a	a:	u	u:	o	o:	๑	๑:	ia	fa	ua
pl-	+	+		+		+		+				+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
phl-	+	+		+		+		+				+	+	+			+	+	+	+	+	+
bl-												+	+					+				
kl-	+	+		+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
khl-	+	+			+	+	+	+				+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ml-				+			+					+					+				+	
tr-		+					+					+	+		+		+			+		+
kw-							+					+	+									
khw-	+			+								+	+									

ตารางที่ ๑๗ แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะประสมกับหน่วยเสียงสระในภาษาไทยไทบุรี

พยัญชนะ ประสม	i	i:	e	e:	ɛ	ɛ:	t	t:	ɕ	ɕ:	a	a:	u	u:	o	o:	ɔ	ɔ:	la	fa	ua
pr-	+	+		+		+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
phr-	+	+		+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
br-								+			+						+			+	
kr-	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
khr-	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
mr-				+		+					+	+	+			+		+		+	+
tr-	+	+		+		+	+				+	+		+	+	+	+	+	+		+
kw-						+					+										
khw-	+	+		+	+	+	+	+			+	+	+	+	+					+	

ตารางที่ ๑๔ แสดงการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงสระกับพยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลั่นตัน

i	i:	e	e:	ɛ	ɛ:	ɛ̃	t	t:	ɕ	ɕ:	a	a:	u	u:	o	o:	ɔ	ɔ:	ia	fa	ua	พยัญชนะ ท้าย
+	+			+		+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	-p
+	+			+		+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	-t
+	+			+		+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	-k
					+	+				+	+	+		+		+		+	+			-ʔ
+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-m
+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-n
+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-ŋ
											+	+		+		+				+	+	-j
	+		+								+	+							+			-w

ตารางที่ ๒๑ แสดงการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงสระกับพยัญชนะท้ายในภาษาไทยประโลม

i	i:	e	e:	ε	ε:	ɪ	ɪ:	f	f:	ɕ	ɕ:	a	a:	u	u:	o	o:	ɔ	ɔ:	la	fa	ua	พยัญชนะ ท้าย
+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	-p
+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	-t
+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	-k
					+						+	+	+		+		+		+	+			-ʔ
+	+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-m
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-n
+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-ŋ
												+	+	+			+		+		+	+	-j
+			+									+	+							+			-w

๒. การแจกแจงของหน่วยเสียงสระ

กาญจนา นาคสกุล^๑ ได้กล่าวถึงการแจกแจงของหน่วยเสียงสระในภาษาไทยไว้ว่า

เสียงสระเป็นเสียงก้องที่ดังกระจายไปได้ไกลกว่าเสียงพยัญชนะ เสียงสระจึงเป็นแกนของพยางค์ซึ่งทำให้เสียงอื่น ๆ ในพยางค์นั้นได้ยินได้ ตำแหน่งที่หน่วยเสียงสระจะเกิดได้ในพยางค์ และในคำภาษาไทย และความสัมพันธ์ที่หน่วยเสียงสระมีต่อหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและต่อหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดในลักษณะที่จะปรากฏร่วมกันได้หรือไม่ได้อย่างไร อาจเรียกได้ว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยเสียงสระในภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์การปรากฏร่วมกันได้ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะกับหน่วยเสียงสระในภาษาไทยกลั่นต้น (อุตาราง ๑๓ หน้า ๒๐๑ ตาราง ๑๖ หน้า ๒๐๔ ตกราง ๑๔ หน้า ๒๐๗) ภาษาไทยไทบุรี (อุตาราง ๑๔ หน้า ๒๐๒ ตาราง ๑๗ หน้า ๒๐๕ และตาราง ๒๐ หน้า ๒๐๘) และภาษาไทยปะลิส (อุตาราง ๑๕ หน้า ๒๐๓ ตาราง ๑๘ หน้า ๒๐๖ และตาราง ๒๑ หน้า ๒๐๘) ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการแจกแจงของหน่วยเสียงสระในภาษาไทยแต่ละถิ่นดังนี้คือ

หน่วยเสียง /i/

ก. ภาษาไทยกลั่นต้น หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๓ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, ʔj, j /

^๑ กาญจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย หน้า ๓๗.

และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ/dh, g, ʔ/สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วย คือ/pl, phl, kl, khl, khw/และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย
ต่อไปนี้คือ/bl, ml, tr, kw/และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ/-p,
-t, -k, -m -n, -ŋ/และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ/-ʔ, -j, -w/

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว
ได้ ๒๒ หน่วย คือ/p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ɲ, ŋ, l, r, w, ʔj, j/
และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ/dh, g, ʔ/สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม
ได้ ๖ หน่วยคือ/pr, phr, kr, khr, tr, khw/และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วย
ต่อไปนี้คือ/br, mr, kw/และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ/-p, -t, -k,
-m, -n, -ŋ, -w/และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ/-ʔ, -j/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้
๒๒ หน่วยคือ/p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ɲ, ŋ, l, r, w, ʔj, j/และ
ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ/dh, g, ʔ/สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้
๑๐ หน่วย คือ/pl, pr, phl, phr, tr, kl, kr, khl, khr, khw/และไม่เกิดกับพยัญชนะ
ประสม ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ/kw, ml, mr/และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วย
คือ/-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -w/และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ/-ʔ, -j/

หน่วยเสียง /i:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว
ได้ ๒๔ หน่วยคือ/p, ph, b, t, th, d, k, kh, g, ʔ, c, ch, f, s, h, ʔi, m, n, ɲ, ŋ, l, r, w, j/
และไม่เกิดกับ พยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /dh, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl, phl, kl, khl, tr/และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย
ต่อไปนี้คือ /bl, ml, kw, khw/และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ
/-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-j/ เพียงหน่วยเดียว
เท่านั้น

ข. ภาษาไทยโบราณ หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,g,?,c,ch,s,h,?,m,n,?,ng,l,r,w,?,j,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /dh/ เพียงหน่วยเดียว สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๖ หน่วย คือ /pr,phr,kr,khr,tr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยต่อไปนี้ /br,mr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วย คือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /-?,-,j,-w/

ค. ภาษาไทยประจวบ หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,g,?,c,ch,s,h,?,m,n,?,ng,l,r,w,?,j,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /dh/ เพียงหน่วยเดียว สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๘ หน่วย คือ /pl,pr,phl,tr,kl,kr,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยต่อไปนี้ /phr,kw,khl,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /-?,-,j,-w/

หน่วยเสียง /e/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๑ หน่วย คือ /p,ph,b,t,kh,?,s,h,l,r,?,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยวต่อไปนี้คือ /th,d,dh,k,g,c,ch,f,?,m,n,?,ng,w,j/ ไม่สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้เลย และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๓ หน่วยคือ /-m,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๖ หน่วยต่อไปนี้ /-p,-t,-k,-?,-,j,-w/

ข. ภาษาไทยโบราณ หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๓ หน่วยคือ /p,ph,b,t,d,k,kh,?,s,h,l,r,?,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยวต่อไปนี้คือ /th,dh,g,c,ch,?,m,n,?,ng,w,j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม

ได้เพียง ๑ หน่วยคือ /kr/ และสามารถเกิดหน้าพยางค์ท้ายได้ ๓ หน่วยคือ /-m, -n, -ŋ/ และไม่เกิดกับพยางค์ท้าย ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /-p, -t, -k, -ʔ, -j, -w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยางค์ต้นเดียวได้ ๑๓ หน่วยคือ /p, ph, b, t, d, k, kh, ʔ, s, h, l, r, ʔj/ และไม่เกิดกับพยางค์ต้นเดียวต่อไปนี้คือ /th, dh, g, c, ch, ʔi, m, n, ñ, ŋ, w, j/ สามารถเกิดตามหลังพยางค์ประสมได้เพียง ๒ หน่วย คือ kr, ml และสามารถเกิดหน้าพยางค์ท้ายได้ ๓ หน่วยคือ /-m, -n, -ŋ/ และไม่เกิดกับพยางค์ท้าย ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /-p, -t, -k, -ʔ, -j, -w/

หน่วยเสียง /e:/

ก. ภาษาไทยกสันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยางค์ต้นเดียวได้ ๑๗ หน่วยคือ /ph, b, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, l, r, w, j/ และไม่เกิดกับพยางค์ต้นเดียวต่อไปนี้ คือ /p, t, dh, g, f, ʔi, ñ, ŋ, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยางค์ประสมได้ ๔ หน่วย คือ /pl, phl, kl, ml, khw/ และไม่เกิดกับพยางค์ประสม ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /bl, khl, tr, kw/ และสามารถเกิดหน้าพยางค์ท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w/ และไม่เกิดกับพยางค์ท้าย ๒ หน่วยต่อไปนี้ /-p, -j/

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยางค์ต้นเดียวได้ ๑๔ หน่วยคือ /ph, b, th, d, k, kh, g, ʔ, c, ch, s, h, m, n, l, r, w, j/ และไม่เกิดกับพยางค์ต้นเดียวต่อไปนี้คือ /p, t, dh, ʔi, ñ, ŋ, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยางค์ประสมได้ ๗ หน่วยเสียงคือ /pr, phr, kr, khr, mr, tr, khw/ และไม่เกิดกับพยางค์ประสม ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ /br, kw/ และสามารถเกิดหน้าพยางค์ท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w/ และไม่เกิดกับพยางค์ท้าย ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ /-p, -j/

ก. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๔ หน่วยคือ /ph,b,th,d,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยวต่อไปนี้คือ /p,t,dh,?,?,?,?,j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,pr,phl,tr,kr,khl,khw,ml,mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /phr,kl,kw,khr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-t,-k,-?,-m,-n,-ng,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ /-p,-j/

หน่วยเสียง /ε/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,?,c,ch,s,h,m,n,?,l,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยวต่อไปนี้คือ /dh,g,f,?,?,?,r,?,j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้เพียง ๒ หน่วยคือ /kl,khl/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /-?,-j,-w/

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,?,c,ch,s,h,m,n,?,ng,l,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยวต่อไปนี้คือ /dh,g,?,r,?,j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๓ หน่วยคือ /kr,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสมต่อไปนี้คือ /pr,phr,br,mr,tr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /-?,-m,-j,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,?,c,ch,s,h,m,n,?,ng,l,w,j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๕ หน่วยต่อไปนี้ /dh,g,?,r,?,j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /kl,kr,khl,khw,ml/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสมต่อไปนี้คือ /pl,pr,phl,phr,tr,kw,khr,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /-?,-m,-j,-w/

หน่วยเสียง /ɛ:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๓ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,f,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,ɭ,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g,ʔj/, สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๗ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl,ml,kw,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ /bl,tr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-j/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,ɭ,r,w,j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pr,phr,kr,khr,mr,tr,kw,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม br เพียงหน่วยเดียว และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-j/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,ɭ,r,w,j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ทั้ง ๑๓ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,kw,khl,khr,khw,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-j/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

หน่วยเสียง /i:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,f,s,h,m,n,l,r,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g,ch,ʔ̃,ŋ,w,ʔj/ สามารถเกิดตามหลัง

พยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /kl,khl,ml,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย
ต่อไปนี้คือ /pl,phl,bl,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ
/-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /-ʔ,-j,-w/

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว
ได้ ๑๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,ʔ,c,s,h,m,n,l,r,ʔj,j/ และไม่เกิด
กับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /g,ch,ʔi,ŋ,w/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /phr,kr,khr,tr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย
ต่อไปนี้คือ /pr,br,mr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ
/-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /-ʔ,-j,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้
๑๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,ʔ,c,s,h,m,n,l,r,ʔj,j/ และไม่เกิด
กับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /g,ch,ʔi,ŋ,w/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /phr,tr,kl,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔
หน่วยต่อไปนี้คือ /pl,pr,phl,kr,kw,khl,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะ
ท้ายได้ ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยคือ
/-ʔ,-j,-w/

หน่วยเสียง /ɬ:/

ก. ภาษาไทยกะเหรี่ยง หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้
๒๐ หน่วย คือ /p,ph,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,f,s,h,ʔi,m,l,r,w,ʔj,j/ และไม่
เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /b,dh,g,n,ŋ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๖ หน่วยคือ /pr,phr,br,kr,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓
หน่วยต่อไปนี้คือ /mr,tr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ
/-p,-t,-m,-n/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /-k,-ʔ,-ŋ,-j,-w/

ข. ภาษาไทยไทบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๔ หน่วย คือ /p,ph,t,th,d,k,kh,ʔ,c,s,h,ʔ̃,m,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /b,dh,g,ch,n,ŋ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๖ หน่วยคือ /pr,phr,br,kr,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /mr,tr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-m,-n/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /-k,-ʔ,-ŋ,-j,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๑๔ หน่วยคือ /p,ph,t,th,d,k,kh,ʔ,c,s,h,ʔ̃,m,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๖ หน่วยต่อไปนี้คือ /b,dh,g,ch,n,ŋ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๖ หน่วยคือ /pl,pr,phr,kl,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๗ หน่วยต่อไปนี้คือ /phl,tr,kr,kw,khl,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-m,-n/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /-k,-ʔ,-ŋ,-j,-w/

หน่วยเสียง /ə/

ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส หน่วยเสียง /ə/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้เพียง ๓ หน่วยคือ /t,g,r/ ไม่สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้เลย และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้เพียง ๑ หน่วยเท่านั้นคือ /-n/

หน่วยเสียง /ə:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,g,ʔ,c,ch,f,s,h,m,n,ŋ,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,ʔ̃,ŋ,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๖ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl,ml,tr,/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /bl,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย/-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ข. ภาษาไทยโบราณ หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๐ หน่วย คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, g, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh, ʔ̃, ñ, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ ประสมได้ ๗ หน่วย คือ /pr, phr, kr, khr, mr, tr, khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ br, kw และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p, /-t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ค. ภาษาไทยประสม หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วย คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, g, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh, ʔ̃, ñ, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ ประสมได้ ๑๐ หน่วย คือ /pr, phl, phr, tr, kl, kr, khl, khw, ml, mr/ และไม่เกิดกับ พยัญชนะประสม ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /pl, kw, khr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียง หน่วยเดียวเท่านั้น

หน่วยเสียงสระ /a/

ก. ภาษาไทยกลอนสั้น หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, dh, k, kh, g, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, ʔj, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /ʔ̃/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น, สามารถเกิดตาม หลังพยัญชนะประสมได้ทั้ง ๔ หน่วยคือ /pl, phl, bl, kl, khl, ml, tr, kw, khw/ และ สามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -j, -w/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-ʔ̃/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ข. ภาษาไทยโบราณ หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้ง ๒๔ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, dh, k, kh, g, ʔ, c, ch, s, h, ʔ̃, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, ʔj, j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ทั้ง ๔ หน่วยคือ /pr, phr, br, kr, khr, mr, tr, kw, khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -j, -w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-ʔ̃/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ก. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ñ,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /ʔ/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ทั้ง ๑๓ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,kw,khl,khr,khw,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ,-j,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-ʔ/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

หน่วยเสียง /a:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,f,s,h,ʔ,m,n,ñ,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,phl,bl,kl,khl,tr,kw,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม /ml/ เพียงหน่วยเดียว และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ทั้ง ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j,-w/

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ñ,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g,ʔ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วย คือ /pr,phr,kr,khr,mr,tr,kw,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม /br/ เพียงหน่วยเดียว และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ทั้ง ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ñ,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยต่อไปนี้คือ /dh,g,ʔ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ทั้ง ๑๓ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,kw,khl,khr,khw,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ทั้ง ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j,-w/

หน่วยเสียง /u/

ก. ภาษาไทยถิ่นใต้ หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,f,s,h,m,n,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /ʔ/ เพียงหน่วยเดียว สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยต่อไปคือ /bl,ml,tr,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยคือ /-ʔ,-j,-w/

ข. ภาษาไทยถิ่นอีสาน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๔ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /ʔ/ เพียงหน่วยเดียว สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๖ หน่วยคือ /pr,phr,kr,khr,mr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยคือ /br,tr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ,-w/

ค. ภาษาไทยปะเหลียน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว /ʔ/ เพียงหน่วยเดียว สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๑๐ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,kl,kr,khl,khr,khw,mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยคือ /tr,kw,ml/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ,-w/

หน่วยเสียง /u:/

ก. ภาษาไทยกanton หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๓ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,f,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,l,r,w,j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ /dh,g,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม ได้ ๔ หน่วยคือ /phl,kl,khl,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ /pl,bl,ml,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียว

ข. ภาษาไทยไทบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,l,r,w,j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ /dh,g,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม ได้ ๖ หน่วยคือ /pr,phr,kr,khr,tr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยคือ /br,mr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วย คือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-j,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ /dh,g,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pr,phl,phr,tr,kr,khr,khw,mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะ ประสม ๔ หน่วยคือ /pl,kl,kw,khl,ml/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วย คือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-j,-w/

หน่วยเสียง /o/

ก. ภาษาไทยกanton หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,g,ʔ,c,ch,f,s,h,m,n,ŋ,l,r,w,j/ และ ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,ʔ̃,ŋ,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ ประสมได้เพียง ๒ หน่วยคือ /pl,kl/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๓ หน่วย คือ /-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-j,-w/

ข. ภาษาไทยไทบุรี หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๑ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ng,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,ʔ,ñ,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วย คือ /pr,phr,kr,tr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย คือ /br,khr,mr,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้เพียง ๓ หน่วยคือ /-m,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-j,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๑ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ng,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,ʔ,ñ,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๗ หน่วยคือ /pl,pr,phr,tr,kr,khw,mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๖ หน่วยคือ /phl,kl,kw,khl,khr,ml/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๓ หน่วยคือ /-m,-n,-ng/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๖ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-j,-w/

หน่วยเสียง /o:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ng,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /f,ʔ,ñ,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๖ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl,ml,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยคือ /b1,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ng,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ข. ภาษาไทยไทบุรี หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๓ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ng,l,r,w,ʔj,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /ʔ,ñ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้

๖ หน่วยคือ /pr, phr, kr, khr, mr, tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วย คือ /br, kw, khw/, และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ค. ภาษาไทยประสม หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๓ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, dh, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, ʔj, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /ʔ, ʔj/, สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม ได้ ๑๐ หน่วยคือ /pl, pr, phl, phr, tr, kl, kr, khl, khr, mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยคือ /kw, khw, ml/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

หน่วยเสียง /ɔ/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้ ๒๒ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh, g, ʔj, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วย คือ /pl, phl, bl, kl, khl/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย คือ /ml, tr, kw, khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยคือ /-ʔ, -j, -w/

ข. ภาษาไทยไทบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๑ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh, g, ʔj, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม ได้ ๗ หน่วยคือ /pr, phr, br, kr, khr, tr, khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๒ หน่วย คือ /mr, kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยคือ /-ʔ, -j, -w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๑ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ŋ,ŋ,l,r,w,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,g,ʔ,j/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๑๐ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,khl,khr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วยคือ /kw,mɭ,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๖ หน่วยเสียงคือ /-p,-t,-k,-m,-n,-ŋ/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๓ หน่วยคือ /-ʔ,-j,-w/

หน่วยเสียง /ɔ:/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๔ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,f,s,h,ʔ,m,n,ŋ,ŋ,l,r,w,ʔ,j,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /dh,g/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ /bɭ,mɭ,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วย คือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๓ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ,m,n,ŋ,ŋ,l,r,w,ʔ,j,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /dh g/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๗ หน่วย คือ /pr,phr,kr,khr,mr,tr,khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๒ หน่วยคือ /br,kw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๓ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ,m,n,ŋ,ŋ,l,r,w,ʔ,j,j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /dh,g/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๑๑ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,khl,khr,khw,mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๒ หน่วยคือ /kw,mɭ/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,

-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

หน่วยเสียง /ia/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้

๒๑ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,l,r,w,j/ และ
ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,g,f,ŋ,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วย
คือ /bl,ml,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,
-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-w/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ข. ภาษาไทยไทรบุรี หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้

๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และ
ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ /dh,g,ŋ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้
๔ หน่วยคือ /pr,phr,kr,khr,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ /br,mr,
kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ /-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,
-ŋ,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-j/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้

๒๒ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,ʔ̃,m,n,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และ
ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๓ หน่วยคือ /dh,g,ŋ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม
ได้ ๔ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,khl,khr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม
๔ หน่วยคือ /kw,khw,ml,mr/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วยคือ
/-p,-t,-k,-ʔ,-m,-n,-ŋ,-w/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย /-j/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

หน่วยเสียง /ia/

ก. ภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้

๒๑ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,f,s,h,m,n,ŋ,l,r,j/ และไม่
เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,g,ʔ̃,w,ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,phl,kl,khl,ml/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ

/bl, tr, kw, khw/ และสามารถเกิดหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p, -t, -k, m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ, -w/

ข. ภาษาไทยโบราณ หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh, g, ʒ, w, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๗ หน่วยคือ /pr, phr, br, kr, khr, mr, khw/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๒ หน่วยคือ /tr, kw/ และสามารถเกิดหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วย คือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ, -w/

ค. ภาษาไทยประสม หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh, g, ʒ, w, ʔj/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๗ หน่วยคือ /pl, phr, kl, khl, khr, khw, ml, / และสามารถเกิดหน้า ๖ หน่วยคือ /pr, phl, tr, kr, kw, mr/ และสามารถเกิดหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ, -w/

หน่วยเสียง /ua/

ก. ภาษาไทยถิ่นใต้ หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, ʔj, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh, g, f, ʒ, ñ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl, phl, kl, khl, tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ /bl, ml, kw, khw/ และสามารถเกิดหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ, -w/

ข. ภาษาไทยโบราณ หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ ๒๐ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, ʔj, j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh, g, ʒ, ñ/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะประสม

ได้ ๖ หน่วยคือ /pr,phr,kr,khr,mr,tr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม ๓ หน่วย
คือ /br,kw,khw/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p,-t,
-k,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ,-w/

ค. ภาษาไทยปะลิส หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวได้

๒๑ หน่วยคือ /p,ph,b,t,th,d,k,kh,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ŋ,l,r,w,ʔj,j/ และ
ไม่เกิดกับพยัญชนะต้นเดี่ยว ๔ หน่วยคือ /dh,g,ʔi,ʔi/ สามารถเกิดตามหลังพยัญชนะ
ประสมได้ ๔ หน่วยคือ /pl,pr,phl,phr,tr,kl,kr,khr,mr/ และไม่เกิดกับพยัญชนะประสม
๔ หน่วยคือ /kw,khl,khw,ml/ และสามารถเกิดนำหน้าพยัญชนะท้ายได้ ๗ หน่วยคือ /-p,-t,
-k,-m,-n,-ŋ,-j/ และไม่เกิดกับพยัญชนะท้าย ๒ หน่วยคือ /-ʔ,-w/.

บทที่ ๖

พยางค์

๑. โครงสร้างของพยางค์

โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะ
หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในเรื่องนี้ กาญจนา นาคสกุล^๑ ได้กล่าวไว้ว่า

พยางค์ในคำพูดทั่ว ๆ ไป จะประกอบด้วยเสียงสระและพยัญชนะ
สระ เป็นเสียงก้องจึงเป็นเสียงที่ช่วยทำให้เกิดระดับสูงต่ำได้โดยอัตโนมัติ
ระดับเสียงสูงต่ำของสระในพยางค์หนึ่ง ๆ ก็นับว่าเป็นระดับเสียงสูงต่ำ
ของพยางค์นั้นด้วย เพราะเมื่อเสียงสระซึ่งเป็นแกนของพยางค์มีระดับใด
เสียงอื่น ๆ ในพยางค์นั้นก็จะมีระดับเสียงนั้นตามไปด้วยเช่นกัน...
ในภาษาไทยระดับเสียงสูงต่ำของคำ เรียกกันว่า วรรณยุกต์

จากข้อความดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า พยางค์ในคำพูดภาษาไทยนั้น มีส่วนประกอบ
ที่สำคัญคือ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ส่วนประกอบ
ดังกล่าวนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะกับหน่วย
เสียงสระนั้นได้กล่าวมาอย่างละเอียดแล้วในบทที่ ๕ ในบทนี้จะเน้นกล่าวถึงความสัมพันธ์
ระหว่างพยางค์แบบต่าง ๆ กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึง
หน้าที่หรือความสามารถในการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์แบบต่าง ๆ ด้วย

^๑ กาญจนา นาคสกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.

พยางค์หนึ่ง ๆ ในภาษาไทย จะต้องประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นอย่างน้อย

๑ หน่วย ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระ ๑ หน่วย และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๑ หน่วย

พยางค์จึงมีส่วนประกอบอย่างน้อย ๓ หน่วยเสียง และในการที่มีพยัญชนะต้น เป็นพยัญชนะประสม

ก็อาจจะเพิ่มหน่วยเสียงพยัญชนะอีก ๑ หน่วย หรืออาจจะมีพยัญชนะท้ายอีก ๑ หน่วย

ถ้ากำหนดให้

C	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
CC	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะประสม
V	แทนหน่วยเสียงสระสั้น
VV	แทนหน่วยเสียงสระยาวหรือสระประสม
N	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะกึ่งสระ
S	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะกัก
T	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

โครงสร้างของคำพยางค์เดียวในภาษาไทย จะมี ๕ แบบคือ*

1. C (C) VV^T
2. C (C) VN^T
3. C (C) VS^T
4. C (C) VVN^T
5. C (C) VVS^T

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นก็มีโครงสร้างของคำพยางค์เดียวตรงกับภาษาไทย

กรุงเทพฯ หังกล่าวมานี้

* อ. กาญจนา นาคสกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๖.

ก. โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยกลั่นตัน

๑. การปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลั่นตัน เป็นโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

ถ้ากำหนดให้

- T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ขึ้น
 T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ระดับ
 และสูง-ระดับ (ตกตอนท้าย)
 T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ระดับ
 T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น
 T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ระดับ
 T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-เลื่อนลง และต่ำ-ตก
 T7 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลั่นตัน จะปรากฏในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ ดังในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๒ แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลั่นตันในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

แบบ โครงสร้าง ของพยางค์	หน่วยเสียงวรรณยุกต์	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1. C (C) VV ^T		+	+	+	+	+	+	+
2. C (C) VN ^T		+	+	+	+	+	+	+
3. C (C) VS ^T							+	
4. C (C) VVN ^T		+	+	+	+	+	+	+
5. C (C) VVS ^T			+				+	

+ = หน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

๒. การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยว แต่ละแบบในภาษาไทยกลับต้นมาจะ แบ่ง ออกไปเป็นพยางค์ลักษณะต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรากฏกับวรรณยุกต์ และประเภทของพยัญชนะต้น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) กับพยัญชนะ ประสมหรือควบกล้ำ (CC)

๒.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VV^T$ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้

ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC)ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระเสียงยาว (VV) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ $T1$ $T2, T3, T4, T5, T6$ หรือ $T7$ หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVV^{T1}	เช่น	
	khɛː ¹	"ชา"
	maː ¹	"หมา"
(2) $CCVV^{T1}$	เช่น	
	khwaː ¹	"ขวา"
	phlɛː ¹	"แปล"
(3) CVV^{T2}	เช่น	
	khaː ²	"ข้า"
	baː ²	"บ้า"
(4) $CCVV^{T2}$	เช่น	
	kwɛː ²	"คว่ำ"
	phliː ²	"ปรี"
(5) CVV^{T3}	เช่น	
	khaː ³	"ข้า"
	baː ³	"บ้า"

(6) CCVV ^{T3}	เข็น	
	kla: ³	"กล้า"
	plɛ: ³	"แปล"
(7) CVV ^{T4}	เข็น	
	pi: ⁴	"ปี"
	ka: ⁴	"กา"
(8) CCVV ^{T4}	เข็น	
	pli: ⁴	"ปล"
	plɛ: ⁴	"ปลา"
(9) CVV ^{T5}	เข็น	
	kha: ⁵	"คา"
	mi: ⁵	"มี"
(10) CCVV ^{T5}	เข็น	
	khla: ⁵	"คลอ"
	phlu: ⁵	"พลู"
(11) CVV ^{T6}	เข็น	
	kha: ⁶	"ค้ำ"
	ni: ⁶	"ดี"
(12) CCVV ^{T6}	เข็น	
	khla: ⁶	"สะพาย"
	phla: ⁶	"พลา"
(13) CVV ^{T7}	เข็น	
	kha: ⁷	"ค้ำ"
	thɛ: ⁷	"แท้"

(14) CCVV^{T7}

เช่น

khwa:⁷

"ควา"

phla:⁷

"พรา"

๒.๑.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VN^T

โครงสร้างของพยางค์แบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิกหรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง(1) CVN^{T1}

เช่น

khan¹

"ขัน"

hen¹

"เห็น"

(2) CCVN^{T1}

เช่น

khlay¹

"ขลึง"

kwan¹

"ขวัญ"

(3) CVN²

เช่น

ban²

"บัน"

pin²

"ป็น"

(4) CCVN²

เช่น

klan²

"กลั่น"

klin²

"กลั่น"

(5) CVN^{T3}

เช่น

pan³

"ปัน"

tan³

"ตัง"

(6) CCVN ^{T3}	เข้	
	kian ³	"ก้าน"
	plin ³	"ปล้น"
(7) CVN ^{T4}	เข้	
	pan ⁴	"ปัน"
	din ⁴	"ดิน"
(8) CCVN ^{T4}	เข้	
	plog ⁴	"ปลง"
	kla ⁴	"ไกล"
(9) CVN ^{T5}	เข้	
	chan ⁵	"ชัน"
	rin ⁵	"ริน"
(10) CCVN ^{T5}	เข้	
	khlan ⁵	"คลัง"
	phlan ⁵	"พลัน"
(11) CVN ^{T6}	เข้	
	chan ⁶	"ชัน"
	lan ⁶	"ล้น"
(12) CCVN ^{T6}	เข้	
	khlan ⁶	"คลัง"
	phlan ⁶	"พลัน"
(13) CVN ⁷	เข้	
	chan ⁷	"ชัน"
	sam ⁷	"สาม"

(14) CCVN ⁷	เช่น	
	phlaŋ ⁷	"พลัง"
	khlaŋ ⁷	"ครึ่ง"

๒.๑.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /T6/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ตัวอย่าง

(1) CVS ^{T6}	เช่น	
	khat ⁶	"ขัด"
	pat ⁶	"ปิด"
	mat ⁶	"มัด"
(2) CCVS ^{T6}	เช่น	
	phlat ⁶	"พลัด"
	plap ⁶	"ปราบ"
	khlap ⁶	"ตะครุบ"

๒.๑.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVN^T

โครงสร้างของพยางค์แบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิกหรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVN ^{T1}	เช่น	
	kha:n ¹	"ขาน"
	sɔ:n ¹	"สอน"
(2) CCVVN ^{T1}	เช่น	
	khwa:n ¹	"ขวาน"
	phla:n ¹	"ผลาญ"
(3) CVVN ^{T2}	เช่น	
	ha:n ²	"हां"
	wa:n ²	"หวาน"
(4) CCVVN ^{T2}	เช่น	
	pla:w ²	"เปล้า"
	plian ²	"เปลี่ยน"
(5) CVVN ^{T3}	เช่น	
	ba:n ³	"บ้าน"
	pi:n ³	"ปิ้ง"
(6) CCVVN ^{T3}	เช่น	
	plian ³	"เปลื้อง"
	klia:n ³	"เก็ลลอน"
(7) CVVN ^{T4}	เช่น	
	pa:n ⁴	"ปาน"
	ba:n ⁴	"บาง"

(8) CCVVN ^{T4}	เช่น	
	pla:j ⁴	"ปลาย"
	kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"
(9) CVVN ^{T5}	เช่น	
	la:ŋ ⁵	"ลาง"
	na:n ⁵	"นาน"
(10) CCVVN ^{T5}	เช่น	
	khla:n ⁵	"คลาน"
	phla:j ⁵	"พलय"
(11) CVVN ^{T6}	เช่น	
	ra:n ⁶	"ร่าน"
	chw:ŋ ⁶	"ชื่อง"
(12) CCVVN ⁶	เช่น	
	phrw:ŋ ⁶	"พรวง"
	phla:n ⁶	"พล่าน" (=เคียด)
(13) CVVN ⁷	เช่น	
	la:n ⁷	"ล่าน"
	kha:ŋ ⁷	"ค่าง"
(14) CCVVN ⁷	เช่น	
	khɿɿ:ŋ ⁷	"คล็อง"
	khɿɿ:j ⁷	"คล็อย"

๒.๑.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VVS^T$

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือ พยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะ กก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T2 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) $CVVS^{T2}$	เช่น	
	kha:t ²	"ขาด"
	pi:k ²	"ปีก"
(2) $CCVVS^{T2}$	เช่น	
	kla:p ²	"กราบ"
	khwa:k ²	"ขวาก"
(3) $CVVS^{T6}$	เช่น	
	kha:t ⁶	"คาด"
	tha:k ⁶	"தாக"
(4) $CCVVS^{T6}$	phla:ʔ ⁶	"พระ"
	khla:p ⁶	"คราบ"
	ml+ak ⁶	"เมือก"

ข. โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยไทบุรี

๑. การปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทบุรีเป็นโครงสร้าง

ของพยางค์แบบต่าง ๆ

ถ้ากำหนดให้

T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ขึ้น-ตก และสูง-ขึ้น

- T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-เสียงลง
 T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-ตก
 และกลาง-ขึ้น
 T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ท่า-ระดับ (ขึ้นชนท้าย)
 T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-เสียงลง
 T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-เสียงลง และต่ำ-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทบุรี จะปรากฏในโครงสร้างของพยางค์
 แบบต่าง ๆ ดังในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๓ แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทบุรีในโครงสร้างพยางค์
 พยางค์แบบต่าง ๆ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ แบบ โครงสร้าง ของพยางค์	T1	T2	T3	T4	T5	T6
1. C(C)VV ^T	+	+	+	+	+	+
2. C(C)VN ^T	+	+	+	+	+	+
3. C(C)VS ^T	+		+			+
4. C(C)VVN ^T	+	+	+	+	+	+
5. C(C)VVS ^T		+		+		

+ = หน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

๒. การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยวแต่ละแบบในภาษาไทยไทบุรีอาจแบ่งออกไปเป็นพยางค์
 ลักษณะต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรากฏกับวรรณยุกต์ และประเภทของพยัญชนะ
 ต้น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) กับพยัญชนะประสมหรือพยัญชนะต้น (CV)

๒.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VV^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVV ^{T1}	เช่น	
	kha: ¹	"ขา"
	sa: ¹	"สา"
(2) CCVV ^{T1}	เช่น	
	khwa: ¹	"ขวา"
	phrɛ: ¹	"ผล"
(3) CVV ^{T2}	เช่น	
	kha: ²	"ข้า"
	ha: ²	"หา"
(4) CCVV ^{T2}	เช่น	
	khrua ²	"เร็ว", "เร็ว"
	phrɔ: ²	"ปรี"
(5) CVV ^{T3}	เช่น	
	pi: ⁴	"ปี"
	ta: ⁴	"ตา"
(6) CCVV ^{T3}	เช่น	
	pri: ⁴	"ปี"
	pra: ⁴	"ปลา"

(7) CVV ^{T4}	เช่น	
	pa: ⁴	"ป้า"
	ba: ⁴	"บ้า"
(8) CCVV ^{T4}	เช่น	
	kra: ⁴	"กล้า"
	prua: ⁴	"ตื่น"
(9) CVV ^{T5}	เช่น	
	kha: ⁵	"ตก"
	mt: ⁵	"มีก"
(10) CCVV ^{T5}	เช่น	
	phru: ⁵	"พยุ"
	phlia: ⁵	"เพลีย"
(11) CVV ^{T6}	เช่น	
	kha: ⁶	"ค้ำ"
	ro: ⁶	"รั"
(12) CCVV ^{T6}	เช่น	
	phra: ⁶	"พร้า"
	khwa: ⁶	"คว้า"

๒.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็น พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มี พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVN ^{T1}	เข่น	
	khan ¹	"ขัน"
	lang ¹	"หลัง"
(2) CCVN ^{T1}	เข่น	
	khraŋ ¹	"ขลัง"
	phruŋ ¹	"ผลุง"
(3) CVNT ²	เข่น	
	khman ²	"ขัน"
	man ²	"หมั่น"
(4) CCVN ^{T2}	เข่น	
	khwan ²	"ทั้น"
	khroŋ ²	"ยุ่งเกี้ยว, กวนใจ, ทำให้รู้สึกรำคาญใจ"
(5) CVN ^{T3}	เข่น	
	pan ³	"ปัน"
	cam ³	"จำ"
(6) CCVN ^{T3}	เข่น	
	kran ³	"กลั่น"
	krin ³	"กฉีน"
(7) CVN ^{T4}	เข่น	
	pan ⁴	"ปัน"
	taŋ ⁴	"ตั้ง"

(8) CCVN ^{T4}	เช่น	
	kran ⁴	"กลั่น"
	prin ⁴	"ปลั่น"
(9) CVN ^{T5}	เช่น	
	kham ⁵	"ค้ำ"
	lay ⁵	"ล้ง"
(10) CCVN ^{T5}	เช่น	
	khran ⁵	"ครัน" (มาก)
	klwan ⁵	"ควัน"
(11) CVN ^{T6}	เช่น	
	khan ⁶	"คั่น"
	chan ⁶	"ชัน"
(12) CCVN ^{T6}	เช่น	
	kliray ⁶	"ครึ่ง"
	phray ⁶	"พล้ง"

๒.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T3, และ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVS ^{T1}	เช่น	
	khut ¹	"ชด"
	hit ¹	"คด"
(2) CCVS ^{T1}	เช่น	
	khwit ¹	"ชวิต"
	phrat ¹	"ผลัด"
(3) CVS ^{T3}	เช่น	
	pat ³	"ปัด"
	tup ³	"ตูป"
(4) CCVS ^{T3}	เช่น	
	prit ³	"ปลัด"
	kwak ³	"กวัก"
(5) CVS ^{T6}	เช่น	
	khut ⁶	"คด"
	met ⁶	"มิด"
(6) CVS ^{T6}	เช่น	
	phrat ⁶	"พลัด"
	khwak ⁶	"ฟัก"

๒.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVN ^{T1}	เช่น	
	hi:n ¹	"กิน"
	sa:n ¹	"सान"
(2) CCVVN ^{T1}	เช่น	
	khwa:n ¹	"ขวาน"
	khiwɪ:ŋ ¹	"ผิง" (-ไฟ)
(3) CVVN ^{T2}	เช่น	
	kha:j ²	"ไข"
	ha:m ²	"ห้าม"
(4) CCVVN ^{T2}	เช่น	
	khwa:j ²	"ฝ้าย"
	phre:ŋ ²	"หม้อดินขนาดใหญ่" (มักใช้ใส่น้ำและข้าวสาร)
(5) CVVN ^{T3}	เช่น	
	pa:n ³	"ปาน"
	ti:ŋ ³	"ดิน"
(6) CCVVN ^{T3}	เช่น	
	pra:j ³	"ปลาย"
	pri:ŋ ³	"ปลิง"
(7) CVVN ^{T4}	เช่น	
	pa:n ⁴	"บ้าน"
	ka:m ⁴	"ก้าม"

(8) CCVVN ^{T4}	เช่น	
	krɛːŋ ⁴	"แก้ง"
	prɔːŋ ⁴	"ปลั่ง"
(9) CVVN ^{T5}	เช่น	
	naːn ⁵	"นาน"
	thɔːŋ ⁵	"ทอง"
(10) CCVVN ^{T5}	เช่น	
	phraːj ⁵	"พราย"
	khraːn ⁵	"คลาน"
(11) CVVN ^{T6}	เช่น	
	khaːn ⁶	"ค่าน"
	rɔːŋ ⁶	"ร้อง"
(12) CCVVN ^{T6}	เช่น	
	phrɔːm ⁶	"พร้อม"
	khraːj ⁶	"คล้าย"

๒.๕ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /T2/ และ /T4/ หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVS ^{T2}	เช่น	
	khɪ:t ²	"ขีด"
	sɛ:p ²	"สาว"
(2) GCVVS ^{T2}	เช่น	
	klɪɾa:t ²	"ขลาด"
	khwa:k ²	"ขวาก"
(3) CVVS ^{T4}	เช่น	
	pa:t ⁴	"ปาก"
	ki:t ⁴	"กิด"
(4) CCVVS ^{T4}	เช่น	
	kwa:t ⁴	"กวาด"
	prɛ:k ⁴	"แปลก"

ก. โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยปะลิส๑. การปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิสเป็นโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

ถ้ากำหนดให้

- T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย)
และสูง-ระดับ
- T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-เลื่อนลง และสูง-ตก
- T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-ตก และกลาง-ขึ้น
- T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ระดับ
- T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-เลื่อนลง
- T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ระดับ
- T7 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-เลื่อนลง และต่ำ-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส จะปรากฏในโครงสร้างของพยางค์
แบบต่าง ๆ ดังในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๔ แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิสในโครงสร้างของ
พยางค์แบบต่าง ๆ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ แบบ โครงสร้าง ของพยางค์	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1. C(C)VV ^T	+	+	+	+	+	+	+
2. C(C)VN ^T	+	+	+	+	+	+	+
3. C(C)VS ^T	+		+				+
4. C(C)VVN ^T	+	+	+	+	+	+	+
5. C(C)VVS ^T		+		+		+	

+ = หน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

๒. การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยวแต่ละแบบในภาษาไทยปะลิสอาจแบ่งออกไปเป็น
พยางค์ลักษณะต่าง ๆ ได้ ดังนี้ขึ้นอยู่กับ ความยาวในการปรากฏของวรรณยุกต์ และประเภท
ของพยัญชนะต้น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) กับพยัญชนะประสมหรือ
ควบกล้ำ (CC)

๒.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VV^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจ เป็นพยัญชนะ
ต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC)ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) และจะต้องมี
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง(1) CVV^{T1}

เช่น

kha:¹

"กา"

mu:¹

"มู"

(2) CCVV^{T2}

เช่น

khwa:¹

"ขวา"

phra:¹

"พรา" (กิ่งวางของเหนือเตาไฟ)

(3) CVV^{T2}

เช่น

kha:²

"ข้า"

ha:²

"ห้า"

(4) CCVV^{T2}

เช่น

khluu:²

"เร็ว", "ยุ่งเกี้ยว"

phlu:²

"โล้, กลวง"

(5) CVV^{T3}

เช่น

ti:³

"ติ"

pa:³

"ป้า"

(6) CCVV^{T3}

เช่น

pli:³

"ปัส"

pla:³

"ปลา"

(7) CVV^{T4}

เช่น

pa:⁴

"ป้า"

ci:⁴

"สี่"

(8) CCVV^{T4}

เช่น

kla:⁴

"กล้า"

krɔ:⁴

"ทะกร้อ"

(9) CVV ^{T4}	เช่น	
	kha: ⁵	"คา"
	li: ⁵	"ชะฉ"
(10) CCVV ^{T5}	เช่น	
	phli: ⁵	"ทางสาธารณะ"
	khli: ⁵	"คลอเคลีย"
(11) CVV ^{T6}	เช่น	
	kha: ⁶	"คำ"
	the: ⁶	"ที"
(12) CCVV ^{T6}	เช่น	
	khle: ⁶	"คลี่"
	khre: ⁶	"แคว"
(13) CVV ^{T7}	เช่น	
	kha: ⁷	"คำ"
	chl: ⁷	"ชี"
(14) CCVV ^{T7}	เช่น	
	phra: ⁷	"พรา"
	khlu: ⁷	"คล้า"

๒.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็น พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVN ^{T1}	เข่น	
	han ¹	"หัน"
	khan ¹	"ขัน"
(2) CCVN ^{T1}	เข่น	
	khlay ¹	"ขลึง"
	phluy ¹	"ผลึง"
(3) CVN ^{T2}	เข่น	
	khan ²	"ขัน"
	man ²	"หมั่น"
(4) CCVN ^{T2}	เข่น	
	khlay ²	"หลง ๆ ดึง ๆ"
	khwan ²	"ขวัน"
(5) CVN ^{T3}	เข่น	
	pan ³	"ปัน"
	din ³	"ดิน"
(6) CCVN ^{T3}	เข่น	
	klan ³	"กลั่น"
	play ³	"ปลัง" (ชื่อผก)
(7) CVN ^{T4}	เข่น	
	kan ⁴	"กัน"
	pan ⁴	"ปัน"
(8) CCVN ^{T4}	เข่น	
	klan ⁴	"กลั่น"
	plin ⁴	"ปลั่น"

(9) CVN ^{T5}	เช่น	
	khom ⁵	"خم"
	nam ⁵	"نم"
(10) CCVN ^{T5}	เช่น	
	khlam ⁵	"كلّم"
	khwan ⁵	"كوان"
(11) CVN ^{T6}	เช่น	
	naŋ ⁶	"نڠ"
	neŋ ⁶	"นึ่ง"
(12) CCVN ^{T6}	เช่น	
	khlaŋ ⁶	"คลัง"
	phluŋ ⁶	"ฟลึง"
(13) CVN ^{T7}	เช่น	
	khan ⁷	"คัน"
	niw ⁷	"นิว"
(14) CCVN ^{T7}	เช่น	
	phlaŋ ⁷	"พลึง"
	phrim ⁷	"ปริม, เต็มเปี่ยม"

๒.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T3, หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVS ^{T1}	เช่น	
	mat ¹	"หมัก"
	khap ¹	"ขับ"
(2) CCVS ^{T1}	เช่น	
	khwat ¹	"ผิด"
	phlat ¹	"ผลัด"
(3) CVS ^{T3}	เช่น	
	pat ³	"ปิด"
	tit ³	"ติด"
(4) CCVS ^{T3}	เช่น	
	prap ³	"ปรับ"
	klap ³	"กลับ"
(5) CVS ^{T7}	เช่น	
	khat ⁷	"หัก", "ทับ"
	chit ⁷	"ชิต"
(6) CCVS ^{T7}	เช่น	
	phlat ⁷	"พลัด"
	khlot ⁷	"ทะ"

๒.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVN ^{T1}	เช่น	
	khɛ:n ¹	"ขาน"
	ha:m ¹	"ทาม"
(2) CCVVN ^{T1}	เช่น	
	khwa:n ¹	"ขวาน"
	phlɛ:ŋ ¹	"แฝง"
(3) CVVN ^{T2}	เช่น	
	kha:j ²	"ไจ้"
	ha:m ²	"ห้าม"
(4) CCVVN ^{T2}	เช่น	
	phla:j ²	"ปากออกในลักษณะเฉียง ๆ"
	khwa:j ²	"ไผ่"
(5) CVVN ^{T3}	เช่น	
	ta:m ³	"ตาม"
	pa:n ³	"ปาน"
(6) CCVVN ^{T3}	เช่น	
	pli:ŋ ³	"ปลิง"
	kla:j ³	"กลาย"
(7) CVVN ^{T4}	เช่น	
	pa:n ⁴	"ปาน"
	kw:n ⁴	"ก้อน"

- (8) CCVVN^{T4}
เช่น	
klɛ:ŋ ⁴	"แก้ง"
plɔ:ŋ ⁴	"ปล้อง"
- (9) CVVN^{T5}
เช่น	
na:n ⁵	"นาน"
li:ŋ ⁵	"ลิง"
- (10) CCVVN^{T5}
เช่น	
khla:n ⁵	"กลาน"
phlɔ:ŋ ⁵	"พลอง"
- (11) CVVN^{T6}
เช่น	
ja:ŋ ⁶	"เจิน"
pha:n ⁶	"กระฉีกกระจาย, ฟ่าน"
- (12) CCVVN^{T6}
เช่น	
khwa:ŋ ⁶	"ขว้าง"
khlo:ŋ ⁶	"คล้อง"
- (13) CVVN^{T7}
เช่น	
kha:n ⁷	"ค้ำ"
rɛ:w ⁷	"แรว"
- (14) CCVVN^{T7}
เช่น	
khlo:ŋ ⁷	"คล้อง"
phrɔ:m ⁷	"พร้อม"

๒.๕ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T2, T4, หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVS ^{T2}	เช่น	
	kha:t ²	"ขาด"
	chi:k ²	"ฉีก"
(2) CCVVS ^{T2}	เช่น	
	khla:t ²	"ขลาด"
	khwe:p ²	"แฝด"
(3) CVVS ^{T4}	เช่น	
	pa:t ⁴	"ปาด"
	ki:t ⁴	"กีด"
(4) CCVVS ^{T4}	เช่น	
	kra:p ⁴	"กราบ"
	plɛ:k ⁴	"แปลก"
(5) CVVS ^{T6}	เช่น	
	kha:t ⁶	"คาด"
	se:k ⁶	"ศึก"
(6) CCVVS ^{T6}	เช่น	
	khra:p ⁶	"คราบ"
	phla:t ⁶	"พลาด"

๒. การแจกแจงของพยัญชนะและวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาข้อมูลให้ละเอียดขึ้นไปอีก จะพบว่าพยัญชนะต้นในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่นจะแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์คนละพวกดังนี้

ก. ภาษาไทยถิ่นต้น

ในภาษาไทยถิ่นต้นพยัญชนะต้นทั้งที่เป็นพยัญชนะ เตี่ยวและพยัญชนะประสมรวมทั้งสิ้น ๓๔ เสียง พยัญชนะเหล่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างกันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (C₁) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๑๔ เสียง ได้แก่ k, c, d, t, b, p, ʔ, ʔ̃, ʔj, pl, bl, tr, kl, kw พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๒, ๓, ๔ และ ๖ ดังตัวอย่างเช่น

da: ²	"ต่ำ"
kwa: ²	"กว่า"
ban ²	"ขึ้น"
plw:ɟ ²	"ปล่อย"
caɪk ²	"จาก"
kla:k ²	"กลาง"
ba: ³	"บ้า"
kla: ³	"กล้า"
da:n ³	"ต้าน"
kwa:ŋ ³	"กว้าง"

ka: ⁴	"กา"
tra: ⁴	"ตรา"
cam ⁴	"จำ"
kla:ŋ ⁴	"กลาง"
dip ⁶	"ดิบ"
plak ⁶	"ปลัก"

ข. กลุ่มที่ ๒ (C₂) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๒๖ เสียงได้แก่ pu, th, di, kh, g, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j, phl, khl, khw, ml พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๖ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, และ ๗

ตัวอย่างเช่น

phi: ¹	"ผี"
khwa: ¹	"ขวา"
khan ¹	"ขัน"
khlay ¹	"ขลัง"
pha: ²	"ผ้า"
tha:n ²	"ถ่าน"
sa:p ²	"ساب"
khwa:t ²	"ขวาท"
pha: ³	"ผ้า"
kha:w ³	"ข้าว"

kha:j ⁵	"คาย"
fa:ŋ ⁵	"ฟาง"
phle:ŋ ⁵	"เพลง"
phw: ⁶	"พ่อ"
f+k ⁶	"ฝึก"
khluk ⁶	"ลูก"
ml+n ⁶	"สิน"
phɛ: ⁷	"แพ"
na:m ⁷	"น้ำ"
phlaŋ ⁷	"ปลิง"

สำหรับพยัญชนะท้ายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๔ เสียง ก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม
เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะ เกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (๓) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -m, -n, -ŋ, -j,

-w

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วย คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑,
๒, ๓, ๔, และ ๗

ตัวอย่างเช่น

khan ¹	"ขัน"
da:n ²	"ค่าน"
kwa:ŋ ³	"กว้าง"
din ⁴	"ดิน"
ja:j ⁷	"ยาย"

ข. กลุ่มที่ ๒ (S) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียง คือ -p, -t, -k, -ʔ
เพื่อความสะดวกจะใช้ S (Stop) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะเกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๒ และ ๖ เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

ka:p ²	"กาบ"
ha:t ²	"หาด"
ʔo:ʔ ⁶	"อู"
kha:t ⁶	"คาด"
f+k ⁶	"ฝึก"
khat ⁶	"ขัด"
pak ⁶	"ปัก"

ด้วยเหตุที่เราสามารถแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้ ๒ กลุ่มดังกล่าวมาแล้ว เราจึงอาจแสดงความสัมพันธ์ของพยัญชนะต้นและกลุ่มกับวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ ดังนี้

- ๑ก. C₁(C)VV²⁻⁴
- ๑ข. C₂(C)VV^{1-3, 5-7}
- ๒ก. C₁(C)V(V)N²⁻⁴
- ๒ข. C₂(C)V(V)N^{1-3, 5-7}
- ๓ก. C₁(C)VVS²
- ๓ข. C₂(C)VVS^{2,5}
- ๔ก. C₁(C)VS⁵
- ๔ข. C₂(C)VS⁵

เพื่อให้เห็นโครงสร้างของพยางค์พร้อมทั้งตัวอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ด้วยตาราง โดยจะแสดงเป็น ๒ แบบคือ แบบที่เขียนด้วยสัญลักษณ์สากล และแบบที่เขียนด้วยอักษรวิธียไทย ดังต่อไปนี้

ตาราง ๒๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยกลันตัน

กลุ่มที่ ๑
(C₁)

ลำดับ	พยัญชนะ	/1/	/2/	/3/	/4/	/5/	/6/	/7/
1	k		ka:p	ka:n	ka:		kap	
2	c		ca:k	ca:ŋ	cam		cat	
3	d		da:	da:n	din		dip	
4	t		ta:k	ta:j	ti:		tit	
5	b		ban	ba:	baj		bit	
6	p		pa:	pa:	pen		pat	
7	ʔ		ʔa:p	ʔa:ŋ	ʔan		ʔap	
8	ʔ̃		ʔw:k		ʔi:w			
9	ʔj		ʔja:k	ʔja:ŋ	ʔjen		ʔjip	
10	pl		plw:j	plw:ŋ	plɛ:		plak	
11	bl			bla:w	bla:		blat	
12	tr		tra:k	trɛ:n	tra:		trip	
13	kl		kla:k	kla:	kla:ŋ		klat	
14	kw		kwa:	kwa:ŋ	kwa:ŋ		kwak	
			C ₁ (C)VV ²⁻⁴					
			C ₁ (C)V(V)N ²⁻⁴					
			C ₁ (C)VVS ²					
							C ₁ (C)VS ⁶	

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

ลำดับ	พยางค์	/1/	/2/	/3/	/4/	/5/	/6/	/7/
15	ph	phi:	pha:	pha:		pha:	phɔ:	phɛ:
16	th	thi:	tha:t	tha:		tha:	tha:	tha:
17	dh					dhe:g	dhuk	
18	kh	khan	kha:	kha:		khan	kha:	kha:
19	g					gom	go:ʔ	gum
20	ch	cha:j	cha:p	cho:		cha:n	ch ^h a	chi:
21	f	fi:	fa:t	fa:		fa:g	f ^h k	fa:
22	s	si:	sa:p	so:j		sa:g	sip	sam
23	h	han	ha:t	ha:		ha:g	hit	
24	m	mi:	mi:	mo:		ma:	mɛ:	ma:
25	n	ni:	nuat	na:		na:n	nap	na:m
26	ñ	ña:m	ña:p	ña:		ña:	ña:g	
27	ɲ	ɲɔ:n	no:k	ɲɔ:g		ɲa:	ɲi:p	ɲiw
28	l	lo:n	la:p	la:		la:n	li:p	la:n
29	r	ra:g	ri:	ri:		ra:g	run	rin
30	w	wi:	wa:t	wa:		wa:	wit	wun
31	j	jan	jo:k			ja:g	ja:	ja:j
32	phl	phla:n	phl ^h i:	phle:g		phle:g	phlu:g	phla:g
33	kh1	khla:g	khla:t	kh1ɔ:g		khla:g	khlu:k	kh1ɔ:g
34	khw	khwa:	khwa:k			khwa:j	khwit	khwa:
35	ml	mlɛ:g	mlɛ:t			ml ^h a:g	ml ^h i:n	mla:
		C ₂ (C)VV ^{1-3, 5-7}						
		C ₂ (C)V(V)N ^{1-3, 5-7}						
		C ₂ (C)VVS ^{2,5}						
					C ₂ (C)VS ⁶			

ตาราง ๒๖ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยกanton โดยเขียนตามอักขรวิธีไทย

กลุ่มที่ ๑
(C₁)

ลำดับ	พยัญชนะ	/๑/	/๒/	/๓/	/๔/	/๕/	/๖/	/๗/
๑	ก		กาบ	ก้าน	กา		กับ	
๒	จ		จาก	จ้าง	จำ		จัด	
๓	ค		คำ	ค้าน	คิน		คิบ	
๔	ค		ตาก	ไต้	ติ		ติค	
๕	บ		ป็น	บ้ำ	ใบ		บิค	
๖	ป		ป้า	ป้ำ	เป็น		ปิค	
๗	อ		อาบ	อ้าง	เอ็น		อับ	
๘	อ*		อ็อก*		อ็อ ^๒			
๙	อย		อมาก	อ้าง ^๓	เยี่ยน ^๔		คก ^๕	
๑๐	ปล		ปล่อย	ปล้อง	แปง		ปลัก	
๑๑	บล			บล้า ^๖	บล่า ^๗		บลัค ^๘	
๑๒	ตร		ตรา ^๙	แตวัน ^{๑๐}	ตรา		ตริบ ^{๑๑}	
๑๓	กล		กลาก	กล้า	กลาง		กลัค	
๑๔	กว		กว่า	กว้าง	กวาง		กวัก	

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏหลังคำบางคำในตารางนี้ แสดงว่าคำนั้นเป็นคำที่ใช้ในภาษาถิ่น
ความหมายของคำเหล่านี้จะแสดงไว้หลังตาราง

*อ แทน /อี/

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

ลำดับ	พยัญชนะ	/๑/	/๒/	/๓/	/๔/	/๕/	/๖/	/๗/
๑๕	ผ,พ	ผี	ผ่า	ผ้า		พา	พ้อ	แพ
๑๖	ถ,ท	ถึง	ถาค	ถ้า		ทา	ท่า	ท่า
๑๗	ฑ *	-	-	-		โตง ^{๑๒}	ตุก ^{๑๓}	-
๑๘	ช,ค	ชัน	ช่า	ช้า		คาม	คำ	คำ
๑๙	ฌ	-	-	-		ฌม ^{๑๔}	โฌะ ^{๑๕}	ฌัม ^{๑๖}
๒๐	ฉ,ซ	ฉาย	ฉาบ	ฉ้อ		ฉาม	เชื้อ	ชี
๒๑	ฝ,ฟ	ผี	ฝาค	ฝ้า		ฟาง	ฝิก	ฟ้า
๒๒	ฝ,ซ	ผี	ฝาบ	ฝร้อบ		ซัง	สอบ	ซ้า
๒๓	ห,ฮ	หิน	หาค	ห่า		ฮัง ^{๑๗}	หิด	-
๒๔	หม,ม	หมิ	หมิ ^{๑๘}	หม้อ		มา	แม่	ม้า
๒๕	หน,น	หนี	หนวค	หน้า		นาน	นั	น้ำ
๒๖	หญ,ญ	หญาม ^{๑๙}	หญาบ ^{๒๐}	หญ้า		ญา ^{๒๑}	ญ่าง ^{๒๒}	-
๒๗	หง,ง	หงอน	หงอก	หง้อง ^{๒๓}		งา	งีบ	งัว
๒๘	หจ,จ	หจอน	หจาบ	หจ้า		จาน	จิบ	จ้าน
๒๙	หร,ร	หรง ^{๒๔}	หรี	หรี ^{๒๕}		วาง	วุ่น	วุ้น
๓๐	ทว,ว	ทรี	ทวาค ^{๒๖}	ทว้า		วา	วิต	วุ้น
๓๑	ทย,ย	ทยิน ^{๒๗}	ทยอก	-		ยาง	ย่า	ย้าย
๓๒	ผล,พล	ผลญ	ผลึง ^{๒๘}	ผลึง ^{๒๙}		เพลง	พลึง	พลึง
๓๓	ขล,คล	ขลึง	ขลาค	ขล้อง ^{๓๐}		คลึง	คลุก	คล้อง
๓๔	ขว,คว	ขวา	ขวาก	-		ควาย	ขวิด	คว้า
๓๕	หมล,มล	โหมลึง ^{๓๑}	แหมลค ^{๓๒}	-		เมูลึง ^{๓๓}	มูลึง ^{๓๔}	มูล้า ^{๓๕}

* ฑ แทน ./dh/

อธิบายคำ

๑	อ็อก	โอะ:k ²	- นกออก
๒	อ้อ	โอะ: ⁴	- แมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัวโตกว่า
๓	อย่าง	?ja:ŋ ³	- อย่าง เช่น อย่างปลา
๔	เอียน	?jen ⁴	- เย็น
๕	ฮิบ	?jip ⁵	- หีบ
๖	บล้าว	bla:w ³	- ร่วน เช่น ดิน <u>บล้าว</u> = ดินร่วน ทำให้ร่วน เช่น บล้าวดิน
๗	บล่า	bla: ⁴	- ผสมพันธุ์
๘	บลัด	blat ⁶	- สะบัด เช่น บลัดมือ = สะบัดมือ
๙	ตรา	tra:k ²	- เฝ้ายงูให้ทอดยาว
๑๐	เตร็น	tre:n ³	- แสดงอาการไม่พอใจด้วยการกระดิกเท้าเข้าออกกับที่
๑๑	ทริบ	trip ⁶	- ขลิบ, ตัด
๑๒	โคง	dho:ŋ ⁵	- เครื่องมือช้อนกุ้งปลา
๑๓	ทูก	dhuk ⁶	- นกชนิดหนึ่ง คล้ายนกเค้าแมวชอบอาศัยในป่าช้า
๑๔	ขม	gom ⁵	- คง เช่น คงหม้อข้าว หมายถึงเอาหม้อข้าวที่เข็ด น้ำแล้วตั้งไฟเพื่อให้ระอุ
๑๕	โฆะ	go:? ⁶	- ขู่
๑๖	ขุ่ม	gum ⁷	- จุ่ม
๑๗	ฮัง	haŋ ⁵	- นกกะฮัง
๑๘	หมี่	mi: ²	- แมลงหรี
๑๙	ทญาม	กัล:m ¹	- ช่วงระยะเวลา, ฤดูกาล
๒๐	ทญาม	กัล:p ²	- หยาบ
๒๑	ญา	กัล: ⁵	- ย่ำ
๒๒	ญ่าง	กัล:ŋ ⁶	- เดิน
๒๓	ทง้อง	งว:ŋ ²	- หงอยเหงา, ซึมเซา

๒๔	หรั่ง	raŋ ¹	- คินลูกหรั่ง, ก้อนกราวค
๒๕	หรี	ri: ³	- รี่เข้าหา, เสียงร้องของลูกเปิด
๒๖	ทวาค	wa:t ²	- ทวาค, เที้ยวนกเขา
๒๗	หยัน	jan ¹	- เยาะเย้ย
๒๘	ผลิ่ง	phlɪŋ ²	- บวมขึ้น, พองขึ้น, เสียงดังเช่นนั้น
๒๙	เผลิ่ง	phle:ŋ ²	- หม้อน้ำดินเผาขนาดใหญ่
๓๐	ขล้อง	khloŋ ³	- กวนใจ, ยุ่งมาก
๓๑	โหมลง	mlo:ŋ ¹	- ส่ำโรง (ต้นไม้ชนิดหนึ่ง)
๓๒	แหลมค	mlɛ:t ²	- เต็มไปหมด เช่น (เมล็ดข้าว) งอกแหลมค = (เมล็ดข้าว) งอกเต็มไปหมด
๓๓	เมล้อง	mlɪaŋ ⁵	- สิ้นเป็นอัน
๓๔	มุ่ลัน	mlɪn ⁶	- สิ้น
๓๕	มุ่ล้า	mla: ⁷	- เหนื่อย, อ่อนล้า, เมื่อยล้า

ข. ภาษาไทยโบราณ

ในภาษาไทยโบราณมีพยัญชนะต้นทั้งที่เป็นพยัญชนะเดี่ยว และพยัญชนะประสมรวม ทั้งสิ้น ๓๔ เสียง พยัญชนะเหล่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะ เกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างกันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (C₁) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๑๔ เสียง ได้แก่ k, c, d, t, b, p, ʔ, ʔ̃, ʔj, pr, br, tr, kr, kw พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๒ หน่วยเท่านั้นคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓ และ ๔

ตัวอย่างเช่น

ka: ³	"กา"
dw:n ³	"ดอน"
tak ³	"ดัก"
tri: ³	"ตริ"

kwa:ŋ ³	"กวาง"
prap ³	"ปรบ"
ka:n ⁴	"ก้าน"
da:p ⁴	"ดาบ"
pan ⁴	"ป็น"
pra:p ⁴	"ปราบ"
kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"

ข. กลุ่มที่ ๒ (C₂) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๒๐ เสียง ได้แก่ ph, th, dh, kh, g, ch, s, h, m, n, ɲ, ɳ, l, r, w, j, phr, khr, khw, mr พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๔, ๕ และ ๖

ตัวอย่างเช่น

sí: ¹	"สี"
wa:n ¹	"หวาน"
khwa:n ¹	"ขวาน"
hak ¹	"หัก"
pha: ²	"ผ้า"
thai:t ²	"ธาตุ"
kiwa:k ²	"ขวาก"
pha:t ⁴	"พาด"
kha: ⁴	"ค่า"
phrɛ: ⁴	"แพร่"
khwa:m ⁴	"คว้าม = ตะกั่ว, กินข้าวเปลือก กับแกล้มมากกว่าปกติ"
pha: ⁵	"พา"

mron ⁵	"คำรน"
phra:n ⁵	"พรวน"
tha: ⁶	"ท่า"
cha:w ⁶	"เข้า"
khwa: ⁶	"คว่ำ"
nap ⁶	"นับ"

สำหรับพยัญชนะท้ายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๔ เสียง ก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะ เกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (N) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -m, -n, -ŋ, -j, -w เพื่อความสะดวกจะใช้ N (Nasal) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ทุกหน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ และ ๖

ตัวอย่างเช่น

la:n ¹	"หลาน"
so:w ²	"สอง"
cam ³	"จำ"
ka:n ⁴	"ก้าน"
phra:j ⁵	"พราย"
cha:w ⁶	"เข้า"

ข. กลุ่มที่ ๒ (S) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -p, -t, -k, -ʔ เพื่อความสะดวกจะใช้ S (stop) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, และ ๖

ตัวอย่างเช่น

klɛp ¹	"ขับ"
kha:p ²	"ตะขาบ"
tak ³	"ศึก"
tw:t ⁴	"ตอต"
phra:? ⁴	"พระ"
nap ⁶	"นับ"

ด้วยเหตุที่เราสามารถแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้ ๒ กลุ่ม ดังกล่าวมาแล้ว เราจึงอาจแสดงความสัมพันธ์ของพยัญชนะต้นแต่ละกลุ่มกับวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

ได้ดังนี้

- ก. $C_1(C)VV^{3-4}$
- ข. $C_2(C)VV^{1-2, 4-6}$
- ๒ ก. $C_1(C)V(V)N^{3-4}$
- ๒ ข. $C_2(C)V(V)N^{1-2, 4-6}$
- ๓ ก. $C_1(C)VS^3$
- ๓ ข. $C_2(C)VS^{1, 6}$
- ๔ ก. $C_1(C)VVS^4$
- ๔ ข. $C_2(C)VVS^{2, 4}$

เพื่อให้สังเกตเห็นโครงสร้างของพยางค์พร้อมทั้งตัวอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ด้วยตาราง โดยจะแสดงเป็น ๒ แบบคือ แบบที่เขียนด้วยสัญลักษณ์สากล และแบบที่เขียนด้วยอักษรวิธไทย ดังต่อไปนี้

ตาราง ๒๗ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยไทบุรี

	ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
กลุ่มที่ ๑ (C ₁)	1	k			ka:	ka:n		
	2	c			cam	ca:k		
	3	d			dɔ:n	da:p		
	4	t			tak	tɔ:t		
	5	b			ba:n	ba:n		
	6	p			pan	pan		
	7	ʔ			ʔa:j	ʔa:ŋ		
	8	ʔ̃			ʔ̃ɔ:k	ʔ̃ɔ:k		
	9	ʔj			ʔja:	ʔja:k		
	10	pr			prap	pra:p		
	11	br			brat			
	12	tr			tri:	trɔ:k		
	13	kr			krɔŋ	kra:p		
	14	kw			kwa:ŋ	kwa:ŋ		
					C ₁ (C)VV ³⁻⁴			
					C ₁ (C)V(V)N ³⁻⁴			
					C ₁ (C)VS ³			
						C ₁ (C)VVS ⁴		

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

ลำดับ	พยางค์	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
15	ph	pha:	pha:		pa:t	pha:	phɛ:
16	th	thɛ:w	tha:t		tha:	tha:	tha:
17	dh					dho:ŋ	dhuk
18	kh	khat	kha:		kha:	kha:	kha:
19	g					gom	ge:n
20	ch	cha:j	chi:t		cha:w	cha:	cha:w
21	s	si:	sɔ:ŋ		sɔ:n	sɔ:n	sɔ:n
22	h	hak	ha:		ho:	ha:	lɛ:ŋ
23	m	ma:	mɔ:		mɛ:	ma:	ma:
24	n	na:	na:		nɛ:	na:	nap
25	ñ	ña:	ña:			ña:	
26	ɣ	ɣɔ:n			ɣɔ:k	ɣa:m	ɣa:ŋ
27	l	la:n	la:p		la:w	la:	la:n
28	r	ru:	riŋ		ri:t	ra:	rɔ:n
29	w	wa:n	wa:		wa:	wa:	wɛn
30	j	jɛ:n	jɛ:ŋ		ja:	jɔ:m	ja:j
31	phr	phra:	phriŋ		phrɛ:	phra:n	phrɔ:m
32	kh	khri:m	khrua		khra:p	khra:w	khɔ:p
33	khw	khwa:n	khwa:k		khwa:m	khwa:j	khwa:
34	mr	mra:j	mra:p		mrɛ:	mron	
		C ₂ (C)VV ¹⁻²			C ₂ (C)VV ⁴⁻⁶		
		C ₂ (C)V(V)N ¹⁻²			C ₂ (C)V(V)N ⁴⁻⁶		
		C ₂ (C)VS ¹			C ₂ (C)VVS ⁴		
			C ₂ (C)VVS ²				C ₂ (C)VS ⁶

ตาราง ๒๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยไทบุรี โดยเขียนตามอักษรวิธีไทย

กลุ่มที่ ๑

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
๑	ก			กา	ก้าน		
๒	จ			จำ	จาก		
๓	ด			ดอน	ดาบ		
๔	ต			ตัก	ตอด		
๕	บ			บาน	บ้าน		
๖	ป			ป็น	ป็น		
๗	อ			อาย	อ้าง		
๘	อิ			อิ้อ ^๑	อิ้อก ^๒		
๙	อย			อยา ^๓	อยาก		
๑๐	ปร			ปรับ	ปราบ		
๑๑	บร			บรัด ^๔			
๑๒	ตร			ตรื	ตรอก		
๑๓	กร			กรง	กราบ		
๑๔	กว			กวาง	กว้าง		

กลุ่มที่ ๒

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
๑๕	ผ,พ	ผ่า	ผ้า		พาด	พา	แพ
๑๖	ถ,ท	ถาว	ถาด		ท่า	ทา	ท่า
๑๗	ค					โตง ^๕	ตูก ^๖
๑๘	ข,ค	ขัด	ข้า		คำ	คา	คำ
๑๙	ฃ					ฃม ^๗	เข้น ^๘
๒๐	ฉ,ช	ฉาย	ฉีก		เข้า	ชา	เข้า
๒๑	ส,ซ	สี	สีอง		ซ้อน	ซอน	ซ้อน
๒๒	ห,ฮ	หัก	ห้ำ		โฮ ^๙	ฮา	เอ็ง ^{๑๐}
๒๓	หม,ม	หมา	หม้อ		แม่	มา	ม้า
๒๔	หน,น	หนา	หน้า		แน	นา	นับ
๒๕	หญ,ญ	หญ้า ^{๑๑}	หญ้า			ญา ^{๑๒}	
๒๖	หง,ง	หงอน			งอก	งาม	จ้าง
๒๗	หล,ล	หลาน	หลาบ		เล่า	ลา	ล้าน
๒๘	หฺร,ร	หฺร	หฺรัง ^{๑๓}		รีด	รา	ร้อน
๒๙	หฺว,ว	หฺวาน	หฺว่า		ว่า	วา	เว้น
๓๐	หฺย,ย	หฺโยน ^{๑๔}	โย่ง		ย่า	ยอม	ย้าย
๓๑	ผฺร,พร	ผฺรา ^{๑๕}	ผฺรัง ^{๑๖}		แพร่	พฺราน	พร้อม
๓๒	ขร,คร	ขริม	ขริ้ว		คราบ	คราว	ครบ
๓๓	ขว,คว	ขวาน	ขวาก		คว้าม ^{๑๗}	ควาย	คว้า
๓๔	หฺมฺร,มร	หฺมฺร ^{๑๘}	หฺมฺราบ ^{๑๙}		เวรื่อ ^{๒๐}	มรณ ^{๒๑}	

อธิบายคำ

๑	อ้อ	ʔi:³	แมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัวโตกว่า
๒	อ็อก	ʔi:k⁴	นกออก
๓	อย่า	ʔja:³	ยารักษาโรค
๔	บรัด	brat³	สะบัด เช่น สะบัดมือ
๕	โดง	dlɔ:ŋ	เครื่องช้อนกึ่งปลา, ขนาง
๖	ดุก	dluk	นกชนิดหนึ่ง คล้ายนกเค้าแมว ชอบอาศัยในป่าช้า
๗	งม	gom⁵	ตง → เข้ามือซ้ายที่เขตน้าแล้วขึ้นตึงไฟเพื่อไล่ระดู
๘	เง็น	ge:n⁶	ทั้งหมด
๙	โฮ	ho:⁴	โง่
๑๐	เฮ้ง	hɛ:ŋ⁶	ชะเง้อหา
๑๑	หญา	ña:¹	ขยะ
๑๒	ญา	ña:⁵	อย่า, พระเจ้าแผ่นดิน
๑๓	หรีง	riŋ²	หนูชนิดหนึ่ง ตัวขนาดเล็ก
๑๔	โยน	jo:n¹	โยน, ไกวโยนซึ่งเป็นวิธีไกวเปลแบบหนึ่ง
๑๕	ผรา	phra:¹	หิ้งวางของเหนือเตาไฟ
๑๖	ผรีง	phriŋ²	มาก, ยิ่ง ใช้ประกอบคำว่า บาง - เก่น
			บาง <u>ผรีง</u> หมายถึงบางมาก
๑๗	คว้าม	khwa:m⁴	ตะกळे, กินข้าวเปลือกกับแกล้มมากกว่าปกติ
			เรียก กินคว้าม
๑๘	ไหมร	mra:j¹	กำไร
๑๙	หมุรวบ	mra:p²	กำรวบ, ปราบปราม
๒๐	เมว่อ	mra:⁴	เหอะ, ทะเถิง, ไม่ได้เสียงได้ราว
๒๑	มฺรณ	mron⁵	คำรน

ค. ภาษาไทยปะลิส

ในภาษาไทยปะลิสมีพยัญชนะต้นทั้งที่เป็นพยัญชนะเดี่ยว และพยัญชนะประสมรวมทั้งสิ้น ๓๘ เสียง พยัญชนะเหล่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างกัน คือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (C_1) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๑๕ เสียง ได้แก่ k, c, d, t, b, p, ʔ, ʔ̃, ʔj, kr, kl, kw, tr, pr, pl พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๒ หน่วยเท่านั้นคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓ และ ๔

ตัวอย่างเช่น

ka: ³	"กา"
ca:ŋ ³	"จาง"
tak ³	"ตก"
kla:ŋ ³	"กลาง"
tri: ³	"ตรี"
ploŋ ³	"ปลง"
ka:ŋ ⁴	"ก้าง"
ta:k ⁴	"ตาก"
ba: ⁴	"บ้า"
klu: ⁴	"กลัว"
pra:p ⁴	"ปราบ"

ข. กลุ่มที่ ๒ (C_2) ประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๒๓ เสียง ได้แก่ ph, ch, dh, kh, g, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j, phr, phl, khr, khl, khw, mr, ml พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๕, ๖ และ ๗

ตัวอย่างเช่น

phi: ¹	"ผี"
lian ¹	"หิน"
sa:w ¹	"สาว"
khwa: ¹	"ขวา"
khri:m ¹	"ขริม"
pha: ²	"ผ้า"
kha:t ²	"ขาด"
liam ²	"แหลม"
pha: ⁵	"พา"
tha:u ⁵	"ทาง"
nam ⁵	"น้ำ"
khwa:j ⁵	"ควาย"
phi: ⁶	"ผี"
chan ⁶	"ช้าง"
tha:k ⁶	"தாக"
phla:t ⁶	"พลาด"
tha: ⁷	"ท่า"
kha:u ⁷	"ค้าง"
lat ⁷	"ลัด"
phlat ⁷	"พลัด"

สำหรับพยัญชนะท้ายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๔ เสียงก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม

เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากัน คือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (N) ประกอบด้วยพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะกึ่งสระรวม ๔ เสียง

คือ -m, -n, -ŋ, -w, -j

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ทุกหน่วย

ตัวอย่างเช่น

khɪrɨm ¹	"ขริ่ม"
san ²	"สัน"
ca:ŋ ³	"จาง"
kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"
klɨwaɨ ⁵	"ทว้าย"
khra:w ⁶	"คร่าว = รอยรอย"
sam ⁷	"ซำ"

ข. กลุ่มที่ ๒ (S) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -p, -t, -k, -ʔ

เพื่อความสะดวกจะใช้ S (stop) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๖ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่

๑, ๒, ๓, ๔, ๖ และ ๗

ตัวอย่างเช่น

mat ¹	"หมัด"
sa:k ²	"สาก"
tap ³	"ต๊ับ"
pa:t ⁴	"ปาด"
phɛ:ʔ ⁶	"แพะ"
phra:ʔ ⁶	"พระ"
lat ⁷	"ลัด"
khrop ⁷	"ครบ"

ด้วยเหตุที่เราสามารถแบ่งปัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้ ๒ กลุ่มดังกล่าวมาแล้ว เราจึงอาจแสดงความสัมพันธ์ของปัญชนะต้นแต่ละกลุ่มกับวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

- ๑ ก. $C_1(C)VV^{3-4}$
- ๑ ข. $C_2(C)VV^{1-2, 5-7}$
- ๒ ก. $C_1(C)V(V)N^{3-4}$
- ๒ ข. $C_2(C)V(V)N^{1-2, 5-7}$
- ๓ ก. $C_1(C)VS^3$
- ๓ ข. $C_2(C)VS^{1, 7}$
- ๔ ก. $C_1(C)VVS^4$
- ๔ ข. $C_2(C)VVS^{2, 6}$

เพื่อให้สังเกตเห็นโครงสร้างของพยางค์พร้อมทั้งตัวอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ ด้วยตาราง โดยจะแสดงเป็น ๒ แบบ คือ แบบที่เขียนด้วยสัญลักษณ์สากล และแบบที่เขียนด้วยอักษรวิธีไทย ดังต่อไปนี้

ตาราง ๒๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยปะลิส

	ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
กลุ่มที่ ๑ (C1)	1	k			ka:	ka:ŋ			
	2	c			ca:ŋ	ca:ŋ			
	3	d			dɛ:ŋ	da:n			
	4	t			tak	ta:k			
	5	b			ba:n	ba:			
	6	p			pɪt	pu:t			
	7	ʔ			ʔa:j	ʔa:p			
	8	ʔ̃			ʔ̃w:	ʔ̃w:k			
	9	ʔj			ʔja:	ʔja:ŋ			
	10	kr			krɔ:ŋ	kra:p			
	11	kl			kla:j	kla:			
	12	kw			kwa:ŋ	kwa:ŋ			
	13	tr			tri:	tro:k			
	14	pr			proŋ	pra:p			
	15	pl			ploŋ	plɔ:k			
					$C_1(C)VV^{3-4}$				
					$C_1(C)V(V)N^{3-4}$				
					$C_1(C)VS^3$				
						$C_1(C)VVS^4$			

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
16	ph	phi:	pha:			pha:	phi:	khɛ:
17	th	thunɣ	tha:			tha:ŋ	tha:k	tha:
18	dh					dhaŋ		dhuk
19	kh	kha:	kha:t			kha:ŋ	kha:tŋ	kha:ŋ
20	g					gi:m		ge:n
21	ch	cha:j	chi:t			chi:	chaŋ	chi:
22	s	sa:w	sa:k			saŋ	sɔ:ŋ	sam
23	h	han	ha:p			ha:	ho:	hə:ŋ
24	m	mat	mɔ:			mɪ:	mɛ:n	ma:
25	n	nu:	na:			nam	nɛ:	na:
26	ñ	ña:m	ña:			ña:	ña:ŋ	
27	ɣ	ɣɔ:ŋ	ɣɔ:ŋ			ɣa:	ɣa:j	ɣa:ŋ
28	l	la:j	liam			la:	la:t	lat
29	r	rɪ:	ri:t			ri:	ri:t	rɔ:j
30	w	wa:n	wa:			wa:ŋ	wa:	wɛn
31	j	jp:ŋ	jo:ŋ			ja:ŋ	jɛ:	jɛ:
32	phr	phra:	phriŋ			phrɛ:	phrɛ:	phra:
33	phl	phlɔ:	phle:ŋ			phle:ŋ	phla:t	phlat
34	khɾ	khɾɪm	khrua			khɾɔ:ŋ	khra:w	khɾɔp
35	khɭ	khɭuj	khla:t			khɭɔ:ŋ	khɭɔ:ŋ	khɭɔ:ŋ
36	khw	khwa:n	khwa:j			khwa:j	khwa:m	khwa:

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
กลุ่มที่ ๒ (C ₂)	37	mr	mraɟ	mrɛ:t			mron	mre:?
	38	ml	mlaɟ	mla:?			ml ⁺ aɟ	ml ⁺ aɟ
			C ₂ (C)VV ¹⁻²				C ₂ (C)VV ⁵⁻⁷	
			C ₂ (C)V(V)N ¹⁻²				C ₂ (C)V(V)N ⁵⁻⁷	
			C ₂ (C)VS ¹				C ₂ (C)VVS ⁶	
			C ₂ (C)VVS ²					C ₂ (C)VS ⁷

ตาราง ๓๐ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยปะลิสโดยเขียนตามอักขรวิธีไทย

	ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
กลุ่มที่ ๑	๑	ก			กา	ก้าง			
	๒	ง			งา	ง้าง			
	๓	ท			แทง	ต้าน			
	๔	ด			ดัก	ตาก			
	๕	บ			บาน	บ้า			
	๖	ป			ปิด	ปาด			
	๗	อ			อาย	อาบ			
	๘	อ ^๑			อ้อ ^๑	อ็อก ^๒			
	๙	อย			อยา ^๓	อย่าง ^๔			
	๑๐	กร			กรอง	กราบ			
	๑๑	กล			กลาย	กล้า			
	๑๒	กว			กว้าง	กว้าง			
	๑๓	ทร			ตรี	ทรอก			
	๑๔	ปร			ปรัง	ปราบ			
	๑๕	ปล			ปลัง	ปลอก			
กลุ่มที่ ๒	๑๖	ผ,พ	ผี	ผ้า			พา	พี่	แพ้
	๑๗	ถ,ท	ตึง	ถ้ำ			ทาง	தாக	ท้ำ
	๑๘	ค					คึง ^๕		คูก ^๖ _๑
	๑๙	ข,ค	ขา	ขาต			คาง	ค่าง	ค้าง

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
๒๐	ฅ					ฅิม ^๗		เข็น ^๖
๒๑	ฉ,ช	ฉาย	ฉิต			ชี	ชั่ง	ชี้
๒๒	ส,ซ	สาว	สาก			ซัง	ซ่อง	ซ้ำ
๒๓	ห,ฮ	หัน	หาบ			ฮา	โฮ	เฮ้ง ^{๑๐}
๒๔	หม,ม	หมัด	หม้อ			มื่อ	แมน	ม้า
๒๕	หน,น	หนู	หน้า			นำ	แน่น	น้ำ
๒๖	หญ,ญ	หญ้ามืด	หญ่า			ญา ^{๑๒}	ญ้าง ^{๑๓}	
๒๗	หง,ง	หง้อง ^{๑๔}	หง้อง ^{๑๕}			งา	ง่าย	ง้าง
๒๘	หล,ล	หลาย	เหลียม ^{๑๖}			ลา	ลาด	ลัด
๒๙	หร,ร	หรือ	หรีด			รี	รีด	ร้อย
๓๐	หว,ว	หวาน	หว่า			วาง	ว่า	เว้น
๓๑	หย,ย	โหยง ^{๑๗}	โหยง ^{๑๘}			ยาง	แย	แย
๓๒	ผร,พร	ผร ^{๑๙}	ผริง ^{๒๐}			แพร	แพว	พัว
๓๓	ผล,พล	ผล่อ	ผลิ่ง ^{๒๑}			เพลง	พลาด	พลัด
๓๔	ขร,คร	ขริม	ขริ้ว ^{๒๒}			ครอง	คว่ำ ^{๒๓}	ครบ
๓๕	ขล,คล	ขลุ่ย	ขลาด			คลอง	คล่อง	คล่อง
๓๖	ขว,คว	ขวาน	ขว้าย ^{๒๔}			ควาย	คว่ำ ^{๒๕}	คว่ำ
๓๗	หมุ,มร	ไหมริ ^{๒๖}	หมุริ ^{๒๗}			มวน ^{๒๘}	เมว ^{๒๙}	
๓๘	หมุล,มล	ไหมลิ ^{๓๐}	หมุลย ^{๓๑}			เมว ^{๓๒}	เมว ^{๓๓}	เมว ^{๓๔}

อธิบายคำ

๑. อือ	วืว: ³	แมลงชนิดหนึ่งคล้ายจิ้งหรีดแต่ตัวโตกว่า
๒. อ็อก	วืว:k ⁴	นกออก
๓. อยา	?ja: ³	ยารักษาโรค
๔. อย่าง	?ja:ng ⁴	ย่าง
๕. ตุง	dhaŋ ⁵	กระดัง
๖. ตุก	dhuk ⁷	นกชนิดหนึ่งคล้ายนกเค้าแมวชอบอาศัยในป่าช้า
๗. ชิม	gi:m ⁵	ชิม
๘. เน้น	ge:n ⁷	ทั้งหมด
๙. โย	ho: ⁶	โง่
๑๐. เอ็ง	ha:ng ⁷	ชะเง้อหา
๑๑. ฤณาม	ña:m ¹	ฤตุกาล, ช่วงเวลา
๑๒. ญา	ña: ⁵	พระยา, พระเจ้าแผ่นดิน, จำฝูงเช่น "ญาแรงแ้ง" หมายถึงอีแรงแ้งที่เป็นจำฝูง
๑๓. ญ่าง	ña:ng ⁶	เดิน
๑๔. หง็อง	ngwŋ ¹	งง
๑๕. หง็อง	ngwŋ ²	เงื่องหงอย, หง็อง
๑๖. เหลี่ยม	l.lam ²	แหลม, ทำให้แหลม
๑๗. โหยง	jo:ng ¹	พวกพ้อง, โขยง
๑๘. โหยง	jo:ng ²	นกขุนทอง
๑๙. ผรา	phra: ¹	หิ้งวางของเหนือเตาไฟ
๒๐. ผริ่ง	phriŋ ²	ยั้ง, มาก เช่น บางผริ่ง-บางมาก
๒๑. เผล้ง	phle:ng ²	หม้อดินเผาขนาดใหญ่
๒๒. ขร้าว	khrua ²	สับสน, ฝุ่นเหียง
๒๓. คร้าว	khra:w ⁶	คอย

๒๔. ขว้าย	khwa:ɟ ²	ไม่มีเวลาว่าง เช่น เรา <u>ขว้าย</u> ไปไม่ได้ หมายถึง เราไม่มีเวลาว่างไปไม่ได้
๒๕. ความ	khwa:m ⁶	ตะกละ, กินข้าวเปลืองกับแกล้มมากกว่าปกติ
๒๖. ไหมร	mraɟ ¹	กำไร
๒๗. แหมรต	mre:t ²	เต็มไปหมด เช่น ข้าววงอกแหมรต หมายถึง ข้าววงอกเต็มไปหมด
๒๘. มฺรณ	mron ⁵	ตำรณ
๒๙. เมฺร๊ะ	mre:ʔ ⁶	ตอกมะลิ, ปลาชนิดหนึ่ง
๓๐. ไหมล	mlaj ¹	กำไร
๓๑. หมุละ	mla:ʔ ²	ฝ่าย, ด้าน, ทิศ
๓๒. เมฺลือง	ml+an ⁵	สิ้นเป็นมัน
๓๓. เมฺลือย	ml+aj ⁶	เมื่อย
๓๔. แมล็ด	mlɛt ⁷	เมล็ด

บทที่ ๗

โครงสร้างของคำ

โครงสร้างของคำประกอบขึ้นด้วยหน่วยคำ "หน่วยคำเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย ซึ่งจะประกอบขึ้นเป็นคำหรือส่วนของคำ" ^๑

วิจันต์ ภาณุพงศ์ ได้อธิบายเรื่องหน่วยคำไว้ว่า

หน่วยคำมีหลายขนาด เกณฑ์ที่จะใช้ในการกำหนดว่าเป็นหน่วยคำหรือไม่ คือว่า เราจะแยกหน่วยคำออกเป็นส่วนที่เล็กกว่า และมีความหมายสักรูปไม่ได้แล้ว

นาฬิกา /ใน/ห้อง/นี้/ที่/ทุก/สิบ/ห้า/นาฬิกา/ทีเดียว นาฬิกา นาฬิกาทีเดียว ถือว่าเป็นคำที่มี ๑ หน่วยคำ เพราะเราจะแบ่งออกให้เล็กกว่านี้ไม่ได้แล้ว

สิบห้า ถือว่าเป็นคำที่มี ๒ หน่วยคำ เพราะเราแยกออกได้อีกเป็นสิบกับห้า

หน่วยคำอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ

๑. หน่วยคำอิสระ หมายถึงพวกที่ปรากฏตามลำพังเป็นคำได้ เช่น ยืน เดิน คน สบาย ถนน นาฬิกา สังกะสี ลักษณะ เป็นต้น

^๑ Eugene A. Nida, Morphology: The Descriptive Analysis of words, 2 nd ed. (Ann Arbor: The University of Michigan Press, 1949), p. 1.

๒. หน่วยคำไม่อิสระ หมายถึงพวกที่ต้องปรากฏร่วมกับหน่วยคำอื่น
เท่านั้น เช่น

นัก - ในตัวอย่างว่า นักเรียน นักเขียน
ชาว - ในตัวอย่างว่า ชาวบ้าน ชาวไทย

จะปรากฏตามลำพังไม่ได้ เช่นจะพูดว่า

มี <u>นัก</u> อยู่ ๒ <u>นัก</u>	มี <u>ชาว</u> อยู่ ๒ <u>ชาว</u>
<u>นัก</u> คนนี้	<u>ชาว</u> คนนี้
ไม่ได้	

ฉะนั้น ถ้าพิจารณาตามหลักนี้ ชาว กับ นัก ก็ ไม่ใช่คำ เป็นเพียง หน่วยคำ
เท่านั้น และเป็นหน่วยคำประเภทไม่อิสระ^๑

ผลการวิเคราะห์หน่วยคำในภาษาไทยก้นตัน ไทรบุรีและปะลิส พบว่าในภาษา
ถิ่นทั้ง ๓ ถิ่นนี้มีหน่วยคำทั้ง ๒ ประเภท คือมีทั้งหน่วยคำอิสระ และหน่วยคำไม่อิสระ
เช่นเดียวกับในภาษาไทยกรุงเทพฯ และจากการวิเคราะห์โครงสร้างของคำภาษาไทยที่ใช้
ในปัจจุบันในรัฐก้นตัน ไทรบุรีและปะลิส เท่าที่สังเกตพบว่า ส่วนใหญ่แล้วไม่แตกต่างจาก
ภาษาถิ่นกรุงเทพฯ เพียงแต่มีบางลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงเฉพาะลักษณะ
ที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้คือ

ก. คำพยางค์เดียวในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทย
ก้นตัน พยางค์ที่สองที่เพิ่มขึ้นเป็นพยางค์ที่เติมเข้าไปข้างหน้าคำ โดยที่ไม่ทำให้ความหมาย
ของคำเปลี่ยนแปลง ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส จะเป็นคำพยางค์เดียว เช่นเดียวกับ
ภาษาไทยกรุงเทพฯ

^๑

วิจิตร ณ ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์, หน้า ๔ - ๕.

ข. คำสองพยางค์ที่พยางค์แรกเป็นเสียง อะ / a / ในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ส่วนในภาษาไทยกลันตันจะเป็นคำสองพยางค์ แต่เสียงสระในพยางค์แรกจะเป็น อี / i / ส่วนเสียงพยัญชนะต้นมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ

ค. คำสองพยางค์ในภาษากรุงเทพฯ ที่เป็นคำประสมหรือคำซ้อนจะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน แต่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส

ง. คำสองพยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่เป็นคำซ้อน จะเป็นคำพยางค์เดียวทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรี และปะลิส

จ. คำที่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษากรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรี และปะลิส

ฉ. คำพยางค์เดียวในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส จะเป็นคำพยางค์เดียวเช่นเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ยาม	p+jam ⁵	jam ⁵	jam ⁵	"เวลา"
	ปียาม	ยาม	ยาม	
กัด	p+kat ⁶	kat ³	kat ³	"เครื่องมือจับปลา"
	ปิกัด	กัด	กัด	"ชนิดควาน"
ควาน	k+duan ²	duan ³	duan ³	"รีบเร่ง, รวดเร็ว"
	กิดวาน	ควาน	ควาน	
ออก	k+?w:k ²	?w:k ⁴	?w:k ⁴	"ทิศตะวันออก"
	ก้ออก	ออก	ออก	

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรวุรี	ปะณิส	
ตก	k+tok ⁶	tok ³	tok ³	"ทิศตะวันตก"
	กิตก	ค็อก	ค็อก	
จาม	k+ca:m ⁴	ca:m ³	ca:m ³	"จาม"
	กัจาม	จาม	จาม	
ติด	k+di:t ²	di:t ⁴	di:t ⁴	"ติด"
	กิตีต	ติด	ติด	
เชียด	t+khiat	khiat ²	khiat ²	"เชียด"
	ตีเชียด	เปียด	เปียด	

ข้อสังเกต

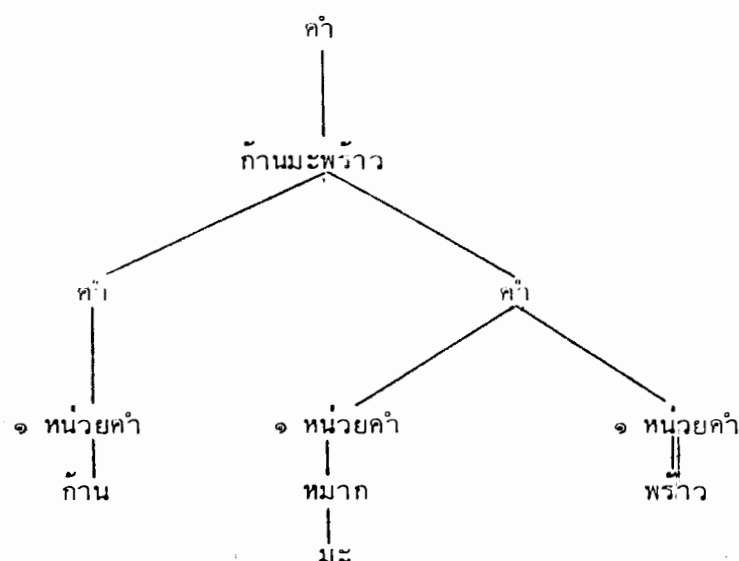
๑. พยางค์แรกของคำในภาษาไทยกลั่นตันมีลักษณะคล้ายอุปสรรค แต่ในที่นี้ไม่ถือว่าเป็นหน่วยคำ เพราะไม่มีความหมาย ยกเว้น ตี ซึ่งปรากฏในคำบางคำ เช่น "ตีเชียด" อาจจะถือว่าเป็นหน่วยคำได้ เนื่องจาก ตี น่าจะกลายเสียงมาจาก ตีว ซึ่งเป็นหน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อของสัตว์ เช่นคำว่า "ตีเชียด" น่าจะกลายเสียงมาจาก "หัวเชียด" เป็นต้น

หน่วยคำอิสระที่เกิดการกลายเสียงในลักษณะดังกล่าวนี้ อนงค์ เอียงอุบล^๑ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

^๑อนงค์ เอียงอุบล, "การศึกษาเชิงวิเคราะห์คำประสมในภาษาไทย"

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕), หน้า ๓๔ - ๓๕.

หน่วยคำอิสระในภาษาไทย ส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์เดียวและปรากฏตามลำพังได้ แต่จะมีหน่วยคำอิสระบางหน่วยที่ดูเหมือนว่าปรากฏตามลำพังไม่ได้ เช่นหน่วยคำ "มะ" ในคำ "มะพร้าว" หน่วยคำนี้ได้มีผู้สันนิษฐานว่า "มะ" กร่อนมาจาก "มาก" ซึ่งมีความหมายและปรากฏตามลำพังเป็นหน่วยคำอิสระได้ ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำประสมที่มีคำ "มะพร้าว" อยู่ด้วย เช่นก้ามมะพร้าว ซึ่งหมายถึง "รูชนิดหนึ่งมีลายคล้ายทางมะพร้าว" ก็จะเห็นดังนี้

นอกจากหน่วยคำ "มาก" แล้ว ยังมีหน่วยคำอิสระหน่วยอื่น ๆ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในกรณีเดียวกันนี้คือ

(๑) ตัว หน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อของสัตว์ จะกร่อนเป็น ทะ เช่น

ตัว + ขาบ = ตัวขาบ $\longrightarrow$ ตะขาบ

(๒) ตัน หน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อต้นไม้จะกร่อนเป็น ตะ เช่น

ตัน + เคียน = ตันเคียน → ตะเคียน

(๓) ตา หน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะกร่อนเป็น ตะ เช่น

ตา + วัน = ตาวัน → ตะวัน

(๔) สาย หน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อวัยจะกร่อนเป็น สะ เช่น

สาย + คือ = สายคือ → สะคือ

(๕) สาว หน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อคน จะกร่อนเป็น สะ เช่น

สาว + ไ้ = สาวไ้ → สะไ้

(๖) เฒ หน่วยคำอิสระที่ใช้ประสมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นชื่อของพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ จะกร่อนเป็น สะ เช่น

เฒ + เอม = เฒเอม → สะเอม

๒. คำบางคำในภาษาไทยกสันตัน เช่นคำว่า ปัก $/pʰak/$ "ตะปูหรือจุกปลายไม้ทอมน" น่าจะกลายเสียงมาจากคำ *pukat* (ปัก) ในภาษาเขมร ซึ่งมีตัวสะกดตรงกับ

๓. คำบางคำในภาษาไทยกสันตัน เช่นคำว่า ตี $/tʰi/$ "เบ้งออก, ตีออก" น่าจะกลายเสียงมาจากคำ "ตะเบ้ง" เช่นตะเบ้งเสียง ซึ่งใช้ในภาษาไทยกรุงเทพฯ

๒. คำสองพยางค์ที่พยางค์แรกเป็นเสียง อะ /a-/ ในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ส่วนในภาษาไทยกสันตันจะเป็นคำสองพยางค์ แต่เสียงสระในพยางค์แรกจะเป็น อี /i-/ ส่วนเสียงพยัญชนะต้นมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ตัวอย่างเช่น

๒.๑ กระ เป็น ตี /tɨ-/

กรุงเทพฯ	กสันตัน	ไทบุรี	ปะลิส
กระโดด	tɨlo:t ⁶	do:t ⁴	do:t ⁴
	ตีลอด	โดด	โดด

๒.๒ ทะ เป็น ตี /tɨ-/

กรุงเทพฯ	กสันตัน	ไทบุรี	ปะลิส
ทะเกียง	tɨkian ⁴	kian ³	kian ³
	ตีเกียง	เกียง	เกียง
ทะวัน ^๑	tɨwan ⁵	wan ¹	wan ¹
	ตีวัน	หวัน	หวัน
ตลาด	tɨla:t ²	la:t ¹	la:t ²
	ตีตลาด	หลาด	หลาด
ตลอด	tɨlɔ:t ²	lɔ:t ¹	lɔ:t ²
	ตีตลอด	หลอด	หลอด

^๑ ดูข้อสังเกตท้ายข้อ ๑ ข้อบ่งชี้ที่ ๓ หน้า ๒๔๑

๒.๓ ฉะ เป็น กิ /kǎ-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
นดอง	kǎ:lɔːŋ ¹	lɔːŋ ¹	lɔːŋ ¹
	กัทดอง	ทดอง	ทดอง
ฉลาก	kǎ:la:k ²	la:k ¹	la:k ²
	กัทลาก	ทลาก	ทลาก
ฉลาม	kǎ:la:m ¹	la:m ¹	la:m ¹
	กัทลาม	ทลาม	ทลาม

๒.๔ สะ เป็น กิ /kǎ-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
สนิม	kǎ:nim ¹	nim ¹	nim ¹
	กัทนิม	ทนิม	ทนิม
สนุก	kǎ:nuk ⁶	nuk ¹	nuk ¹
	กัทนุก	ทนุก	ทนุก

๒.๔ กระ, กะ เป็น กิ /kǎ-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
กระดอง	kǎ:doːŋ ⁴	doːŋ ³	doːŋ ³
	กัทดอง	ดอง	ดอง
กระดาน	kǎ:da:n ⁴	da:n ³	da:n ³
	กัทดาน	ดาน	ดาน
กะพ้อ	kǎ:phɔː ⁷	phɔː ⁶	phɔː ⁷
	กัทพ้อ	พ้อ	พ้อ

๒.๖ ขะ เป็น ฑี /kh+-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ขนม	kh+num ¹	num ¹	num ¹
	ชีทนม	ทนม	ทนม
ขนุน	kh+nun ¹	nun ¹	nun ¹
	ชีทนุน	ทนุน	ทนุน

๒.๗ ฉะ เป็น ฉี /ch+-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ฉลู	ch+lu: ¹	lu: ¹	lu: ¹
	ฉีทลู	ทลู	ทลู "ป็นลู"

๒.๘ ฉะ เป็น ถี /th+-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ทวาย	th+wa:j ¹	wa:j ¹	wa:j ¹
	ถีทวาย	ทวาย	ทวาย

๒.๙ สะ เป็น ฌี /s+-/

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
สะตือ ^๑	s+dt: ⁴	dt: ³	dt: ³
	สึดือ	ตือ	ตือ
เสม็ด	s+met ⁶	met ¹	met ¹
	สึดเม็ด	แทเม็ด	แทเม็ด

^๑ ข้อสังเกตท้ายข้อ ๑ ข้อย่อยที่ ๔ หน้า ๒๔๑

๒.๑๐ ละ เป็น ลี /sɿ-/

กรุงเทพฯ	กสันทัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ถล่ำ	sɿlam ¹	lam ¹	lam ¹
	ลือล่ำ	หล่ำ	หล่ำ

๒.๑๑ พระ เป็น ปิ /pɿ-/

กรุงเทพฯ	กสันทัน	ไทรบุรี	ปะลิส
พระยา	pɿja: ⁵	ja: ⁵	ja: ⁵
	เปีย	ยา	ยา

๒.๑๒ ระ เป็น รี /rɿ-/

กรุงเทพฯ	กสันทัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ระฆัง	rɿkhaŋ ⁵	khaŋ ⁵	khaŋ ⁵
	รึง	กึง	กึง
ระวัง	rɿwaŋ ⁵	waŋ ⁵	waŋ ⁵
	รึง	วัง	วัง

๓. คำสองพยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่เป็นคำประสมหรือคำซ้อนจะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทยกสันทัน แต่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทรบุรีและปะลิส ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ	กสันทัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ตัวผู้	tɿpho: ²	pho: ²	pho: ²
	ตีไผ่	ไผ่	ไผ่
ตัวเมีย	tɿmia ⁵	mia ¹	mia ¹
	ตีเมีย	เหมีย	เหมีย
การงาน	ka:n ⁴ ha:n ³	ka:n ³	ka:n ³
	การงาน	การ	การ

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ชดใช้	chat ⁶ cha:j ⁷	chat ⁶	chat ⁷
	ช็อคซ้าย	ช็อค	ช็อค
ข่มเหง	khom ² he:ŋ ¹	heŋ ¹	heŋ ¹
	ข่มเหง	เหิง ^๑	เหิง
เมื่อยล้า	ml+aj ⁶ mla: ⁷	mr+aj ⁴	ml+aj ⁶
	เมื่อยมล้า	เมรื่อย	เมลื่อย

๔. คำสองพยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่เป็นคำซ้อน จะเป็นคำพยางค์เดียวทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ตัวอย่างเช่น

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
โยกย้าย	ja:j ⁷	ja:j ⁶	ja:j ⁷
	ย้าย	ย้าย	ย้าย
ชิงเคียด	khia:t ⁶	kh+ŋ ²	kh+ŋ ²
	เคียด	ชิง	ชิง
กิดขวาง	khwa:ŋ ¹	ki:t ⁴	ki:t ⁴
	ขวาง	กิด	กิด
ตรากตรำ	cat ⁶	tra:k ⁴	tra:k ⁴
	จัด	ตราก	ตราก

๑ คำว่า เหิง ในภาษาถิ่นใต้ เช่นในภาษาถิ่นพัทลุง นครศรีธรรมราชและสงขลา เป็นต้น ความหมายที่นิยมใช้กันมากคือ (๑) ทับ เช่นรดเหิงหมา (รดทับสุนัข) (๒) ใช้กำลังรังแก หรือใช้อิทธิพลข่มขู่ให้เกรงกลัว หรือแบ่งสำทับ เช่นเพื่อนนายแดงเหิงนายดำ (เพื่อนนายแดงใช้กำลังรังแกนายดำ)

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
สวยงาม	ŋa:m ⁵	ŋa:m ⁵	ŋa:m ⁵
	งาม	งาม	งาม
ปกคลุม	khlum ⁵	khrum ⁵	khlum ⁵
	คลุม	คลุม	คลุม
มากมาย	ma:k ⁶	ma:k ⁴	ma:k ⁶
	มาก	มาก	มาก

๔. คำที่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ตัวอย่างเช่น

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ด้วง	?ɛ: ³ duang ³	?i: ⁴ duang ⁴	?i: ⁴ duang ⁴
	แด้วง	อีด้วง	อีด้วง
ค้าย	chiak ⁶ da:j ³	chiak ⁴ da:j ⁴	chiak ⁶ da:j ⁴
	เขียกค้าย	เขียกค้าย	เขียกค้าย
ตา	phw: ⁶ kɛ: ²	phw: ⁴ tan ⁴	phw: ⁶ ton ³ , phw: ⁶ tha:w ²
(พ่อของแม่)	พ่อแก	พ่อเต็น	พ่อตน, พ่อเต่า
บ้าง	kɪba:ŋ ²	kaba:ŋ ³	?i: ⁴ ba:ŋ ³
	กีบ้าง	กะบาง	อีบ้าง
พูลู	phe: ⁵ la: ⁵	phe: ⁵ la: ⁵	phe: ⁵ la: ⁵
	เพ-ลา	เพ-ลา	เพ-ลา
เมฆ	khi: ² lom ⁵	khi: ² lom ⁵	khi: ² me:k ⁶
	ซีลม	ซีลม	ซีเมฆ
ยุ่ง	rɔŋ ⁵ kha:w ²	la:w ⁶ kha:w ²	hɔ:ŋ ² kha:w ²
	เร็นข้าว	เล้าข้าว	ห้องข้าว
ยาย	me: ⁶ kɛ: ²	me: ⁴ tan ⁴	me: ⁶ ton ³ , me: ⁶ tha:w ²
(แม่ของแม่)	แม่แก	แม่เต็น	แม่ตน, แม่เต่า

ยาย	mɛ: ⁶ kɛ: ²	mɛ: ⁴ tɔŋ ⁴	mɛ: ⁶ tɔŋ ³ , mɛ: ⁶ tha:w ²
(แม่ของแม่)	แม่แก๊	แม่เดิน	แม่ตน, แม่เต่า

บทที่ ๔

การสร้างคำ

การสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทยกสันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงการสร้างคำขึ้นใช้เฉพาะที่สำคัญคือ

- ก. การซ้ำคำ
- ข. การซ้อนคำ
- ค. การประสมคำ

ดังขีรายละเอียตซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

๑. การซ้ำคำ

การซ้ำคำคือการที่ผู้พูดออกเสียงคำซ้ำกันสองครั้ง ในภาษาไทยกสันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีการซ้ำคำเพื่อสื่อความหมายในลักษณะต่าง ๆ ทำนองเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่น

๑.๑ แสดงจำนวนที่มีมากกว่าหนึ่งหรือเป็นพหูพจน์

ตัวอย่างเช่น

ก.ท.	หมู่ ๑	หมายถึง	มีชายหมู่มากกว่า ๑ คน
กต.	ba:w ²	ba:w ²	บ้าว ๑
ทร.	ba:w ³	ba:w ³	บาว ๑
ปล.	ba:w ³	ba:w ³	บาว ๑

ก.ท.	เด็ก ๆ หมายถึง มีเด็กมากกว่า ๑ คน	
กต.	dek ⁶ dek ⁶	เด็ก ๆ
ทร.	dek ³ dek ³	เด็ก ๆ
ปล.	dek ³ dek ³	เด็ก ๆ

ก.ท.	น้อง ๆ หมายถึง มีน้องมากกว่า ๑ คน	
กต.	ngwə: ⁷ ngwə: ⁷	น้อง ๆ
ทร.	ngwə: ⁶ ngwə: ⁶	น้อง ๆ
ปล.	ngwə: ⁷ ngwə: ⁷	น้อง ๆ

ก.ท.	บ่อย ๆ หมายถึง มากกว่า ๑ ครั้ง	
กต.	lɔ̃n ⁵ lɔ̃n ⁵	เลือน ๆ
ทร.	tɔ̃n ³ tɔ̃n ³	ตีปิง ๆ
ปล.	lɔ̃n ³ lɔ̃n ³	เลือน ๆ

๑.๒ แสดงอาการหรือการกระทำซ้ำ ๆ

ตัวอย่างเช่น

๑.๒.๑ คำซ้ำคู่เดียว

ก.ท.	เดิน ๆ หมายถึง เดินไปเดินมา	
กต.	na: ⁶ na: ⁶	ย่าง ๆ
ทร.	də: ³ də: ³	เดิน ๆ
ปล.	də: ³ də: ³	เดิน ๆ

ก.ท.	ชัก ๆ หมายถึง ชักช้าแล้วช้าเล่า	
กต.	sak ⁶ sak ⁶	ชัก ๆ
ทร.	sak ⁶ sak ⁶	ชัก ๆ
ปล.	sak ⁷ sak ⁷	ชัก ๆ

๑.๒.๒ คำซ้ำ ๒ คู่

ก.ท. นิ่ง ๆ นอน ๆ หมายถึงนั่งและนอนซ้ำแล้วซ้ำเล่า

กต. naŋ⁶ naŋ⁶ nwa:n⁵ nwa:n⁵ นิ่ง ๆ นอน ๆ

ทร. naŋ⁴ naŋ⁴ nwa:n⁵ nwa:n⁵ นิ่ง ๆ นอน ๆ

ปล. naŋ⁶ naŋ⁶ nwa:n⁵ nwa:n⁵ นิ่ง ๆ นอน ๆ

ก.ท. ไป ๆ มา ๆ หมายถึงไปและมาซ้ำแล้วซ้ำเล่า

กต. paj⁴ paj⁴ ma:⁵ ma:⁵ ไป ๆ มา ๆ

ทร. paj³ paj³ ma:⁵ ma:⁵ ไป ๆ มา ๆ

ปล. paj³ paj³ ma:⁵ ma:⁵ ไป ๆ มา ๆ

๑.๓ แสดงความไม่เจาะจง^๑ เพราะเมื่อกล่าวในลักษณะซ้ำคำจะทำให้คำหนัก
ด้านความหมายของคำลดลง เช่น เลือสแดง แสดงว่าแดงแน่ไม่เป็นอย่างอื่น แต่ถ้ากล่าวใน
ลักษณะซ้ำคำว่า เลือสแดง ๆ แสดงว่าไม่แดงทีเดียว แต่มีลักษณะไปทางแดง พอละเรียกว่า
แดงได้ คำอื่น ๆ ก็มีความหมายทำนองเดียวกันนี้

ตัวอย่างเช่น

ก.ท. บาง ๆ

กต. ba:n⁴ ba:n⁴ บ้าง ๆ

ทร. ba:n³ ba:n³ บาง ๆ

ปล. ba:n³ ba:n³ บาง ๆ

ก.ท. เย็น ๆ

กต. ?jen⁴ ?jen⁴ เย็น ๆ

ทร. ?jen³ ?jen³ เย็น ๆ

ปล. ?jen³ ?jen³ เย็น ๆ

^๑ ดูบรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐๔.

ก.ท.	เล็ก ๑	
กต.	ʔiəʔ ² ʔiəʔ ²	เอี้ยะ ๑
ทว.	ʔiəʔ ⁴ ʔiəʔ ⁴	เอี้ยก ๑
ปล.	ʔiəʔ ⁴ ʔiəʔ ⁴	เอี้ยค ๑
ก.ท.	โต ๑	
กต.	ʔa:j ² ʔa:j ²	หญ่าย ๑
ทว.	tə:p ⁴ tə:p ⁴	เต็บ ๑
ปล.	tə:p ⁴ tə:p ⁴	เต็บ ๑

ฯลฯ

การซ้ำคำที่มีลักษณะเด่นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นคือ การซ้ำคำลักษณนาม ซึ่งเมื่อซ้ำกันแล้ว จะทำให้มีความหมายได้ ๒ อย่าง คือ มีความหมายว่า "แต่ละ" และมีความหมายเฉพาะลงไปว่า "แต่ละ...โต" หรือ "แต่ละ...เล็ก" ก็ได้ เช่นเดียวกับภาษาสงขลา ซึ่งวิจิตร ณัฏฐะวิบูลย์^๑ ได้ศึกษาค้นคว้าเอาไว้

ก. การซ้ำคำลักษณนาม เพื่อให้มีความหมายว่า "แต่ละ"

ก.ท. ทูเรียนแต่ละผลโตมาก

กต. lo:k⁶ rian⁵ mat⁶ mat⁶ ʔa:j²

โลกเรียนเม็ดเม็ดหญ่าย

ทว. lo:k⁴ rian⁵ nuaj¹ nuaj¹ tə:p⁴

โลกเรียนหน่วยหน่วยเต็บ

ปล. lo:k⁶ rian⁵ nuaj¹ nuaj¹ tə:p⁴

โลกเรียนหน่วยหน่วยเต็บ

^๑ วิจิตร ณัฏฐะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา", หน้า ๑๔๐ - ๑๔๑.

ก.ท. นาแต่จะแปลงแพงมาก

กต. na:⁵ki³bi³ phɛ:⁵ rɛ:⁵

นากี^{บั้ง}กี^{บั้ง}แพงแรง

ทร. na:⁵ bi⁴ bi⁴ phɛ:⁵

นา^{บั้ง}บั้งแพง

ปล. na:⁵ bi⁴ bi⁴ phɛ:⁵

นา^{บั้ง}บั้งแพง

ก.ท. ผู้หญิงแต่ละคนสวยมาก

กต. ph+ti¹ khon⁵ khon⁵ ɣa:m⁵ rɛ:⁵

ผิ^{หญิง}คน^{คน}งามแรง

ทร. khon³ ti¹ khon⁵ khon⁵ ɣa:m⁵

คน^{หญิง}คน^{คน}งาม

ปล. khon³ ti¹ khon⁵ khon⁵ ɣa:m⁵

คน^{หญิง}คน^{คน}งาม

ก.ท. ข้าวแกงแต่ละจานโตมาก

กต. kha:w² kɛ:⁴ cha:m⁵ cha:m⁵ ɕa:j²

ข้าว^{แกง}ชา^มชา^มหญ่าย

ทร. kha:w² kɛ:³ cha:m⁵ cha:m⁵ tɔ:p⁴

ข้าว^{แกง}ชา^มชา^มเดิบ

ปล. kha:w² kɛ:³ cha:m⁵ cha:m⁵ tɔ:p⁴

ข้าว^{แกง}ชา^มชา^มเดิบ

ข. การซ้ำคำลักษณะนาม เพื่อให้มีความหมายเฉพาะลงไปว่า "แต่ละ...โต" หรือ

"แต่ละ...เล็ก"

การซ้ำคำลักษณะนามในกรณีนี้เป็นการซ้ำคำลักษณะนามอย่างเคียวเท่านั้น ไม่มีคำอื่น ๆ ตามหลัง ส่วนจะให้ความหมายว่า "...โต" หรือ "...เล็ก" นั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือสิ่งที่กล่าวถึงว่ามีขนาด "โต" หรือ "เล็ก" เท่าที่สังเกต ส่วนมากถ้ามีเจตนาจะชมมักใช้ในความหมายว่า "แต่จะ...โต" ในทางตรงกันข้ามจะใช้ในความหมายว่า "แต่จะ...เล็ก" เมื่อต้องการจะติ

ตัวอย่างเช่น

(๑) ต้องการจะชมว่า "ทุเรียนแต่ละผลโต" หรือต้องการจะติว่า "ทุเรียนแต่ละผลเล็ก"

กต. lo:k⁶ rian⁵ ni:⁷ mat⁶ mat⁶

โลกเรียนนี้เม็ดเม็ด

ทร. lo:k⁴ rian⁵ ni:² nuaj¹ nuaj¹

โลกเรียนนี้หน่วยหน่วย

ปล. lo:k⁶ rian⁵ ni:² nuaj¹ nuaj¹

โลกเรียนนี้หน่วยหน่วย

(๒) ต้องการจะชมว่า "ปลาแต่ละตัวโต" หรือต้องการจะติว่า "ปลาแต่ละตัวเล็ก"

กต. pla:⁴ ni:⁷ tua:⁴ tua⁴

ปลานี้ตัวตัว

ทร. pra:³ ni:² tua³ tua³

ปราหานี้ตัวตัว

ปล. pla:³ ni:² tua³ tua³

ปลาหานี้ตัวตัว

(๓) ต้องการจะชมว่า "ไข่ไก่แต่ละฟองโต" หรือต้องการจะติว่า "ไข่ไก่แต่ละฟองเล็ก"

กต.	kha:j ² ka:j ² nan ⁷ mɛt ⁶ mɛt ⁶
	ข้ายกายนัน <u>เม็ดเม็ด</u>
ทร.	kha:j ¹ kaj ³ nan ² nuaj ¹ nuaj ¹
	ไซไก่ทั้น <u>หน่วยหน่วย</u>
ปล.	kha:j ¹ kaj ³ nan ² nuaj ¹ nuaj ¹
	ไซไก่ทั้น <u>หน่วยหน่วย</u>

นอกจากนี้ยังมีคำซ้ำที่น่าสนใจอีกประเภทหนึ่งคือ คำซ้ำที่ใช้ในการเรียกสัตว์เลี้ยง
ไล่สัตว์เลี้ยง หรือต้องการให้สัตว์ทำตามความต้องการของตน

กต.	ทร.	ปล.
เสียงเรียกไก่ ku:k ² ku:k ²	kru: ⁴ kru: ⁴	kru:k ² kru:k ²
อึกอึก	กรู กรู	กรูกรู กรูกรู
เสียงเรียกแมว miaw ² miaw ²	mɛ:w ² mɛ:w ²	mɛ:w ² mɛ:w ²
เมี้ยวเมี้ยว	แมวแมว	แมวแมว
เสียงเรียกควาย ʔu:l ² ʔu:l ²	ʔu: ⁴ wɛ: ¹ ʔu: ⁴ wɛ: ¹	ʔu: ⁴ wɛ: ¹ ʔu: ⁴ wɛ: ¹
อู้อู	อูแอะอูแอะ	อูแอะอูแอะ
เสียงเรียกเป็ด ka:p ² ka:p ²	kɛ:p ² kɛ:p ²	ri: ² ri: ²
ก๊าบก๊าบ	แก๊บแก๊บ	หรีหรี
เสียงเรียกหมู ʔu:t ² ʔu:t ²	ʔu:t ⁴ ʔu:t ⁴	ʔu:l ³ ʔu:l ³
อู๊ดอู๊ด	อู๊ดอู๊ด	ฮัวฮัว
เสียงไล่สุนัข ch+j ⁶ ch+j ⁶	chi: ¹ chi: ¹	chi: ¹ chi: ¹
ซึยซึย	ฉึฉึ	ฉึฉึ
เสียงพูดให้ chiam ⁶ chiam ⁶	chiam ⁵ chiam ⁵	diam ³ diam ³
ควายพูด		
เจียมเจียม	เซียมเซียม	เดียมเดียม

	กต .	ทร .	ปล .
เสียงพูดให้ช้างหมอบ	su:m ⁵ su:m ⁵	su:m ⁵ su:m ⁵	sa:m ⁵ sa:m ⁵
	ซุมซุม	ซุมซุม	เซิม เซิม

ฯลฯ

๒. การซ้อนคำ

การซ้อนคำให้เป็นคำซ้อน คือการเอาคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันมาซ้อนกัน
โดยคำที่นำมาซ้อนกันนั้นอาจใช้ตามลำพังได้*

ตัวอย่างเช่น

ก.ท. รอคอย

กต. khla:w⁶ tha:⁶

คล้าวท่า

ทร. khra:w⁴ tha:²

คร้าวถ้ำ

ปล. khra:w⁶ tha:²

คร้าวถ้ำ

ก.ท. หมัดเกลี้ยง

กต. mt⁶ cha:t⁶

หมัดฉาด

ทร. mt¹ cha:t²

หมัดฉาด

ปล. mt¹ cha:t²

หมัดฉาด

ก.ท. เฝ่าพงส์

กต. mo:² pla:n⁴

โหม่ปลาน

ทร. mo:¹ pra:n³

โหม่ปราน

ปล. mo:¹ pra:n³

โหม่ปราน

* ยกเว้นคำว่า "มากมาย" ในภาษากรุงเทพฯ จะมีความหมายตกอยู่ที่คำ "มาก"
คำเดียว คำว่า "มาย" ใช้ตามลำพังไม่ได้ แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คำที่นำมาซ้อนกัน
สามารถใช้ตามลำพังได้ เช่นในความหมายว่า "ผลไม้มากมาย" อาจใช้ว่า โลกม้ายกองเอ,
โลกม้ายกอง, โลกม้ายเอ, ในภาษาไทยกลันตัน โลกม้ายโฮลุย, โลกม้ายโฮ, โลกม้ายลุย ใน
ภาษาไทยไทบุรีหรือโลกม้ายกองลุย, โลกม้ายกอง, โลกม้ายลุย ในภาษาไทยปะลิส

ก.ท.	ใหญ่โต	
กต.	tɔ:p ² ɯ̌a:j ²	เจ็บหน่าย
ทร.	tɔ:p ⁴ ɯ̌a:j ¹	เจ็บใหญ่
ปล.	tɔ:p ⁴ ɯ̌a:j ¹	เจ็บใหญ่
ก.ท.	มากมาย	
กต.	kɔ:ŋ ⁴ ʔe: ⁴	กอง เอ
ทร.	kho: ¹ luɯ̌ ⁵	ไข ลุย
ปล.	kɔ:ŋ ³ luɯ̌ ⁵	กอง ลุย

ฯลฯ

๓. การประสมคำ

การประสมคำให้เป็นคำประสม คือการเอาหน่วยคำอิสระ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันมาประสมกันเข้า เพื่อให้เกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ แต่ยังคงมีเค้าความหมายเดิมอยู่ในเรื่องเดียวกันนี้ อนงค์ เที่ยงอุบล^๑ ได้อธิบายไว้ว่า

คำประสมจะต้องเป็นคำที่เกิดจากหน่วยคำอิสระที่มีความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ หน่วยคำขึ้นไปประกอบกัน หน่วยคำอิสระนั้นอาจจะประกอบกันเป็นกลุ่มคำ คำประสม หรือคำซ้อนก่อน แล้วจึงประกอบกันเป็นคำประสมอีกชั้นหนึ่ง ส่วนประกอบต้องทำหน้าที่ร่วมกันเป็นคำคำเดียวกัน ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายใหม่ แต่มีเค้าความหมายเดิม

^๑อนงค์ เที่ยงอุบล, การศึกษาเชิงวิเคราะห์คำประสมในภาษาไทย, หน้า ๓๗.

คำประสมในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากคำประสมที่มีอยู่ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะคำประสมที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ เท่านั้น ดังนี้

๓.๑ คำประสมที่เรียงลำดับคำสับที่กันกับภาษากรุงเทพฯ

ตัวอย่างเช่น

ก.ท. หลวงตา

กต. ta:⁴ luang¹

ต้าหลวง

ทร. ta:³ luang¹

ตาหลวง

ปล. ta:³ luang¹

ตาหลวง

ก.ท. หลวงตา

กต. phw:⁶ luang¹

พ่อหลวง

ทร. phw:⁴ luang¹

พ่อหลวง

ปล. phw:⁶ luang¹

พ่อหลวง

ก.ท. หลวงลุง

กต. lu:⁵ luang¹

ลุงหลวง

ทร. lu:⁵ luang¹

ลุงหลวง

ปล. lu:⁵ luang¹

ลุงหลวง

ก.ท. หลวงน้ำ

กต. na:⁷ luang¹

น้ำหลวง

ทร. na:⁶ luang¹

น้ำหลวง

ปล. na:⁷ luang¹

น้ำหลวง

๑ เพื่อเป็นการประหยัดเนื้อที่ในการเสนอข้อมูล จึงใช้ตัวย่อ ก.ท., กต., ทร., และ ปล. แทนภาษาไทย ๔ ถิ่นคือ กรุงเทพฯ กลันตัน ไทรบุรีและปะลิสตามลำดับ

ก.ท.	หลวงพี่	
กต.	phi: ⁶ luan ¹	พี่หลวง
ทร.	phe: ⁴ luan ¹	เพ่หลวง
ปล.	phi: ⁶ luan ¹	พี่หลวง
ก.ท.	หลวงน้อง	
กต.	งว:ง ⁷ luan ¹	น้องหลวง
ทร.	งว:ง ⁶ luan ¹	น้องหลวง
ปล.	งว:ง ⁷ luan ¹	น้องหลวง
ก.ท.	ข้าวดัง	
กต.	k+dan ⁴ kha:w ³	กิดังข้าว
ทร.	dan ³ kha:w ²	ดั่งข้าว
ปล.	dan ³ kha:w ²	ดั่งข้าว
ก.ท.	แก๊งลูก	
กต.	lo:k ⁶ k+nuan ¹	โลกก็หนวน
ทร.	lo:k ⁴ luan ¹	โลกหลวน
ปล.	lo:k ⁶ luan ¹	โลกหลวน
ก.ท.	เลืออก	
กต.	?ง:k ² l+at ⁵	ยัยก เลือก
ทร.	?ง:k ⁴ l+at ⁴	ออก เลือก
ปล.	?ง:k ⁴ l+at ⁶	ออก เลือก

๓.๒ คำประสมที่เรียงลำดับคำตรงกับภาษากรุงเทพฯ แต่แตกต่างกันที่การใช้คำนำหน้า

๓.๒.๑ คำประสมที่ใช้ "อ้าย" นำหน้า

ตัวอย่างเช่น

ก.ท.	เด็กผู้ชายที่ยังไม่เป็นหนุ่ม	
กต.	?a:j ³ kha:j ²	อ้ายข้าย
ทร.	?a:j ⁴ kha:j ¹	อ้ายไซ้
ปล.	?a:j ⁴ kha:j ¹	อ้ายไซ้

ก.ท. พี่ชาย, เด็กผู้ชาย

กต. ?a:j³ ba:w²

อ้ายบัว

ทร. ?a:j⁴ ba:w³

อ้ายบัว

ปล. ?a:j⁴ ba:w³

อ้ายบัว

ก.ท. เพื่อนสนิท, เพื่อนเกลอ

กต. -

ทร. ?a:j⁴ khɯ:⁵

อ้ายคอ

ปล. ?a:j⁴ khɯ:⁵

อ้ายคอ

ก.ท. ไตมาก

กต. ?a:j³ tha:w³

อ้ายเถา

ทร. ?a:j⁴ tham¹

อ้ายถ่า

ปล. ?a:j⁴ tham¹

อ้ายถ่า

ก.ท. ไก่ตัวผู้ตัวใหญ่, ไก่โต้ง

กต. ?a:j³ tu:k²

อ้ายตุ๊ก

ทร. ?a:j⁴ ?u:k⁴

อ้ายอุก

ปล. ?a:j⁴ ?u:k⁴

อ้ายอุก

๓.๒.๒ คำประสมที่ใช้ "แม่" นำหน้าเรียกสิ่งที่มีลักษณะโต, ใหญ่, สำคัญ
ตัวอย่างเช่น

ก.ท. ขามใบโต ๆ

กต. mɛ:⁶ cha:m⁵

แม่ขาม

ทร. mɛ:⁴ thuaɯj²

แม่ถั่ว

ปล. mɛ:⁶ thuaɯj²

แม่ถั่ว

ก.ท.	ขันใบโต ๆ	
กต.	mɛ: ⁶ khan ¹	แม่ขัน
ทว.	mɛ: ⁴ khan ¹	แม่ขัน
ปล.	mɛ: ⁶ khan ¹	แม่ขัน
ก.ท.	กึ่งตัวโต ๆ	
กต.	mɛ: ⁶ kun ³	แม่กึ่ง
ทว.	mɛ: ⁴ kun ⁴	แม่กึ่ง
ปล.	mɛ: ⁶ kun ⁴	แม่กึ่ง
ก.ท.	ตัวเรือนใหญ่	
กต.	mɛ: ⁶ ran ⁵	แม่เรือน
ทว.	mɛ: ⁴ ran ⁵	แม่เรือน
ปล.	mɛ: ⁶ ran ⁵	แม่เรือน
ก.ท.	ยาย	
กต.	mɛ: ⁶ ke: ²	แม่แก่
ทว.	mɛ: ⁴ tan ⁴	แม่เต็น
ปล.	mɛ: ⁶ ton ³	แม่ตน
ก.ท.	หัวน้ำสิง, เทาตัวโต ๆ	
กต.	mɛ: ⁶ jo:t ⁶	แม่โยด
ทว.	mɛ: ⁴ jo:t ⁴	แม่โยด
ปล.	mɛ: ⁶ jo:t ⁶	แม่โยด

๓.๒.๓ คำประสมที่ใช้ "ลูก" (ออกเสียง-โลก) นำหน้า เรียกสิ่งที่มีขนาดเล็ก

ก.ท.	ขวานเล่มเล็ก ๆ	
กต.	lo:k ⁶ khwa:n ¹	โลกขวาน
ทว.	lo:k ⁴ khwa:n ¹	โลกขวาน
ปล.	lo:k ⁶ khwa:n ¹	โลกขวาน

ก.ท.	กึ่งตัวเล็ก ๆ	
กต.	lo:k ⁶ kun ³	โลกกึ่ง
ทร.	lo:k ⁴ kun ³	โลกกึ่ง
ปล.	lo:k ⁶ kun ³	โลกกึ่ง
ก.ท.	ขันใบเล็ก ๆ	
กต.	lo:k ⁶ khan ¹	โลกขัน
ทร.	lo:k ⁴ khan ¹	โลกขัน
ปล.	lo:k ⁶ khan ¹	โลกขัน
ก.ท.	จานใบเล็ก ๆ	
กต.	lo:k ⁶ cha:m ⁵	โลกชาม
ทร.	lo:k ⁴ cha:m ⁵	โลกชาม
ปล.	lo:k ⁶ cha:m ⁵	โลกชาม
ก.ท.	ร่มคันเล็ก ๆ	
กต.	- (ใช้ klɔt ⁶ ʔi:a ²)	กล๊อต (เขี่ยะ)
ทร.	lo:k ⁴ rɔm ⁴	โลกร่ม
ปล.	lo:k ⁶ rɔm ⁶	โลกร่ม

คำว่า "จุก" (ออกเสียง-โลก) ยังนิยมใช้นำหน้าผลไม้ต่าง ๆ แทนคำ มะ-ใน

ภาษาไทยกรุงเทพฯ

ตัวอย่างเช่น

ก.ท.	มะนาว	
กต.	lo:k ⁶ p+na:w ⁵	โลกโผนาว
ทร.	lo:k ⁴ na:w ⁵	โลกนาว
ปล.	lo:k ⁶ na:w ⁵	โลกนาว

ก.ท.	มะเขือ	
กต.	lo:k ⁶ kh+a ¹	โลกเขือ
ทร.	lo:k ⁴ kh+a ¹	โลกเขือ
ปล.	lo:k ⁶ kh+a ¹	โลกเขือ
ก.ท.	มะปริง	
กต.	lo:k ⁶ plɪŋ ⁴	โลกปริง
ทร.	lo:k ⁴ prɪŋ ³	โลกปริง
ปล.	lo:k ⁶ prɪŋ ³	โลกปริง
ก.ท.	มะม่วง	
กต.	lo:k ⁶ muang ⁶	โลกม่วง
ทร.	lo:k ⁴ muang ⁴	โลกม่วง
ปล.	lo:k ⁶ muang ⁶	โลกม่วง
ก.ท.	มะยม	
กต.	lo:k ⁶ m+jom ⁵	โลกยม
ทร.	lo:k ⁴ jum ⁵	โลกยม
ปล.	lo:k ⁶ jum ⁵	โลกยม

ฯลฯ

นอกจากนี้คำว่า "โลก-" ยังใช้นำหน้าชื่อผลไม้อื่น ๆ ที่พยางค์หน้าไม่ได้ขึ้นต้นด้วย

มะ- เช่น

ก.ท.	ทุเรียน	
กต.	lo:k ⁶ rian ⁵	โลกเรียน
ทร.	lo:k ⁴ rian ⁵	โลกเรียน
ปล.	lo:k ⁶ rian ⁵	โลกเรียน

ก.ท.	เงาะ	
กต.	lo:k ⁶ phluan ⁵	โลกพลวน
ทร.	lo:k ⁴ phruan ⁵	โลกพรวน
ปล.	lo:k ⁶ phruan ⁵	โลกพรวน
ก.ท.	ตะตอ	
กต.	lo:k ⁶ k+taɯ ⁴	โลกกิด
ทร.	lo:k ⁴ tɔ: ³	โลกตอ
ปล.	lo:k ⁶ tɔ: ³	โลกตอ
ก.ท.	กะท้อน	
กต.	lo:k ⁶ k+thw:n ⁷	โลกกัต้อน
ทร.	lo:k ⁴ thw:n ⁶	โลกท้อน
ปล.	lo:k ⁶ thw:n ⁷	โลกท้อน

วลา

๓.๒.๔ คำประสมที่ใช้ "พุง" นำหน้า

ตัวอย่างเช่น

ก.ท.	มีครรภ	
กต.	phun ⁵ ฦา:ɯ ²	พุงหญ่าย
ทร.	phun ⁵ ฦา:ɯ ¹	พุงใหญ่
ปล.	phun ⁵ ฦา:ɯ ¹	พุงใหญ่
ก.ท.	ท้องขึ้น	
กต.	phun ⁵ khɿw:n ⁵	พุงหลอน
ทร.	phun ⁵ kh+n ²	พุงขึ้น
ปล.	phun ⁵ kh+n ²	พุงขึ้น

ก.ท.	ท้องแห้ง	
กต.	phun ⁵ hiaw ²	พุงเหี่ยว
ทร.	phun ⁵ hɛ:ŋ ²	พุงแห้ง
ปล.	phun ⁵ hɛ:ŋ ²	พุงแห้ง
ก.ท.	ท้องร้อง	
กต.	phun ⁵ lan ⁶	พุงลั่น
ทร.	phun ⁵ lan ⁴	พุงลั่น
ปล.	phun ⁵ lan ⁶	พุงลั่น
ก.ท.	ท้องยื่น	
กต.	phun ⁵ jɨ:t ⁶	พุงยืด
ทร.	phun ⁵ pɔ:ŋ ⁴	พุงป่อง
ปล.	phun ⁵ pɔ:ŋ ⁴	พุงป่อง
ก.ท.	โตปลา	
กต.	phun ⁵ pla: ⁴	พุงปล่า
ทร.	phun ⁵ pra: ³	พุงปรา
ปล.	phun ⁵ pla: ³	พุงปลา

๓.๒.๕ คำประสมที่ใช้ "ชี้" นำหน้า เฉพาะที่ใช้ต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ

ตัวอย่างเช่น

ก.ท.	โกหก	
กต.	khi: ³ tɕet ⁶	ชี้แท้จ
ทร.	khi: ² hɔk ¹	ชี้หือก
ปล.	khi: ² hɔk ¹	ชี้หือก
ก.ท.	เกียจคร้าน	
กต.	khi: ³ khla:n ⁷	ชี้คล้าน
ทร.	khi: ² khra:n ⁶	ชี้คร้าน
ปล.	khi: ² khra:n ⁷	ชี้คร้าน

ก.ท. ร้องแก่ง

กต. khi:³ rɔ:⁷

ชี้ร้อง

ทร. khi:² rɔ:⁶

ชี้ร้อง

ปล. khi:² rɔ:⁷

ชี้ร้อง

ก.ท. ฤ

กต. khi:³ dɔn³

ชี้ต้อน

ทร. khi:² dɔn⁴

ชี้ต้อน

ปล. khi:² dɔn⁴

ชี้ต้อน

ก.ท. น้ำพร้าว

กต. khi:³ kla:⁴

ชี้กลา

ทร. khi:² kra:³

ชี้กรา

ปล. khi:² kla:³

ชี้กลา

ก.ท. ชน

กต. khi:³ chan⁵

ชี้ชน

ทร. khi:² chan⁵

ชี้ชน

ปล. khi:² chan⁵

ชี้ชน

ก.ท. เมฆ

กต. khi:³ me:k⁶

ชี้เมฆ

ทร. khi:² lom⁵

ชี้ลม

ปล. khi:² lom⁵

ชี้ลม

๓.๒.๖ คำประสมที่ใช้ "หฺว" นำหน้า

หฺวอย่างเช่น

ก.ท. กำป็น

กต. huɔ¹ mat⁶

หฺวหมัด

ทร. huɔ¹ mat¹

หฺวหมัด

ปล. hua¹ mat¹

หฺวหมัด

ก.ท. เข้ามืด, เข้ามืด

กต. hua¹ cha:w⁷

หัวขาว

ทร. hua¹ cha:w⁶

หัวขาว

ปล. hua¹ cha:w⁷

หัวขาว

ก.ท. ย่ำรุ่ง

กต. hua¹ run⁶

หัวรุ่ง

ทร. hua¹ run⁴

หัวรุ่ง

ปล. hua¹ run⁶

หัวรุ่ง

ก.ท. หันนา

กต. hua¹ na:⁵

หัวนา

ทร. hua¹ na:⁵

หัวนา

ปล. hua¹ na:⁵

หัวนา

ก.ท. ตะโพก

กต. hua¹ pho:k⁶

หัวโพก

ทร. hua¹ kada:k⁴

หัวกะตาค

ปล. hua¹ pho:k⁶

หัวโพก

ก.ท. ข้อยศอก

กต. hua¹ sw:k²

หัวศอก

ทร. hua¹ sw:k²

หัวศอก

ปล. hua¹ sw:k²

หัวศอก

ก.ท. สันเท้า

กต. hua¹ lɔːŋ⁶ หัวล่อง

ทร. hua¹ sɔn² หัวล้อน

ปล. hua¹ sɔn² หัวล้อน

ก.ท. ทิศใต้

กต. hua¹ nɔːn⁵ หัวนอน

ทร. hua¹ nɔːn⁵ หัวนอน

ปล. hua¹ nɔːn⁵ หัวนอน

นอกจากนี้คำว่า "หัว-" ยังใช้นำหน้าชื่อพืชที่มีหัวอีกหลายชนิด

ตัวอย่างเช่น

ก.ท. ชิง

กต. hua¹ khiːŋ¹ หัวชิง

ทร. hua¹ khiːŋ¹ หัวชิง

ปล. hua¹ khiːŋ¹ หัวชิง

ก.ท. มั่น

กต. hua¹ man⁵ หัวมั่น

ทร. hua¹ man⁵ หัวมั่น

ปล. hua¹ man⁵ หัวมั่น

ก.ท. เผือก

กต. hua¹ bɔːn⁴ หัวบ่อน

ทร. hua¹ bɔːn³ หัวบอน

ปล. hua¹ bɔːn³ หัวบอน

ก.ท.	หัว	
กต.	hua ¹ hɛ:w ³	หัวหัว
ทร.	hua ¹ hɛ:w ²	หัวหัว
ปล.	hua ¹ hɛ:w ²	หัวหัว

ฯลฯ

๓.๒.๗ คำประสมที่ใช้ "เชือก-" นำหน้าในภาษาไทยกanton และใช้ "สาย-"
นำหน้าในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส

ตัวอย่างเช่น

ก.ท.	สร้อยคอ	
กต.	chiak ⁶ khw: ⁵	เชือกคอ
ทร.	sa:j ¹ khw: ⁵	สายคอ
ปล.	sa:j ¹ khw: ⁵	สายคอ
ก.ท.	พริ้วมีย	
กต.	chiak ⁶ m+:	เชือกมือ
ทร.	sa:j ¹ m+: ⁵	สายมือ
ปล.	sa:j ¹ m+: ⁵	สายมือ
ก.ท.	เข้มซัด	
กต.	chiak ⁶ ?e:w ⁴	เชือกเอว
ทร.	sa:j ¹ ?e:w ³	สายเอว
ปล.	sa:j ¹ ?e:w ³	สายเอว
ก.ท.	เชือกผูกกรองเท้า	
กต.	chiak ⁶ k+ak ²	เชือกเกือก
ทร.	sa:j ¹ k+ak ⁴	สายเกือก
ปล.	sa:j ¹ k+ak ⁴	สายเกือก

ก.ท. เชือกผูกถังตักน้ำหรือเครื่องตักน้ำ

กต. chiak⁶ t+ma:¹

เชือกตักน้ำ

ทว. sa:j¹ ma:¹

สายหมา

ปล. sa:j¹ ma:¹

สายหมา

๓.๒.๔ คำประสมที่ใช้ "ทำ" นำหน้า

ก.ท. เกียงงอน, ยึดยอต, ยึดเอื่อน

กต. tham⁵ tha:⁶

ทำท่า

ทว. tham⁵ tha:⁴

ทำท่า

ปล. tham⁵ tha:⁶

ทำท่า

ก.ท. อวดทำเป็นผู้ใหญ่, อวดดี

กต. tham⁵ tha:w⁶

ทำเฒ่า

ทว. tham⁵ tha:w²

ทำถ้าว

ปล. tham⁵ tha:w²

ทำถ้าว

ก.ท. อวดทำเป็นหนุ่ม

กต. tham⁵ ba:w²

ทำบ่าว

ทว. tham⁵ ba:w

ทำบ่าว

ปล. tham⁵ ba:w

ทำบ่าว

ก.ท. อวดทำเป็นสาว

กต. tham⁵ sa:w¹

ทำสาว

ทว. tham⁵ sa:w²

ทำสาว

ปล. tham⁵ sa:w²

ทำสาว

ก.ท. แดกตัน

กต. tham⁵ dek²

ทำเด็ก

ทว. tham⁵ dek⁴

ทำเด็ก

ปล. tham⁵ dek⁴

ทำเด็ก

ก.ท. แผลงฤทธิ์ (สำหรับเด็ก), กระเจ้ากระงอค

กต. tham⁵ phlen⁵ ทำเพลง

ทร. tham⁵ se:¹ ทำแส

ปล. tham⁵ se:¹ ทำแส

๓.๒.๔ คำประสมที่ใช้ "ออก" นำหน้า

ก.ท. เป็นโรคหัด

กต. ?w:k² hat⁶ อัยโรคหัด

ทร. ?w:k⁴ hat¹ ออกหัด

ปล. ?w:k⁴ hat¹ ออกหัด

ก.ท. หลีกหน้อย

กต. ?w:k² man⁵ ?i:t² ออกมั่งอีต

ทร. ?w:k⁴ hi:t² ออกหัด

ปล. ?w:k⁴ hi:t² ออกหัด

ก.ท. ขนจนเสียเด็ก

กต. ?w:k² ka:k² อ็อกก้าก

ทร. ?w:k⁴ ka:k⁴ ออกกาก

ปล. ?w:k⁴ ka:k⁴ ออกกาก

ก.ท. ขนอย่างกับลิง

กต. ?w:k² li:ŋ⁵ อ็อกลิ่ง

ทร. ?w:k⁴ li:ŋ⁵ ออกลิ่ง

ปล. ?w:k⁴ li:ŋ⁵ ออกลิ่ง

ก.ท. เลือดออก

กต. ?w:k² l+at⁵ อ็อกเลือด

ทร. ?w:k⁴ l+at⁴ ออกเลือด

ปล. ?w:k⁴ l+at⁶ ออกเลือด

๓.๒.๑๐ คำประสมที่ใช้ "เต็ม-" นำหน้า

ตัวอย่างเช่น

ก.ท. โตเป็นหนุ่มเต็มที่

กต. tem⁴ ba:w² เต็มบัวทว. tem³ ba:w³ เต็มบัวปล. tem³ ba:w³ เต็มบัว

ก.ท. โตเป็นสาวเต็มที่

กต. tem⁴ sa:w¹ เต็มสาวทว. tem³ sa:w¹ เต็มสาวปล. tem³ sa:w¹ เต็มสาว

๓.๒.๑๑ คำประสมที่ใช้ "เข้า-" (ออกเสียงเป็นข้าว-) นำหน้า

ตัวอย่างเช่น

ก.ท. เขียวใส

กต. kha:w³ thaj¹ ข้าวใสทว. kha:w² thaj¹ ข้าวใสปล. kha:w² thaj¹ ข้าวใส

ก.ท. เริ่มงาน

กต. kha:w³ ɲa:n³ ข้าวงานทว. kha:w² ɲa:n⁵ ข้าวงานปล. kha:w² ɲa:n⁵ ข้าวงาน

ก.ท. หว่านของฝา

กต. kha:w³ fa:¹ ข้าวฝาทว. kha:w² khwa:¹ ข้าวขวาปล. kha:w² khwa:¹ ข้าวขวา

ก.ท. ทว่าวของร้ว

กต. kha:w³ rua⁶

ข้าวร้ว

ทร. kha:w² rua⁶

ข้าวร้ว

ปล. kha:w² ru^{๕7}

ข้าวร้ว

ก.ท. ของเลียบเพราะถูกอากาศ

กต. kha:w³ lom³

ข้าวม

ทร. kha:w² lom⁵

ข้าวม

ปล. kha:w² lom⁵

ข้าวม

ก.ท. เชือกที่ร้อยริมอวน

กต. kha:w³ ?uan⁴

ข้าวอวน

ทร. kha:w² ?uan³

ข้าวอวน

ปล. kha:w² ?uan³

ข้าวอวน

บทที่ ๔

หมวดคำ

วิจินต์ ภาณุพงศ์^๑ ได้จำแนกคำในภาษาไทยกรุงเทพฯ ออกเป็นหมวดคำต่าง ๆ รวม ๒๖ หมวดคือ คำนาม คำกริยาอาการ คำกริยาผสม คำกริยาวิเศษณ์ คำกริยากรรมน้อย คำช่วยหน้ากริยา คำช่วยหลังกริยา คำปฏิเสธ คำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำลงท้าย คำกริยาวิเศษณ์ คำพิเศษ คำสรรพนาม คำลักษณนาม คำจำนวนนับ คำลำดับที่ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน คำบอกกำหนดเสียงตรีและจตุร คำบอกกำหนดเสียงโท คำบอกเวลาประเภทที่ ๑ คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ คำบุพบท คำเชื่อมนาม และคำเชื่อมอนุพากย์

ผลการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับหมวดคำต่าง ๆ ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส พบว่า ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นนี้สามารถจำแนกคำออกเป็นหมวดคำต่าง ๆ ได้ครบทั้ง ๒๖ หมวด เช่นเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เพียงแต่รายละเอียดของคำแต่ละหมวดแตกต่างกันไปบ้างในงานวิจัยนี้จะเน้นกล่าวถึงเฉพาะหมวดคำที่น่าสนใจ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นสำคัญ คือหมวดคำนาม ซึ่งประกอบด้วยคำนำหน้านาม คำนำหน้านาม คำสรรพนาม คำลักษณนาม คำบอกกำหนด คำลงท้าย คำกริยาวิเศษณ์ และคำบุพบท

๑. คำนำ

ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะคำลำดับเครือญาติ และคำนำหน้านาม ซึ่งทำหน้าที่
ร่วมกับคำนำเฉพาะที่เรียกว่าวิสามานยนาม ดังนี้

๑.๑ คำลำดับเครือญาติ

เมื่อเปรียบเทียบคำลำดับเครือญาติที่มีใช้ในภาษาไทยกรุงเทพฯ กลันตัน ไทรบุรี
และปะลิส จะได้ดังนี้

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
-	-	la: ⁵	(ลา) ^๑ -
-	-	luat ⁴	(หวต) -
ทวด	thuat ⁶ (ทวด)	thuat ⁴ (ทวด)	thuat ⁶ (ทวด)
ปู่	phw: ⁶ ke: ² (พ่อแก่)	po: ³ (โป)	po: ³ (โป)
ย่า	me: ⁶ ke: ² (แม่แก่)	ja: ⁴ (ย่า)	ja: ⁶ (ย่า)
ตา	phw: ⁶ ke: ² (พ่อแก่)	phw: ⁴ tan ³ (พ่อเต็น)	phw: ⁶ ton ³ (พ่อตน)
ยาย	me: ⁶ ke: ² (แม่แก่)	me: ⁴ tan ³ (แม่เต็น)	me: ⁴ ton ³ (แม่ตน)
พ่อ	phw: ⁶ (พ่อ)	phw: ⁴ (พ่อ)	phw: ⁶ (พ่อ)
แม่	me: ⁶ (แม่)	me: ⁴ (แม่)	me: ⁶ (แม่)
ลุง	lu: ^๖ (ลุง)	lu: ^๖ (ลุง)	lu: ^๖ (ลุง)
ป้า	pa: ³ (ป้า)	pa: ⁴ (ป้า)	pa: ⁴ (ป้า)
น้า	na: ⁷ (น้า)	na: ⁶ (น้า)	na: ⁷ (น้า)
อา	na: ⁷ (น้า)	na: ⁶ (น้า)	na: ⁷ (น้า)
ลูก	lo:k ⁶ (โลก)	lo:k ⁴ (โลก)	lo:k ⁶ (โลก)
หลาน	la:n ¹ (หลาน)	la:n ¹ (หลาน)	la:n ¹ (หลาน)

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
เหลน	lin ¹ (หลิน)	len ¹ (เหล็น)	len ¹ (เหล็น)
หลิน, (โหลน)	lɔ: ² (เหล่อ)	-	lin ¹ (หลิน)
ผี	phi: ⁶ (ฟี่)	phe: ⁴ (เพ๋)	phi: ⁶ (ฟี่)
นัยง	ngw: ⁷ (นัยง)	ngw: ⁶ (นัยง)	ngw: ⁷ (นัยง)

นอกจากนี้ยังมีคำลำดับเครือญาติที่เกี่ยวข้องกันโดยการแต่งงาน คือ

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
พ่อตา	to:? ⁶ b+ta: ⁴	to:? ³ ta: ³ ,pho: ⁴ ta: ³	to:? ³ ta: ³ ,pho: ⁶ ta: ³
	โตะบิดา	โตะตา,พ่อตา	โตะตา,พ่อตา
แม่ยาย	to:? ⁶ b+ja:j ³	to:? ³ ja:j ⁵ ,me: ⁴ ja:j ⁵	to:? ³ ja:j ⁵ ,me: ⁶ ja:j ⁵
	โตะ บิยาย	โตะยาย,แม่ยาย	โตะยาย,แม่ยาย
ลูกเขย	lo:k ⁶ khə:j ¹	lo:k ⁴ khə:j ¹	lo:k ⁶ khə:j ¹
	โลกเขย	โลกเขย	โลกเขย
ลูกสะใภ้	lo:k ⁶ t+pha:j ⁶	lo:k ⁴ pha:j ⁶	lo:k ⁶ pha:j ⁷
	โลกตีภ้าย	โลกภ้าย	โลกภ้าย
น้ำเขย	na: ⁷ khə:j ¹	na: ⁶ khə:j ¹	na: ⁷ khə:j ¹
	น้ำเขย	น้ำเขย	น้ำเขย
น้ำสะใภ้	na: ⁷ t+pha:j ⁷	na: ⁶ pha:j ⁶	na: ⁷ pha:j ⁷
	น้ำตีภ้าย	น้ำภ้าย	น้ำภ้าย
พี่เขย	phi: ⁶ khə:j ¹	phe: ⁴ khə:j ¹	phi: ⁶ khə:j ¹
	พี่เขย	เพ่เขย	พี่เขย
พี่สะใภ้	phi: ⁶ t+pha:j ⁷	phe: ⁴ pha:j ⁶	phi: ⁶ pha:j ⁷
	พี่ตีภ้าย	เพ่ภ้าย	พี่ภ้าย
น้องเขย	ngw: ⁷ khə:j ¹	ngw: ⁶ khə:j ¹	ngw: ⁷ khə:j ¹
	น้องเขย	น้องเขย	น้องเขย

ก.ท.	กต.	ทร.	ปน.
น้องสะใภ้	ทว:ง ⁷ t+pha:j ⁷	ทว:ง ⁶ pha:j ⁶	ทว:ง ⁷ pha:j ⁷
	น้องดี๊กาย	น้องก๊าย	น้องก๊าย
หลานเขย	la:n ¹ khə:j ¹	la:n ¹ khə:j ¹	la:n ¹ khə:j ¹
	หลานเขย	หลานเขย	หลานเขย
หลานสะใภ้	la:n ¹ t+pha:j ⁷	la:n ¹ pha:j ⁶	la:n ¹ pha:j ⁷
	หลานดี๊กาย	หลานก๊าย	หลานก๊าย

ข้อสังเกต

ก. การใช้คำบอกลำดับเครือญาติในภาษาไทยก้นด้น

๑. การใช้คำว่า "ทวด" ได้แยกออกไปตามความแตกต่างทางเพศ เป็น "พ่อทวด" (ทวดผู้ชาย) และ "แม่ทวด" (ทวดผู้หญิง)

๒. คำว่า "พ่อแก่" ใช้เรียกทั้ง ปู่และตา ส่วน "แม่แก่" ใช้เรียกทั้ง ย่าและยาย

๓. คำว่า "บิดา" และ "มารดา" เป็นคำที่ผู้ชายซึ่งกำลังบวชพระใช้เรียก พ่อและแม่ของตนตามลำดับ ซึ่งอาจเทียบได้กับคำว่า "โยมพ่อ" และ "โยมแม่" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ

๔. คำว่า "พี่" เป็นคำที่ใช้มีความหมายรวมกันทั้งชายและหญิงไม่แยก เป็น "พี่ชาย" และ "พี่สาว" ส่วนคำว่า "น้อง" ก็มีวิธีใช้เช่นเดียวกันกับคำว่า "พี่" กล่าวคือ "น้อง" คำเดียวมีความหมายรวมกันทั้ง "น้องชาย" และ "น้องสาว"

๕. คำว่า "ลูก" (ลูก) ใช้แยกกันตามเพศ ถ้าลูกชายเรียกว่า "โลกมีชาย" ถ้าลูกหญิงหรือลูกสาวจะเรียกว่า "โลกมีหญิง"

อนึ่ง ในภาษาถิ่นนี้ คำว่า "ลูกบ่าว" (ลูกบ่าว) และ "ลูกสาว" (ลูกสาว) เป็นคำที่ใช้เรียก "เจ้าบ่าว" และ "เจ้าสาว" ซึ่งเป็นคู่สมรสในพิธีแต่งงานเท่านั้น

๖. ผู้ชายที่สึกจากพระหรือที่ได้ผ่านการอุปสมบทมาแล้ว นิยมเรียกกันว่า "จ้าว" เช่น นายแดงสึกจากพระแล้ว คนอื่นนี้จะเรียก นายแดงว่า "จ้าวแดง" ในทะเบียนบ้านหรือบัตรประจำตัวประชาชน ก็จะใช้คำว่า "จ้าว" เป็นคำนำหน้านามด้วย ส่วนในทางเครือญาติก็จะมีคำว่า ปู่จ้าว, ตาจ้าว, ลุงจ้าว, น้าจ้าว, พี่จ้าว และน้องจ้าวใช้ตามลำดับ

ในภาษาถิ่นนี้ยังมีข้อสังเกตอีกว่า ผู้ชายที่ผ่านการอุปสมบทมาแล้ว ตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไป เมื่อลาอุปสมบทแล้ว จะใช้คำว่า "หลวง" แทน "จ้าว" เช่น "หลวงแดง" ในทางเครือญาติก็จะใช้ ตาหลวง, ลุงหลวง, น้าหลวง, พี่หลวง และน้องหลวง ตามลำดับ

อนึ่ง คำว่า "ทิด" ในภาษาถิ่นกสณันต์ก็มีใช้เหมือนกัน แต่จะใช้กับผู้ที่บวชเป็นพระและดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสมาแล้ว แล้วสึกออกมาเท่านั้น

ข. การใช้คำบอกลำดับเครือญาติในภาษาไทยไทลื้อและปะลิส

เนื่องจากการใช้คำบอกลำดับเครือญาติในภาษาไทยไทลื้อและปะลิสมีลักษณะเป็นไปในทำนองเดียวกัน ผู้วิจัยจึงขอกล่าวรวม ๆ กันไป แต่เรื่องใดที่แตกต่างกันก็จะชี้แจงไว้เป็นกรณีพิเศษ ดังนี้

๑. ในภาษาถิ่นไทลื้อมีคำบอกลำดับเครือญาติในชั้นที่สูงขึ้นไปกว่าทวดอีก

๒ ลำดับคือ

๑.๑ "ลาวต" เป็นคำที่ใช้เรียก พ่อและแม่ของทวด

๑.๒ "ลา" เป็นคำที่ใช้เรียก พ่อและแม่ของลาวต

๒. ในภาษาถิ่นปะลิส คำที่ใช้เรียก ตาและยาย นอกจากใช้คำว่า "พ่อตน" และ "แม่ตน" แล้ว ยังใช้คำว่า "พ่อเฒ่า" และ "แม่เฒ่า" ได้ด้วย

๓. ทั้งในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส น้องชายของพ่อและแม่ที่ยังไม่ได้บวชเรียน เรียกว่า "น้ำบ่าว" ถ้าบวชแล้วสึกออกมาเรียกว่า "น้ำเฒร" และถ้าบวช ๒ ครั้งขึ้นไปแล้วสึกออกมาเรียกว่า "น้ำหลวง"

ส่วนน้องสาวของพ่อและแม่ นิยมเรียกกันว่า "น้ำสาว"

๔. บุตรชายที่อุปสมบทแล้วลาสิกขาออกมา พ่อแม่จะเรียกว่า "เฒร" และตามปกติจะใช้คำว่า "เฒร" เพียงคำเดียวโดยไม่ประกอบชื่อ ยกเว้นกรณีที่จะต้องกล่าวถึงโดยเฉพาะลงไปจึงจะใช้ "เฒร" เป็นคำนำหน้าชื่อ เช่น เฒรแดง, เฒรคง เป็นต้น

๕. พี่ชายที่ยังไม่ได้อุปสมบทจะเรียกกันว่า "พี่บ่าว" ถ้าได้อุปสมบทแล้วสึกออกมาจะเรียกกันว่า "พี่เฒร" หรือถ้าได้อุปสมบทมาแล้ว ๒ ครั้งขึ้นไป เมื่อสึกออกมาจะเรียกกันว่า "พี่หลวง"

ส่วนน้องผู้ชาย เมื่อยังไม่ได้อุปสมบทจะเรียกว่า "น้องบ่าว" และเมื่อผ่านการอุปสมบทแล้วจะเรียกกันว่า "น้องเฒร" หรือถ้าได้ผ่านการอุปสมบทมาแล้วตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไป เมื่อสึกออกมาจะเรียกกันว่า "น้องหลวง"

๖. พี่หญิง นิยมเรียกกันว่า "พี่สาว" หรือ "ฮิสาว" ส่วนน้องหญิงนิยมเรียกกันว่า "น้องสาว"

๗. คำอื่น ๆ ที่น่าสนใจ มีดังนี้คือ

"ฮันย" มีที่ใช้ดังนี้

(๑) เป็นคำที่พ่อแม่ใช้เรียกลูกสาวของตนด้วยความรักใคร่

(๒) เป็นคำที่พ่อตา แม่ยาย ใช้เรียกลูกสะใภ้ของตนด้วยความรักใคร่

"นัย ฮ้ายนัย" มีที่ใช้ดังนี้

(๑) เป็นคำที่พ่อแม่ รวมทั้งญาติ ๆ สูงอายุ ตั้งแต่ลุง ป้า ขึ้นไปใช้เรียก

ลูกชายหรือหลานชายของตน

(๒) เป็นคำที่พ่อตา แม่นาย ใช้เรียกลูกเขยที่ยังไม่ได้อุปสมบท (ถ้าอุปสมบทแล้วจะเรียกว่า "เณร")

"พี่นุ้ย" เป็นคำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ที่มีอายุน้อยกว่าตน แต่มีศักดิ์เป็นพี่ในทางเครือญาติ (ใช้ได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย)

"น้องใหญ่" เป็นคำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ที่มีอายุมากกว่าตน แต่มีศักดิ์เป็นน้องในทางเครือญาติ (ใช้ได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย)

"ตัง" /tiŋ⁴/ มีใช้เฉพาะในภาษาไทยไทบุรี เป็นคำที่พ่อแม่ใช้เรียกบุตรชาย และบุตรสาวของตนด้วยความรักยิ่ง

๑.๒ คำนำหน้านาม^๑

ก.ท.	กต.	ทร.	ปผ.
นาย	-	นาย	นาย
นาง	กือ	นาง	นาง
นางสาว	กือ	นางสาว	นาง
เด็กชาย	แอ, อี	อ้าย	อ้าย
เด็กหญิง	กือ	อี	อี
อ้าย (ไม่สุภาพ)	ตา	อ้าย	อ้าย
อี (ไม่สุภาพ)	กือ	อี	อี

ข้อสังเกต เกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม

การใช้คำนำหน้านามในภาษาไทยกรุงเทพฯ กลิ่นดิน ไทบุรีและปะลิมมีทั้งลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้คือ

๑. คำว่า "นาย" ในภาษากรุงเทพฯ เป็นคำนำหน้าชื่อผู้ชาย เช่นนายคำ
นายคง เป็นต้น

^๑ เนื่องจากคำนำหน้านาม คำสรรพนามและคำลักษณนามในภาษาถิ่นที่วิจัยมีรูปเขียนและการออกเสียงคล้ายคลึงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ มาก ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีปัญหาในการออกเสียงคำแต่ละคำ ดังนั้น เพื่อการประหยัดจึงไม่ได้ใช้อักษรแทนเสียงคำทั้ง ๓ ประเภทนี้

ในภาษาไทยกลันตันไม่มีคำว่า "นาย" ใช้ แต่จะใช้คำอื่นแทนโดยมีเงื่อนไข

ดังนี้

(๑) ผู้ที่อุปสมบทแล้ว ใช้ "จ้าว" นำหน้านาม เช่น จ้าวคำ จ้าวคง

เป็นต้น

(๒) ผู้ที่อุปสมบทหลายพรรษาและมีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส เมื่อสึก

ออกมา นิยมใช้ "ทิต" นำหน้านาม เช่น ทิตคำ ทิตคง เป็นต้น

(๓) ผู้ที่ยังไม่ผ่านการอุปสมบทใช้ แอ, ฮี, ตา นำหน้านาม เช่น

"นายถม" จะใช้ว่า แอถม ฮีถม หรือตาถม

คำว่า แอ- ฮี- เป็นคำสุภาพ ส่วนคำว่า ตา- เป็นคำไม่ค่อยสุภาพ

ในภาษาไทยไทบุรี นิยมใช้คำว่า "นาย" เฉพาะในทางราชการเท่านั้น ส่วนในภาษาพูดมีคำอื่น ๆ ใช้แทนด้วย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(๑) ผู้ชายที่อุปสมบทแล้วสึกออกมา นิยมใช้ "เณร" นำหน้านาม เช่น

เณรคำ เณรคง เป็นต้น

(๒) ผู้ที่อุปสมบทหลายพรรษาและมีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส เมื่อสึก

ออกมาใช้ "ทิต" นำหน้านามเท่านั้นองเดียวกับภาษาไทยกลันตัน

(๓) ผู้ชายที่กำลังอุปสมบทเป็นพระอยู่ จะใช้คำว่า "จ้าว" นำหน้า

นาม เช่น พระคำ จะใช้ว่า จ้าวคำ พระคง จะใช้ว่า จ้าวคง เป็นต้น

ส่วนในภาษาไทยปะลิส คำว่า "นาย" เป็นคำนำหน้านามที่นิยมใช้กันทั่วไป แต่ก็มีความอื่น ๆ ใช้แทนได้ด้วย ดังนี้

(๑) ผู้ชายที่อุปสมบทแล้วสึกออกมา นิยมใช้ "เณร" นำหน้านาม และ

ใช้เป็นทางราชการ ซึ่งตรงกับคำในภาษามลายูว่า "Endin" เช่น "Endin Keliang" หมายถึง "เณรเกลียง" เป็นต้น

(๒) คำว่า "ทิต" มีที่ใช้เช่นเดียวกับภาษาไทยกลันตันและไทบุรี

(๓) ผู้ที่กำลังอุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่ นิยมใช้ "ตัน" และ "จ้าว" นำหน้าชื่อ และถ้าเป็นเจ้าอาวาสจะใช้ "ท่าน" นำหน้าชื่อ

๒. คำว่า "นาง" ในภาษากรุงเทพฯ เป็นคำนำหน้าชื่อผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว

ในภาษาไทยกลันตัน ไม่มีคำว่า "นาง" ใช้ แต่จะใช้ คำว่า กือ /kɨː⁴/ แทน คำว่า "กือ-" ในภาษาถิ่นนี้ใช้นำหน้าชื่อผู้หญิงทั้งที่แต่งงานแล้ว และยังไม่ได้แต่งงาน

ในภาษาไทยไทรบุรี คำว่า "นาง" มีที่ใช้เช่นเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ส่วนในภาษาไทยปะลิส คำว่า "นาง" ใช้นำหน้าชื่อผู้หญิงได้ทั้งที่แต่งงานแล้ว และยังไม่แต่งงาน เช่นเดียวกับคำว่า "กือ" ที่มีใช้ในภาษาไทยกลันตัน

๓. คำว่า "นางสาว" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้นำหน้าชื่อผู้หญิงที่มีอายุตั้งแต่ ๑๔ ปีขึ้นไป และยังไม่ได้แต่งงานเช่นเดียวกับคำว่า "กือ-" ในภาษาไทยกลันตัน และ "นางสาว-" ในภาษาไทยไทรบุรี

ส่วนในภาษาไทยปะลิส โดยทั่วไปจะใช้คำว่า "นาง" แทนคำว่า "นางสาว-" ในภาษาถิ่นนี้ใช้นำหน้าชื่อเฉพาะผู้หญิงที่กำลังจะเข้าพิธีแต่งงานเท่านั้น

๔. ทั้งในภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คำที่เกี่ยวกับเครือญาติ สามารถใช้เป็นคำนำหน้านามได้ด้วย เช่น ตาคง, ป้าดี, หลานนิค, น้าสาวแดง, พี่หลวงคำ เป็นต้น

๒. คำสรรพนาม

๒.๑ สรรพนามบุรุษที่ ๑

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
ผม	ผม	ผม	ผม
กระผม	ก็ผม	-	กระผม
ฉัน	ฉาน	ฉาน	ฉาน
ดิฉัน	ฉาน	ฉาน	ฉาน

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
ข้า	ข้า	ข้า	ข้า
ข้าพเจ้า	ข้าพเจ้า	ข้าพเจ้า	ข้าพเจ้า
กู	กู	กู	กู
เรา	เรา	เรา	เรา
อาตมา	อาตมา	อาตมา	อาตมา
ข้าพระพุทธเจ้า	-	-	-
-	เอง	-	-

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑

(๑) คำว่า "ผม"

ในภาษาไทยกanton เป็นคำแสดงความสุภาพ ใช้กันในสังคมทั่วไป โดยผู้ชาย ทุกวัยเป็นผู้ใช้ นอกจากนี้ปรากฏว่าผู้หญิงก็ใช้ได้ด้วย โดยเฉพาะเมื่อผู้หญิงพูดกับพระสงฆ์ หรือพูดกับบุคคลที่มีตำแหน่งทางสังคมสูง เช่นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เป็นต้น และตามปกติ ผู้หญิงรุ่นเก่าซึ่งมีอายุมาก ๆ ก็นิยมใช้ "ผม" เป็นคำสรรพนามแทนตัว

ในภาษาไทยไทบุรี คำนี้ใช้ในวงจำกัด กล่าวคือใช้กับพระสงฆ์ และกับผู้สูงอายุ กว่าเท่านั้น ผู้ใช้นอกจากผู้ชายแล้วผู้หญิงก็สามารถใช้ได้ด้วย โดยเฉพาะใช้กับผู้สูงอายุกว่า และไม่ค่อยสนิทสนมกัน

ส่วนในภาษาไทยปะลิส คำนี้เป็นคำสุภาพมาก ใช้ได้ทั้งผู้พูดที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง แต่ผู้หญิงมักใช้พูดกับพระสงฆ์ เท่านั้น

(๒) คำว่า "กระผม" เป็นคำแสดงความสุภาพมาก

ในภาษาไทยกantonออกเสียงว่า กิผม /kíphom¹/ เป็นคำแสดงความสุภาพมาก ผู้ชายเท่านั้นเป็นผู้ใช้คำนี้ ใช้ในการณีพูดกับพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์ พระสงฆ์ที่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส และเป็นที่เคารพศรัทธาเป็นกรณีพิเศษ และใช้กับเจ้านายผู้ใหญ่ด้วย

ในภาษาไทยไทบุรี สรรพนามคำนี้ไม่นิยมใช้

ส่วนในภาษาไทยปะลิส มีที่ใช้เช่นเดียวกับภาษาไทยกลันตัน และอาจใช้แทน
ราชาศัพท์ "ข้าพระพุทธเจ้า" ได้ด้วย

(๓) คำว่า "ฉัน" ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ใช้คำว่า "ฉัน" ซึ่งออกเสียง
เป็น "ฉาน" /cha:n¹/ แทน

(๔) คำว่า "ข้า"

ในภาษาไทยกลันตัน เป็นคำสุภาพ ใช้ในกรณีที่ผู้พูดอาวุโสกว่าผู้ที่พูดด้วยเท่าที่
สังเกตพบว่าคำนี้นิยมใช้ในสังคมของผู้สูงอายุ ยกเว้นหมู่บ้านบางหมู่บ้าน เช่นที่บ้านงูเกา
(Jubakar) ซึ่งเป็นหมู่บ้านคนไทยแห่งหนึ่งของอำเภอตุมปัต รัฐกลันตัน คำว่า "ข้า"
เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลาย ผู้พูดแม้จะเป็นเด็กก็สามารถใช้คำนี้แทนตัวพูดกับผู้ใหญ่ได้ด้วย

ในภาษาไทยไทบุรี ผู้ใช้คำนี้จะต้องอาวุโสกว่าผู้ที่พูดด้วยเท่านั้น

ส่วนในภาษาไทยปะลิส เป็นคำสุภาพ และนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งที่ผู้ใหญ่
พูดกับเด็ก และเด็กพูดกับผู้ใหญ่

(๕) คำว่า "ข้าพเจ้า"

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คำนี้เป็นคำสุภาพ เป็นคำที่ใช้กันอย่างเป็นทางการ
เช่นในพิธีการต่าง ๆ ที่มีผู้ไม่คุ้นเคยมาร่วมชุมนุมกันมาก ๆ คำนี้ใช้ได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

(๖) คำว่า "กู"

ในภาษาไทยกลันตันสมัยก่อนเป็นคำสุภาพ แต่ปัจจุบันนี้คำนี้ถือเป็นคำที่ไม่ค่อยสุภาพ
แต่ก็ยังเป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายในสังคมทั่วไป ทั้งในกรณีที่ผู้ใหญ่พูดกับเด็กและเด็กพูดกับผู้ใหญ่

ในภาษาไทยไทบุรี คำว่า "กู" เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดใช้ได้กับคนทุกเพศทุกวัย
ทั้งที่สนิทสนมและไม่สนิทสนมกัน และไม่ถือเป็นคำหยาบ

ในภาษาไทยปะลิส ตามปกติคำนี้ถือเป็นคำหยาบ ใช้กันในกลุ่มผู้พูดที่มีความสนิทสนม
กันเท่านั้น และโดยเฉพาะระหว่างผู้ที่มีอาวุโสเสมอกัน หรือผู้ที่มีอาวุโสกว่าเป็นผู้ใช้คำนี้

(๗) คำว่า "เรา"

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คำนี้เป็นคำสุภาพ ใช้กันทั่วไปในกลุ่มผู้พูดทุกเพศ ทุกวัย ทั้งที่สนิทสนมและไม่สนิทสนม ทั้งที่เป็นเอกพจน์และพหูพจน์

(๘) คำว่า "เอง"

คำนี้มีใช้เฉพาะในภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นสรรพนามแทนตัวผู้พูด มีความหมาย เช่นเดียวกับคำว่า ผม, ฉัน ถือเป็นคำสุภาพ นิยมใช้ในกลุ่มผู้พูดที่เป็นเพื่อนสนิทสนมกัน ทั้งที่เป็นผู้หญิงและผู้ชาย

อนึ่ง คำสรรพนามบางคำที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ แสดงว่ามีที่ใช้ทำนองเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ผู้พูดภาษากรุงเทพฯ บางคนใช้ว่า "ตัวเอง"

๒.๒ สรรพนามบุรุษที่ ๒

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
แก	แก	แก	แก
คุณ	คุณ	คุณ	คุณ
เธอ	เธอ	เธอ	เธอ
ท่าน(ใช้ทั่วไป)	ท่าน	ท่าน	ท่าน
หนู	นุ้ย	นุ้ย	นุ้ย
มึง	มึง	หมึง	หมึง
เจ้า	ฮู	ฮู	ฮู

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๒

(๑) "แก"

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นคำไม่สุภาพ ผู้อาวุโสสูงกว่า หรือมีอาวุโสเท่ากัน และสนิทสนมกันเป็นผู้ใช้คำนี้

ในภาษาไทยถิ่นใต้ คำนี้เป็นคำสุภาพ ตามปกติผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เช่น ลูกใช้กับพ่อแม่ หรือใช้กับ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสมีที่ใช้ เช่นเดียวกับภาษาไทยกลันตัน

(๒) "คุณ"

ในภาษาไทยกลันตัน คำนี้เป็นคำสุภาพ และเป็นคำยกย่อง มักใช้กับพระสงฆ์และ
ผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้น้อยที่ไม่คุ้นเคยกันด้วย

ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส เป็นคำสุภาพ ยกย่อง มักใช้กับคนที่ไม่มีสนิทสนมกัน
และใช้กับพระสงฆ์ทั่วไปที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส

(๓) "ท่าน"

ในภาษาไทยกลันตันและไทบุรี มีที่ใช้ทำนองเดียวกันคือ เป็นคำแสดงความสุภาพ
ที่ผู้หนึ่งใช้กับผู้ใหญ่ที่เคารพยำเกรง เช่นพี่ เทพ

ส่วนในภาษาไทยปะลิส คำนี้เป็นคำสุภาพที่ผู้หนึ่งใช้กับพระสงฆ์ที่ดำรงตำแหน่งเป็น
เจ้าอาวาสเท่านั้น

(๔) "นุ้ย" /nu:ɲ⁷/ หรือ "นุ้ย" /nuɲ⁷/

คำนี้ในภาษาไทยกลันตันออกเสียงว่า "นุ้ย" /nu:ɲ⁷/ หรือ "แอนุ้ย"
/ʔɛ:⁴ nu:ɲ⁷/ ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ออกเสียงว่า "นุ้ย" /nuɲ⁶/ และ
/nuɲ⁷/ ตามลำดับความหมายของคำคำนี้อาจเทียบได้กับคำว่า "หนู" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ผู้ใหญ่เป็นผู้ใช้คำนี้กับเด็กหรือลูกหลานด้วยความรักใคร่
เอ็นดูอย่างยิ่ง

ในภาษาถิ่นกรุงเทพฯ คำว่า "หนู" อาจใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๑ ได้ด้วย แต่ใน
ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นนี้คำว่า "นุ้ย" หรือ "นุ้ย" มีใช้เฉพาะเป็นสรรพนามบุรุษที่ ๒ เท่านั้น

(๕) "มิง" หรือ "หมิง"

การใช้คำนี้ในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส ปรากฏว่ามีที่ใช้ทำนองเดียวกัน
กล่าวคือเป็นคำแสดงความสนิทสนม แต่ผู้ใช้จะต้องมีวัยเสมอกัน เป็นเพื่อนที่รู้จักมักคุ้นกัน
หรือแม้ผู้ใช้จะต้องมีอาวุโสกว่า ถ้าใช้ผิดเงื่อนไขดังกล่าวนี้ คำนี้ก็จะไม่สุภาพ

(๖) "จู้"

ในภาษาไทยกลันตัน ตามปกติคำนี้เป็นคำที่ใช้กันระหว่างสามีกับภรรยา ผู้ใหญ่ใช้กับเด็ก และผู้มีอาวุโสเสมอกันเป็นผู้ใช้คำนี้ โดยผู้พูดและผู้ที่ถูกด้วยต้องสนิทสนมกัน

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส คำนี้ถือเป็นคำสุภาพใช้ได้ทั่วไป ทั้งระหว่างผู้ใช้ที่มีความสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกันก็ได้ ผู้น้อยอาจใช้กับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ใช้กับผู้น้อย หรือผู้มีอาวุโสเสมอกันเป็นผู้ใช้คำนี้ แต่อย่างไรก็ตามคำนี้เป็นคำที่ใช้กันระหว่างสามีภรรยามากที่สุด

คำสรพนามบุรุษที่ ๒ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีคำบางคำที่ใช้กันอยู่เฉพาะถิ่น คือ

"ตัน" ออกเสียง /tɔn⁴/ "ต้อน" คำนี้ใช้เฉพาะในภาษาไทยปะลิส เป็นคำสุภาพที่ใช้กับพระสงฆ์โดยทั่วไป โดยมีความหมายทำนองเดียวกับคำว่า "ท่าน" ที่ใช้ในกรณีเดียวกันในภาษากrung เทพฯ

"ตน" ออกเสียง /tɔn⁴/ "เต็น" คำนี้นิยมใช้กันมากในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ในภาษาไทยไทบุรีบางถิ่นใช้ "ตัว" ออกเสียงเป็น /tuɔ⁴/ "ตัว" ริม คำนี้ถือเป็นคำสุภาพ ยกย่องให้เกียรติ เป็นคำที่ผู้น้อยใช้กับผู้ใหญ่ มีศักดิ์ของคำเทียบเท่ากับคำว่า "คุณ" หรือ "ท่าน" ในภาษาถิ่นกรุงเทพฯ

๒.๓ สรรพนามบุรุษที่ ๓

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
เขา	เขา	เขา	เขา
ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน
มัน	มัน	มัน	มัน

คำสรพนามบุรุษที่ ๓ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นมีใช้น้อยในภาษาถิ่นกรุงเทพฯ อาจมี หล่อน พระองค์ เธอ ฯลฯ ใช้ด้วย แต่ในภาษาถิ่นดังกล่าว คำสรพนามบุรุษที่ ๓ เหล่านี้ไม่มีใช้ คำว่า "หล่อน" และ "เธอ" อาจใช้คำว่า "เขา" แทน ส่วนคำว่า "พระองค์" ซึ่งเป็นราชาศัพท์ก็จะใช้ "ท่าน" แทนได้

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๓

(๑) "เขา"

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คำนี้เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายที่สุด เป็นคำสุภาพ ใช้ได้กับคนทุกระดับชั้น ทุกเพศ ทุกวัย

(๒) "ท่าน"

ในภาษาไทยกลันตันและไทบุรี มีที่ใช้อย่างเดียวกัน กล่าวคือ คำนี้เป็นคำที่แสดงความสุภาพมาก ใช้กับบุคคลที่เคารพนับถืออย่างยิ่ง เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ครูอาจารย์ เจ้านาย เจ้าอาวาส พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นต้น

ส่วนในภาษาไทยปะลิส คำนี้ใช้เฉพาะพระสงฆ์ชั้นสมณศักดิ์และพระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสเท่านั้น สำหรับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมทั่วไปจะใช้ "เขา" แทน

(๓) "มัน"

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ตามปกติคำนี้ใช้กล่าวถึงผู้อื่นที่มีอายุไล่ก่อนกว่า นอกจากนี้ยังใช้กับสัตว์และสิ่งของได้ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เท่าที่สังเกตพบว่าในภาษาไทยกลันตัน คำนี้ใช้กันอย่างกว้างขวางกับคนทุกเพศทุกวัย ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยกัน แต่ถ้าพูดถึงผู้ที่อายุไล่กว่าจะเป็นคำที่มีความหมายไม่ค่อยสุภาพ และแสดงว่าผู้พูดไม่ค่อยเคารพนับถือ

กล่าวโดยสรุป การใช้คำสรรพนามในภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่น พบว่า มีเฉพาะคำว่า "เรา" คำเดียวเท่านั้นที่ใช้ได้ทั้งที่เป็นเอกพจน์และพหูพจน์ นอกจากนั้น คำสรรพนามแต่ละคำจะใช้สำหรับแทนคนได้เพียงคนเดียว คือเป็นเอกพจน์ ถ้าต้องการแสดงจำนวนมากกว่าหนึ่ง จะต้องเพิ่มคำว่า "พวก" หรือ "หมู่" ซึ่งในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นจะออกเสียงเป็น /moː˥˥/ "โหม" เข้าข้างหน้าคำบุรุษสรรพนามนั้น ๆ เช่น พวกมัน, โหมมัน, พวกเขา, โหมเขา เป็นต้น

นอกจากนี้ในภาษาไทยถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น อาจใช้คำบอกเครือญาติอีกเป็นจำนวนมากแทนคำสรรพนามบุรุษที่ ๑, ๒ และ ๓ ได้ ทำนองเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ในการใช้คำสรรพนามนั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับคำกล่าวของวิจิตร ภาณุพงศ์^๑ ที่ว่า "การเลือกใช้สรรพนามในภาษาไทย อย่างน้อยต้องนึกถึง ๓ เรื่องต่อไปนี้คือ ความสนิทสนม ฐานะทางสังคม และความมีอาวุโสของคู่สนทนาหรือของบุคคลที่เรา พูดถึง"

๓. คำลักษณนาม

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่งคำลักษณนามที่ใช้กันในแต่ละถิ่น

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
พระสงฆ์ ๕ <u>รูป</u>	องค์	องค์	องค์
ยักษ์ ๒ <u>ตน</u>	ตัว	ตัว	ตัว
ฤาษี ๓ <u>ตน</u>	องค์	องค์	องค์
ฝน หลาย <u>เม็ด</u>	ดอก	ดอก	ดอก
ช้าง ๗ <u>เชือก</u>	ตัว	ตัว	ตัว
มะพร้าว ๓ <u>ผล</u>	เม็ด ^๒	หน่วย	หน่วย
ไข่ ๓ <u>ฟอง</u>	เม็ด, ไข่	หน่วย	หน่วย
กระเป๋ ๒ <u>ใบ</u>	เม็ด	หน่วย	หน่วย
โต๊ะ ๕ <u>ตัว</u>	เม็ด	หน่วย	หน่วย
ชันไม้ ๓ <u>ใบ</u>	เม็ด	หน่วย	หน่วย

^๑ วิจิตร ภาณุพงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕.

^๒ เม็ด /met⁶/ เป็นคำเดียวกันกับคำว่า "เม็ด" ในภาษากรุงเทพฯ

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
เฟื่อย ๒ <u>ป็น</u>	คัน, อัน	สาย, อัน	สาย, อัน
ขลุ่ย ๓ <u>เลา</u>	อัน	อัน	อัน
มุ้ง ๒ <u>หลัง</u>	เม็ด, ผืน	หน่วย	หน่วย
สร้อย ๒ <u>เส้น</u>	สาย	สาย	สาย
ทาว หลาย <u>ทวง</u>	เม็ด	หน่วย	หน่วย
ตาปู ๔ <u>ตัว</u>	คัน, อัน	อัน	อัน
ไม้ขีด ๓ <u>ก้าน</u>	คัน, อัน	ดอก, อัน	ดอก, อัน
<u>กลั๊ก</u>	รัง	ราง	ราง
ลิว หลาย <u>เม็ด</u>	หน่วย	หน่วย	หน่วย
หม้อ ๒ <u>ใบ</u>	หน่วย	หน่วย	หน่วย
ปากกา ๓ <u>ด้าม</u>	คัน, อัน	ด้าม ^๑	ด้าม
ดินสอ ๒ <u>แท่ง</u>	คัน, อัน	แท่ง ^๒	แท่ง
สวน ๒ <u>ชนิด</u>	หล่ง ^๓	หล่ง	หล่ง
หนังสือ หลาย <u>เล่ม</u>	หัว	หัว	หัว
เก้าอี้ ๓ <u>ตัว</u>	เม็ด	ตัว	ตัว
ไฟฉาย ๒ <u>กระบอก</u>	ทวง, อัน	บอก ^๔	บอก
เลื่อ ๔ <u>ตัว</u>	ผืน	ตัว	ตัว
กางเกง ๒ <u>ตัว</u>	ผืน	ตัว	ตัว

ฯลฯ

^๑ ด้าม /dam⁴/ เป็นคำเดียวกันกับคำว่า "ด้าม" ในภาษากรุงเทพฯ

^๒ แท่ง /tɛ:m²/ เป็นคำเดียวกันกับคำว่า "เล่ม" ในภาษากรุงเทพฯ

^๓ หล่ง เป็นคำยืมจากภาษาฮกเกี้ยนว่า "relong" ตามปกติที่ดิน ๑ หล่งมีขนาด

กว้าง ๒๒ วา และยาว ๒๒ วา ซึ่งคิดเป็นพื้นที่ได้ ๔๘๔ ตารางวา.

^๔ บอก เป็นคำเดียวกับ "กระบอก" ในภาษากรุงเทพฯ

ข้อสังเกต เกี่ยวกับการใช้คำลักษณนาม

๑. คำลักษณนามในภาษาไทยกลันตันที่ใช้มากที่สุดคือ คำว่า "เม็ด" /met⁶/ ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสนิยมใช้คำว่า "หน่วย" /hnaɯ¹/ ทั้งคำว่า "เม็ด" และ "หน่วย" ใช้เป็นลักษณนามของ ผลไม้, ไข่ สิ่งของหรือวัตถุที่มีลักษณะกลม ๆ และ เครื่องใช้ภายในบ้านที่มีลักษณะอย่างอื่น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มุ้ง เป็นต้น

๒. คำว่า "ตัว" ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น นิยมใช้เป็นคำลักษณนามของ สัตว์ ยักษ์ ภูตผีปิศาจ รูปหนึ่ง ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ยังใช้เป็นลักษณนามของ สิ่งของเครื่องใช้บางอย่างด้วย เช่น เลื่อ กางเกง โต๊ะ เก้าอี้ ตุ๊กตา เป็นต้น

๓. คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ เช่น กอง พวก ฝูง โรง หมู่ คำลักษณนามบอก จำนวนและมาตรา เช่น คู่ โหล ขวด ตุ่ม ไห บาท สตางค์ กรัม กิโลกรัม เมตร กิโลเมตร นิ้ว คืบ และคำลักษณนามซ้ำชื่อ เช่น คน ประเทศ เมือง บ้าน วัด นิ้ว ฯลฯ คำลักษณนาม ทั้ง ๓ ประเภทนี้ ส่วนใหญ่ใช้ตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เพียงแต่การออกเสียงคำบางคำ อาจแตกต่างกันไปบ้าง เช่น

นิ้ว ในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น /ni:w⁷/

ฝูง ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น /khwu:ɯ¹/

หมู่ ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น /mo:¹/ เป็นต้น

๔. คำว่า "อัน" เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของต่าง ๆ ได้แทบทุกชนิด เช่น เลื่อ, ขลุ่ย, ปี่, ตาปู, ไม้ขีดไฟ, ปากกา, ดินสอ, ฝอย เป็นต้น และเท่าที่สังเกตพบว่าคำนี้ นิยมใช้ในภาษาไทยกลันตันมากกว่าในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส

๕. การใช้คำลักษณนามบางคำในภาษาไทยกลันตัน สังเกตได้ว่าแตกต่างจาก ภาษาไทยกรุงเทพฯ และแตกต่างจากภาษาไทยไทบุรีและปะลิส เช่น ไข่ "ไข่" เป็นลักษณนามของ ไข่ ไข่ "ผิน" เป็นลักษณนามของ มุ้ง, เลื่อ, กางเกง เป็นต้น การใช้คำลักษณนามในลักษณะ ดังกล่าวนี้อาจมีส่วนคล้ายกันกับการใช้คำลักษณนามในภาษาแสก ซึ่งเป็นภาษาชนกลุ่มน้อยที่พูดกันใน

ท้องที่อำเภอเมือง อำเภอนาหว้า และอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จังหวัดไฉฉวรวณ
 ขนิษฐานันท์^๑ ได้วิจัยไว้ ดังนี้คือ

traəŋ ³ - kay ⁶ səŋ ² traəŋ ³	"ไขไก่สองไข"
ph+i+n ¹ - phia ³ sip ² ph+i+n ¹	"เลื้อยลิบผิน"

เป็นต้น

๔. คำบอกกำหนด

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ วิจันต์ ภาณุพงศ์^๒ ได้แบ่งคำบอกกำหนดออกเป็น
 ๒ ประเภทย่อยคือ

๔.๑ คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา (นี้ นั้น โน้น นุ่น ไท)

๔.๒ คำบอกกำหนดเสียงโท (นี้ นั้น โน้น นุ่น)

คำบอกกำหนดที่แบ่งประเภทตามเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าวนี้ในภาษาไทยถิ่นต้น
 ไทรบุรีและปะลิส จะมีปัญหาการแบ่งอยู่บ้าง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าระบบเสียงในภาษาถิ่นที่วิจัย
 ทั้ง ๓ ถิ่นแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ คำที่กำหนดขึ้นใช้เรียกเสียงวรรณยุกต์ "สามัญ
 เอก โท ตรีและจัตวา" ก็เหมาะที่จะใช้เฉพาะในภาษาไทยกรุงเทพฯ เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ถ้าหากพิจารณาจากรูปเขียนที่กำหนดขึ้นเท่าที่จะเป็นไปได้โดยอาศัย
 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงวรรณยุกต์กับเสียงพยัญชนะต้น ก็จะสังเกตได้ว่า คำบอกกำหนดใน
 ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นจะมีรูปเขียนที่มีลักษณะร่วมกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ทั้งวรรณยุกต์และ
 พยัญชนะต้น ดังต่อไปนี้

^๑ วิชาฉวรวณ ขนิษฐานันท์, ภาษาแสก (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔), หน้า ๒๔.

^๒ วิจันต์ ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์, หน้า ๗๐-๗๒.

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
ดี	ni: ⁷ (ดี)	ni: ² (หนี)	ni: ² (หนี)
นั้น	nan ⁷ (นั้น)	nan ² (หนั้น)	nan ² (หนั้น)
โน้น	nu: ⁷ (นู)	nu: ² (หนี)	nu: ² (หนี)
นูน	nu: ⁶ (นู)	nu: ⁴ (นู)	nu: ⁶ (นู)
ไหน	naj ¹ (ไหน)	naj ¹ (ไหน)	naj ¹ (ไหน)
ดี	ni: ⁶ (ดี)	ni: ⁴ (ดี)	ni: ⁶ (ดี)
นั้น	nan ⁶ (นั้น)	nan ⁴ (นั้น)	nan ⁶ (นั้น)
โน้น	nu: ⁷ (นู)	nu: ⁴ (นู)	nu: ⁶ (นู)
นูน	nu: ⁶ (นู)	no: ¹ (โหน)	no: ¹ (โหน)

ข้อสังเกต

(๑) "ดี" เป็นคำบอกกำหนดเสียงตรี (สูง-ระดับ) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ คำนี้ในภาษาไทยกลันตันจะออกเสียงเป็น ni:⁷ (ดี) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "กลาง-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสจะออกเสียงเป็น ni:² (หนี) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "สูง-ตก"

(๒) "นั้น" เป็นคำบอกกำหนดเสียงตรี (สูง-ระดับ) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันจะออกเสียงเป็น nan⁷ (นั้น) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "กลาง-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสจะออกเสียงเป็น nan² (หนั้น) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "สูง-ตก"

(๓) "โน้น" เป็นคำบอกกำหนดเสียงตรี (สูง-ระดับ) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันจะออกเสียงเป็น nu:⁷ (นู) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "กลาง-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสจะออกเสียงเป็น nu:² (หนี) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "สูง-ตก"

(๔) "นุ่น" เป็นคำบอกกำหนดเสียงตรี (สูง-ระดับ) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น $nu: ^6$ (นุ่น) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "ต่ำ-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น $nu: ^4$ (นุ่น) และ $nu: ^6$ (นุ่น) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอนท้าย)" และ "ต่ำ-ระดับ" ตามลำดับ

(๕) "ไหนด" เป็นคำบอกกำหนดเสียงจัตวา (ต่ำ-ขึ้น) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น $naj ^1$ (ไหนด) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "ต่ำ-ขึ้น" ทำนองเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น $naj ^1$ (ไหนด) และ $naj ^1$ (ไหนด) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "สูง-ขึ้น-ตก" และ "สูง-ระดับ-ตกตอนท้าย" ตามลำดับ

(๖) "ณี" เป็นคำบอกกำหนดเสียงโท (สูง-ตก) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น $ni: ^6$ (ณี) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "ต่ำ-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น $ni: ^4$ (ณี) และ $ni: ^6$ (ณี) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอนท้าย)" และ "ต่ำ-ระดับ" ตามลำดับ

(๗) "นุ่น" เป็นคำบอกกำหนดเสียงโท (สูง-ตก) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น $nan ^6$ (นุ่น) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง "ต่ำ-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น $nan ^4$ (นุ่น) และ $nan ^6$ (นุ่น) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง "ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอนท้าย)" และ "ต่ำ-ระดับ" ตามลำดับ

(๘) "โน่น" เป็นคำบอกกำหนดเสียงโท (สูง-ตก) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น $nu: ^7$ (นุ่น) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง "กลาง-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น $nu: ^4$ (นุ่น) และ $nu: ^6$ (นุ่น) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็น "ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอนท้าย)" และ "ต่ำ-ระดับ" ตามลำดับ

(๔) "นุ่น" เป็นคำบอกกำหนดเสียงโท (สูง-ตก) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น $nu:n^6$ (นุ่น) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง "ต่ำ-ตก" ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสออกเสียงเป็น $no:$ ¹ (โหน) ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง "สูง-ขึ้น-ตก" และ "สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย)" ตามลำดับ

อนึ่ง คำในหมวดนี้ วจินตัน ภาณุพงศ์^๖ ยังได้รวมคำไม่บอกกำหนดเอาไว้ด้วยอีก ๔ คำคือ ขึ้น ขึ้น ๆ ไต่ ต่าง ๆ เพราะคำเหล่านี้อาจจะปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวาได้ เช่น

รณ	นี้	(คำบอกกำหนดเสียงตรี)
รณ	ขึ้น	(คำไม่บอกกำหนด)
ของ	นั้น	(คำบอกกำหนดเสียงตรี)
ของ	ต่าง ๆ	(คำไม่บอกกำหนด)
	ขึ้น ๆ	(คำไม่บอกกำหนด)
ของ	สิ่ง ไหน	(คำบอกกำหนดเสียงจัตวา)
	ไต่	(คำไม่บอกกำหนด)

คำไม่บอกกำหนดทั้ง ๔ คำนี้ ปรากฏว่ามีใช้ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น เช่นเดียวกัน แต่การออกเสียงของคำแต่ละคำอาจแตกต่างกันไปบ้างตามความแตกต่างของระบบเสียงในภาษาถิ่นแต่ละถิ่นดังนี้

ก.ท.	กต.	ทร.	ปล.
ขึ้น	$ʔ^+n^2$ (ขึ้น)	$ʔ^+n^3$ (เ็น)	$ʔ^+n^3$ (เ็น)
ขึ้น ๆ	$ʔ^+n^2$ $ʔ^+n^2$ (ขึ้น ๆ)	$ʔ^+n^3$ $ʔ^+n^3$ (เ็น ๆ)	$ʔ^+n^3$ $ʔ^+n^3$ (เ็น ๆ)
ไต่	da_j^4 (ไต่)	ra_j^1 (ไทร)	ra_j^1 (ไทร)
ต่าง ๆ	$ta:n^2$ $ta:n^2$ (ต่าง ๆ)	$ta:n^3$ $ta:n^3$ (ต่าง ๆ)	$ta:n^3$ $ta:n^3$ (ต่าง ๆ)

^๖ วจินตัน ภาณุพงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑.

๔. หมวดคำลงท้าย

คำลงท้ายคือคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรืออาจจะปรากฏในตำแหน่งท้ายส่วนของประโยค^๑ ในงานวิจัยนี้จะแยกกล่าวเป็น ๒ ประเภทคือ

๔.๑ คำลงท้ายที่ใช้กับประโยคคำถาม ซึ่งประกอบด้วยคำลงท้ายประโยคคำถาม และคำที่แสดงคำถามที่เป็นคำชนิดต่าง ๆ

๔.๒ คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประโยคคำถาม

๔.๑ คำลงท้ายที่ใช้กับประโยคคำถาม

๔.๑.๑ คำลงท้าย ตัวอย่างเช่น

(๑) ก.ท. "ไหม" เช่น ไข่ไหม

กต. mi:¹ (ไหม)

เช่น cha:j⁶ mi:¹ (ไข่ไหม)

ทร. ma:j² (หม้าย)

เช่น cha:j⁴ ma:j² (ไข่หม้าย)

ปล. ma:j² (หม้าย)

เช่น cha:j⁶ ma:j² (ไข่หม้าย)

(๒) ก.ท. "หรือ" (หรือ) เช่น

นอนแล้วหรือ

กต. rɔ:¹ (หรือ)

เช่น nɔ:w⁵ lɛ:w⁷ rɔ:¹ (นอนแล้วหรือ)

ทร. rɔ:¹ (หรือ)

เช่น nɔ:w⁵ lɛ:w⁶ rɔ:¹ (นอนแล้วหรือ)

ปล. rɔ:¹ (หรือ)

เช่น nɔ:w⁵ lɛ:w⁷ rɔ:¹ (นอนแล้วหรือ)

๔.๑.๒ คำที่แสดงคำถามที่เป็นคำชนิดต่าง ๆ

๑. คำวิเศษณ์ เช่น

(๑) ก.ท. "ทำไม"

เช่น มาทำไม

กต. daj⁴ (ไต่)ma:⁵ daj⁴ (มาไต่)ทร. daj³ (ไต่), tham⁵ raj¹ (ทำไทร)เช่น ma:⁵ daj³ (มาไต่) / ma:⁵ tham⁵ raj¹ (มาทำไทร)ปล. daj³ (ไต่), tham⁵ raj¹ (ทำไทร)เช่น ma:⁵ daj³ (มาไต่) / ma:⁵ tham⁵ raj¹ (มาทำไทร)

(๒) ก.ท. "อย่างไร"

เช่น กินอย่างไร

กต. phan⁵ rɨ:¹ (พันหรือ) / phan⁵ naj¹ (พันไหน)เช่น kin⁴ phan⁵ rɨ:¹ (กินพันหรือ) /kin⁴ phan⁵ naj¹ (กินพันไหน)ทร. prɨ:³ (ปรีอ) / phe:n⁵ rɨ:¹เช่น kin³ prɨ:³ (กินปรีอ) /kin³ phe:n⁵ rɨ:¹ (กินเพงหรือ)ปล. prɨ:³ (ปรีอ) / phan⁵ prɨ:³ (พันปรีอ)เช่น kin³ prɨ:³ (กินปรีอ) /kin³ phan⁵ prɨ:³ (กินพันปรีอ)

(๓) ก.ท. "เมื่อไร"

เช่น แม่ไปเมื่อไร

กต. pa:² rɨ:¹ (ป่าหรือ)เช่น me:⁶ paj⁴ pa:² rɨ:¹ (แม่ไปป่าหรือ)ทร. wo:⁴ daj³ (เว่อไต่)เช่น me:⁴ paj³ wo:⁴ daj³ (แม่ไปเว่อไต่)

(๔) ก.ท. "อีกหน่อย"

เช่น ขออีกหน่อย

กต. maŋ⁷ ?i:t² lə:j¹ (มั้งอี๊ด เหลย)เช่น khw:¹ maŋ⁷ ?i:t² lə:j¹ (ขอมั้งอี๊ด เหลย)ทร. maŋ² ?i:t² (หมั้งอี๊ด)เช่น khw:¹ maŋ² ?i:t² (ขอหมั้งอี๊ด)ปล. maŋ² hi:t² (หมั้งพึด)เช่น khw:¹ maŋ² hi:t² (ขอหมั้งพึด)

(๕) ก.ท. "เดียว"

เช่น อย่างนั้นเดียว

กต. thiaw⁵ lɛ:ʔ⁶ (เดียวแหละ)เช่น phan⁵ nan⁷ thiaw⁵ lɛ:ʔ⁶ (พันนั้นเดียวแหละ)ทร. thiaw⁵ lɛ:ʔ¹ (เดียวแหละ)เช่น phan⁵ nan⁶ thiaw⁵ lɛ:ʔ¹ (พันนั้นเดียวแหละ)ปล. thiaw⁵ lɛ:ʔ¹ (เดียวแหละ)เช่น phan⁵ nan⁷ thiaw⁵ lɛ:ʔ¹ (พันนั้นเดียวแหละ)

(๖) ก.ท. "เท่าไร"

เช่น ราคาเท่าไร

กต. tha:w⁶ daj⁴ (เท่าใด)เช่น ra:⁵ kha:⁵ tha:w⁶ daj⁴ (ราคาเท่าใด)ทร. tha:w⁴ daj³ (เท่าใด)เช่น ra:⁵ kha:⁵ tha:w⁴ daj³ (ราคาเท่าใด)ปล. tha:w⁶ daj³ (เท่าใด)เช่น ra:⁵ kha:⁵ tha:w⁶ daj³ (ราคาเท่าใด)

๒. คำสรรพนาม เชื้อ

(๑) ก.ท. "ใคร"

เชื้อ ของใคร

กต. khaj⁵ (ใคร)เชื้อ khwəŋ¹ khaj³ (ของใคร)ทร. khaj⁵ (ใคร)เชื้อ khwəŋ¹ khaj⁵ (ของใคร)ปล. khaj⁵ (ใคร)เชื้อ khwəŋ¹ khaj⁵ (ของใคร)

(๒) ก.ท. "ไหน"

เชื้อ ไปไหน

กต. naj¹ (ไหน)เชื้อ paj⁴ naj¹ (ไปไหน)ทร. naj¹ (ไหน)เชื้อ paj³ naj¹ (ไปไหน)ปล. naj¹ (ไหน)เชื้อ paj³ naj¹ (ไปไหน)

(๓) ก.ท. "อะไร"

เชื้อ ทำอะไร

กต. ?i:³ raj¹ (อะไร)เชื้อ tham⁵ ?i:³ raj¹ (ทำอะไร)ทร. raj¹ (อะไร) / ?a-raj¹ (อะไร)เชื้อ tham⁵ raj¹ (ทำอะไร) / tham⁵ ?a-raj¹ (ทำอะไร)ปล. raj¹ (อะไร) / ?a:j⁴ raj¹ (อายอะไร)เชื้อ tham⁵ raj¹ (ทำอะไร) / tham⁵ ?a:j⁴ raj¹ (ทำอายอะไร)

๔.๒ คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคชนิดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประโยคคำถาม

(๑) ก.ท. "นะ"

เช่น ไปแล้วนะ

กต. na:¹ (หนา)

เช่น paj⁴ lɛ:w⁷ na:¹ (ไปแล้วหนา)

ทร. nɔ:² (หน้อย)

เช่น paj³ lɛ:w⁶ nɔ:² (ไปแล้วหน้อย)

ปล. nɔ:¹ (หนอ)

เช่น paj³ lɛ:w⁷ nɔ:¹ (ไปแล้วหนอ)

(๒) ก.ท. "น่า" เมื่อปรากฏท้ายประโยคขอร้องอ่อนน้อม

เช่น ไปหน้อยน่า

กต. sɛ:² (แล้ว)

เช่น paj⁴ ?i:t² sɛ:² (ไปฮึดแล้ว)

ทร. na:¹ (หนา)

เช่น paj³ hi:t² na:¹ (ไปฮึดหนา)

ปล. nɔ:¹ (หนอ)

เช่น paj³ hi:t² nɔ:¹ (ไปฮึดหนอ)

(๓) ก.ท. "น่า" เมื่อปรากฏท้ายประโยคแสดงความรำคาญ

เช่น เขารู้ว่า

กต. ?ɛ:² (แล้ว)

เช่น khaw² ro:⁷ ?ɛ:² (เค้าไรแล้ว)

ทร. lɛ:?¹ (และ)

เช่น khaw¹ ro:⁶ lɛ:?¹ (เขาไรและ)

ปล. lɛ:?¹ (และ)

เช่น khaw¹ ro:⁷ lɛ:?¹ (เขาไรและ)

(๔) ก.ท. "ชา"

เช่น คุณแม่ชา

กต. ?a:ŋ⁴ (อ้าย)

เช่น mɛ:⁶ ?a:ŋ⁴ (แม่อ้าย)

ทร. hɔ:¹ (เทอ)

เช่น mɛ:⁴ hɔ:¹ (แม่เทอ)

ปล. hɔ:¹ (เทอ)

เช่น mɛ:⁶ hɔ:¹ (แม่เทอ)

(๕) ก.ท. "นา" ปรากฏท้ายประโยคเพื่อเป็นการปราม

เช่น อย่าเล่นนา

กต. na:n⁶ (น่าน)

เช่น ɲa:⁵ lɛ:n³ na:n⁶ (ญาเหล็นน่าน)

ทร. wa:¹ (ทวา)

เช่น ɲa:⁵ lɛ:n² wa:¹ (ญาเหล็นทวา)

ปล. ha:n¹ (ทาน)

เช่น ɲa:⁵ lɛ:n² ha:n¹ (ญาเหล็นทาน)

(๖) ก.ท. "ฮะ"

เช่น ไปฮะ

กต. sɛ:² (แฮ)

เช่น paj⁴ sɛ:² (ไปแฮ)

ทร. ?ɛ:⁴ (แอ)

เช่น paj³ ?ɛ:⁴ (ไปแอ)

ปล. lɛ:?¹ (และ)

เช่น paj³ lɛ:?¹ (ไปและ)

(๗) ก.ท. "ช"

เช่น กินช

กต. sɛ:ʔ⁶ (แซะ)

เช่น kin⁴ sɛ:ʔ⁶ (กินแซะ)

ทร. lɛ:ʔ¹ (และ)

เช่น kin³ lɛ:ʔ¹ (กินและ)

ปล. lɛ:ʔ¹ (และ)

เช่น kin³ lɛ:ʔ¹ (กินและ)

(๘) ก.ท. "ช"

เช่น เข้ามาช

กต. sɛ:⁵ (แซ)

เช่น khaw³ ma:⁵ sɛ:⁵ (เข้ามาแซ)

ทร. lɛ:² (แท้)

เช่น khaw² ma:⁵ lɛ:² (เข้ามาแท้)

ปล. thi:¹ (ถิ)

เช่น khaw² ma:⁵ thi:¹ (เข้ามาถิ)

(๙) ก.ท. "เอะ"

เช่น ทำเอะ

กต. sɛ:² (แ่)

เช่น tham⁵ sɛ:² (ทำแ่)

ทร. tho:t² (เทิด)

เช่น tham⁵ tho:t² (ทำเทิด)

ปล. tho:t² (เทิด)

เช่น tham⁵ tho:t² (ทำเทิด)

(๑๐) ก.ท. "เกิด"

เช่น ไปกินเกิด

กต. sɛː² (แล้ว)

เช่น paj⁴ kan⁴ sɛː² (ไปกินแล้ว)

ทร. thoːt³ (เกิด)

เช่น paj³ kan³ thoːt² (ไปกินเกิด)

ปล. thoːt² (เกิด)

เช่น paj³ kan³ thoːt² (ไปกินเกิด)

(๑๑) ก.ท. "จำ"

เช่น แม่จำ

กต. ʔəːj³ (เอ๋ย)

เช่น mɛː⁶ ʔəːj³ (แม่เอ๋ย)

ทร. hoː¹ (เหอ)

เช่น mɛː⁴ hoː¹ (แม่เหอ)

ปล. hoː¹ (เหอ)

เช่น mɛː⁶ hoː¹ (แม่เหอ)

อนึ่ง คำลงท้ายประโยคประเภทนี้ ปรากฏว่า มีอยู่หลายคำที่ใช้ในภาษาไทย กรุงเทพฯ แต่ไม่ปรากฏที่ใช้ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ได้แก่คำต่อไปนี้ คะ ค่ะ จ๊ะ จัะ ขะ (เสียงจัตวา) ฮะ เป็นต้น

๖. คำกริยาวิเศษณ์

คำกริยาวิเศษณ์ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น มีลักษณะแตกต่างจากคำกริยาวิเศษณ์ที่มีอยู่ในภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ในงานวิจัยนี้ จะแยกกล่าวเป็น ๒ ประเภทคือ

๖.๑ คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหลังคำกริยา

๖.๒ คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหน้าคำกริยา

ก. คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหลังคำกริยา

คำกริยาวิเศษณ์ประเภทนี้มีลักษณะการปรากฏเท่านั้นเองเดียวกับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ แต่มักจะใช้คำต่างกันเป็นคนละรูปคำ ตัวอย่างเช่น

(๑) ก.ท. ข้าว สวย จัง (เหลือเกิน)

กต. nuɲj⁵ (นวย)

ทร. rɛ:ŋ⁵ (แรง)

ปล. rɛ:ŋ⁵ (แรง)

(๒) ก.ท. เพื่อน มา ค้าย

กต. kan⁴ (กั้น)

ทร. kan³ หรือ khwɛ:ŋ⁶ (ค้อย)

ปล. kan³ (กั้น)

(๓) ก.ท. เพื่อน มา อีถ

กต. law⁶ (เล่า)

ทร. la:w⁴ (ล่าว)

ปล. la:w⁶ (ล่าว)

(๔) ก.ท. เขา มา เรื่อย ๆ (บ่อย, บ่อย ๆ, เสมอ)

กต. l+ɔ̌n⁵ l+ɔ̌n⁵ (เลี่ยน ๆ)

ทร. chɔ:t⁴ tuɔ̌³ (ชอดตัว)

ปล. l+ɔ̌n⁵ l+ɔ̌n⁵ (เลี่ยน ๆ)

(๕) ก.ท. คุณ มา ยิงใจ

กต. phe:ŋ⁵ rɪ:¹ (เพงหรือ)

ทร. prɪ:³ (ปรือ)

ปล. prɪ:³ (ปรือ)

(๖) ก.ท. คุณ ช่วย หน้อย

กต. man³ ʔi:t² (หมั้งอีต)

ทร. man² ʔi:t² (หมั้งอีต)

ปล. man² hi:t² (หมั้งหิต)

(๗) ก.ท. เขา หัวเราะ มาก

กต. rɛ:ŋ⁵ (แวง)

ทร. khɛ:ŋ¹ (แขง)

ปล. khɛ:ŋ¹ (แขง)

(๘) ก.ท. สุน ตก หนัก

กต. rɛ:ŋ⁵ (แวง)

ทร. khɛ:ŋ¹ (แขง)

ปล. khɛ:ŋ¹ (แขง)

(๙) ก.ท. ต้นไม้ ใหญ่ เท่าใด

กต. tha:w⁶ naj¹ (เท่าไหน)

ทร. tha:w⁴ naj¹ (ท้าวไหน)

ปล. tha:w⁶ naj¹ (ท้าวไหน)

(๑๐)	ก.ท.	เพื่อน	มา	กระมัง	
	กต.			sa: ¹ wa: ⁶	(คำว่า)
	ทร.			mɨŋ ¹	(หมิง)
	ปล.			man ¹	(หมัง)

ฯลฯ

ข. คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหน้าคำกริยา

คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหน้าคำกริยาในภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้อาจจะได้รับอิทธิพลจากภาษามลายู ก็ได้ เพราะปรากฏว่าในภาษามลายู ก็มีการเรียงลำดับคำทำนองเดียวกัน ดังนั้น ในการกล่าวถึงคำกริยาวิเศษณ์ประเภทนี้จะได้แปลเป็นภาษามลายู^๑ ประกอบไว้ด้วย ดังนี้

- (๑) ก.ท. เรียน ยาก
 กต. ja:k⁶ rian⁵ (ยาก เรียน)
 ทร. ja:k⁴ rian⁵ (ยาก เรียน)
 มล.^๒ susah belajar (ยาก เรียน)
- (๒) ก.ท. นอน มาก
 กต. cat⁶ nɔ:n⁵ (จัด นอน)
 มล. banyak tidur (มาก นอน)

ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

^๑ สัมภาษณ์ อาจารย์รัตติยา สาละ และ หัวหน้าแผนกวิชาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๐ มกราคม ๒๕๒๔.

^๒ "มล." ในงานวิจัยนี้ใช้ เป็นอักษรย่อของคำว่า "มลายู"

(๓) ก.ท. เขา ู้ ไม่เท่าไร

กค. khaw² maj⁶ thaw⁶ daj⁴ ro:⁷

เท่า ไม่เท่าใด ไร

ทร. khaw¹ ma:² thaw⁴ daj³ ro:⁶

เขา หมายเท่าใด ไร

มฉ. Dia tidak berapa tahu

เขา ไม่ เท่าใด ู้

ในภาษาไทยปะลิสเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

(๔) ก.ท. เขา หัวเราะ เก่ง

กค. khaw² cat⁶ hu¹

เขา จิต หัว

มฉ. Dia pandai ketawa

เขา เก่ง หัวเราะ

หรือ Dia sangat ketawa

เขา จิต หัวเราะ

ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

คำกริยาวิเศษณ์ที่ปรากฏหน้าคำกริยาและมีลักษณะการเรียงคำตรงกับภาษา

มลายูเท่าที่สำรวจได้มี ๓ คำคือ ยาก จิต (มาก เก่ง) และไม่เท่าใด

๗. คำบุพบท

คำบุพบทในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส ส่วนใหญ่มีที่ใช้ เช่นเดียวกับ
ภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่มีบางคำที่ใช้แตกต่างกันออกไปคือ

(๑) ก.ท. "กับ" เช่น พ่อไปกับแม่

ในภาษากลันตันยั้งทั้ง ๓ ใช้ "ค้าย" เช่น

กค. pho:⁶ paj⁴ duaj³ me:⁶

พ่อ ไป ค้าย แม่

(๒) ก.ท. "จาก" เช่น น้องมาจากไหน

ในภาษาไทยกลั่นตันใช้ /ci:²/ (จี้) เช่น

กต. กว:⁷ ma:⁵ ci:² naj¹

น้อง มา จี้ ไหน

ในภาษาไทยบุรีและปะลิส ใช้ /tɕ:³/ (แต่) เช่น

ทร. กว:⁶ ma:⁵ tɕ:³ naj¹

น้อง มา แต่ ไหน

ปล. กว:⁷ ma:⁵ tɕ:³ naj¹

น้อง มา แต่ ไหน

(๓) ก.ท. "เหนือ" (ใช้กับสิ่งที่อยู่เหนือขึ้นไป) เช่น

เครื่องบินบินอยู่เหนือศีรษะ

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ใช้ "บน"

กต. phaw⁵ hɔ:⁷ bin⁴ ʔju:³ bon³ hua¹

ภาเหาะบินอยู่บนหัว

ก.ท. ทวงอาทิตย์อยู่เหนือศีรษะ

ปล. duan³ ʔa:³ thit⁷ ʔju:³ bon³ hua¹

ทวงอาทิตย์อยู่บนหัว

บทที่ ๑๐

การเรียงลำดับคำ

การเรียงลำดับคำในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ก็มีบางส่วนที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงตามลำดับดังนี้

๑. การเรียงลำดับคำที่ตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๑.๑ คำขยายตามหลังคำที่ถูกขยาย

๑.๑.๑ คำขยายตามหลังคำนาม

๑.๑.๒ คำขยายตามหลังคำกริยา

๑.๒ โครงสร้างของประโยค

๒. การเรียงลำดับคำที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ

๒.๑ คำขยายอยู่หน้าคำที่ถูกขยาย

๒.๒ การเรียงลำดับคำสลับที่ระหว่างกริยากรรมกับคำว่า "ไม่" ในประโยคที่ใช้คำว่า "ไม่ได้, ไม่ถึง, ไม่ออก, ไม่เป็น ฯลฯ" เพื่อบอกความปฏิเสธ

๒.๓ การเรียงลำดับคำสลับที่ของคำจำนวนนับ "หนึ่งร้อย" "หนึ่งพัน" และ "หนึ่งหมื่น" เมื่อปรากฏในประโยค

๑. การเรียงลำดับคำที่ตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๑.๑ คำขยายตามหลังคำที่ถูกขยาย

๑.๑.๑ คำขยายตามหลังคำนาม

ตัวอย่าง

(๑)	กท.	รถ	ใหญ่
	กต.	rst ⁶	ña:j ²
		รถ	หญ่าย
	ทร.	lɔ: ⁶	ñaj ¹
		ล้อ	ใหญ่
	ปล.	rst ⁷	ñaj ¹
		รถ	ใหญ่
(๒)	กท.	เก้าอี้	ใหม่
	กต.	ʔi: ³	ma:j ²
		อี้	หญ่าย
	ทร.	to:k ⁴ naŋ ⁴	maj ¹
		โตกนั่ง	ใหม่
	ปล.	ka:w ⁴ ʔe: ⁴	maj ¹
		เก้าอี้	ใหม่
(๓)	กท.	จาน	เปล่า
	กต.	cha:m ⁵	pla:w ²
		ชาม	ปล่าว
	ทร.	cha:m ⁵	plaw ³
		ชาม	เปล่า
	ปล.	cha:m ⁵	plaw ³
		ชาม	เปล่า

(๔) กท.	แตก	จัด
กต.	dɛ:t ²	khɛ:ŋ ¹
	แตก	แขง
ทร.	dɛ:t ⁴	khɛ:ŋ ¹
	แตก	แขง
ปล.	dɛ:t ⁴	khɛ:ŋ ¹
	แตก	แขง

ฯลฯ

๑.๑.๒ คำขยายตามหลังคำกริยา

ตัวอย่างเช่น

(๑) กท.	(ลม)พัด	แรง
กต.	phat ⁶	khɛ:ŋ ¹
	พัด	แขง
ทร.	phat ⁶	khɛ:ŋ ¹
	พัด	แขง
ปล.	phat ⁷ rɛ:ŋ ⁵	(khɛ:ŋ ¹)
	พัด แรง	(แขง)
(๒) กท.	มา	เรื่อย ๆ
กต.	ma: ⁵ lɪan ⁵	lɪan ⁵
	มา	เลือน ๆ
ทร.	ma: ⁵ chw:t ⁴	tu:a ³
	มา	ซอดตัว
ปล.	ma: ⁵ lɪan ⁵	lɪan ⁵
	มา	เลือน ๆ

(๓) กท.	(ฝน) ตก	หนัก
กต.	tɔk ⁶	rɛ:ŋ ³
	ต้อก	แรง
ทร.	tɔk ³	khɛ:ŋ ¹
	ต้อก	แขง
ปล.	tɔk ³	khɛ:ŋ ¹
	ต้อก	แขง
(๔) กท.	วิ่ง	เร็วมาก
กต.	len ⁶	re:w ⁵ rɛ:ŋ ⁵
	แล่น	เร็ว แรง
ทร.	len ⁴	re:w ⁵ caŋ ³
	แล่น	เร็ว จัง
ปล.	len ⁶	re:w ⁵ ca:n ⁴ (caŋ ³)
	แล่น	เร็ว จ้าน (จัง)

ฯลฯ

๑.๒ โครงสร้างของประโยค

วจินตน์ ภาณุพงศ์^๑ ได้กล่าวถึงโครงสร้างของประโยคสามัญ ซึ่งเป็นประโยคเริ่ม และประกอบด้วยส่วนมูลฐาน ๗ ชนิดคือ หน่วยประธาน (ป) หน่วยกรรมตรง (ต) หน่วยกรรมรอง (ร) หน่วยนามเดี่ยว (นค.) หน่วยกรรม (ย) หน่วยสกรรม (ผ)

^๑ วจินตน์ ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์, หน้า ๓๑ - ๓๔.

และหน่วยทวิกรรม (ท) มาเรียงกัน หรือบางชนิดอาจอยู่ตามลำพังได้ เป็นโครงสร้างของ
ประโยคแบบต่าง ๆ ได้ ๑๒ แบบ คือ

- (๑) แบบ อ
- (๒) แบบ ป อ
- (๓) แบบ อ ป
- (๔) แบบ ส ต
- (๕) แบบ ป ส ต
- (๖) แบบ ต ป ส
- (๗) แบบ ท ต ร
- (๘) แบบ ป ท ต ร
- (๙) แบบ ต ป ท ร
- (๑๐) แบบ ร ป ท ต
- (๑๑) แบบ นค.
- (๑๒) แบบ นค. นค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของประโยคในภาษาไทยที่ใช้ใน
ปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส พบว่าการเรียงลำดับของคำในแต่ละส่วนของ
ประโยค และการเรียงลำดับของส่วนของประโยคในแต่ละโครงสร้างตรงกับภาษาไทย
กรุงเทพฯ ดังนี้คือ

๑. แบบ อ

ตัวอย่าง

(๑) กท. เหนื่อย

กต. nfa_j^2

เหนื่อย

ทร. nɔ̌aj¹

เหน้อย

ปล. nɔ̌aj¹

เหน้อย

(๒) กท. สายแล้ว

กต. thi aŋ⁶ lɛ:w⁷

เที่ยง แล้ว

ทร. thi aŋ⁴ lɛ:w⁶

เที่ยงแล้ว

ปล. thi aŋ⁶ lɛ:w⁷

เที่ยงแล้ว

๒. แบบ ป อ

ตัวอย่าง

(๑) กท. ฝน ตก

กต. fon¹ tɔk⁶

ฝน คีตก

ทร. khwon¹ tɔk³

ขวน คีตก

ปล. khwon¹ tɔk³

ขวน คีตก

(๒) กท. ผ้า แห้งแล้ว

กต. pha:³ hɛ:ŋ³ lɛ:w⁷

ผ้า แห้งแล้ว

ทร. pha:² hɛ:ŋ² lɛ:w⁶

ผ้า แห้งแล้ว

ปล. pha:² hɛ:ŋ² lɛ:w⁷

ผ้า แห้งแล้ว

๓. แบบ อ ป

ตัวอย่าง

(๑) กท. เหนื่อยไหม คุณ

กต. n⁺aj² mi:¹ su:³

เหนื่อยไหม ฮู

ทร. n⁺aj¹ ma:j² kɛ:³

เหนื่อย หม้าย แก

ปล. n⁺aj¹ ma:j² kɛ:³

เหนื่อย หม้าย แก

(๒) กท. ชน เด็กพวกนี้

กต. ra:j⁷ dek⁶ phuak⁶ ni:⁷

ร้าย เด็กพวกนี้

ทร. ra:j⁶ dek³ mo:¹ ni:²

ร้าย เด็กโหมหนี่

ปล. son⁵ dek³ mo:¹ ni:²

ชน แ็กโหมหนี่

๔. แบบ ส ต

ตัวอย่าง

(๑) กท. ทิว น้ำ

กต. ʔja:k² na:m⁷

อ้ายก น้าม

ทร. ʔja:k⁴ na:m⁶

อ้ายก น้าม

ปล. ʔja:k⁴ na:m⁷

อ้ายก น้าม

(๒) กท. ได้ยิน เสียงเต็กร้อง

กต. $daj^3 jin^5 sian^1 dek^6 hɔ:n^1$

ได้ยิน เสียงเต็กทอน

ทร. $daj^4 jin^5 sian^1 dek^3 ram^4$

ได้ยิน เสียงเต็กรำ

ปล. $daj^4 jin^5 sian^1 dek^3 ram^4$

ได้ยิน เสียงเต็กรำ

๔. แบบ ป ส ต

ตัวอย่าง

(๑) กท. คน เคาะ ประทุ

กต. $khon^5 khɔ:ʔ^6 pak^6 - tu:^4$

คน เคาะ ปัก

ทร. $khon^5 khɔ:ʔ^4 tu:^3$

คน เคาะ ทุ

ปล. $khon^5 khɔ:ʔ^4 tu:^3$

คน เคาะ ทุ

(๒) กท. เพื่อน จ๊ซอฮึม รดคันนี้

กต. $ph^+an^6 ci:3 khɔ:1 ?i:m^4 rɔt^6 khan^5 ni:7$

เพื่อน จ๊ซอฮึม รดคันนี้

ทร. $ph^+an^4 ?i:4 khɔ:1 ?i:m^3 lɔ:6 kha^5 ni:2$

เพื่อน อ๊ซอฮึม ล้อคันนี้

ปล. $ph^+an^6 ci:4 khɔ:1 ?i:m^3 rɔt^7 khan^5 ni:2$

เพื่อน จ๊ซอฮึม รดคันนี้

๖. แบบ ต ป ส

ตัวอย่าง

(๑) กท. ย่า น้อง พี่งทาน

กท. ?ja:⁴ nɔ:⁷ ph+ɲ³ kin⁴

อย่า น้อง พี่ง ทาน

ทร. ?ja:³ nɔ:⁶ ph+ɲ² kin³

อย่า น้อง พี่ง ทาน

ปล. ?ja:³ nɔ:⁷ ph+ɲ² kin³

อย่า น้อง พี่ง ทาน

(๒) กท. รดคันนี้ เพื่อน จัซอฮิม

กท. rɔt⁶ kha⁵ ni:⁷ ph+at⁶ ci:³ khɔ:¹ ?i:m⁴

รดคันนี้ เพื่อน จัซอฮิม

ทร. lɔ:⁶ kha⁵ ni:² ph+at⁴ ?i:⁴ khɔ:¹ ?i:m³

รดคันนี้ เพื่อน อีซอฮิม

ปล. rɔt⁷ kha⁵ ni:² ph+an⁶ ci:⁴ khɔ:¹ ?i:m³

รดคันนี้ เพื่อน อีซอฮิม

๗. แบบ ท ต ร

ตัวอย่าง

(๑) กท. อยากถาม คะแนน อาจารย์

กท. ?ja:k² tha:m¹ kh+ne:n⁵ ?a:⁴ -ca:n⁴

ออยากถาม คีแนน อาจารย์

ทร. ?ja:k⁴ tha:m¹ kha-ne:n⁵ ?a:³ -ca:n³

ออยากถาม คะแนน อาจารย์

ปล. ?ja:k⁴ tha:m¹ kha-ne:n⁵ ?a:³ -ca:n³

ออยากถาม คะแนน อาจารย์

(๒) กท. นำจะบอก ข้าวดิ ฉัน

กท. na:⁶ ci:³ bw:k² kha:w² di:⁴ cha:n¹

นำจื๊อบอก ข้าวดิ ฉาน

ทร. na:² ?i:⁴ bw:k⁴ kha:w¹ di:³ cha:n¹

หน้าจื๊อบอก ข้าวดิ ฉาน

ปล. na:² ci:⁴ bw:k⁴ kha:w¹ di:³ cha:n¹

หน้าจื๊อบอก ข้าวดิ ฉาน

๔. แบบ ป ท ต ร

ตัวอย่าง

(๑) กท. ฝี ป้อน ข้าว นื่อง

กท. phi:⁶ pw:n³ kha:w³ nɔ:⁷

ฝี ป้อน ข้าว นื่อง

ทร. phi:⁴ (phe:⁴) pw:n⁴ kha:w² nɔ:⁶

ฝี (เพ) ป้อน ข้าว นื่อง

ปล. phi:⁶ pw:n⁴ kha:w² nɔ:⁷

ฝี ป้อน ข้าว นื่อง

(๒) กท. เรอ นำจะบอก ข้าวดิ ฉัน

กท. kɛ:⁴ na:⁶ ci:³ bw:k² kha:w² di:⁴ cha:n¹

แก นำจื๊อบอก ข้าวดิ ฉาน

ทร. kɛ:³ na:² ?i:⁴ bw:k⁴ kha:w¹ di:³ cha:n¹

แก หน้าจื๊อบอก ข้าวดิ ฉาน

ปล. kɛ:³ na:² ci:⁴ bw:k⁴ kha:w¹ di:³ cha:n¹

แก หน้าจื๊อบอก ข้าวดิ ฉาน

๔. แบบ ต ป ท ร

ตัวอย่าง

(๑) กท. คะแนน ครู ยังไม่ได้บอก เด็กกลุ่มนี้

กต. khɯ́-nɛ:n⁵ khlu: 5~nɔŋ⁵ maj⁶ da:j³ bɔ:k² dek⁶ phuak⁶ ni:⁷

คิแนน ทอ ยังไม่ได้บอก เด็กพวกนี้

ทว. kha-nɛ:n⁵ khru: 5~nɔŋ⁵ maj² da:j⁴ bɔ:k⁴ dek³ mo: 1 ni:²

คะแนน ครู ยังไม่ได้บอก เด็กโหมหนี่

ปล. kha-nɛ:n⁵ khru: 5~nɔŋ⁵ maj² da:j⁴ bɔ:k⁴ dek³ mo: 1 ni:²

คะแนน ครู ยังไม่ได้บอก เด็ก โหมหนี่

(๒) กท. หนึ่งลือ เพื่อน เฟ่งไห้ ฉัน

กต. nɔŋ¹-st:¹ phɯ́-an⁶ phɯ́ŋ⁶ ha:j³ cha:n¹

หนึ่งลือ เพื่อน ฟิงห้าย ฉาน

ทว. bɔ:p⁴ phɯ́-an⁴ phɯ́ŋ² ha:j² cha:n¹

โบบ เพื่อน ผิงห้าย ฉาน

ปล. bɔ:p⁴ phɯ́-an⁶ phɯ́ŋ² ha:j² cha:n¹

โบบ เพื่อน ผิงห้าย ฉาน

๑๐. แบบ ร ป ท ต

ตัวอย่าง

(๑) กท. เด็ก ๆ แม่ จะแจก เหรียญบาท

กต. dek⁶ dek⁶ mɛ: 6 ci: 3 cɛ:k² rian¹ ba:t²

เด็ก ๆ แม่ จี้แจ็ก เหรียญบาท

ทว. dek³ dek³ mɛ: 4 ʔi: 4 cɛ:k⁴ rian¹ ba:t⁴

เด็ก ๆ แม่ อี้แจก เหรียญบาท

ปล. dek³ dek³ mɛ: 6 ci: 4 cɛ:k⁴ rian¹ ba:t⁴

เด็ก ๆ แม่ จี้แจก เหรียญบาท

(๒) กท. คนขี้เกียจ ใคร อยากจะให้ รางวัล

กต. khon⁵ khi:³-khla:n⁷ khaj⁵ ?ja:k² ci:³ ha:j³ ra:ŋ⁵-wan⁵

คนขี้เกียจ ใคร อยากให้รางวัล

ทร. khon⁵ khi:²-khra:n⁶ khaj⁵ ?ja:k³ ?i:⁴ ha:j² ra:ŋ⁵-wan⁵

คนขี้คร้าน ใคร อยากให้รางวัล

ปล. khon⁵ khi:²-khra:n⁷ khaj⁵ ?ja:k⁴ ci:⁴ ha:j² ra:ŋ⁵-wan⁵

คนขี้คร้าน ใคร อยากให้รางวัล

๑๑. แบบ นค.

ตัวอย่าง

(๑) กท. พี่

กต. phi:⁶

พี่

ทร. phi:⁴ ~ phe:⁴

พี่ (เพ)

ปล. phi:⁶

พี่

(๒) กท. แม่คำ

กต. mæ:⁶-kha:⁷

แม่คำ

ทร. mæ:⁴ kha:⁶

แม่คำ

ปล. mæ:⁶ kha:⁷

แม่คำ

๑๒. แบบ นค. นค

ตัวอย่าง

(๑) กท. ณี ปากกาไคร

กค. ni:⁶ pak²-ka:⁴ khaj⁵

ณี ปกกาไค

ทว. ni:² pa:k⁴-ka:³ khaj⁵

หนี ปากกาไค

ปล. ni:² pa:k⁴-ka:³ khaj⁵

หนี ปากกาไค

(๒) กท. เล็กนั้น หลานเธอหรือ

กค. lek⁶ nan⁶ la:n¹ ke:⁴ ro:¹

เล็กนั้น หลานแกเธอ

ทว. lek⁶ nan² la:n¹ ke:³ ro:¹

เล็กทนั้น หลานแกเธอ

ปล. lek⁷ han² la:n¹ ke:³ ho:¹

เล็กทนั้น หลานแกเธอ

๒. การเรียงลำดับคำที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ

๒.๑ คำขยายอยู่หน้าคำที่ถูกขยาย

ตัวอย่าง

(๑) กท. เขา หัวเราะ เก่ง

กค. khaw² cat⁶ hua:¹

เค้า จิต หัว

ในภาษาไทยไทบุรี และปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

(๒) กท. เขา เรียน ไม่เก่ง

กต. khaw² ma:j⁵ chaŋ⁶ rian⁵

เค้า หมายซ้ง เรียน

ทร. khaw¹ ma:j² chaŋ⁴ rian⁵

เขา หมายซ้ง เรียน

ในภาษาไทยปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

(๓) กท. เรียน ยาก

กต. ja:k⁶ rian⁵

ยาก เรียน

ทร. ja:k⁴ rian⁵

ยาก เรียน

ในภาษาไทยปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

(๔) กท. ทำ ยาก

กต. ja:k⁶ tham⁵

ยาก ทำ

ทร. ja:k⁴ tham⁵

ยาก ทำ

ในภาษาไทยปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

(๕) กท. นอน มาก

กต. cat⁶ na:n⁵

จัด นอน

ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

(๖) กท. เรียน มาก

กต. cat⁶ rian⁵

จัด เรียน

ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

- (๗) กท. เทียว มาก
กต. cat⁶ re:⁵

จัด เร

ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

- (๘) กท. เขา ฐ ไม่เท่าไร
กต. khaw² maj⁶ thaw⁶ daj⁴ ro:⁷
เค้า ไม่เท่าใด ไร
ทร. khaw¹ ma:j² thaw⁴ daj³ ro:⁶

เขา หม้ายเท่าใด ไร

ในภาษาไทยปะลิสเรียงคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๒.๒ การเรียงลำดับคำสับที่ระหว่างกริยากรรมกับคำว่า "ไม่" ในประโยคที่ใช้คำว่า "ไม่ได้, ไม่ถึง, ไม่ออก, ไม่เป็น ฯลฯ" เพื่อบอกความปฏิเสธ ซึ่งปรากฏเฉพาะในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เท่าที่สังเกตความหมายของประโยคตามตัวอย่างที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เห็นได้ชัดว่า ความหมายของประโยคจะเกี่ยวข้องกับคำว่า "ไม่ได้" เป็นสำคัญ กล่าวคือ "ลูกหยิบไม่ถึง" หมายความว่า "ลูกหยิบไม่ได้" "น้องอ่านไม่ออก" หมายความว่า "น้องอ่านไม่ได้" และ "เด็กทำไม่เป็น" ก็หมายความว่า "เด็กทำไม่ได้" นั่นเอง

ตัวอย่าง

๒.๒.๑ "ไม่ได้"

- กท. พี่กินไม่ได้
ทร. phi:⁴ maj² kin³ da:j⁴
พี่ ไม่ กิน ได้
ปล. phi:⁴ maj² kin³ da:j⁴
พี่ ไม่ กิน ได้

กท. เขาเรียนไม่ได้

ทร. khaw¹ maj² rian⁵ da:j⁴

เขา ไม่ เรียน ได้

ปล. khaw¹ maj² rian⁵ da:j⁴

เขา ไม่ เรียน ได้

กท. แยก^๑ กินเนื้อหมูไม่ได้

ทร. khɛ:k² maj² kin³ mu:¹ da:j⁴

แยก ไม่ กิน หมู ได้

ปล. khɛ:k² maj² kin³ mu:¹ da:j⁴

แยก ไม่ กิน หมู ได้

๒.๒.๒ "ไม่ถึง"

กท. น่องหยิบไม่ถึง

ทร. ๓๖๓⁶ maj² ?jip³ tɨŋ¹

น่อง ไม่ หยิบ ถึง

ปล. ๓๖๓⁷ maj² ?jip³ tɨŋ¹

น่อง ไม่ หยิบ ถึง

๒.๒.๓ "ไม่ออก"

กท. เขาอ่านไม่ออก

ทร. khaw¹ maj² ?a:n³ ?ɔ:k⁴

เขา ไม่ อ่าน ออก

ปล. khaw¹ maj² ?a:n³ ?ɔ:k⁴

เขา ไม่ อ่าน ออก

๒.๒.๔ "ไม่เป็น"

กท. น้ำทำไม่เป็น

ทร. na:⁶ maj² tham⁵ pen³

น้ำ ไม่ ทำ เป็น

ปล. na:⁷ maj² tham⁵ pen³

น้ำ ไม่ ทำ เป็น

การเรียงลำดับคำในลักษณะเดียวกันนี้ วลัยยา วิกุมตะลพ^๑ ได้กล่าวไว้
ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำสำนวน และลำดับของคำใน
ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์" ว่า

ในภาษามัยก่อน เมื่อใช้คำว่า ไม่ได้ ประกอบคำกริยาในประโยคปฏิเสธ
คำว่า ไม่ จะปรากฏหน้าคำกริยา และมีคำว่า ได้ ตามหลัง ถ้าคำกริยาคำนั้นเป็นกรรม
กริยา คำว่า ได้ จะอยู่หลังกรรมของกริยา แต่ในสมัยปัจจุบัน เมื่อใช้คำว่า ไม่ได้
ประกอบคำกริยาในประโยคปฏิเสธ คำว่า ไม่ได้ จะปรากฏหลังคำกริยา ถ้าคำกริยา
คำนั้นเป็น กรรมกริยา คำว่า ไม่ได้ จะอยู่หลังกรรมของกริยา ดังต่อไปนี้

(สมัยก่อน) ใช้ ไม่ - กริยา (-กรรม) - ได้

(ปัจจุบัน) ใช้ กริยา (-กรรม) - ไม่ได้

ตัวอย่าง

รัชกาลที่ ๑ "เรามีนายทหารผู้ใหญ่ท่าน บิดนี้ก็ตายไปสามคนแล้ว ยังไม่
แก้แค้นได้ ยังได้รับความอับยศแก่คนทั้งปวงนี่" (สามก๊ก)

^๑ วลัยยา วิกุมตะลพ, "การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำสำนวน และลำดับ
ของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๒), หน้า ๒๓๑ - ๒๓๒.

ตามตัวอย่างนี้ ในภาษาสมัยปัจจุบันจะใช้

"...ยังแก้แก้ไม่ได้"

หมายเหตุ ตามตัวอย่างนี้ ในสมัยปัจจุบันอาจเรียงคำในประโยคได้อีก ๒ แบบ คือ

- ๑) ย้ายที่คำว่า ยัง ซึ่งเป็นคำช่วยหน้ากริยาไปไว้หน้าคำว่า ไม่ได้ เป็น "...แก้แก้ยังไม่ได้" และประโยคนี้มีความหมายอย่างเดียวกับประโยคตัวอย่างในสมัยก่อน
- ๒) เรียงคำในประโยคโดยใช้คำว่า ยังไม่ได้ เป็นคำช่วยหน้ากริยา เป็น "...ยังไม่ได้แก้แก้" แต่ประโยคนี้จะมีความหมายต่างกับประโยคตัวอย่างในสมัยก่อน

รัชกาลที่ ๔ "เล้าลือกันว่าฝรั่งอังกฤษมาลองซื้อเอาข้าวไปเทน้ำทะเลเสีย ที่ว่าอย่างนี้ เอะนิก โง่ฉิก ด้วยเงินที่เอาเข้ามาซื้อข้าวนั้นฝรั่งก็ไม่ได้ง่ายดังกรวดทรายในทะเล" (ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๔๔ - ๒๔๐๔)

ตามตัวอย่างนี้ ในภาษาสมัยปัจจุบันจะใช้ "...ฝรั่งก็ไม่ได้ง่าย ๆ..."

๒.๓ การเรียงลำดับคำสับที่ของคำจำนวนนับ "หนึ่งร้อย" "หนึ่งพัน" และ "หนึ่งหมื่น" เมื่อปรากฏในประโยค

ตัวอย่าง

(๑) กท. ฉันมีเงินหนึ่งร้อยบาท

กท. cha:n¹ mi:³ gon⁵ rɔ:j⁷ nɨŋ² ba:t²

ฉาน มี เงิน ร้อย หนึ่ง บาท

ทร. cha:n¹ ñaŋ⁵ bia⁴ rɔ:j⁶ nɨŋ¹ ba:t⁴

ฉาน ึง เบี้ย ร้อย หนึ่ง บาท

ปล. cha:n¹ ñaŋ⁵ bia⁴ rɔ:j⁷ nɨŋ¹ ba:t⁴

ฉาน ึง เบี้ย ร้อย หนึ่ง บาท

(๒) กท. พ่อขายไก่หนึ่งพันตัว

กต. phɔː⁶ khaːj¹ kaːj² phan⁵ nɨŋ² tua⁴

พ่อ ขาย ไก่ พัน หนึ่ง ตัว

ทร. bi-daː³ khaːj¹ kaj³ phan⁵ nɨŋ¹ tua³

บิดา ขาย ไก่ พัน หนึ่ง ตัว

ปล. phɔː⁶ khaːj¹ kaj³ phan⁵ nɨŋ¹ tua³

พ่อ ขาย ไก่ พัน หนึ่ง ตัว

(๓) กท. ชาวบ้านขนทรายได้หนึ่งหมื่นกอง

กต. chaːw⁵ baːn³ khon¹ saːj³ daːj³ mɨːn² nɨŋ² kwɛːŋ⁴

ชาวบ้านขนทรายด้วยหมื่นหนึ่งกอง

ทร. chaːw⁵ baːn⁴ khon¹ saːj⁵ daːj⁴ mɔːn¹ nɨŋ¹ kwɛːŋ³

ชาวบ้านขนทรายด้วยหมื่นหนึ่งกอง

ปล. chaːw⁵ baːn⁴ khon¹ saːj⁵ daːj⁴ mɔːn¹ nɨŋ¹ kwɛːŋ³

ชาวบ้านขนทรายด้วยหมื่นหนึ่งกอง

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คำจำนวนนับที่เกิน หนึ่งหมื่น คือ "หนึ่งแสน" และ "หนึ่งล้าน" นั้นไม่นิยมใช้ แต่จะใช้ "สิบหมื่น" และ "ร้อยหมื่น" แทนตามลำดับ

ความหมายของคำ

คำที่ผู้วิจัยใช้ตรวจสอบความหมายมีจำนวนประมาณ ๓,๓๕๐ คำ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า คำส่วนใหญ่มีความหมายตรงกับคำในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งคำประเภทนี้ งานวิจัยนี้จะไม่กล่าวถึง แต่ยังมีคำอีกจำนวนหนึ่งที่มีลักษณะน่าสนใจ และจะกล่าวถึงในงานวิจัยนี้คือ

๑. คำในภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งใช้ในความหมายต่างกันกับในภาษาไทยกรุงเทพฯ
๒. คำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของคำที่บทที่ ๒ พยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ใช้เป็นคำเต็มความลำพังได้ ในภาษาถิ่นที่วิจัย โดยแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะคือ
 - ๒.๑ ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำอื่นทุกส่วนมาใช้เป็นคำเต็มความลำพังได้
 - ๒.๒ ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดียวซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำอื่นเฉพาะส่วนแรกมาใช้เป็นคำเต็มความลำพังได้
 - ๒.๓ ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำอื่นเฉพาะส่วนหลังมาใช้เป็นคำเต็มความลำพังได้
๓. คำคนละคำ แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยและภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ในความหมายเดียวกัน
๔. คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น

ก. คำในภาษาถิ่นที่วิจัยซึ่งใช้ในความหมายต่างกับคำในภาษากลาง
ตัวอย่าง เช่น

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
กก. kə:ŋ ⁴ "กอง" ทร. kə:ŋ ³ ปล. kə:ŋ ³	ว. มาก <u>ตัวอย่าง</u> กก. ɥa:n ⁵ ni: ⁷ khon ⁵ ma: ⁵ kə:ŋ ⁴ งานนี้คนมากกอง "งานนี้คนมามาก"
กก. kɾoŋ ⁴ "กรง" ทร. kɾoŋ ³ ปล. kɾoŋ ³	น. กุฎ (เฉพาะไพร่บริวารและปะลิส) <u>ตัวอย่าง</u> ทร. khaw ¹ tho:k ² cap ³ kha:w ² kɾoŋ ³ เขาถูกจับเข้ากรง "เขาถูกจับเข้าคุก"
กก. ka:k ² "กาก" ทร. ka:k ⁴ ปล. ka:k ⁴	น. รูปสลักหนังตลุง เรียกรูปกาก ว. เศษ, เศษ, เศษ <u>ตัวอย่าง</u>

ถ้าประโยคในภาษาถิ่นแต่ละถิ่นเหมือนกัน งานวิจัยนี้จะยกตัวอย่างเฉพาะ
ประโยคในภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่งเท่านั้น และจะบอกอีกประโยคที่ใช้แทนภาษาถิ่นแต่ละถิ่น
กำกับไว้ข้างหน้าประโยคนั้น เพื่อจะให้เราทราบว่า เป็นตัวอย่างจากภาษาถิ่นไหน เท่าที่
สังเกตงานวิจัยนี้ใช้ยกตัวอย่างประโยคในภาษาไทยกลางต้น (กก.) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
คำและประโยคที่ใช้ในภาษาถิ่นนี้มีลักษณะเด่นกว่าอีก ๒ ถิ่นก็ได้.

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ทางจากกรุงเทพฯ
	กท. ʔa:j³ ka:k² ไอ้กาก “คนเลว, คนเหลือเฟว”(มักใช้เป็นคำคำ) ส่า. ออกกาก หมายถึง “เหลือเฟว” <u>ตัวอย่าง</u> กท. khon⁵ ʔɔ:k² ka:k² phan⁵ nan⁷ khaj⁵ ci:³ khɔp⁶ คนออกกากนั้นใจจกอบ คนเหลือเฟวอย่างนั้นใจจะคบค้าสมาคมด้วย
กท. kin⁴ “กิน” พว. kin³ ปด. kin³	ก. (๑) บาค <u>ตัวอย่าง</u> พว. me:t⁴ kin³ m:⁵ มีกินมือ “มีคบาคมือ” (๒) ไหม <u>ตัวอย่าง</u> กท. faj⁵ kin⁴ ren⁵ ไฟกินเรน “ไฟไหมบ้าน” ว. กม <u>ตัวอย่าง</u> กท. me:t⁶ lɛ:m⁶ ni:⁷ kin⁴ can⁴

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
กต. khiaw³ "เซียว" ทว. khiaw² ปด. khiaw²	เมทเลมกัณจิง "เมทเลมกัณจิง" ว. ช็อน, โยเย ตัวอย่าง กต. lo:k⁶ tan⁴ khiaw³ ca:n³ นว:๗๖ โลกเตนเซียวจันเนาะ "ลูกตุช็อนจันนะ"
กต. khla:k⁶ "คราก" ทว. khra:k⁴ ปด. khra:k⁶	ว. เบอหมาย, ทอเท, เอ้อมระอา ตัวอย่าง ทว. khaw¹ tham⁵ ka:n³ con³ khra:k⁴ sia¹ le:w⁶ เขาทำการจนครากเสียแล้ว "เขาทำงานจนเบอหมายเสียแล้ว"
กต. khle:⁶ "เครย" ทว. khre:⁴ ปด. khre:⁶	ก. สะพาย ตัวอย่าง ทว. khaw¹ khre:⁴ jam⁴ เขาเครยำ "เขาสะพายขาม"

คำในภาษาล้านช้าง	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
	ลก. สะพาย <u>ตัวอย่าง</u> ปล. kho:1 gon5 kho:1 tho:ng5 ธว:ng1 สด:ng1 khre:6 ขอเงินขอมทอง ๒ - ๓ แกร “ขอเงินขอมทอง ๒ - ๓ สะพาย”
ลก. ngap⁶ “จับ” ทว. ngap⁶ ปล. ngap⁷	ก. ทูเลา, ระงับ <u>ตัวอย่าง</u> ทว. kha:j² ngap⁶ log⁵ le:w⁶ ไข้งับลงแล้ว “ไข้ทูเลาแล้ว”
ลก. com⁴ “จมน้ำ” ทว. com³ ปล. com³	ก. (๑) กัก <u>ตัวอย่าง</u> ลก. com⁴ laj¹ <u>จมน้ำ</u> “กักปลาไหล” (๒) ทวม

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ไต่ถามจากกรุงเทพฯ
กก. cɔ:k ² ทว. cɔ:k ⁴ ปล. cɔ:k ⁴	<u>ท้วอย่าง</u> ทว. na:m⁶ com³ hua¹ -na:⁵ <u>น้ำจุมห้วน</u> “น้ำท่วมคันนา” (๓) เป็้น (มาก) <u>ท้วอย่าง</u> ปล. sɪa² com³ khlo:n⁵ <u>เลื้อจุมโกลน</u> “เลื้อเป็้นโกลน” (มาก) น. (๑) แกวน้ำ (๒) ถ้วย เชน จอกขา = ถ้วยขา จอกกั๊ก = ถ้วยตะไค

“จอก”

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
	ล็ก. แทนคำว่า แก้ว เช่น กต. ma:m⁷ sa:m¹ co:k² น้ำ ๓ จอก “น้ำ ๓ แก้ว”
กต. chok⁶ “จก” ทว. chok⁶ ปล. chok⁷	ก. ผก (เฉพาะภาษาไทยปะลิส) <u>ทัวอย่าง</u> ปล. khaw¹ chok⁷ chiak⁶ kiak⁴ เขา<u>ซ็อก</u>เขียกเกือก “เขาผูกเขือกรองเท้า”
กต. chon⁵ “จง” ทว. chon⁵ ปล. chon⁵	ว. จง , ตกประหม่า <u>ทัวอย่าง</u> กต. khaw² tho:k² sak⁶ cen⁴ chon⁵ เขา<u>โถกซักจนตง</u> “เขาถูซักถางจนงง”

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ทางจากกรุงเทพฯ
กค. cha ⁵ "ไซ" ทว. cha ⁵ ปล. cha ⁵	ก. คอย (ใช้กับ คอ แทน เป็นต้น) <u>ตัวอย่าง</u> กค. tɛ: ⁴ cha ⁵ nɔ: ⁷ แทนไข่มอง "แทนคอยมอง"
กค. sɔk ⁶ "ซอก" ทว. sɔk ⁶ ปล. sɔk ⁷	ว. (๑) คอง <u>ตัวอย่าง</u> ทว. lo:k ⁴ kha:m ¹ sɔk ⁶ โลกขามซอก "มะขามคอง" (๒) เรือเวที (ใช้กับไก่น) <u>ตัวอย่าง</u> ปล. ka ³ sɔk ⁶ ไก่ซอก "ไก่เรือเวที" (หมายถึงไก่ที่ไม่ได้เข้ามาเป็นเวลานาน)
กค. da:n ⁴ "ดาน" ทว. dan ³ ปล. dan ³	ว. เป็นแผ่น, แขนงใหญ่กว่าปกติ <u>ตัวอย่าง</u> กค. lo:k ⁶ kha:m ¹ da:n ⁴

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
กท. sa:m⁵ "ทราม" ทว. sa:m⁵ ปล. sa:m⁵	โลกซาม^๕คาน "มะซามที่มีผักแบบใหญ่กว่าปกติ" ว. พอเหงะ, พอที, กาลังที ตัวอย่าง ปล. na:m⁷ ta:w⁴ pho:⁵ sa:m⁵ kɛ:³ น้ำเตาพอ^๕ทราม^๕แกง "ผักทองพอเหมาะที่จะใช้แกงได้" (ใช้เป็นส่วนวน หมายถึงหญิงที่มีอายุพอเหมาะที่จะแต่งงานมีเหย้ามีเรือนได้)
กท. na:m⁷ ph+ɣ³ "น้ำผึ้ง" ทว. na:m⁷ ph+ɣ² ปล. na:m⁷ ph+ɣ²	น. น้ำตาล เช่น น้ำผึ้งทราย "น้ำตาลทราย" น้ำผึ้งแวน "น้ำตาลขม" น้ำผึ้งโหนด "น้ำตาลโหนด" นอกจากนี้ ในภาษาไทยประจักษ์ยังใช้เรียกท็อฟฟี่ว่า "โลกน้ำผึ้ง" (ลูกน้ำผึ้ง) อีกด้วย
กท. bɔ:n² "บอน" ทว. bɔ:n³ ปล. bɔ:n³	น. ทลาคันค ตัวอย่าง กท. phi:⁶ paj⁴ bɔ:n² พี่ไปบอน "พี่ไปทลาคันค"

คำในภาษาถิ่นที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
กต. phe: ⁵ sat ⁶ "เก๊ต" พร. phe: ⁵ sat ¹ ปล. phe: ⁵ sat ¹	น. หมากพลู (เฉพาะภาษาไทบุรีและปะลิส) <u>ตัวอย่าง</u> ทร. mɛ: ⁴ pha: ⁵ phe: ⁵ -sat ¹ paj ³ wa: ¹ phra: ⁴ <u>แผนที่</u> เก๊ตไปถวายพระ "แผนที่หมากพลูไปถวายพระ"
กต. ja:m ⁵ "ยาม" พร. ja:m ⁵ ปล. ja:m ⁵	น. นาฬิกา <u>ตัวอย่าง</u> กต. ja:m ⁵ mɛt ⁶ ni: ⁷ ra: ⁵ -lha: ⁵ phɛ: ⁵ <u>ยามเมื่อนี้</u> รากาแพง "นาฬิกาเรือนนี้ รากาแพง"
กต. jɔ:n ⁵ "ยอน" พร. jɔ:n ⁵ ปล. jɔ:n ⁵	ก. ยู, ยูแฮ <u>ตัวอย่าง</u> ปล. kha: ⁵ jɔ:n ⁵ dɛk ³ haj ² ti: ³ kan ³ <u>โยยอน</u> เด็กให้ตักมัน "โยยอนเด็กให้ตักมัน"

คำในภาษาล้านนาที่วิจัย	ความหมายที่ใช้ทางจากกรุงเทพฯ
	ทร. khaw¹ khi² kan³ phro:⁴ tho:k² jo:n⁵ เข่าขึงกันเพราะโลกยอน “เขาโกรธกันเพราะถูกยุดเย”
พท. ra:⁵ khi:⁵ “ราคี” พร. ra:⁵ khi:⁵ ปล. ra:⁵ khi:⁵	ก. โกรธ, ผิดพ้องหมองใจกัน (เฉพาะภาษาไทบุรีและปะลิส) ตัวอย่าง ทร. khaw¹ ra:⁵-khi:⁵ kap³ cha:n¹ na:n⁵ le:w⁶ เขาราคีกับฉานนานแล้ว “เขาโกรธกับฉานนานแล้ว”
พท. lot⁶ “ลก”, พร. - lot⁶, ปล. lot⁷	ก. ตอน (การทำลายขอวัยะซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการสืบพันธุ์) ตัวอย่าง กต. no:w⁷ paj³ le:⁵ khaw² lot⁶ qua⁵ น้องไปเลเขาลือดงัว “น้องไปดูเขาตอแก้ว”

คำในภาษาล้านนา	ความหมายที่ใช้ต่างจากกรุงเทพฯ
กค. way⁵ "ระวัง" ทว. way⁵ ปล. way⁵	ว. ตอน เช่น ไกลก "ไกลตอน" จวัลค "จวัลตอน" เป็นตน ก. เขี่ยมเขี่ยม ตัวอย่าง ทว. mə:⁴ paj³ way⁵ lo:k⁴ pha:j⁶ แม่ไปจวัลคภาว "แม่ไปเขี่ยมลูกสะโก"
กค. lap⁶ "หลาบ" ทว. lap¹ ปล. lap¹	ก. (๑) กลับ ตัวอย่าง ปล. phi:⁶ lop¹ tɛ:³ na:⁵ lɛ:w⁷ พี่หลาบเตาแล้ว "พี่กลับจากนาแล้ว" (๒) มนข้าวเหนียว (การใช้น้ำกะทิคลุกข้าวเหนียว) ตัวอย่าง mə:⁶ lop⁶ niaw¹ แม่หลาบเหนียว "แม่คหข้าวเหนียว"

ข. คำพยางค์เดียวซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของคำซ้อนที่มี ๒ พยางค์ในภาษาไทย
กรุงเทพฯ ฯ แต่ใช้เป็นคำเดี่ยวตามลำพังได้ในภาษาถิ่นที่วิจัย

วินัย ภาระหงษ์* ได้อธิบายความหมายของ"คำซ้อน"ไว้ดังนี้ คือ

คำซ้อน หรือคำไวพจน์ผสม (Synonymous Compound) หรือคำคู่
(Complete Word) เป็นคำที่เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไปมาประกอบ
เข้าด้วยกัน ทั้งหน่วยคำที่นำมาประกอบเข้าด้วยกันนั้น จะมีความหมายเหมือนกัน หรือเป็นไป
ในทำนองเดียวกัน หรืออาจเป็นหน่วยคำที่มีความหมายต่างกันโดยลักษณะตรงกันข้าม

ตัวอย่าง

๑) คำซ้อนที่เกิดจากหน่วยคำที่มีความหมายเหมือนกัน

บ้าน	+	เรือน	—————>	บ้านเรือน
ทุบ	+	ตี	—————>	ทุบตี

๒) คำซ้อนที่เกิดจากหน่วยคำที่มีความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกัน

หู	+	ตา	—————>	หูตา
ลูก	+	หลาน	—————>	ลูกหลาน

๓) คำซ้อนที่เกิดจากหน่วยคำที่มีความหมายต่างกันโดยลักษณะตรงกันข้าม

ชั่ว	+	ดี	—————>	ชั่วดี
ได้	+	เสีย	—————>	ได้เสีย

ส่วน เพียรศิริ วงศ์วิมานนท์^๒ ได้กล่าวถึงคำซ้อนไว้ว่า คำซ้อน คือคำซึ่งส่วน

* วินัย ภาระหงษ์, "หน่วยคำและการประกอบคำในภาษาไทย," เอกสารการสอน
ชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๔, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
(กรุงเทพมหานคร : หจก. ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๕), หน้า ๔๑.

๒ เพียรศิริ วงศ์วิมานนท์, "ความหมาย," เอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา
ภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๑๓, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (กรุงเทพ
มหานคร : หจก.ป.สัมพันธ์พาณิชย์ ๒๕๒๕), หน้า ๔๔ - ๔๕.

ย่อกทุกส่วนมีความหมาย ... แต่คำซ้อนไม่มีความหมายใหม่ เพราะความหมายของคำซ้อน
จะกลายคลึงกับความหมายของส่วนย่อยในคำประกอบเอง เช่น

ซ้ำซ้ำ	ยกลยอก	จิตใจ
หยวนซ้ำ	ยกลยอ	หนทาง

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ฯ เดิมมักเอาคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้อนกัน นาน ๆ เข้า
ความหมายของคำจะตกอยู่ที่คำ ๆ เดียวส่วนอีกคำหนึ่งกลายเป็นคำที่ไม่มีความหมายบ้าง มี -
ความหมายเพียงเงา ๆ บ้าง หรือคำนั้นในภาษาปัจจุบันได้เลิกใช้กันตามปกติแล้วบ้าง ยังคงใช้
เฉพาะคำซ้อน แต่คำประเภทดังกล่าวนี้ปรากฏว่าเป็นคำที่มีความหมาย และยังคงใช้กันเดียว ๆ
ได้ตามปกติในภาษาถิ่นที่วิจัย ท้ายเหตุนี้จึงทำให้คำในภาษากรุงเทพฯ ฯ กับคำในภาษาถิ่นที่วิจัย
คือภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส แตกต่างกัน โดยแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกคำอย่างใดคำเดียวซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำซ้อนทุก
ส่วนมาใช้เป็นคำเดี่ยวตามลำพังได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษากรุงเทพฯ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
การงาน น. กิจ, ธุระ, หน้าที่	คำว่า "การ" ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึง กิจ, ธุระ, หน้าที่ เช่น กต. / pho:⁶ paj⁴ tham⁵ ka:n⁴/ พอไปทำการ "พอไปทำงาน" ส่วนคำว่า "งาน" ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึง การพิธีหรือการรื่นเริงที่เกี่ยวข้องผู้คน มาก ๆ เช่น

ภาษากรุงเทพฯ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
จับกุม ก. ๑. กำไว้, ยึดไว้ ๒. กวบกุม	ทร./ pho:⁴ paj³ tham⁵ ɲa:n⁵ / พอไปทำงาน “พอไปประกอบการพิธีหรือการรื่นเริงอย่างใดอย่างหนึ่ง” คำว่า “จับ” ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึง กำไว้ อย่างมั่นคง และจริงจัง เช่น กต./ cap⁶ pla:⁴ / จับปลา ทร./ cap³ m+:⁵ / จับมือ คำว่า “กุม” ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึง จับยึดไว้ ตามปกติโดยไม่วางใจ เช่น ปถ./ no:⁷ kum³ m+:⁵ phi:⁶ / น้องกุมมือพี่ “น้องจับมือพี่”
ติดค้าง ก. ๑. เป็นหนี้ ๒. ค้างคางอยู่	คำว่า “ติด” ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึง (๑) เป็นหนี้ เช่น กต./ phi:⁶ tit⁶ bia³ no:⁷ / พี่ติดเป็นน้อง “พี่ค้างเงินน้อง” หรือ “พี่เป็นหนี้เงินน้อง” (๒) ข้างอยู่ เช่น ทร./ nok⁶ tit³ re:w⁶ /

ภาษารุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
	นกกตกรั่ว ส่วนคำว่า "กาง" ใ้ในความหมาย ก้งต่อไปนี้ (๑) เสาหลักสำหรับให้พืชผักเลื้อยเกาะ เช่น กางถั่ว, กางพลู (๒) ไม้เส้ร้ง, กางกา เช่น ปล. / tham⁵ na:n⁵ kha:n⁷ wa:j⁷ / ทำงานกางไว้ "ทำงานยังไม่เส้ร้ง"
ตำเคี้ย ว. ไม่สูง	คำว่า "ตำ" ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึง "ไม่สูง" แต่นิยมใช้กับวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เช่น กต. / ren⁵ lan¹ tam² / เร้นหลังตำ "บ้านหลังเตี้ย" ส่วนคำว่า "เคี้ย" หมายถึง "ไม่สูง" นิยมใช้กับสิ่งมีชีวิต เช่น คนเตี้ย, ไก่เตี้ย, ข้าวพันธุ์เตี้ย เป็นต้น
พัควิ ก. กระพ้อ, โบก	ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น นิยมใช้คำว่า "วิ" แทนคำว่า "พัค" เช่น ทร. / chua⁴ vi:⁵ lom⁵ kan³ / ช่วยวิลมกัน "ช่วยพัคลมควาย"

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
	แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งคำว่า "วี" และ "พัค" ต่างก็มิใช่ในภาษาถิ่นทั้ง ๓ ถิ่น โดยที่ที่ใช้ต่างกันดังนี้ "วี" แปลว่า พัด, โบก โดยใช่ กับสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ใช่พัด เช่น ผ้า เป็นต้น <u>ตัวอย่าง</u> ปล./ ʔɔw³ pha:² ma:⁵ wi:⁵ lom⁵ / เอาผ้ามามา<u>วิ</u>ลม "เอาผ้ามามาพัค" หรือ "เอาผ้ามามาโบกลม" ส่วนคำว่า "พัค" แปลว่า โบก, กระพือ โดยใช่กับ พัดหรือเครื่องโบก หรือเครื่องกระพือ ลมลักษณะเดียวกัน <u>ตัวอย่างเช่น</u> กต./ ʔɔw⁴ phat⁶ ma:⁵ phat⁶ lom⁵ / เอาพัคมา<u>พัค</u>ลม "เอาพัคมาโบกลม"

๒. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอนคำพยางค์เดียวซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำซ้อนเฉพาะส่วนแรกมาใช้เป็นคำเดียวตามคำพ้องได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
เกียกแกม^๖ ก. ไกรธ, เกื่อง	กต. khiat⁶ ทร. khiat⁴ ปล. khiat⁶ <u>ตัวอย่าง</u> กต. / khaw² kha:⁶ kan⁴ phlɔ:⁷⁶ khiat⁶ kan⁴ ma:⁵ kɔ:n² / เขากันเพราะเกียกกันมาก่อน “เขากันเพราะไกรธกันมาก่อน”
ชคไช^๖ ก. ใช้คำใช้จ่ายที่ทรงจ่าย ไปก่อนแล้ว, ให้ทดแทนสิ่งที่ใช้หรือเสียไป	กต. chot⁶ ทร. chot⁶ ปล. chot⁷ <u>ตัวอย่าง</u> ทร. / ๔๔:๓³ tɔ:^{๓4} chot⁶ bia⁴ haj² dam³ sa:m¹ sip⁵ ha:³ ba:t² / แดงทองชคไชเงินให้ค่า ๓๔ บาท “แดงทองชคไชเงินให้ค่า ๓๔ บาท”

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นทั่วจ๋ย
เซื่องซึ่ม ว. เจื่องหงอย, ไม่กระปรี - กระเปรา	กท. s+ang⁶ ทร. s+ang⁴ ปล. s+ang⁶ ตัวอย่าง ปล. / lo:k⁶ ma:l tua³ ni:2 lɛ:5 s+ang⁶ can³ / โลกเขามากตัวนี้แ่เซื่องซึ่ม “ถูกเข้เซื่องซึ่มเ็เซื่องซึ่มมาก”
ทุบตี ก. ทอสูและทำร้ายกัน, ลงโทษ ก้วยการเมียน	กท. thup⁶ ทร. thup⁶ ปล. thup⁷ ตัวอย่าง กท. / khon⁵ sɔ:ɯ¹ ba:n³ ni:7 thup⁶ kan⁴ pen⁴ pracam⁴ / คน ๒ บ้านนี้ทุบกันเป็นประจำ “คน ๒ บ้านนี้ทุบตีกันเป็นประจำ”
ผ่าคัต ก. แ่งออก, ซ้ำแทะและ เอาส่วนที่เสียหรือไม่ต้องการออก	กท. pha:2 ทร. pha:1 ปล. pha:1

ภาษารุงเทพ ฯ	ภาษาดนทวิจก
	ตัวอย่าง ทร. / khaw¹ pen³ n+a⁶ ɲw:k⁵ c+ɲ³ tɔ:ɲ⁴ pha:¹ / เขาเป็นเนองอกจิงตองผา “เขาเป็นเนองอกจิงตองผากัก”
ยังมี ก. คงอยู่, ถือเป็นเจ้าของ	กต. ɲaɲ⁵ ทร. ɲaɲ⁵ ปล. ɲaɲ⁵ ตัวอย่าง ปล. / ɲaɲ⁵ khɔ:ɲ¹ lɔ:j¹ / ญิงของเหลย “ยังมีของอีก”
ถอลวาง ก. ทำให้หลงชอบ หลงเชื่อ	กต. lɔ:6 ทร. lɔ:4 ปล. lɔ:6 ตัวอย่าง กต. / khaw² lɔ:6 pa:3 di:4 paj⁴ ʔuk⁶ /

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
	เขาล่อป่าคิไปลือก “เขาล่อลวงป่าคิไปปลัน”

๓. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดี่ยวซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำซ้อนเฉพาะส่วนหลังมาใช้เป็นคำเดี่ยวตามลำพังได้

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
เกี่ยว<u>ทอง</u> ก. เกี่ยวเนื่องกันทางเขย หรือ สะใภ้	กต. dɔːŋ⁴ ทร. dɔːŋ³ มีล. dɔːŋ³ <u>ตัวอย่าง</u> กต./ khaw¹ kap⁶ raw⁵ pen⁴ dɔːŋ⁴ kan⁴/ เขากับเราเป็น<u>ทอง</u>กัน “เขากับเราเกี่ยว<u>ทอง</u>กัน”
ขม<u>เหง</u>	กต. heːŋ¹ ทร. heŋ¹ ปล. heŋ¹

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
	ตัวอย่าง ทร. / khon⁵ mi:⁵ mak⁶ hen¹ khon⁵ con³ / คนมี^๕ก^๕เห่ง^๓คน^๑จน “คนร่ำรวยมัก^๕ชม^๑เหง^๓คน^๑จน”
<u>เข็ดหลาบ</u> ก. กลัว, ขยาด, ไม่กล้าทำอีก	กต. la:p² ทร. la:p² ปล. la:p² ตัวอย่าง ปล. / tho:k² ti:³ so:n¹ hon¹ lɛw⁷ กัณ^๕ มา^๒ la:p^๒ / โลก^๕ที่^๑สอง^๑หน^๑แล้ว^๑ยัง^๑ไม่^๑เข็ด^๑หลาบ^๑ “โลก^๕ที่^๑สอง^๑ครั้ง^๑แล้ว^๑ยัง^๑ไม่^๑เข็ด^๑หลาบ^๑”
<u>ค้ายกัน</u> ว. เป็นคำแสดงกริยารวมกัน	กต. kan⁴ ทร. kan³ ปล. kan³ ตัวอย่าง กต. / mɛ:⁶ pha:⁵ no:n⁷ paj⁴ kan⁴ / เม^๖พาน^๕อง^๓ไป^๑กัน^๑ “เม^๖พาน^๕อง^๓ไป^๑ค้าย^๑”

ภาษากรุงเทพฯ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
<u>ดูแล</u> ก. เอาใจใส่, ปกปักรักษา, ปกครอง	กค. lɛ:5 ทร. lɛ:5 ปล. lɛ:5 <u>ตัวอย่าง</u> ปล. / mɛ:6 paj3 la:t2 chuaj6 lɛ:5 nɔ:ɲ7 kan3 / แม่ไปตลาดช่วย<u>เล่น</u>น้องกัน “แม่ไปตลาดช่วย<u>คุณ</u>เล่นน้องด้วย”
<u>ถูกต้อง</u> ก. ไม่ผิด, ควร, ชอบ	กค. tɔ:ɲ3 ทร. tɔ:ɲ4 ปล. tɔ:ɲ4 <u>ตัวอย่าง</u> กค. / rɪaɲ5 ni:6 tɔ:ɲ3 lɛ:w6 / เรื่องนี้<u>ต้อง</u>แล้ว “เรื่องนี้<u>ถูกต้อง</u>แล้ว”
<u>เท่าเทียม</u> ว. เสมอกัน	กค. thiam5 ทร. thiam5 ปล. thiam5 <u>ตัวอย่าง</u> ทร. / dɛk3 sɔ:ɲ1 khon5 han2 suɲ1 thiam 5 kan5 /

ภาษากรุงเทพ ฯ	ภาษาถิ่นทั่วจย
นมเนย น. น้านม	เด็กสองคนนั้น<u>สูง</u>เหมือนกัน “เด็กสองคนนั้น<u>สูง</u>เท่ากัน” กต. no:j⁵ ทร. no:j⁵ ปล. no:j⁵ ตัวอย่าง ปด. / la:j⁵ no:j⁵ ha:j² no:ŋ⁷ kan³ / ลาย<u>เนย</u>ใ้<u>หนอง</u>กัน “<u>ขง</u>นมใ้<u>หนอง</u>ดวย”
เพนพาน ก. ระเกระระกะ<u>ไม่</u>อยู่กับที่	กต. pha:n⁶ ทร. pha:n⁴ ปล. pha:n⁶ ตัวอย่าง กต. / khɔ:ŋ¹ pha:n⁶ caŋ⁴ / ของ<u>พาน</u>จ้ง “ของ<u>เพน</u>พานจ้ง”
หลดลย	กต. lu:j³ ทร. lu:j² ปล. lu:j²

ภาษากรุงเทพฯ ฯ	ภาษาถิ่นที่วิจัย
	ตัวอย่าง ทร./ khaw ¹ lɛn ⁴ ni:l ma:l ba: ⁴ con ³ pha:2 luj ² / เขาเล่นหมี่เฒ่าบ้านกล้วย “เขาวี้งหมี่สู้บ้านกล้วย”

ก. คำคุณศัพท์ แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัย และภาษากรุงเทพฯ ฯ ใช้ในความหมายเดียวกัน
 คำประเภทยังมีจำนวนมาก ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างเฉพาะคำที่ไปกันเป็นพื้นฐานในชีวิต
 ประจำวันเท่านั้น

การพิจารณาความหมายจะยึดคำในภาษากรุงเทพฯ ฯ เป็นหลัก เพราะเป็นคำที่ -
 เข้าใจความหมายกันคืออยู่แล้ว ส่วนคำในภาษาถิ่นที่วิจัยนั้น จะแสดงไว้ในรูปสัญลักษณ์ทดแทน
 เสียง พร้อมทั้งถ่ายทอดเสียงโดยใช้ระบบอักษรวิธีของภาษาไทยมาตรฐานเท่าที่สามารถจะเป็น
 ไปได้กับไว้อีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกต่อการพิจารณาศึกษาเปรียบเทียบเป็นสำคัญ
 จึงตัวอย่างต่อไปนี้

กรุงเทพฯ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ตา (พ่อของแม่)	pho: ⁶ ke: ² พ่อแก	pho: ⁴ ten ³ พ่อเต็น	pho: ⁶ tha:w ² พอดาว (พ่อเขา)
ยาย	me: ⁶ ke: ² แม่แก	me: ⁴ ten ³ แม่เต็น	me: ⁶ tha:w ² เมดาว (แม่เขา)
กน	da:k ² กาก	da:k ⁴ กาก	wa:n ⁵ วาน

กรุงเทพฯ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
กระโหลกศีรษะ	kɛ:phlɔk ⁶ hua ¹ ก็พล็อกหัว (ก็พล็อก กะลา)	biang ⁴ hua เบียงหัว	bat ³ hua ¹ บัตหัว
สังขยา	na:ŋ ⁵ riŋ ¹ นางหริง	ʔiti:3 อิตี	hua ¹ niaw ¹ หัวเหนียว
มันแกวขาว	kha:w ³ piak ² man ⁵ la:1 ขาวเปี้ยกมันหลา	sawa:l ¹ hua ¹ man ⁵ สวาหัวมัน	bu: ⁴ bok ³ hua ¹ man ⁵ บูบ็อกหัวมัน
ผ้าเช็ดหน้า	pha: ³ phi: ³ ŋ ³ ฝ่าฝง	pha: ² nuj ⁶ ฝ่านูย	lo:k ⁶ pha: ² โลกฝ่า
กระจาก	kɛ:ɔ: ⁴ ŋ ⁴ ก็เอาจ	phɛ: ³ ŋ ¹ แพง	ce:j ⁴ เจย
กระเบื้องมุงหลังคา	ʔit ⁵ ca:k ² อิฐจาก	ca:k ⁴ ʔit ³ จากอิฐ	biang ⁴ เบียง
ถ่านไฟฉาย	lo:k ⁶ ra:j ⁵ โลกไฟ (โลก ลูก)	lo:k ⁵ na:m ⁶ ja:3 โลกน้ายา	lo:k ⁶ ja:3 ³ kiang ³ โลกอยาเกียง
หม้ออะลูมิเนียม	mo: ³ lek ⁶ หม้อเหล็ก	mo: ² kha:w ¹ หม้อขาว	mo: ² leŋ ¹ cheŋ ¹ หม้อเหล้งแดง
จามจุรี	chap ⁶ cha:7 ฉับชา	ton ⁴ ti:3 ³ ha:2 ต้อนตีหา (ต้อน = คน)	kha:m ¹ the:t ⁶ ชามเทศ (ชาม = มะพร้าว)
พริกขี้หนู	lo:k ⁶ bici:n ⁴ โลกบิจีน	lo:k ⁴ phaci:n ³ โลกพจีน	di:3pli:3 กิปลิ

กรุงเทพ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
มะม่วงหิมพานต์	k+re: 1 กีเฮอร์	ja: 5 ɲuŋ 1 ยาหญฺย	hua 1 khrok 7 หัวกร็อก (กร็อก = กรก)
ถั่วลิสง	thua 2 tho: n 1 ถั่วถอน	thua 1 hua 1 ถั่วเหว	thua 1 taŋ 4 diŋ 3 ถั่วไถดิน
ส้มประก	ʔe: 3 nat 6 แอนัก	li: 5 nat 1 ลิหนัด	ña: 6 nat 1 ญาหนัด
สาบเสือ	phaw 5 ho: ʔ 6 เกาเหาะ	ri: 5 bin 3 เรลิบน	sap 1 ruk 7 แฮรูก
กิ่งกา	pok 5 kho: 5 ป็อกกอ	ph+ŋ 2 ka: 3 ผังกา	biŋ 4 ka: 3 บึงกา
กุดทะราด	ba: 4 dan 4 บาคัน	pri: 3 the: t 4 ปรีเทต	khwi: 1 the: t 6 ขวีเทต
ทองชัน	ʔ+ 3 phun 5 ฮ็อพุง	kh+ŋ 2 phun 5 ขัณพุง	phun 5 kh+ŋ 2 พุงขณ
รองไห	ho: n 1 หอน	wi: t 2 หวีต	ram 6 ร่า
อย่างไร	phle: ɲ 5 naŋ 1 เพลงไหนด (ทำเพลงไหนด = ทำอย่างไร)	phan 5 naŋ 1 พันไหนด	phan 5 pri: 3 พันปรี
คำรวจ	da: 4 du: 4 ดาคู	ma: 5 ta: 3 มาตา	na: j 5 นาย

ในภาษากลันตันเรียกส้มประก ว่า /ʔe: 3 nat 6/ (แอนัก) หรือ /k+nat 6/
(กีหนัด) ก็ได้

กรุงเทพฯ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
เบ้าตา, กร ะบอก ตา	phle:ŋ ⁵ ta: ⁴ โหลงตา (โหลง = ไทรง)	bə:k ⁴ ta: ³ บอกตา (บอก = กร ะบอก)	ru: ⁵ ta: ³ รูตา
รถเก๋ง	rot ⁶ ke:ŋ ³ รือตเก๋ง (รือต = รถ)	lo: ⁶ ŋaj ⁶ ล่อนุย (นุย = เล็ก)	lo: ⁷ tuka: ³ ลอคูกา (ลอค = รถ)
สปีเพร่อ	mə: ¹ phi: ¹ หมอผี	ta: ³ the:n ¹ ตาเถน	mə: ¹ sop ¹ เหมอส์อบ (สื้อบ = สห)

ง. คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาดั้นที่วิจัยแต่ละถิ่น ตัวอย่างเช่น

คำ			ความหมาย
กต.	kw: ³ ta: ⁷ 6	กอตะ	หีบหมัดของชาวประมง ทำด้วยไม้ มีลิ้นชักค้ำไคทั้งสองข้าง
ทร.	kw: ⁴ ta: ⁴	โกตา	
ปล.	kw: ⁴ to: ⁷ 3	กอตะ	
กต.	klət ³	กลุก	เครื่องมือเกี่ยวข้าวอย่างหนึ่ง มีลักษณะ คล้ายเกี่ยว
ทร.	kru:t ⁴	กรุก	
ปล.	kru:t ⁴	กรุก	

คำ			ความหมาย
กท.	kak⁶	กัก	เงิน ๑๐ เซ็นต์ (มาเลย์) (๑ เหรียญ = ๑๐ กัก)
ทร.	kak³	กัก	
ปล.	-		
กท.	khe:k²	โขก	เงิน ๔๐ สตางค์ (๑ บาท = ๒ โขก)
ทร.	khe:k²	โขก	
ปล.	khe:k²	โขก	
กท.	ciap²	เจียบ	เงิน ๑ เซ็นต์ (มาเลย์) (๑ เหรียญ = ๑๐๐ เจียบ)
ทร.	ciap⁴	เจียบ	
ปล.	-		
กท.	ca:⁴	จา	ชื่อหน่วยของมาตราวง ๑ จา = ๔๐ ปีบ
ทร.	-		
ปล.	-		
กท.	dhaw⁵	ค้อง	การใช้ศรธอมพันตัวทาร์กให้อบอุ่น, การแก้ตัวแก้ทาร์ก
ทร.	dhaw⁵	ค้อง	
ปล.	dhaw⁵	ค้อง	
กท.	-		ชื่อหน่วยของมาตราชั่ง ๑ ไต = ๑๐๐ กรัม หรือ ๑ ชีค
ทร.	taj³	ไต	
ปล.	taj³	ไต	

คำ			ความหมาย
กค.	-		เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งสานด้วยใบลาน มี ๒ ทิศ ทิศ ทิศใต้ของไฟผ่ากรับ รูน เรียกว่า "เมทรูน" อีกทิศหนึ่งไม่ไฟผ่ากรับ เรียกว่า "เมคคัก"
ทว.	met ⁴	เมต	
ปล.	met ⁶	เมต	
กค.	dhuk ⁶	คูก	นกชนิดหนึ่ง กลายนกเจ้าเขว ตัวเล็กกว่า ชอบอาศัยอยู่ในป่าช้า เมื่อได้ยินเสียงร้องเชื่อกันว่า เป็นลางร้าย เป็นสื่อของความตาย
ทว.	dhuk ⁶	คูก	
ปล.	dhuk ⁷	คูก	
กค.	-		วันถัดจากวันเฆะเรื่องไป ๑ วัน
ทว.	braj	ไบร	
ปล.	-		
กค.	peto:t ²	แปะตอค	แะระแะริน, ผิดปกติ, ไม่สมบูรณ์ เช่น กค. / khon ³ kha:w ¹ peto:t ² / คนชาวแปะตอค = ผร้งที่ร่างกายขนาดเด็กกว่าปกติ
ทว.	peto:t ⁴	แปะตอค	
ปล.	-		
กค.	phɛ:n ²	แพน	ชื่อหน่วยของมาตราเงิน ๑ แพน = ๑ เหมียญ (มาเลย์)
ทว.	phɛ:n ¹	แพน	
ปล.	phɛ:n ¹	แพน	

คำ	ความหมาย
กต. - หร. luat⁴ ลวท ปล. -	ลำดับเกรียนาคีขึ้นที่สูงขึ้นไปกว่า "หวด" ๑ ชั้น
กต. - หร. la:⁵ ลา ปล. -	ลำดับเกรียนาคีขึ้นที่สูงขึ้นไปกว่า "หวด" ๒ ชั้น
กต. sa:² pan⁴ ส้านัน หร. sa:² pan³ ส้านัน ปล. sa:² pan³ ส้านัน	ผ้าโหลที่ระของชาวไทยมุสลิมที่ได้ผ่าน พิธีฮัจญ์แล้ว
กต. mo:¹ dɔ:⁴ หมอค้อย หร. mo:¹ dɔ:³ หมอค้อย ปล. mo:¹ dɔ:³ หมอค้อย	หมอผู้ทำพิธีกำหราบผีไม่ให้ร้าย
กต. loŋ¹ หลง หร. loŋ¹ หลง ปล. loŋ¹ หลง	ชื่อหน่วยของมาตรวัดพื้นที่ คือ ๑ หลง มีค่าเท่ากับพื้นที่ ๔๔๔ ตารางวา (กว้าง ๒๒ วา และยาว ๒๒ วา)
กต. ʔi:⁴ ออ หร. ʔi:³ ออ ปล. ʔi:³ ออ (ʔ - ออกเสียงขึ้นนาสิก)	ชื่อแมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัว โทกว่า

อิทธิพลของภาษามลายูต่อภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน ในรัฐกลันตัน ไทรบุรี

และปะลิส

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งประเภทเสียง คำ ประโยค และความหมายของภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ทั้งได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่บทที่ ๒ ถึง ๑๑ และโดยอาศัยงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าเรื่องภาษาถิ่นภาคใต้ได้บางเรื่องประกอบ เช่น

“หน่วยเสียงภาษาตากใบ”ของวิจิตร ศรีสุวิธานนท์ (๒๕๒๓)

“ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯและภาษาสงขลา”ของวิจินต์ ฉันทะวิบูลย์ (๒๕๔๔)

“ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา”ของ วิจินต์ ภาณุพงศ์ (๒๕๑๔)

“ระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช”ของ วิไลวรรณ คำรักษ์ (๒๕๑๓)

นอกจากนี้ยังได้อาศัยประสบการณ์การใช้ภาษาถิ่นภาคใต้ คือ ภาษาถิ่นพัทลุง ซึ่งเป็นภาษาถิ่นที่ผู้วิจัยใช้พูดเป็นภาษาแรกมาตั้งแต่กำเนิด เอกสารและประสบการณ์การใช้ภาษาถิ่นภาคใต้ดังกล่าวมานี้ ช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นมีลักษณะร่วมกับภาษาท้องถิ่นภาคใต้ทั้งทางด้านเสียง คำ การเรียงคำเป็นประโยค และความหมายอย่างเด่นชัด ทั้งสำเนียงพูดและวัฒนธรรมการใช้ภาษาก็มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ภาษาไทยกลันตันมีลักษณะร่วมกับภาษาตากใบ และภาษาไทยในอำเภอสุไหงปาดี สุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส รวมไปถึงภาษาไทยในจังหวัดปัตตานีบางอำเภอ เช่นอำเภอ

สายบุรี ยะหริ่ง หนองจิก เป็นต้น^๑ ส่วนภาษาไทบุรีและปะลิสมีลักษณะร่วมกับภาษาถิ่นสงขลา สตูล ยะลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช แต่ด้วยเหตุที่คนไทยในมาเลเซียอาศัยอยู่ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับชาวมลายูโดยตรง ปัจจุบันคนไทยเหล่านี้เป็นชาวมลายูเชื้อสายไทย อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศมาเลเซีย และตามปกติคนไทยเหล่านี้จะสามารถพูดภาษาได้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายู แม้ว่าพวกเขาจะใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัวและระหว่างสังคมคนไทยด้วยกันเป็นประจำวัน แต่พวกเขาจำเป็นต้องใช้ภาษามลายูเป็นภาษาราชการ ดังนั้นโอกาสที่ภาษาของชนชาวไทยเหล่านี้จะได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูจึงเป็นไปได้อย่างมาก

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลยืนยันว่า ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูในด้านต่าง ๆ คือ

๑. อิทธิพลทางด้านเสียง
๒. อิทธิพลทางด้านพยางค์เต็มหน้าคำ
๓. อิทธิพลทางด้านการยืมคำ
๔. อิทธิพลทางด้านการเรียงลำดับของคำ

ดังจะได้นำกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ก. อิทธิพลทางด้านเสียง

ในภาษามลายูมาตรฐาน (Standard Malay) ไม่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใช้ มีหน่วยเสียงสระ ๖ หน่วยเสียง คือ / a, i, u, e, ɛ, o / (ě ออกเสียงคล้าย [ə] เช่นใน "err") และมีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒๔ หน่วยเสียงคือ / p, b, t, d, k, g,

^๑ สัมภาษณ์ นายประพนธ์ เรืองณรงค์, อาจารย์ภาควิชาภาษาไทยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี, ๑๖ กันยายน ๒๕๒๔.

gh,c,j,s,h,m,n,ñ,z,ŋ,l,r,f,v,ʃ,x,w,y,/'^๑ ในจำนวนหน่วยเสียงทั้งหมดที่
กล่าวมานี้ มีเฉพาะเสียงพยัญชนะต้นเพียง ๓ เสียงเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทย
กลั่นตัน ไทรบุรี และปะลิส คือ

๑. [g-]

๒. [dʰ-]

๓. [bl-]

ที่กล่าวมาว่าเสียงทั้ง ๓ เสียงนี้มีอิทธิพลต่อภาษาไทยนั้นทั้ง ๓ นั้น เพราะว่าคำ
ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นที่มีเสียงดังกล่าวนั้นเป็นเสียงพยัญชนะต้น ส่วนใหญ่เป็นคำยืมจาก
ภาษามลายู แต่ก็มีคำอยู่จำนวนหนึ่งที่พิสูจน์ได้แน่ชัดว่าเป็นคำไทย ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าอิทธิพล
ของเสียงในภาษามลายูน่าจะทำให้เกิดการยืมเสียงดังกล่าวนั้นมาใช้กับคำบางคำในภาษาไทย
ปัจจุบันนี้ก็ได้

๑. คำที่มีเสียง [g-] เป็นเสียงพยัญชนะต้น

มลายู	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	ความหมาย
gam	gam ⁵	gam ⁵	gam ⁵	"กาว, ครั่ง, ยางไม้"
	ฉัม	ฉัม	ฉัม	คำนี้มีมลายูน่าจะได้รับอิทธิพล จากภาษาอังกฤษ "gum" อีกทีหนึ่ง
gas	ge:t ⁶	ge:t ⁶	ge:t ⁷	"แก๊ส"
	แก๊ส	แก๊ส	แก๊ส	คำนี้มีมลายูน่าจะได้รับอิทธิพล จากภาษาอังกฤษ "gas" อีกทีหนึ่ง

Othman Sulaiman, Bahasa Malaysia for Everyone (Kuala Lumpur : Pustaka Al-Hilal, 1975) pp. 230-235.

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
guni	gu: ⁵ ni: ¹	gu: ⁶ ni: ¹	gu: ⁷ ni: ¹	"กระสอบ"
	กู๋หนี	กู๋หนี	กู๋หนี	
guri	gu: ⁵ ri: ¹	gu: ⁶ ri: ¹	gu: ⁷ ri: ¹	"โท"
	กู๋หรี่	กู๋หรี่	กู๋หรี่	
gadaï	g+daɣ ⁴	g+daɣ ³	g+daɣ	"จ่านำ, จ่านอง"
	กัได	กัได	กัได	
gasa	ga: ⁵ sa: ⁵	ga: ⁵ sa: ⁵	ga: ⁵ sa: ⁵	"ความยาว ๑ ช่วงแขน - ประมาณ ๓๓ นิ้ว"
	ซาซา	ซาซา	ซาซา	
sagu	sa: ⁵ go: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	"สาธุ"
	ซาโง	ซาฮู	ซาฮู	
jagong	gong ⁵	gong ⁵	gong ⁵	"ข้าวโพด"
-	ฆง	ฆง	ฆง	
-	gon ⁵	gon ⁵	gon ⁵	"แร่เงิน"
-	เงิน ⁷	เงิน ⁶	เงิน ⁷	"จุ่ม" (งอลง เข่นปากนกแก้ว)
-	งุม	งุม	งุม	
-	งอ: ⁵	งอ: ⁵	งอ: ⁵	"เงย"
-	เพย	เพย	เพย	
-	งิ: ⁵	งิ: ⁵	งิ: ⁵	"คิม"
-	งิม	งิม	งิม	
-	งอม ⁵	งอม ⁵	งอม ⁵	"คงหม้อข้าว"
-	งม	งม	งม	
-	ge:n ⁷	ge:n ⁶	ge:n ⁷	"ทั้งหมด" ^๑
	เง้น	เง้น	เง้น	

^๑ "เง้น" หรือ "ทั้งเง้น" ที่แปลว่า "ทั้งหมด" นั้น ในภาษาถิ่นพัทลุง นครศรีธรรมราช และสงขลาบางอำเภอใช้คำว่า "ทั้งเพ้น" หรือ "ทั้งเพ"

๒. คำที่มีเสียง [dh-] เป็นเสียงพยัญชนะต้น

ตามหลักฐานที่ปรากฏในพจนานุกรม Kamus Dewan ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่มี
ชื่อเสียงและยอมรับกันอย่างเป็นทางการของมาเลเซีย พบว่าเสียง [dh-] และ [d-]
เป็นเสียงแปรอิสระระหว่างกันและกันได้ ตัวอย่างเช่น

dh ~ d → dhobi ~ dobi "ช่างซักผ้า"
d ~ dh → darurat ~ dharurat "ฉุกเฉิน"^๑

ส่วนหลักฐานในพจนานุกรมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี-ไทย^๒ แสดงว่า /dh-/
(ยาว ๖๔) เป็นหน่วยเสียงหรือเสียงสำคัญเสียงหนึ่งในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

ตัวอย่างคำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นที่มี /dh-/ เป็นเสียงพยัญชนะต้น มีดังนี้

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	ความหมาย
dhat	dhat ⁶	dhat ⁶	dhat ⁷	"ชื่อตัวอักษรยาวีตัวหนึ่ง"
	ดุด	ดุด	ดุด	
dhoha	dho: ⁵ ha: ⁵	dho: ⁵ ha: ⁵	dho: ⁵ ha: ⁵	"เวลาเช้า"
	โตฮา	โตฮา	โตฮา	
badang	dhanj ⁵	dhanj ⁵	dhanj ⁵	"กระตังผัดข้าว"
	ดุง	ดุง	ดุง	

^๑ Teuku Iskandar, Kamus Dewan, p. 218, 238.

^๒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, พจนานุกรม
ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี-ไทย (ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, [ม.ป.ป.]),
หน้า ๒.

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	ความหมาย
dharab	-	dha: ⁵ rap ¹	-	"การคูณ, ทวีจำนวน"
		คาหรับ		
-	dho:ŋ ⁵	dho:ŋ ⁵	dho:ŋ ⁵	"ชนาง"
	โตง	โตง	โตง	(เครื่องมือช้อนกุ้งปลา)
-	dhuk ⁶	dhuk ⁶	dhuk ⁷	"นกชนิดหนึ่งคล้ายนก
	ตุก	ตุก	ตุก	เค้าแมว ชอบอาศัย
				ตามป่าช้า"
-	-	dh+k ⁶	dh+k ⁷	"อีกติก"
		ติก	ติก	

๓. คำที่มีเสียง [bh-] เป็นเสียงพยัญชนะต้น

เท่าที่รวบรวมข้อมูลได้มีเพียง ๓ คำ และแต่ละคำเป็นคำยืมจากภาษามลายู

คือ

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	ความหมาย
abang	bhaŋ ⁵	bhaŋ ⁵	bhaŋ ⁵	"พี่ชาย"
	บ้ง	บ้ง	บ้ง	
kubor	kubho: ⁵	kubho: ⁵	kubho: ⁵	"ป่าช้า"
	กูโบ	กูโบ	กูโบ	
bof	bho:p ⁶	bho:p ⁶	bho:p ⁷	"หนังสือ, สมุดข่อย"
	โบบ	โบบ	โบบ	

กล่าวโดยสรุป จากคำข้อมูลเท่าที่รวบรวมได้ตามตัวอย่างที่ยกมานี้ พบว่าเสียงพยัญชนะต้นทั้ง ๓ เสียง /g-/ และ /dh-/ เท่านั้นที่ควรนับเป็นหน่วยเสียง

หรือเสียงสำคัญในภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่น เนื่องจากมีคำข้อมูลจำนวนมากพอ และมีคำที่เป็นคำในภาษาไทยถิ่นไทยแท้ ๆ ใช้ด้วย ส่วน [bh-] นั้นควรนับเป็นเสียงย่อย เพราะพิสูจน์ได้แน่ที่ว่าเป็นประสมกับ /b/ ในภาษามลายู ทั้งคำที่อนุมานเท่าที่รวบรวมได้มีจำนวนน้อยเพียง ๓ คำ และทั้ง ๓ คำเป็นคำยืมจากภาษามลายู

ข. อิทธิพลทางด้านพยางค์เติมหน้าคำ

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของภาษามลายูคือ ภาษานี้มีพยางค์เติม พยางค์เติมในภาษามลายูมีทั้งพยางค์ที่เติมเข้าข้างหน้าคำ เติมกลางคำและเติมหลังคำ พยางค์เติมที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่วิจัยมีเฉพาะพยางค์ที่เติมเข้าข้างหน้าคำ และมีอิทธิพลเฉพาะต่อภาษาไทยกลันตันเท่านั้น

พยางค์เติมหน้าในภาษามลายูมีหลายหน่วย ตัวอย่างเช่น pe-, be-, se-, di-, ke-, me-, per-, ber-, ter-, pem-, pen-, mem-, men-, pra-, เป็นต้น พยางค์เติมหน้าเหล่านี้เฉพาะที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยกลันตันอย่างชัดเจนมีเพียง ๓ หน่วยคือ pe-, ter-, ke- ซึ่งในภาษาไทยกลันตันออกเสียงเป็น [p+] , [t+] และ [k+] ตามลำดับ เหตุที่เชื่อว่าพยางค์เติมเหล่านี้ภาษาไทยกลันตันรับอิทธิพลจากภาษามลายู เนื่องจากในภาษาไทยกลางรวมทั้งภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ เท่าที่ทราบไม่มีพยางค์เติมเหล่านี้ใช้ คำเติมก่อนที่จะเอาพยางค์เติมหน้าเหล่านี้มาเติมเป็นคำไทยพยางค์เดียวจึงเชื่อมั่นได้ว่าพยางค์แรกของคำจะต้องเป็นพยางค์ที่เติมเข้ามาใหม่ไม่ใช่เรื่องของการกลายเสียงแต่อย่างใด และที่สำคัญลักษณะของพยางค์เติมดังกล่าวนี้เป็นลักษณะเฉพาะของโครงสร้างของคำในภาษามลายู

อนึ่ง ในภาษามลายู พยางค์เติมเหล่านี้เมื่อเติมเข้าไปแล้วจะมีทั้งที่เปลี่ยนแปลงความหมายและไม่เปลี่ยนความหมาย มีทั้งที่เปลี่ยนแปลงชนิดของคำและไม่เปลี่ยนชนิดของคำ ตัวอย่างเช่น

(1)	kedai		"ตลาด"
	pe + kedai	→	pekedai "ลูกค้า"
(2)	lari		"วิ่ง"
	be + lari	→	belari "วิ่ง"
(3)	kasih		"รัก"
	ke + kasih	→	kekasih "ผู้เป็นที่รัก"
(4)	lajar		"เรียน"
	be + lajar	→	belajar "เรียน" ^๑
(5)	nyanyi		"ร้องเพลง"
	ber + nyanyi	→	bernyanyi "ร้องเพลง" ^๒

Asmah Haji Omar and Rama Subbiah, An Introduction to Malay Grammar (Kuala Lumpur: Dewan Bahasar Dan Pustaka, 1968), p. 10.

^๒ Ibid., p. 24.

แต่ในภาษาไทยกลันตัน พยางค์แรกที่เคยเข้าไป จะมีลักษณะคล้ายอุปสรรค และในที่นี้ ไม่ถือว่าเป็นหน่วยคำ เพราะไม่มีความหมาย ยกเว้น $p+jə:m$ เพียงคำเดียว ตัวอย่างเช่น

๑. พยางค์เดิมหน้าชนิดที่เคยเข้าไปแล้ว จะทำให้ความหมายของคำเดิมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยคำได้ เท่าที่สำรวจพบมีเพียง ๑ คำคือ

$$\begin{array}{ll} ja:m^5 & \text{"นาฬิกา"} \\ p^+ + ja:m^5 \longrightarrow *p+jə:m^5 & \text{"เวลา"} \\ & \text{(ปยาม)} \end{array}$$

๒. พยางค์เดิมหน้าชนิดที่เคยเข้าไปแล้วไม่ทำให้ความหมายของคำเดิมเปลี่ยนแปลงไป และไม่ถือว่าเป็นหน่วยคำ มีดังนี้

$$\begin{array}{ll} ๒.๑ \quad p^+ \text{ (ป)} & \\ kat^6 & \text{"เครื่องมือจับปลาชนิดอวน"} \\ p^+ + kat^6 \longrightarrow p^+kat^6 & \\ & \text{(ปักต)} \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} ๒.๒ \quad k^+ \text{ (ก)} & \\ duan^2 & \text{"คว้น"} \\ k^+ + duan^2 \longrightarrow k^+duan^2 & \\ & \text{(กิด้วน)} \end{array}$$

* ในภาษาถิ่นมลายูปัตตานีออกเสียงว่า ปบาย [pijɛ:]

ca:m⁴
 k+ca:m⁴ → k+ca:m⁴
 (กัจาม)

di:t²
 k+di:t² → k+di:t²
 (กิดิด)

d+an⁴
 k+d+an⁴ → k+d+an⁴
 (กิดีอน)

tok⁶
 k+tok⁶ → k+tok⁶
 (กิดก)

ʔʔ:k²
 k+ʔʔ:k² → k+ʔʔ:k²
 (กิด้อก)

๒.๓ t+ (ติ)

bəŋ⁴
 t+bəŋ⁴ → t+bəŋ⁴
 (ติเบ็ง)

lo:t⁶
 t+lo:t⁶ → t+lo:t⁶
 (ติโลก)

"จาม" (อาการของลมที่พุ่งออกมา
เป็นท้วง ๆ ในทันทีทันใดโดยไม่
ตั้งใจ)

"ตท"

"ไล่เดือน" (ในภาษาถิ่นภาคใต้
ออกเสียงเป็นคำพยางค์เดียวว่า
"เดือน")

"ทิศตะวันตก"

(ในภาษาถิ่นภาคใต้ออกเสียงเป็น
คำพยางค์เดียวว่า "ตก" หรือ
"ต้อก")

"ทิศตะวันออก"

(ในภาษาถิ่นภาคใต้ออกเสียง
เป็นคำพยางค์เดียวว่า "ออก")

"เบ็ง, ต้นออก"

"กระโตก, กระโตก -
โลกเต็น"

ยังมีคำ ๒ พยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในภาษาถิ่นไทยใต้
นิยมตัดพยางค์แรกของคำออกเหลือเป็นคำพยางค์เดียว

ภาษาไทยโครบุรีและปะลิสคงรับคำพยางค์เดียวไปใช้ตรงกับภาษาถิ่นภาคใต้

ส่วนภาษาไทยกลันตันใช้พยางค์เต็มหน้าตามแบบภาษามลายูเต็มหน้าคำพยางค์เดียว
ดังกล่าวยังอีกทีหนึ่ง จึงกลายเป็นคำ ๒ พยางค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กรุงเทพฯ	ถิ่นใต้	กลันตันสร้างคำใหม่	ได้เป็น
ฉลอง	หลอง	$k^+ + lɔ:n^1 \longrightarrow$	$k^+lɔ:n^1$ (กืหลอง)
ฉลาก	หลาก	$k^+ + la:k^2 \longrightarrow$	$k^+la:k^2$ (กืหลาก)
ฉลาม	หลาม	$k^+ + la:m^1 \longrightarrow$	$k^+la:m^1$ (กืหลาม)
สนิม	หนิม	$k^+ + nim^1 \longrightarrow$	k^+nim^1 (กืหนิม)
สนุก	หนุก	$k^+ + nuk^6 \longrightarrow$	k^+nuk^6 (กืหนุก)

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำสองพยางค์ที่พยางค์แรกออกเสียง อะ ในภาษาไทยกรุงเทพฯ
และในภาษาไทยกลันตันเป็นคำสองพยางค์ แต่เสียงสระของพยางค์แรกจะเปลี่ยนจาก อะ
เป็น อิ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกเสียงพยางค์เต็มหน้า p^+ (ป) k^+ (ก) t^+ (ต)
ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น และนี่ก็อาจนับได้ว่าเป็นอิทธิพลของภาษามลายูอีกทางหนึ่ง คือ
อิทธิพลทางด้านแนวเทียบ (analogy) ตัวอย่างเช่น

กรุงเทพฯ	กลั่นตัน
พระยา	p+j̥a: ⁵ (ปียา)
ตะเกียง	t+ki:ŋ ⁴ (ตี้เก็ง)
ตลาด	t+la:t ² (ตืหลาด)
ตลกด	t+ɭɔ:t ² (ตืหลด)
กระดาน	k+da:n ⁴ (กิด่าน)
กระตอง	k+dɔ:ŋ ⁴ (กิดอง)
กะพ้อ	k+phɔ: ⁷ (กัฟ้อ)
ขนม	k+num ¹ (กัทนม)
ขุ่น	k+nun ¹ (กัทนุ่น)

๓. อิทธิพลทางด้านการพิมพ์

คนไทยในมาเลเซียอาศัยอยู่ในสังคมสองวัฒนธรรม คือวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมมาเลย์ ความปกติคนไทยเหล่านี้จะสามารถพูดภาษาได้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายู ดังนั้นโอกาสที่กลุ่มชนชาวไทยเหล่านี้จะรับเอาคำในภาษามลายูมาใช้จึงเป็นไปได้มาก

คำภาษามลายูที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคำจาก Kamus Dewan ของ Teuku Iskandar^๑ ซึ่งถือว่าเป็นพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานของมาเลเซีย, A Practical Modern Malay English Dictionary ของ Richard Winstedt^๒ และพจนานุกรม ไทย - มลายู ฉบับสมบูรณ์ ของ นิมะ ประνομวงศ์ และหม่อมทิพย์ อับดุลกาเดร์^๓ นอกจากนี้ยังได้ให้นางรัตติยา สำและ^๔ และนายอับดุล รอดะเสาะเลาะ^๕ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษามลายูมาตรฐาน (Standard Malay) และภาษามลายูท้องถิ่น (Malay Dialects) เป็นผู้ช่วยตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

^๑ Teuku Iskandar, Kamus Dewan (Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka, 1970)

^๒ Richard Winstedt, A Practical Modern Malay - English Dictionary (Kuala Lumpur : Marican and Sons, 1959)

^๓ นิมะ ประνομวงศ์ และหม่อมทิพย์ อับดุลกาเดร์, พจนานุกรม ไทย - มลายู ฉบับสมบูรณ์ (พระนคร : เพรสพธิยา, ๒๕๐๖)

^๔ นางรัตติยา สำและ, หัวหน้าแผนกวิชาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตภาคใต้ สงขลา.

^๕ นายอับดุล รอดะเสาะเลาะ, อาจารย์ประจำแผนกวิชาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ สงขลา.

คำที่ภาษาไทยกลั่นตัน ไทรบุรี และปะลิส ยืมจากภาษามลายู อันเป็นเหตุให้ภาษากลั่น
 คลังกล่าวใช้คำแตกต่างจากภาษากรุงเทพ ฯ ทั้ง ๆ ที่คำเหล่านั้นมีความหมายตรงกัน เท่าที่รวบรวม
 ได้ มีดังนี้

กรุงเทพ ฯ	มลายู	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
กระตัง	locheng	—	lo:5che:ŋ ⁵ โลเซง	—
กระเอบป่าน	guni	guni:1 กุนี	guni:1 กุนี	guni:1 กุนี
กะปิ	belacan	bla:4can ⁴ บลากัน	bra:3can ³ บราจัน	hla:3can ³ บลากัน
กาน้ำ	kendi	kini:1 กินี	—	—
กำนัน	penghulu	pun ⁴ lu:1 ปุงหลู	pun ³ lu:1 ปุงหลู	pun ³ lu:1 ปุงหลู
ขยัน	rajin	ra:5jen ⁵ ราเย็น	ra:5jen ⁵ ราเย็น	ja:5jen ⁵ ยาเย็น
ขวาน	kapak	k+pa:73 กิปะ	kapa:74 กะปะ	—
ขโมย	hodoh	7u:t ² ฮุก	7u:3do:4 ฮุก	—
ขู่	ugut, gok	go:76 โทะ	—	—

กรุงเทพฯ ฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
เต็ม	sorang	s+run ¹ สี่หรั่ง	—	—
กรัง	gam	gam ⁵ ฆั	gam ⁵ ฆั	gam ⁵ ฆั
เครื่องตักน้ำ	timba	k+ma: ¹ กัหมา	ti: ⁴ ma: ¹ ตีหมา	ti: ⁴ ma: ¹ ตีหมา
คำประกัน	jaming	ja: ⁵ ming ⁵ ยามิง	ja: ⁵ ming ⁵ ยามิง	—
งง	bengong	be: ⁴ -gong ⁵ แบ - งง	be: ³ gong ⁵ แบ้งอง	—
งอม	lebu	rt: ⁵ bu: ⁴ รือบู	lt: ⁵ bu: ³ ลือบู	—
งับ	leng, terlelap	lt+le:g ⁵ ลือเลง	—	—
จะปิ้ง	camping	cam ⁴ ping ³ จ่าปิ้ง	ping ⁴ ปิ้ง	ping ⁴ ปิ้ง
จ่าน่า	gadai	g+da: ⁴ ฆัดไก	—	—
ฉาว	bising	—	be: ⁴ sing ⁵ เบซิง	be: ⁶ เบ
โฉมค	geran	ki+ran ¹ กีหรั่ง	garan ¹ กะหรั	ran ¹ นรั
ชง (กาแฟ)	banco	—	ban ³ co: ³ บันโจ	—

กรุงเทพฯ ฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ซมก	musang	—	mu:5saŋ ¹ มูตัง	mu:5saŋ ¹ มูตัง
ซ่านเรื่อน	kaki lima	—	ka:3ki:3lima:5 กากิลีมา	—
ไซตา (- น้ำ)	menet	—	me:5ne:t ⁴ เมเนต	me:5ne:t ² เมเนต
กะโตะ	datok	da:4to:3 กาโตะ	da:3to:4 คาโต	da:3to:4 คาโต
กู	bengis	beŋ ⁴ keŋ ⁴ เบ็งแก้ง	—	—
คาซาท	pukat	pukat ⁶ ปุกัต	ta:3pukat ³ ตาปุกัต	—
คำบล	kampung, mukim	kam ⁴ poŋ ⁴ กำปง	mukem ³ มุกีม	mukem ³ มุกีม
คำเย (หมอ -)	bidan	bidan ⁴ บิดัน	bidan ³ บิดัน	bidan ³ บิดัน
คำรวจ	mata - mata	—	ma:5ta:3 มาตา	—
กูนัง (คูนานัง)	tunang	tonaŋ ¹ โตะนัง	to:4naŋ ¹ โตนัง	to:4naŋ ¹ โตนัง
เตา (- ปูน)	guri	guri:1 มูหรี	guri:1 มูหรี	guri:1 มูหรี
ถาด	talam	tɪlam ¹ ติหล่า	ta:3lam ¹ ตาหล่า	—

กรุงเทพฯ ฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
กำนัน	kabat	—	kn: ³ ba:t ⁴ กามาต	ka: ³ ba:t ³ กามาต
ทนายความ	leyar (อั้ง. lawyer)	lo: ⁵ ja:5 ลอลยา	lo: ⁵ ja:5 ลอลยา	lo: ⁵ ja:5 ลอลยา
นัดหมาย	janji	chan ⁵ chi:5 ชันชี	chan ⁵ chi:5 ชันชี	chan ⁵ chi:5 ชันชี
นาฬิกา	jam	ja:m ⁵ ยาม	ja:m ⁵ ยาม	ja:m ⁵ ยาม
น้ำตาลเมา (กะแซ)	tuak	tuwa:k ² ทุหวาก	wa:k ² หวาก	wa:k ² หวาก
เนือย	leteh	l ⁴ te:7 ³ ลีเตะ	—	—
บัจ	latah	la: ⁵ ta:3 ลาตา	la: ⁵ ta:4 ลาตา	la: ⁵ ta:4 ลาตา
ปลาทุ	kembung	ki:mo:5 กิโม	—	—
ป่าน	tali guni (tali = เชือก)	chiak ⁶ guni:1 เชียก กุณิ	chiak ⁴ guni:1 เชียก กุณิ	chiak ⁶ guni:1 เชียก กุณิ
ปูย	baja	ba: ⁴ ja:5 บายา	ma: ⁵ ja:5 มายา	ma:j ⁵ ja:5 มายา
ผ้าโสร่ง	kain sarong (kain = ผ้า)	pha: ² s+rong ¹ ฟาโฮรง	—	pha: ² saro:ng ² ฟาโฮรง
แกวักเต้	bangsa	ban ⁴ sa:1 บังสา	ban ³ sa:1 บังสา	—

กรุงเทพ ฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ฝรั่ง (ผลไม้)	jambu	ja: 6 mu: 1 ขามู	ja: 4 mu: 1 ขามู	—
พยาน	saksi	sak 6 si: 1 สักสี	sak 1 si: 1 สักสี	—
พิพากษา	hakim	ha: 5 kim 4 ฮากิม	ʔa: 3 kem 3 อาแก้ม	ha: 5 kem 3 ฮากิม
เพลงกล่อมเด็ก	dudui	—	—	du: 4 duj 3 ดูดย บู
เพิ่มเติม	tamba	ta: 4 mo: ʔ 6 * ตาเมาะ	—	—
ฟุต	kaki	ka: 4 ki: 4 * กากี	ka: 3 ki: 3 กากี	ka: 3 ki: 3 กากี
ฟุ่มเฟือย	boros	bo: 4 roj 5 * บอรอย	bo: 3 ro: j 1 บอหรอย	—
ภาษี	hasil	ʔa: 4 se: 1 * อาเส	ʔa: 3 se: 1 อาเส	ʔa: 3 se: 1 อาเส
มะเร็ง	merengsa	mareŋ 5 sa: 5 มะเร็งซา	mareŋ 5 มะเร็ง	mareŋ 5 มะเร็ง
มาน	tabil	ta: 4 be: 3 * ตาเบ	—	—
ยาสูบ	rekok	lo: 5 ko: ʔ 6 ลอกาะ	ro: 5 ko: ʔ 4 รอกาะ	ro: 5 ko: ʔ 4 รอกาะ

กรุงเทพ ฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ดีเก	dikir	dike: ⁴ ดีเก	di: ⁴ ke: ³ ดีเก	di: ⁴ ke: ³ ดีเก
กบ, กบเจม	bengkerap	ben ⁴ kra:p ² เบ็นกราบ	—	—
ลอคของ (ขนม -)	chena	cɛ: ³ no: ⁵ แจนอ	cɛ: ⁴ no: ^{j1} จอนมอย	cɛ: ⁴ no: ^{j1} จอนมอย
ลัง	ketak	ko: ³ to: ⁷ 6 กอตะ	ko: ³ tak ³ กอตัก	—
เล็ง	tuju	tu: ³ ju: ⁵ ตยู	—	—
ไวใจ	harap hati	ki:rup ⁶ กีรับ	ha: ⁵ rap ¹ caj ³ ฮาหรับใจ	—
สะกิด	chuit	cu: ³ lik ⁶ จุลิก	—	cu: ⁴ it ³ จู้ด
สัญญา	janji	chan ⁵ chi: ⁵ ชันชี	chan ⁵ chi: ⁵ ชันชี	chan ⁵ chi: ⁵ ชันชี
สีก (เครื่องทวง)	titeny	ti: ³ teay ⁴ ตีเตง	th: ⁴ เตง	—
สับปะรด	nanas	ki:nat ⁶ กีหนัด	li: ⁵ nat ¹ ลีหนัด	ni: ⁶ nat ¹ หนยานัด
สาวนาคี	pakat	pa: ⁴ ka: ⁷ 6 ปากะ	—	—
ตลาดัน	Selatan	—	la: ¹ tan ³ หลาตัน	la: ¹ tan ³ หลาตัน

กรุงเทพฯ ฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ล่าเนล่า	ragi	lo:k ⁶ gi:5 โลกซี	lo:k ⁴ la:5gi:5 โลกซาซี	pe:ŋ ⁴ ran ⁵ gi:5 เป้งรันซี
เสือท่า	harimau kumbang	s+a ¹ kuman ¹ เสือกุ่มัง	s+a ¹ kuman ¹ เสือกุ่มัง	s+a ¹ man ¹ เสือมัง
หมัน (ไม่มีลูก)	mandul	man ⁵ no:5 มันโน	ma:5do:j ³ มาโคย	ma:5do:j ³ มาโคย
หมากกรุก	chatu	ca:4to:7 ⁶ จาโต๊ะ	—	—
หากว่า (สั้น.)	kalaw	kalu:1 กะหลู	ka:3lu:1 กาหลู	ka:3lu:1 กาหลู
หิ้งวางของ - - เกมีโอเตาไฟ	para	phla:1 ผลา	phra:1 ปรา	phra:1 ปรา
เหมือนกัน (ว.)	juga, jugak	jugu:5 ยูฆา	ju:3ga:3 ยูฆา	ju:3ga:3 ยูฆา
อวน (เครื่องจับปลา)	pukat	—	pu:4kat ³ ปุกัก	—
ออนเพลีย	leteh	li+te:7 ⁶ ลีเตะ	—	—
อาน (เป็นหมัน)	mandul	man ⁵ no:5 มันโน	ma:5do:j ³ มาโคย	ma:5do:j ³ มาโคย
เอา	mahu, mau	—	ma:5hu:5 มาฮู	maw ¹ เหมา
โอย	a doh	?ado:j ⁴ อะโคย	—	?a to:j ³ อะโคย

กรุงเทพฯ	มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
กินดู	keling	k+ling ¹ ก็หลิง	khi: ² ling ¹ ชี้หลิง	-
ไฮโล	kocok	lo:k ⁶ kw: ³ cɔ: ⁶ โลกก็อเจาะ	-	-

ง. อิทธิพลทางการเรียงลำดับของคำ

๑. การเรียงคำขยายไว้หน้าคำที่ถูกขยาย

ตามปกติการเรียงลำดับคำของคำขยายกับคำที่ถูกขยายในภาษากรุงเทพฯ คำขยายจะเรียงไว้หลังคำที่ถูกขยาย แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเรียงลำดับของคำทั้งสองประเภทในภาษาถิ่นที่วิจัยบางส่วน เรียงลำดับคำขยายไว้หน้าคำที่ถูกขยายทำนองเดียวกับการเรียงลำดับคำในภาษามลายู ตัวอย่างเช่น

กท.	หิวเราะ	เก่ง
มล.	sangat	ketawa
	เก่ง	หิวเราะ
กต.	cat ⁶	hua ¹
	จิต	หิวเราะ

หมายเหตุ ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส เรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

กท.	เรียน	ยาก
มล.	susah	belajar
	ยาก	เรียน
กต.	ja:k ⁶	rian ⁵
	ยาก	เรียน
ทร.	ja:k ⁴	rian ⁵
	ยาก	เรียน

หมายเหตุ ในภาษาไทยปะลิส เรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

กท.	ทำ	ยาก
มล.	susah	membuat
	ยาก	ทำ
กต.	ja:k ⁶	tham ⁵
	ยาก	ทำ
ทร.	ja:k ⁴	tham ⁵
	ยาก	ทำ

หมายเหตุ ในภาษาไทยปะลิส เรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

กท.	นอน	มาก
มล.	banyak	tidur
	มาก	นอน

กต.	cat ⁶	กเว:น ⁵
	จัด	นอน

หมายเหตุ ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ท.	เที่ยว	มาก
มจ.	banyak	berjalan
	มาก	เที่ยว
กต.	cat ⁶	re: ⁵
	จัด	เร (เร = เที่ยว)

หมายเหตุ ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

กท.	จู้	ไม่เท่าไร
มจ.	tidak	berapa tahu
	ไม่	เท่าใด จู้
กต.	maj ⁶	tha:w ⁶ daj ⁴ ro: ⁷
	ไม่	เท่าใด ไร (ไร = จู้)
ทร.	ma:j ²	tha:w ⁴ daj ³ ro: ⁶
	หม้าย	ท้าวใด ไร

หมายเหตุ ในภาษาไทยปะลิสเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยในกรุงเทพฯ

๒. การสับตำแหน่งของคำนาม คำจำนวนนับและคำลักษณนาม

ตามปกติในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตำแหน่งของคำนาม คำจำนวนนับ และคำลักษณนาม จะเรียงลำดับกัน ดังนี้

	นาม	จำนวนนับ	ลักษณนาม
ตัวอย่าง	ไก่	ห้า	ตัว
	ผ้า	สอง	ผืน
	ชู้	สอง	ใบ

ส่วนในภาษาไทบุรี และปะสิส ปรากฏว่า ตำแหน่งของคำนาม คำจำนวนนับ และคำลักษณนาม ที่พบในประโยคข้อมูลบางประโยค จะเรียงลำดับตรงกับภาษามลายู ดังนี้

	จำนวนนับ	ลักษณนาม	นาม
ตัวอย่าง เช่น			
มล.	Lima	helai	kain
	ห้า	ผืน	ผ้า
ทร.	ha: ²	ph+ :n ¹	pha: ²
	ห้า	ผืน	ผ้า
ปล.	ha: ²	ph+ :n ¹	pha: ²
	ห้า	ผืน	ผ้า

หมายเหตุ ในภาษาไทยกลันตันเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

มล.	Dua	helai	baju
	สอง	ตัว	เสื้อ
ทร.	sɔw:ŋ ¹	tu:a ³	s+ɛ ²
	สอง	ตัว	เสื้อ
ปล.	sɔw:ŋ ¹	tu:a ³	s+ɛ ²
	สอง	ตัว	เสื้อ

หมายเหตุ ในภาษาไทยกลันตันเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

มล.	Enam puluh	buah	kerusi
	สิบหก	ตัว	เก้าอี้
ทร.	sip ¹ hawk ¹	tua ³	kaw ⁴ ?e: ⁴
	สิบห็อก	ตัว	เก้าอี้
ปล.	sip ¹ hawk ¹	tua ³	ka:w ⁴ ?e: ⁴
	สิบห็อก	ตัว	เก้าอี้

หมายเหตุ ในภาษาไทยกลันตันเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

มล.	sebuah	papanhitam
	หนึ่งแผ่น	กระดานดำ
ทว.	niŋ ¹ phɛ:n ¹	da:n ³ dam ³
	หนึ่งแผ่น	ดานดำ
ปล.	niŋ ¹ phɛ:n ¹	da:n ³ dam ³
	หนึ่งแผ่น	ดานดำ

หมายเหตุ ในภาษาไทยกลันตันเรียงลำดับคำตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ .

ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าระบบการเรียงคำในภาษาถิ่นไทยที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกำลังมีแนวโน้มตรงกับภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น เนื่องจากชาวไทยในมาเลเซียในปัจจุบันนี้ได้เรียนรู้ภาษาไทยจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะจากวิทยุและโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีการสอนหนังสือไทยกันที่วัดหลายแห่ง ทำให้คนไทยในมาเลเซียได้เรียนรู้ภาษาไทยมาตรฐานโดยเฉพาะภาษาเขียนมากขึ้น โดยใช้ตำราเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แห่งประเทศไทย อิทธิพลของภาษามาตรฐาน โดยเฉพาะภาษาเขียน

มีส่วนช่วยให้ระบบของภาษาที่พูดกันมาแต่เดิมเปลี่ยนแปลงไปได้มาก เพราะเมื่อได้มีการเรียนรู้ ทำให้มองเห็นข้อแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐาน การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงจึงติดตามมา

กล่าวโดยสรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาษามลายูมีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ทั้งในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ การยืมคำ และการเรียงลำดับของคำ อิทธิพลทางด้านการยืมคำนับว่าเด่นกว่าอิทธิพลทางด้านอื่น ๆ ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ทุกประการ

บทที่ ๑๓

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดกลุ่มภาษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

๑. การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น
๒. การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้

๑. การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

ผลการศึกษาเปรียบเทียบ ระบบเสียง คำ การเรียงลำดับของคำและความหมายของคำบางคำระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะเห็นได้ว่าภาษาไทยไทรบุรีกับภาษาไทยปะลิสมีลักษณะเหล่านี้คล้ายคลึงกันมาก และแตกต่างจากภาษาไทยกลันตัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันทางคำระบบเสียง สรุปได้ดังนี้

๑. ลักษณะของวรรณยุกต์ในคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสคล้ายคลึงกัน เป็นส่วนใหญ่ และลักษณะของวรรณยุกต์ดังกล่าวนี้แตกต่างจากภาษาไทยกลันตัน

ถ้าสังเกตจากแผนผังแสดงลักษณะของวรรณยุกต์ ในภาษาไทย ๓ ถิ่น (ดูแผนผัง ๒ หน้า ๖๑ แผนผัง ๓ หน้า ๖๔ และแผนผัง ๔ หน้า ๗๔) จะเห็นได้ว่า ลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสคล้ายคลึงกันมาก ทำให้การบรรยายลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ (ดูตาราง ๔ หน้า ๘๓ ประกอบ) ซึ่งมีอยู่จำนวน ๒๐ คำตรงกันถึง ๑๐ คำ และคล้ายคลึงกันอีก ๓ คำ ส่วนในภาษาไทยกลันตันจะแตกต่างกันออกไปดังนี้

๑.๑ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ตรงกัน มีดังนี้

คำ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ข้า	กลาง-ระดับ [33]	สูง-เลื่อนลง [43]	สูง-เลื่อนลง [43]
ปี	กลาง-ขึ้น [34]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]
ป่า	สูง-ระดับ [44]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]
ปีด	ต่ำ-ตก [21]	กลาง-ขึ้น [34]	กลาง-ขึ้น [34]
อาย	กลาง-ขึ้น [34]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]
อ่าน	สูง-ระดับ [44]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]	กลาง-ขึ้น-ตก [343]
ฮับ	ต่ำ-ตก [21]	กลาง-ขึ้น [34]	กลาง-ขึ้น [34]
คา	ต่ำ-ระดับ [22]	กลาง-เลื่อนลง [32]	กลาง-เลื่อนลง [32]
ค่า	ต่ำ-เลื่อนลง [21]	ต่ำ-ระดับ [22]	ต่ำ-ระดับ [22]
ค้า	กลาง-ตก [32]	ต่ำ-เลื่อนลง [21]	ต่ำ-เลื่อนลง [21]

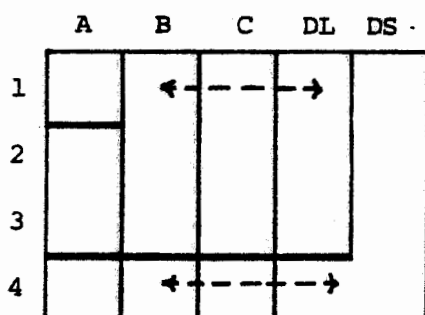
สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส
ตรงกัน และแตกต่างจากภาษาไทยกลันตัน

๑.๒ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายกัน มีดังนี้

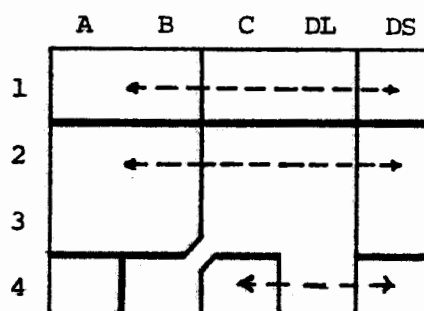
คำ	กลั่นตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ขา	ต่ำ-ขึ้น [24]	สูง-ขึ้น-ตก [453]	สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย) [443]
ขัด	ต่ำ-ตก [21]	สูง-ขึ้น [45]	สูง-ระดับ [44]
คาด	ต่ำ-เลื่อนลง [21]	ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอนท้าย) [223]	ต่ำ-ระดับ [22]

๒. รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์

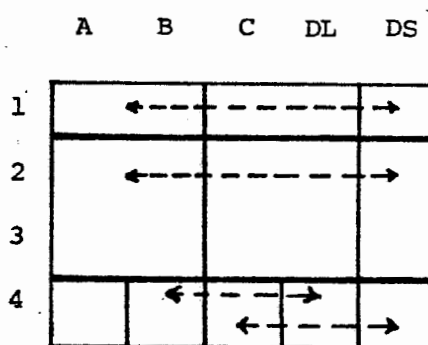
รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ไทรบุรี และ ปะลิส มีลักษณะคล้ายกัน และแตกต่างจากภาษาไทยกลั่นตันอย่างเห็นได้ชัดดังนี้

กลั่นตัน

ไทรบุรี

ปะลิส

เมื่อพิจารณาการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยและปะลิส จะสังเกตเห็นลักษณะที่เหมือนกันดังนี้

- (๑) การแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A1,B1,C1,DL1 และ DS1 กับ A2,B2,C2, DL2 และ DS2 ตามลำดับ
- (๒) การแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A3,B3,C3 และ DS3 กับ A4,B4,C4 และ DS4 ตามลำดับ
- (๓) การแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง B กับ C และ DL กับ DS

และถ้าจะพิจารณาในแง่ของการรวมเสียง จะพบว่า ในภาษาไทยไทยและปะลิสมีการรวมเสียงเหมือนกันคือ

- ก. การรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A1 กับ B1
- ข. การรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง C1 กับ DL1
- ค. การรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A2,A3 กับ B2,B3 ตามลำดับ
- ง. การรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง C2,DL2 กับ C3,DL3 ตามลำดับ

๓. ระบบพยัญชนะ

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยไทยและปะลิสมีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒๔ หน่วย

ตรงกันคือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,s,h,m,n,ŋ,ŋ̃,ʎ,l,r,w,ʔj,j/

และเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยกanton พบว่า ทั้ง ๒ ถิ่นมีหน่วยเสียงพยัญชนะน้อยกว่าภาษาไทย

กanton ๑ หน่วย คือ /f/ ซึ่งทั้ง ๒ ถิ่นจะเป็นพยัญชนะควบกล้ำ khw-

๔. การเลือกใช้พยัญชนะที่แตกต่างกันในคำบางคำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะเห็นว่า ภาษาไทยไทยและปะลิสจะเลือกใช้พยัญชนะเหมือนกัน ส่วนในภาษาไทยกantonจะแตกต่างออกไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างคำ	กลั่นตัน	ไทบุรีและปะลิส
<u>พยัญชนะต้น</u>		
จวบ	กั-	c-
ว่าว, วั	ญ-	w-
ฝ	f-	khw-
ผิน	f-	kh-
เรียมก	r-	j-
กรัก (นก-)	khw-	w-
<u>พยัญชนะท้าย</u>		
เพ็ญ	-n	-ญ
เขย่ง	-ญ	-k

๔. การเลือกใช้สระที่แตกต่างกันในคำบางคำในภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่น

จะเห็นว่า ภาษาไทยไทบุรีและปะลิส จะเลือกใช้สระเหมือนกัน ส่วนในภาษาไทยกลั่นตันจะแตกต่างออกไปดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างคำ	กลั่นตัน	ไทบุรีและปะลิส
เบ่ง	e	ε
หยุด	u	+
สี, ยี่	i	e:
สิ้น	+:	o:

ตัวอย่างคำ	กลันตัน	ไทบุรีและปะลิส
ลิก (ลาสิกขาบท)	i	ɨ
นิว	i:	i
ไก	a:	a
ลุง	u:	u
ยวง (-ขุน)	ua	u

ข. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันทางด้านคำ

๑. โครงสร้างของคำในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ และลักษณะดังกล่าวนี้แตกต่างจากภาษาไทยกลันตัน ลักษณะแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือ คำในภาษาไทยไทบุรีและปะลิสเป็นคำพยางค์เดียว แต่ในภาษาไทยกลันตันจะเป็นคำ ๒ พยางค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กลันตัน	ไทบุรีและปะลิส	ความหมาย
ปยาม	ยาม	เวลา
ปัก	กัก	เครื่องมือจับปลาชนิดอวน
ก้วน	ท้วน	รีบเร่ง, รวดเร็ว
ก้ออก	ออก	ทิศตะวันออก
ก้าม	จาม	จาม
กืต	คืต	คืต

กลั่นตัน	ไทบุรีและปะลิส	ความหมาย
กิเคือน	เคือน	ไล่เคือน
ติเย็บค	เย็บค	เย็บค
ติโคค	โคค	กระโคค
กัทิม	ทิม	สทม
ข่มเทง	เท็ง	ข่มเทง

๒. การใช้ศัพท์ในภาษาไทบุรีและปะลิสส่วนมากมักจะเหมือนกัน และแตกต่างจากภาษาไทยกลั่นตัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กลั่นตัน	ไทบุรีและปะลิส	ความหมาย
พ่อแก่	โป	ปู่
แม่แก่	ย่า	ย่า
กือ	นาง	นาง (คำนำหน้านาม)
แม็ค, ไซ	ท่วย	ฟอง (ลักษณะนามของไซ)
ผิน	ตัว	ตัว (ลักษณะนามของเสือ)
พิคลม	โลกลม (ลูกลม)	พิคลม
ทาปาก	ย้อมปาก	ทาปาก
โตกปลำรัจ (โตก=กระชุก)	คร่อมคอ	ไทปลำรัจ

กลันตัน	ไทรบุรีและปะลิส	ความหมาย
กัทมับ	ลิลลัว	ขมับ
คอย	ตาย	ตาย
พันไทน	พันปรีอ	อย่างไร
ชัตแรง	ชัตจน	ชัตสน
แตกยอต	แตกงุง	ผลิบ
ไม้ค็อบ (ค็อบ=คบ)	ไม้ค้ำ	ไม้ค้ำค้ำสมาคมด้วย
ลาซำ	หมากขำ	มะหวด (ไม้ผลชนิดหนึ่ง)
หมาก	เกลัช	หมาก
พลู	เพ-ลา	พลู
ไข่เรือ	ไข่เรือย	ไข่เรือรง
ผากบ่าว	แลกแหวน	หมั้น
โล่ง	เตียน	เตียนโล่ง
บ้าน	เหล้ม	ทือ เช่นมีคทือแล้ว

ฯลฯ

ค. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันทางด้านการเรียงลำดับคำ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียงลำดับคำ พบว่าภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสจะ เรียงลำดับคำเหมือนกันเป็นส่วนมาก และเป็นการเรียงลำดับคำที่แตกต่างจากภาษาไทยกลันตันดังตัวอย่างต่อไปนี้

กลันตัน	ไทบุรีและปะลิส	ความหมาย
เจ้าจิตหัว	เขา หัว แก้ง	เขาหัวเราะ เก้ง
จิตนอน	นอน มาก	นอนมาก
จิตเรียน	เรียน มาก	เรียนมาก
ฝักินไม้ได้	ฝัก ไม้ กินได้	ฝักินไม้ได้
น้องหีบไม่ถึง	น้อง ไม้ หีบถึง	น้องหีบไม่ถึง
เขาอ่านไม่ออก	เขา ไม้ อ่านออก	เขาอ่านไม่ออก
น้ำท่าไม่เป็น	น้ำ ไม้ ทำเป็น	น้ำท่าไม่เป็น

ฯลฯ

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาโดยลำดับนี้ แสดงให้เห็นถึงลักษณะคล้ายคลึงกันของภาษาไทยไทบุรีและปะลิส และแตกต่างจากภาษาไทยกลันตัน ซึ่งทำให้เราแบ่งภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นออกเป็น ๒ กลุ่มได้ดังนี้

- กลุ่มที่ ๑ ภาษาไทยกลันตัน
 กลุ่มที่ ๒ ภาษาไทยไทบุรีและปะลิส

๒. การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๒ กลุ่มกับภาษาไทยถิ่นใต้

ผู้วิจัยได้กล่าวถึงภูมิหลังความ เกี่ยวข้องระหว่างท้องถิ่นที่วิจัยกับหัว เมืองต่าง ๆ ในภาคใต้ของไทยมาแล้วในบทที่ ๑ (ดูบทที่ ๑ ข้อ ๔ หน้า ๒๕ - ๓๔) ซึ่งอาจสรุปได้ว่า มีความเกี่ยวข้องกันทั้งทางด้านอาณาเขต ประวัติศาสตร์ และประชากร ผลสืบเนื่องจากความเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว น่าจะทำให้ภาษาที่ใช้เกี่ยวข้องกันด้วย และงานวิจัยนี้จะมุ่งพิจารณาว่า ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๒ กลุ่ม คือกลุ่มกลันตัน กับกลุ่มไทบุรีและปะลิส มีลักษณะเกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นใต้

กลุ่มใดโดยใช้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้แล้ว เป็นแนวทางในการพิจารณาเปรียบเทียบ

เอกสารและงานวิจัย * ที่ใช้เป็นหลัก มีดังนี้

๑. From Ancient Thai to Modern Dialects ของ เจ มาร์วิน บราวน์ (J.Marvin Brown)

๒. Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation ของคิลเลอร์ (Anthony V.N. Diller)

๓. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอของ
ศรีระพันธ์ จ.ทองคำและคณะ

๔. หน่วยเสียงภาษาตากใบ ของวิจิตร ศรีสุวิธานนท์

๕. ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราชของ จริยา สมนึก

๖. ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา ของวิจิตร ภาณุพงศ์

เกณฑ์ที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณาเปรียบเทียบ เพื่อจัดกลุ่มภาษา

การพิจารณาเปรียบเทียบภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้ เพื่อจัดกลุ่มภาษา จะใช้รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นหลัก และใช้เกณฑ์อื่น ๆ ประกอบอีก ๒ เรื่อง คือรูปแบบของระบบพยัญชนะ และการเลือกใช้เสียงสระในคำบางคำ ซึ่งจะได้พิจารณาเปรียบเทียบไปตามลำดับดังนี้

* รวบรวมละเอียดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในบทที่ ๑ หน้า ๓๕ - ๔๒.

ก. รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์

๑. รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

แผนผัง ๑๑ แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

กลั่นต้น

ไทรบุรี

ปะลิส

ตามแผนผัง ๑๑ จะเห็นว่ารูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ไทรบุรีและปะลิส มีลักษณะคล้ายกันมาก และแตกต่างจากรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทยกanton ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนสรุปผลการวิจัย (ดูสรุปผลการวิจัยข้อ ๑.๔)

๒. รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ถิ่นย่อยกลุ่ม
ต่าง ๆ ตามงานวิจัยของบราวน์ (J.Marvin Brown)

บราวน์ได้แบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ ออกเป็น ๒ สายคือ สายนครศรีธรรมราช
และสายตากใบ

ภาษานครศรีธรรมราชมี ๒ กลุ่มคือ กลุ่มไชยา กับกลุ่มนครศรีธรรมราช

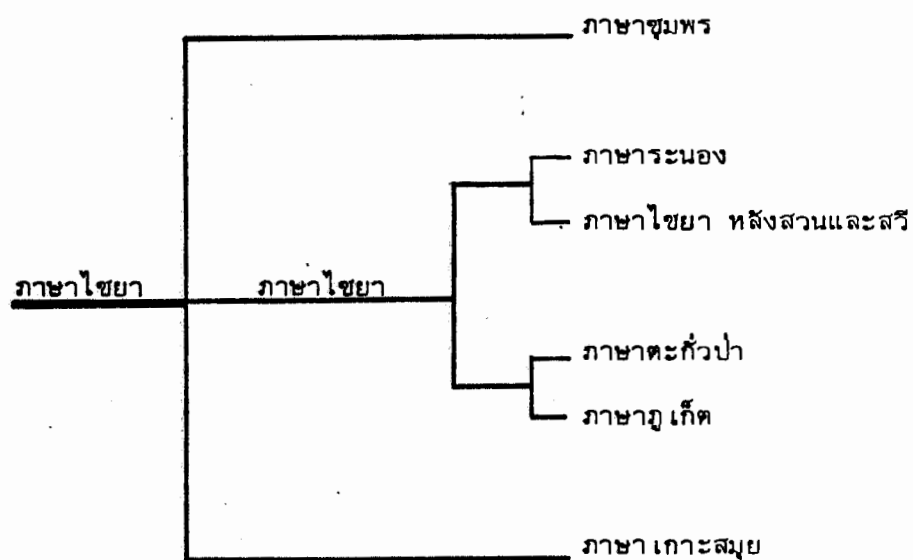
ภาษากลุ่มไชยา แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือกลุ่มชุมพร กลุ่มไชยา และกลุ่มเกาะสมุย
ภาษาทั้ง ๓ กลุ่มย่อยนี้ยังแบ่งออกไปเป็นภาษาถิ่นย่อยได้อีกคือ ชุมพร ระนอง ไชยา ฯลฯ
ตะกั่วป่า (พังงา) ภูเก็ต และเกาะสมุย (สุราษฎร์ฯ)

ภาษากลุ่มนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือกลุ่มนครศรีธรรมราช กับ
กลุ่มสงขลา ภาษาทั้ง ๒ กลุ่มย่อยนี้ยังแบ่งออกไปเป็นภาษาถิ่นย่อยได้อีก คือ กระบี่ นครศรีธรรมราช
ทุ่งสง (นครฯ) ตรัง ควนขนุน (พิทลุง) หัวไทร (นครฯ) สงขลา ระโนด(สงขลา) ยะลา
และสตูล

ส่วนภาษาสายตากใบนั้น บราวน์ได้แยกไว้เป็นภาษาไทยถิ่นใต้สายหนึ่งต่างหาก
การเปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้กับ
ภาษาถิ่นที่วิจัย จะเปรียบเทียบไปตามลำดับสายภาษา และกลุ่มภาษาดังต่อไปนี้

๒.๑ สายภาษานครศรีธรรมราช

๒.๑.๑ กลุ่มไชยา ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มย่อยดังนี้

ภาษาไทยถิ่นใต้ สายภาษานครศรีธรรมราช กลุ่มภาษาไชยา ซึ่งบรรานันได้จัดไว้
 ดังแผนภูมิต้นข้างบนนี้ มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ดังนี้

แผนผัง ๑๒ แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ สายภาษานครศรีธรรมราช
กลุ่มไชยา

(ดัดแปลงจากบรรานี หน้า ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๒๑ และ ๑๒๓)

	A	B	C	DL	DS
H	ก			ค	
M	ข		ด		จ
L	ก	ข	ด	ค	จ

ชุมพร

	A	B	C	DL	DS
H	ก			ค	ค
M	ข		ด		จ
L		ข	ด	ค	จ

ระนอง

	A	B	C	DL	DS
H	ก			ค	
M	ข		ด		จ
L	ก	ข	ด	ค	จ

ไชยา, หลังสวนและสวี

	A	B	C	DL	DS
H	ก			ค	ค
M	ข		ด	ค	จ
L	ก	ข	ด	ค	จ

ตะกั่วป่า

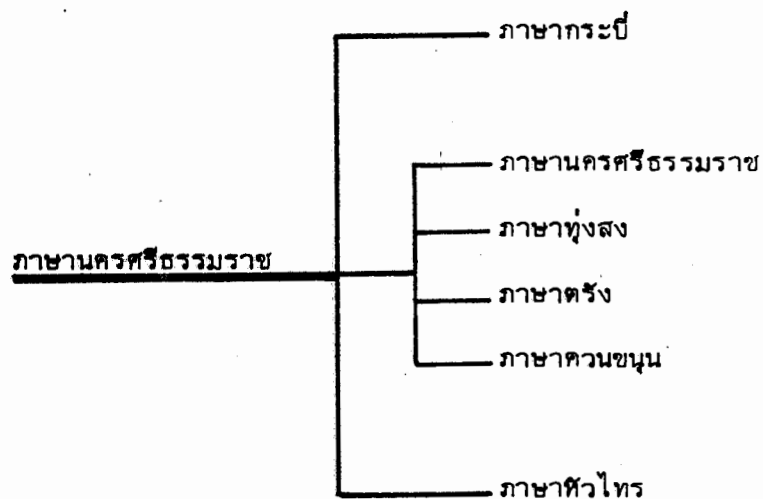
	A	B	C	DL	DS
H	ก		ด	ค	ค
M	ข				จ
L	ก	ข	ด	ค	จ

ภูเก็ต

	A	B	C	DL	DS
H	ก		ด		ค
M	ข				จ
L	ก	ข	ด	ค	จ

เกาะสมุย

๒.๑.๒ กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มภาษาย่อยดังนี้

ภาษาไทยถิ่นใต้ ส่วยภาษานครศรีธรรมราช กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช ซึ่งบรรพ
ได้จัดไว้ดังแผนภูมิข้างบนนี้ มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ดังนี้

แผนผัง ๑๓ แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ สายภาษานครศรีธรรมราช
กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช

(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า ๑๒๖ - ๑๒๘)

	A	B	C	DL	DS
H					
M					
L					

กระเป๋

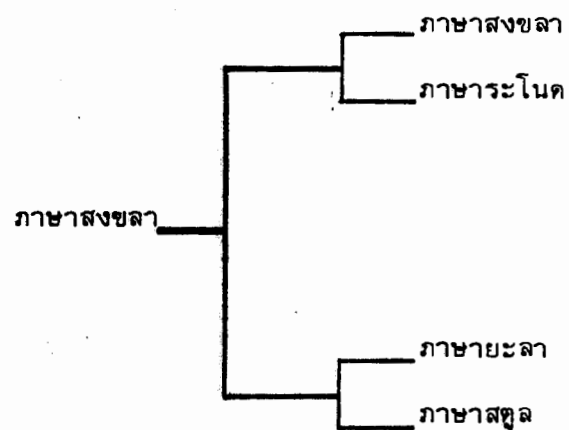
	A	B	C	DL	DS
H					
M					
L					

หัวโตร

	A	B	C	DL	DS
H					
M					
L					

ตัง นครฯ ข่งสง และควนขนุน

๒.๑.๓ กลุ่มภาษาสงขลา ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มภาษาย่อยดังนี้

ภาษาไทยถิ่นใต้ ส่วยภาษานครศรีธรรมราช กลุ่มภาษาสงขลา ซึ่งบรรานันได้
จัดไว้ดังแผนภูมิข้างบนนี้ มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

แผนผัง ๑๔ แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ สายภาษา

นครศรีธรรมราช กลุ่มภาษาสงขลา

(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า ๑๓๐-๑๓๑ และ ๑๓๓-๑๓๔)

	A	B	C	DL	DS
H	┐,┐	┐		┐	
M	┐,┐	┐		┐	
L	┐	┐	┐	┐	┐

สงขลา

	A	B	C	DL	DS
H	┐,┐	┐		┐	
M	┐,┐	┐		┐	
L	┐	┐	┐	┐	┐

ระโนด

	A	B	C	DL	DS
H	┐			┐	┐
M	┐		┐	┐	┐
L	┐	┐	┐	┐	┐

ยะลา

	A	B	C	DL	DS
H	┐				┐
M	┐		┐	┐	┐
L	┐	┐	┐	┐	┐

สตูล

๒.๒ สายภาษาตากใบ

ภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาตากใบ มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์แตกต่างจากภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มอื่น ๆ ดังนี้

แผนผัง ๑๕ แสดงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาตากใบ

(ดัดแปลงจาก บรรานันท์ หน้า ๑๓๔)

	A	B	C	DL	DS
H					
M	h	┐	h	┐	┐
L	┐	h	┐	h	┐

๓. รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ ถิ่นย่อยกลุ่มต่าง ๆ
ตามงานวิจัยของคิลเลอร์ (Anthony V.N. Diller) *

* Anthony V.N. Diller, "Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation," p. 261.

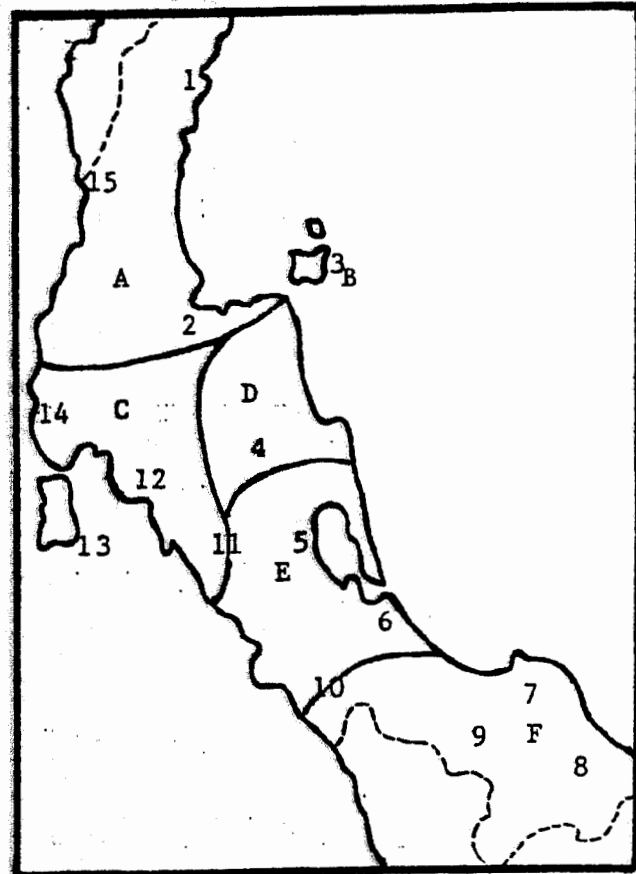
ทิลเลอร์ได้เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการ
แบ่งเขตภาษา โดยได้แบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น ๖ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่ม A ได้แก่ภาษาชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี
๒. กลุ่ม B ได้แก่ภาษา เกาะสมุย
๓. กลุ่ม C ได้แก่ภาษา พังงา กระบี่ ภูเก็ตและตรังบางส่วน
๔. กลุ่ม D ได้แก่ภาษา นครศรีธรรมราช
๕. กลุ่ม E ได้แก่ภาษา พัทลุง สงขลา ตรังบางส่วน และสตูลบางส่วน
๖. กลุ่ม F ได้แก่ภาษาสตูลบางส่วน ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส

การแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ของทิลเลอร์นี้ จะเน้นความสำคัญเฉพาะคำ ซึ่งมี
ลักษณะพยางค์เป็นคำเป็นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ทิลเลอร์ก็ได้ใช้กล่องวรรณยุกต์เป็น
เกณฑ์ โดยใช้ตัวย่อ "H", "M" และ "L" แทนอักษรสูง อักษรกลางและอักษรต่ำตามลำดับ
ส่วนตัวเลข "๐", "๑" และ "๒" นั้น ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนพยางค์ที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์
มีรูปวรรณยุกต์เอก และมีรูปวรรณยุกต์โท ตามลำดับ

แผนที่ ๒ แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยในภาษาไทยถิ่นใต้ตามงานวิจัยของคิลเลอร์

๑. ชุมพร
๒. สุราษฎร์ธานี
๓. เกาะสมุย
๔. นครศรีธรรมราช
๕. พัทลุง
๖. สงขลา
๗. ปัตตานี
๘. นราธิวาส
๙. ยะลา
๑๐. สตูล
๑๑. ตรัง
๑๒. กระบี่
๑๓. ภูเก็ต
๑๔. พังงา
๑๕. ระนอง

	กลุ่ม A	กลุ่ม B	กลุ่ม C	กลุ่ม D	กลุ่ม E	กลุ่ม F
H01	52	52	452	452	45	45
M01	231~342	231~342	342	342	34	34
L0	231	231	31	31	31	31~41
L1	23	23	23	23	23~22	22
H2	443~33	443~33	443~33	443	443	443~33
M2	443~33	23	33	33	33	21
L2	22~21	22~21	22~21	22~21	21	

(ดัดแปลงมาจากคิลเลอร์ หน้า ๒๖๑)

แผนผัง ๑๖ แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ตามงานวิจัยของทิลเลอร์

(ดัดแปลงจาก ทิลเลอร์ หน้า ๒๖๑)

กลุ่ม A

	0	1	2
H	Λ		Γ, ʔ
M	h, ʔ		
L	ʔ	ʔ	L, h

กลุ่ม B

	0	1	2
H	Λ		Γ, ʔ
M	h, ʔ		ʔ
L	h	ʔ	ʔ, h

กลุ่ม C

	0	1	2
H		ʔ	Γ, ʔ
M		h	ʔ
L	ʔ	ʔ	ʔ, h

กลุ่ม D

	0	1	2
H		ʔ	ʔ
M		ʔ	ʔ
L	ʔ	ʔ	ʔ, h

กลุ่ม E

	0	1	2
H		ʔ	Γ, ʔ
M		ʔ	
L	ʔ	ʔ, ʔ	ʔ

กลุ่ม F

	0	1	2
H		ʔ	Γ, ʔ
M		ʔ	
L	ʔ, ʔ	ʔ	ʔ

๔. รูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตามงานวิจัยของ ชีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ*

ชีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะได้ใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งภาษาถิ่น
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ ออกเป็น ๓ กลุ่มคือ

กลุ่มที่ ๑ ได้แก่ภาษาในอำเภอ ท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง ศิรรัฐนิคม พุนพิน เมือง
และกิ่งอำเภอเคียนซา

กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ภาษาในอำเภอกาญจนดิษฐ์ กิ่งอำเภอคอนสัก เกาะสมุย
และกิ่งอำเภอพังงัน

กลุ่มที่ ๓ ได้แก่ภาษาในอำเภอนาสาร กิ่งอำเภอเวียงสระ พระแสง พนม
และกิ่งอำเภอตาขุน

ดังจะได้แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นทั้ง ๓ กลุ่มดังนี้

* ชีระพันธ์ ล.ทองคำและคนอื่น ๆ, เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ, หน้า ๒๔.

แผนผัง ๑๗ แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตามงานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ

(ดัดแปลงจาก ธีระพันธ์ หน้า ๒๔)

	A	B	C	DL	DS
1	๒		๒	๒	
2	๒			๒	
3				๒	
4	๒	๒	๒		๒

กลุ่มที่ ๑

(กลุ่มไชยา)

	A	B	C	DL	DS
1	๒		๒	๒	
2	๒			๒	
3				๒	
4	๒	๒	๒	๒	๒

กลุ่มที่ ๒

(กลุ่มเกาะสมุย)

	A	B	C	DL	DS
1	๒		๒	๒	
2	๒			๒	
3				๒	
4	๒	๒	๒	๒	๒

กลุ่มที่ ๓

(กลุ่มพระแสง)

๔. รูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาดากไบ จังหวัดนราธิวาส ตามงาน
ของวิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๑ และธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๒

แผนผัง ๑๘ แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ภาษาดากไบ จังหวัดนราธิวาส ตามงาน
ของวิจิตร ศรีสุวิธานนท์ และธีระพันธ์ ล.ทองคำ

	A	B	C	DL	DS
1					
2	L	┐	L	┐	L
3					
4	┐	L	┐	L	┐

วรรณยุกต์ภาษาดากไบ ตำบลพร่อน
(ดัดแปลงจากวิจิตร หน้า ๑๖)

	A	B	C	DL	DS
1					
2	┐	┐	┐	┐	┐
3					
4	┐	┐	┐	┐	┐

วรรณยุกต์ภาษาดากไบ ตำบลเจ๊ะเห
(ดัดแปลงจาก ธีระพันธ์)

^๑ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากไบ, หน้า ๑๖.

^๒ จากข้อมูลภาคสนามของ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ.

๖. รูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามงานวิจัยของจริยา สมนึก *

จริยา สมนึก ได้แบ่งรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อย ซึ่งพูดกันอยู่ใน
ใน ๑๖ อำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็น ๒ รูปแบบคือ

รูปแบบที่ ๑ ได้แก่ระบบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยในอำเภอลิชล ท่าศาลา พรหมคีรี
เมือง ปากพนัง หัวไทร เขยรใหญ่ ชะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา ทุ้งสง ทุ้งใหญ่ ฉวาง พูลน
และกิ่งอำเภอนาบอน

รูปแบบที่ ๒ ได้แก่ระบบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยในอำเภอขนอม

ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ ทั้ง ๒ รูปแบบ จะแสดงในแผนผังที่ ๑๔ ดังนี้

แผนผัง ๑๔ แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช
(ตามงานวิจัยของจริยา สมนึก)

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3					
4	┐	┐	┐	┐	┐

รูปแบบที่ ๑

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3					
4	┐	┐	┐	┐	┐

รูปแบบที่ ๒

* จริยา สมนึก, "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๔), หน้า ๔๐.

๗. รูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลา ตามงานของวจินตัน
ภาณุพงศ์^๑

วจินตัน ภาณุพงศ์ ได้วิเคราะห์วรรณยุกต์ของคำพูดที่เป็นพยางค์เดียวและ
เป็นพยางค์หนักในภาษาสงขลา พบว่าในภาษาสงขลา มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๗ หน่วยคือ

- /1/ สูง-ขึ้น
- /2/ สูง-ตก
- /3/ กลาง-ระดับ
- /4/ ต่ำ-ขึ้น
- /5/ กลาง-ต่ำ
- /6/ ต่ำ-ระดับ
- /7/ ต่ำ-ตก

วรรณยุกต์ทั้ง ๗ หน่วยนี้ อาจจัดรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

แผนผัง ๒๐ แสดงรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลา

(ดัดแปลงจาก วจินตัน หน้า ๑๐๒)

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3					
4	┐	┐	┐	┐	┐

^๑ วจินตัน ภาณุพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา," ใน
Tai Phonetics and Phonology, หน้า ๑๐๒.

ผลการเปรียบเทียบด้านรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์

ผลการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กล่าวถึงรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ ผู้วิจัยได้นำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น สรุปผลได้ดังนี้

๑. ภาษาไทยกลันตัน มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาตากใบ และมีลักษณะแตกต่างจากรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ถิ่นอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

แผนผัง ๒๑ เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกลันตันกับภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาตากใบ

	A	B	C	DL	DS
1	✓	┐	┐	┐	
2	┐				
3					
4	┐	┐	┐	┐	

ภาษาไทยกลันตัน

	A	B	C	DL	DS
H					
M	┐	┐	┐	┐	┐
L	┐	┐	┐	┐	┐

ตากใบ (บราวน)

	A	B	C	DL	DS
1					
2	┐	┐	┐	┐	┐
3					
4	┐	┐	┐	┐	┐

ตากใบ (จิตร)

	A	B	C	DL	DS
1					
2	✓	┐	┐	┐	┐
3					
4	┐	┐	┐	┐	┐

ตากใบ (ธีระพันธ์)

ตามแผนผัง ๒๑ สังเกตได้ว่า รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ คล้ายกับรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ ลักษณะที่เหมือนกันคือ การแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A3,B3,C3, และ DL3 กับ A4,B4,C4 และ DL4 ตามลำดับ ลักษณะที่แตกต่างกันคือ ในภาษาไทยถิ่นใต้มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A1 กับ A2 แต่เป็นที่น่าสนใจว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์คล้ายกันคือต่างก็เป็นเสียงขึ้น ซึ่งได้แก่ "ต่ำ-ขึ้น" และ "กลาง-ขึ้น" ตามลำดับ นอกจากนี้ลักษณะที่แตกต่างกันอีกประการหนึ่งคือ การรวมเสียงวรรณยุกต์ DL4 กับวรรณยุกต์ในแถว DS ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นตากใบ

๒. ภาษาไทยไทรบุรี มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งพูดกันอยู่ที่เกาะสมุย (บราวนี่ คิลเลอร์ ชีระพันธ์) อำเภอกาญจนดิษฐ์ ทั้งอำเภอคอนสัก ทั้งอำเภอ พังงา จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ชีระพันธ์) และอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช (จริยา)

จากงานวิจัยของจริยา สมนึก^๑ สรุปได้ว่า ภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช (กลุ่ม ๒) ที่พูดกันในอำเภอขนอมนั้น มีลักษณะคล้ายกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดกันอยู่ในอำเภอคอนสัก กาญจนดิษฐ์ เกาะสมุย และทั้งอำเภอพังงา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากอำเภอขนอมมีอาณาเขต ติดต่อกับอำเภอคอนสัก และอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับอำเภอต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้

ภาษาที่พูดกันในอำเภอต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ตามงานวิจัยของบราวนี่ อาจถือได้ว่าเป็น ภาษาเกาะสมุย ซึ่งเป็นภาษากลุ่มไชยา สายภาษานครศรีธรรมราช (ดูแผนผังแสดงภาษากลุ่มไชยา ในงานวิจัยนี้ หน้า ๓๔)

โดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ถ้าใช้รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็น เกณฑ์ อาจกล่าวได้ว่า ภาษาไทยไทรบุรีมีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ คล้ายกับภาษาเกาะสมุย ซึ่งเป็นภาษากลุ่มไชยา สายภาษานครศรีธรรมราช

^๑จริยา สมนึก, "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช,"

ผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่างภาษาไทย
ไทบุรีกับภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

แผนผัง ๒๒ เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยไทบุรีกับ
ภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาเกาะสมุย

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

ภาษาไทบุรี

	A	B	C	DL	DS
H					
M					
L					

เกาะสมุย (บราวน์)

	0	1	2
H			
M			
L			

เกาะสมุย (ดิลเลอร์)

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

เกาะสมุย (ธีระพันธ์)

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

ขนอม (จริยา)

ตามแผนผัง ๒๒ จะสังเกตได้ว่า รูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ไทรบุรีคล้ายกับรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาเกาะสมุย

ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน มีดังนี้

(๑) การแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง A1,B1,C1,DL1 และ DS1 กับ A2,B2, C2,DL2 และ DS2 ตามลำดับ

(๒) การแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A3,B3 กับ A4,B4 ตามลำดับ (ยกเว้น ของทิลเลอร์ ซึ่งแตกต่างออกไป)

(๓) การแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง A4 กับ B4

(๔) การแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง B1,B2,B3 และ B4 กับ C1,C2,C3 และ C4 ตามลำดับ

(๕) การแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง C4 กับ DL4

(๖) การแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง DL4 กับ DS4 (ยกเว้นของทิลเลอร์ ซึ่งไม่ได้เสนอผลวิจัยเอาไว้)

(๗) การแยกเสียงวรรณยุกต์ ระหว่าง DL1,DL2 และ DL3 กับ DS1,DS2 และ DS3 ตามลำดับ (ยกเว้นของธีระพันธ์ ซึ่งแตกต่างออกไป และของทิลเลอร์ ซึ่งไม่ได้เสนอผลวิจัยเอาไว้)

๓. ภาษาไทยปะลิส มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับภาษาไทยถิ่นใต้ บางกลุ่มคือ

๓.๑ กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช ตามงานวิจัยของบราวน์, ทิลเลอร์และจรรยา

๓.๒ กลุ่มภาษาสงขลา เฉพาะกลุ่มย่อยของภาษาสงขลาและภาษาระโนด ตามงานวิจัยของบราวน์ และภาษาสงขลา ตามงานของวิจินต์ ภาณุพงศ์

๓.๓ ภาษาถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่ม ๓ ได้แก่ภาษาที่พูดกันในอำเภอนาสาร กิ่งอำเภอยะรัง พระแสง พนม และกิ่งอำเภอดาขุน ตามงานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ

ภาษาถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่ม ๓ ที่กล่าวถึงนี้ มีลักษณะคล้ายกับ ภาษาถิ่น
จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่ม ๑ ตามงานวิจัยของจรรยา สมนึก ลักษณะรูปแบบการแยกเสียง
วรรณยุกต์จึงคล้ายกันมาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าบริเวณพื้นที่ของอำเภอต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับภาษาถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่ม ๓ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชอย่าง
ใกล้ชิด กล่าวคือ

อำเภอนาสาร ติดต่อกับ อำเภอท่าศาลา

กิ่งอำเภอเวียงสระ ติดต่อกับ อำเภอฉวางและพุน

อำเภอพระแสง ติดต่อกับ อำเภอทุ่งใหญ่ และฉวาง

อำเภอพนม และกิ่งอำเภอตาขุน ติดต่อกับอำเภอทุ่งใหญ่

โดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวมา และเพื่อความเหมาะสมในการจัดกลุ่มภาษา ผู้วิจัย
จึงรวมภาษาถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่ม ๓ เข้าเป็นกลุ่มเดียวกับ กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช

ดังนั้น ถ้าใช้รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ อาจสรุปได้ว่า ภาษาไทย
ปะลิสเป็นภาษากลุ่มเดียวกับ กลุ่มภาษานครศรีธรรมราชและกลุ่มภาษาสงขลา

ผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยปะลิส
กับภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

แผนผัง ๒๓ เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยปะลิสกับภาษา
กลุ่มสงขลา

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3	┐		┐		┐
4	┐	┐	┐	┐	┐

ภาษาไทยปะลิส

	A	B	C	DL	DS
H	┐,┐	┐			┐
M	┐,┐	┐			┐
L	┐	┐	┐	┐	┐

ระโนด (บราวน์)

	A	B	C	DL	DS
1	┐,┐	┐			┐
2	┐,┐	┐			┐
3	┐,┐	┐			┐
4	┐	┐	┐	┐	┐

สงขลา (บราวน์)

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3	┐		┐		┐
4	┐	┐	┐	┐	┐

สงขลา (วิจินตัน)

แผนผัง ๒๔ เปรียบเทียบรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยปะลิสกับ
ภาษากลุ่มนครศรีธรรมราช

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3	┐		┐		┐
4	┐	┐	┐	┐	┐

ภาษาไทยปะลิส

	A	B	C	DL	DS
H	┐		┐		┐
M	┐,┐	┐			┐
L	┐	┐	┐	┐	┐

หัวไทร (บรวาน)

	A	B	C	DL	DS
H	┐		┐		┐
M	┐		┐		┐
L	┐	┐	┐	┐	┐

กระป๋อง ตรัง นครฯ หุ้งลง ควนขนุน(บรวาน)

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3	┐		┐		┐
4	┐	┐	┐	┐	┐

นครฯ กลุ่ม ๑ (จริยา)

	A	B	C	DL	DS
1	┐		┐		┐
2	┐		┐		┐
3	┐		┐		┐
4	┐	┐	┐	┐	┐

สุราษฎร์ธานี กลุ่ม ๓
(ฮะพันธ์)

	0	1	2
H	┐		┐
M	┐		┐
L	┐	┐	┐

นครฯ (ดิลเลอร์)

จากแผนผัง ๒๓ และแผนผัง ๒๔ จะสังเกตเห็นว่ารูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส มีลักษณะตรงกับรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช และกลุ่มภาษาสงขลา

ผลการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยถิ่นใต้ อาจสรุปได้ดังนี้

๑. ภาษาไทยกลันตัน มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาดากไบ
๒. ภาษาไทยไทรบุรี มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับภาษาเกาะสมุย ซึ่งเป็นภาษากลุ่มไชยา สายภาษานครศรีธรรมราช
๓. ภาษาไทยปะลิส มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ตรงกับภาษากลุ่มนครศรีธรรมราช และกลุ่มสงขลา

ข. รูปแบบของระบบพยัญชนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบพยัญชนะของภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น สามารถแบ่งรูปแบบของระบบพยัญชนะได้แตกต่างกันเป็น ๒ รูปแบบ คือ

๑. รูปแบบของระบบพยัญชนะที่มี /f-/ (ฝ, ฟ)
 ๒. รูปแบบของระบบพยัญชนะที่ไม่มี /f-/ แต่จะใช้ /khw-/ (ขว, คว) แทน
- เมื่อพิจารณาารูปแบบของพยัญชนะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มภาษากลันตัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบของระบบพยัญชนะที่มี /f-/
๒. กลุ่มภาษาไทรบุรีและปะลิส ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบของระบบพยัญชนะที่ไม่มี /f-/

ความรู้เกี่ยวกับเรื่องระบบพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นใต้เท่าที่มีผู้ศึกษาเอาไว้

สรุปได้ ดังนี้

๑. ภาษาตากใบ (งานของจิตร) เป็นภาษาที่มีหน่วยเสียง /f/ อยู่ในระบบพยัญชนะ
๒. ภาษานครศรีธรรมราช (งานของจรรยา) เป็นภาษาที่ไม่มีหน่วยเสียง /f/ อยู่ในระบบพยัญชนะ

ดังนั้นถ้าใช้รูปแบบของระบบพยัญชนะเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการแบ่งกลุ่มภาษาที่เกี่ยวข้องกันระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยถิ่นใต้ ก็อาจสรุปได้ว่า

๑. ภาษาไทยกลันตัน เป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาตากใบ
๒. ภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส เป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษานครศรีธรรมราช

ค. การเลือกใช้เสียงสระในคำบางคำ

เสียงสระในคำบางคำที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นเสียงสระเสียงสั้น - ยาว ของสระประสม ๓ คู่ คือ

๑. เสียงสระ [aj] (ไอ, ไอ) และ [a:j] (อาย)
๒. เสียงสระ [iɤ] (อิว) และ [i:w] (อิ้ว)
๓. เสียงสระ [aɤ] (เอา) และ [a:w] (อาว)

เพื่อจะให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่นกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบการเลือกใช้เสียงสระในคำบางคำ ดังนี้

๑. [aj] และ [a:j]

คำ	กลุ่มกลันตัน-ตากใบ ^๑	กลุ่มไทรบุรี ปะลิส สงขลาและนครฯ ^๒
ไก	ka:j ² (ก้าย)	kaɤ ³ (ไก')
ไต	ta:j ² (ต้าย)	taɤ ³ (ไต')
ไข	kha:j ² (ซ้าย)	khaɤ ¹ (ไข')

^๑ วิจารณ์ ศรีสุริทอานนท์, หน่วยเสียงภาษาตากใบ, หน้า ๔๓-๔๔

^๒ สถาบันทักษิณคดีศึกษา, พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๒๔)

คำ	กลุ่มกลันตัน-ตากใบ	กลุ่มไทรบุรี ปะลิส สงขลาและนครฯ
ไผ่	pha:j ² (ผ้าย)	phaj ¹ (ไผ่)
ใส่	Sa:j ² (ส้าย)	Saj ¹ (ใส่)
ไหม้	ma:j ² (หม้าย)	maj ¹ (ไหม้)
ใหญ่	tiə:j ² (หย้าย)	tiəj ¹ (ใหญ่)

๒. [iɯ] และ [i:w]

คำ	กลันตัน-ตากใบ	กลุ่มไทรบุรี ปะลิส กลุ่มสงขลาและกลุ่มนครฯ
ก๊ว	ki:w ² (ก๊ว)	kiw ³ (ก๊ว)
ทิว	hi:w ¹ (ทิว)	hiw ¹ (ทิว)
สิว	Si:w ¹ (สิว)	Siw ¹ (สิว)
สัว	Si:w ² (สัว)	Siw ¹ (สิว)
ทิว	hi:w ³ (ทิว)	hiw ² (ทิว)
นัว	ni:w ⁷ (นัว)	niw ⁷ (นัว)

๓ [aɯ] และ [a:w]

คำ	กลันตัน-ตากใบ	ไทรบุรี ปะลิส กลุ่มสงขลาและกลุ่มนครฯ
เก๋า	ka:w ² (ก๊าว)	kaw ³ (เกา)
เต๋า	ta:w ² (ต๊าว)	taw ³ (เตา)
เป๋า	pa:w ² (ป๊าว)	paw ² (เปา)
เข๋า	kha:w ² (ข๊าว)	khaw ¹ (เขา)
เห๋า	ha:w ² (ห๊าว)	haw ¹ (เหา)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการเลือกใช้เสียงสระในคำบางคำดังกล่าว อาจสรุป
ได้ ดังนี้

๑. ภาษาไทยถิ่นต้น เป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มตากใบ
๒. ภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส เป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้สาย

นครศรีธรรมราช กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา

สรุปการเปรียบเทียบภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น กับภาษาไทยถิ่นใต้ในด้านต่าง ๆ

๑. ด้านรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ ภาษาไทยกลันตันมีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ คล้ายกับ
ภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มภาษาดากใบ และมีลักษณะแตกต่างจากรูปแบบของการแยกเสียง
วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ถิ่นอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

๑.๒ ภาษาไทยไทรบุรีมีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับภาษา
เกาะสมุย ซึ่งเป็นภาษากลุ่มชยา สายภาษานครศรีธรรมราช

๑.๓ ภาษาไทยปะลิส มีรูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์คล้ายกับ
ภาษากลุ่มนครศรีธรรมราชและกลุ่มสงขลา

๒. ด้านรูปแบบของระบบพยัญชนะ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ภาษาไทยกลันตัน มีรูปแบบของระบบพยัญชนะเหมือนกับภาษาไทยถิ่นใต้
กลุ่มดากใบ

๒.๒ ภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสมีรูปแบบของระบบพยัญชนะ เหมือนกับ
ภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา

๓. ด้านการเลือกใช้เสียงสระในคำบางคำ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ภาษาไทยกลันตันมีการเลือกใช้สระในคำบางคำเหมือนกับภาษาไทย
ถิ่นใต้กลุ่มดากใบ

๓.๒ ภาษาไทยไทรบุรี และปะลิสมีการเลือกใช้สระในคำบางคำ
เหมือนกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น กับภาษาไทยถิ่นใต้ในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมา อาจจะสรุปความสัมพันธ์ระหว่างภาษาดังกล่าวได้ดังนี้

๑. ภาษาไทยกลันตันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ
๒. ภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาษาไทยถิ่นใต้

กลุ่มนครศรีธรรมราช และสงขลา

นอกจากนี้ผลพลอยได้จากการศึกษา เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นใต้จากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีภาษาศาสตร์เชิงปัจจุบัน เท่าที่มีผู้ศึกษาไว้ดังได้กล่าวมาแล้ว โดยลำดับ จะสามารถจัดกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ได้เป็น ๔ กลุ่มคือ

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มภาษาไชยา ได้แก่ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังต่อไปนี้ ไชยา ท่าชนะ ท่าฉาง ศิรธรณิคม ทุนหิน เมือง และกิ่งอำเภอเคียนซา

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มภาษาเกาะสมุย-ขนอม ได้แก่ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังต่อไปนี้ เกาะสมุย กาญจนดิษฐ์ กิ่งอำเภอดอนสัก และกิ่งอำเภอพังรวมทั้งภาษาไทยไทรบุรี (เฉพาะในเรื่องวรรณยุกต์) ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนครศรีธรรมราช-สงขลา ได้แก่ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังต่อไปนี้ พระแสง นาสาร พนม กิ่งอำเภอเวียงสระ และกิ่งอำเภอตาขุน

ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ยกเว้นอำเภอขนอม)

ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลา

รวมทั้งภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส ประเทศมาเลเซีย

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มตากใบ ได้แก่ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนราธิวาส ดังต่อไปนี้ ตากใบ เมือง (บางตำบล) สุโงปาดิ สุโงโก-ลก และอำเภอแว้ง (บางตำบล)

ภาษาที่พูดกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดปัตตานี ดังต่อไปนี้ สายบุรี (บางตำบล) ยะหริ่ง ปะนาเรและมายอ

รวมทั้งภาษาไทยกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

บทที่ ๑๔

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีผู้ศึกษาระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำและลักษณะการเรียงลำดับของคำในภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิสแต่ละถิ่น และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเรื่องต่าง ๆ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ ด้วย

การเสนอผลการวิจัยจะกระทำเป็น ๒ ขั้นตอนคือ ขั้นแรกกล่าวถึงผลการวิจัยที่ได้ในแต่ละถิ่น ขั้นตอนที่สองจะ เปรียบเทียบผลการวิจัยที่ได้ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ในเรื่องระบบเสียง จะกล่าวถึงระบบเสียงวรรณยุกต์ ระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและสระและลักษณะของพยางค์

เรื่องคำ จะกล่าวถึงโครงสร้างของคำ การสร้างคำ และหมวดคำ

นอกจากนี้จะกล่าวถึงการเรียงลำดับของคำ ความหมายของคำบางคำ อิทธิพลของภาษามลายูต่อภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้ แล้วสรุปความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยกรุงเทพฯ และความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น

ตอนสุดท้ายเป็นข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และ
ปะลิส สรุปได้ดังนี้

๑. วรรณยุกต์

๑.๑ หน่วยเสียงวรรณยุกต์

๑.๑.๑ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน

จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน มี

๗ หน่วยเสียง คือ

/1/ ต่ำ-ขึ้น

/2/ มี ๒ เสียงย่อย คือ

สูง - ระดับ

สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย)

/3/ กลาง - ระดับ

/4/ กลาง - ขึ้น

/5/ ต่ำ - ระดับ

/6/ มี ๒ เสียงย่อย คือ

ต่ำ - เลื่อนลง

ต่ำ - ต่ำ

/7/ กลาง - ตก

๑.๑.๒ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรี

จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรี มี

๖ หน่วยเสียง คือ

/1/ มี ๒ เสียงย่อยคือ

สูง - ขึ้น - ตก

สูง - ขึ้น

/2/ สูง - เลื่อนลง

- /3/ มี ๒ เสียงย่อย คือ
 กลาง - ขึ้น ตก
 กลาง - ขึ้น
- /4/ ต่ำ - ระเบิด (ขึ้นตอนท้าย)
- /5/ กลาง - เลื่อนลง
- /6/ มี ๒ เสียงย่อย คือ
 ต่ำ - เลื่อนลง
 ต่ำ - ตก

๑.๑.๓ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส

จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส มี

๗ หน่วยเสียง คือ

- /1/ มี ๒ เสียงย่อย คือ
 สูง - ระเบิด (ตกตอนท้าย)
 สูง - ระเบิด
- /2/ มี ๒ เสียงย่อย คือ
 สูง - เลื่อนลง
 สูง - ตก
- /3/ มี ๒ เสียงย่อย คือ
 กลาง - ขึ้น - ตก
 กลาง - ขึ้น
- /4/ กลาง - ระเบิด
- /5/ กลาง - เลื่อนลง
- /6/ ต่ำ - ระเบิด
- /7/ มี ๒ เสียงย่อย คือ
 ต่ำ - เลื่อนลง
 ต่ำ - ตก

๑.๒ เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษา
ถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

ตารางการเปรียบเทียบต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษา
กรุงเทพฯ แต่ละหน่วยจะเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใดได้บ้างในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
๑.ต่ำ-ขึ้น [24] จัตวา (ขา,หมา,สาม)	ต่ำ-ขึ้น [24] (ขา,หมา,สาม)	สูง-ขึ้น-ตก [453] (ขา,หมา,สาม)	สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย) [443] (ขา,หมา,สาม)
๒.ต่ำ-ระดับ [22] เอก (ข้า,ขาด,ขัด,ป่า,ปาก, ปิด,อ่าน,อาบ,ฮับ)	๑.สูง-ระดับ [44] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อยคือ ๑.๑สูง-ระดับ [44] เช่น ข้า,ป่า,อ่าน ๑.๒สูง-ระดับ (ตกตอน ท้าย)[443] เช่น ขาด,ปาก,อาบ ๒.ต่ำ-ตก [21] เช่นขัด,ปิด,ฮับ	๑.สูง-ขึ้น-ตก [453] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อยคือ ๑.๑สูง-ขึ้น-ตก [453] เช่น ข้า,ขาด ๑.๒สูง-ขึ้น [45] เช่นขัด,ลับ ๒.กลาง-ขึ้น-ตก [343] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อยคือ ๑.กลาง-ขึ้น-ตก [343] เช่นป่า,อ่าน ๒.กลาง-ขึ้น [34] เช่นปิด,ฮับ ๓.ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอน ท้าย) [223] เช่นปาก,อาบ	๑.สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย) [443] มี ๒ เสียงย่อยคือ ๑.๑สูง-ระดับ (ตกตอน ท้าย) [443] เช่นข้า, หว่าน ๑.๒สูง-ระดับ [44] เช่นขัด,ลัก ๒.สูง-ตก [43] เช่นขาด,สาบ ๓.กลาง-ขึ้น-ตก [343] มี ๒ เสียงย่อยคือ ๓.๑กลาง-ขึ้น-ตก [343] เช่นป่า,อ่าน ๓.๒กลาง-ขึ้น [34] เช่นปิด,ฮับ ๔.กลาง-ระดับ [33] เช่นปาก,อาบ

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
๓. กลาง-ระดับ [33] สามัญ เช่นปี, อาย, คา	๑. กลาง-ขึ้น [34] เช่นปี, อาย ๒. ต่ำ-ระดับ [22] เช่นคา, มือ	๑. กลาง-ขึ้น-ตก [343] เช่นปี, อาย ๒. กลาง-เลื่อนลง [32] เช่นคา, มือ	๑. กลาง-ขึ้น-ตก [343] เช่นปี, อาย ๒. กลาง-เลื่อนลง [32] เช่นคา, มือ
๔. สูง-ตก [41] โท เช่นข้า, คำ, ป้า, อ้าง คาค	๑. กลาง-ระดับ [33] เช่นข้า, ป้า, อ้าง ๒. ต่ำ-เลื่อนลง [21] เช่นคำ, คาค	๑. สูง-เลื่อนลง [43] เช่นข้า, ท้าม ๒. ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอน ท้าย) [223] ป้า, อ้าง, คำ, คาค	๑. สูง-เลื่อนลง [43] เช่นข้า, ท้าม ๒. กลาง-ระดับ [33] เช่นป้า, อ้าง ๓. ต่ำ-ระดับ [22] เช่นคำ, คาค
๕. สูง-ระดับ [55] เช่นค้ำ, คัก	๑. กลาง-ตก [32] เช่นค้ำ, ชี ๒. ต่ำ-ตก [21] เช่นคัก, ชัก	๑. ต่ำ-เลื่อนลง [21] มี ๒ เสียงย่อยคือ ๑. ๑. ต่ำ-เลื่อนลง [21] เช่นค้ำ, ชี ๑. ๒. ต่ำ-ตก [21] เช่นคัก, นับ	๑. ต่ำ-เลื่อนลง [21] มี ๒ เสียงย่อยคือ ๑. ๑. ต่ำ-เลื่อนลง [21] เช่นค้ำ, ชี ๑. ๒. ต่ำ-ตก [21] เช่นคัก, นับ

๑.๓ เปรียบเทียบการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษา
ถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [24]	←-----→			
2	/4/ [33]	/2/ [22]	/3/ [41]	/2/ [22]	
3					
4			/5/ [55]	←-----→	/5/ [55]

กรุงเทพฯ

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [24]	←-----→			
2	/4/ [34]	/2/ [44]	/3/ [33]	/2/ [44]	/6/ [21]
3					
4	/5/ [22]	/6/ [21]	/7/ [32]	←-----→	

กลันตัน

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [453]	←-----→	/2/ [43]	←-----→	/1/ [45]
2	/3/ [343]	←-----→	/4/ [22]	←-----→	/3/ [34]
3					
4	/5/ [32]		/6/ [21]	←-----→	/6/ [21]

ไทรบุรี

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [44]	←-----→	/2/ [43]	←-----→	/1/ [44]
2	/3/ [343]	←-----→	/4/ [33]	←-----→	/3/ [34]
3					
4	/5/ [32]	/6/ [22]	/7/ [21]	←-----→	/6/ [21]

ปะลิส

หมายเหตุ

เครื่องหมาย ←-----→ ใช้แสดงว่า
เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงวรรณยุกต์
เดียวกัน

ตามแผนผังแสดงการเปรียบเทียบการแยกเสียงวรรณยุกต์ข้างต้นนี้ทำให้เห็น

ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ๔ ลักษณะ คือ

๑. ลักษณะที่ไม่มีการแยกเสียงเลย ได้แก่ วรรณยุกต์แถว DS ในภาษาไทยกสณคณ

๒. ลักษณะที่มีการแยกเสียงเพียง ๑ ครั้ง ระหว่างแถวที่ ๑ กับแถวที่ ๒

ได้แก่วรรณยุกต์แถว A ในภาษากทม และวรรณยุกต์แถว DL ในภาษาไทย

ไทรบุรี

๓. ลักษณะที่มีการแยกเสียงเพียง ๑ ครั้ง ระหว่างแถวที่ ๓ กับแถวที่ ๔

ได้แก่วรรณยุกต์แถว B, C และ DL ในภาษาไทยกสณคณ

๔. ลักษณะที่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ ๒ ครั้ง ระหว่างแถวที่ ๑ กับแถวที่ ๒

และระหว่างแถวที่ ๓ กับแถวที่ ๔ ได้แก่วรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

๔.๑ วรรณยุกต์แถว A ในภาษาไทยกสณคณ ไทรบุรีและปะลิส

๔.๒ วรรณยุกต์แถว B ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส

๔.๓ วรรณยุกต์แถว C ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส

๔.๔ วรรณยุกต์แถว DL ในภาษาปะลิส

๔.๕ วรรณยุกต์แถว DS ในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส

๑.๔ การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกสณคณมีทั้งการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ และการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสจะมีเฉพาะการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิเท่านั้น (ดูบทที่ ๒ หน้า ๔๔)

ก. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกสณคณ

๑. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ

ในพยางค์หน้าที่มีรูปออกเสียงหนักตามปกติ เสียงของวรรณยุกต์ /2/ ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ สูง - ระดับ $\mid$ และ สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย) $\mid$ จะเปลี่ยนเป็นเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ $\mid$ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ใดวรรณยุกต์หนึ่งใน ๔ วรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /1/ ต่ำ - ขึ้น ✓
 ๑.๒ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ ┘
 ๑.๓ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /4/ กลาง - ขึ้น ✓
 ๑.๔ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /7/ กลาง - ตก ┘

วรรณยุกต์ /2/ นี้จะไม่มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เมื่ออยู่หน้าเสียงของ
 วรรณยุกต์ /2/ ไม่ว่าจะเป็นเสียง สูง - ระดับ ┘ หรือสูง - ระดับ (ตกตอนท้าย)
 ┘ ก็ตาม หรืออยู่หน้าเสียงวรรณยุกต์ /5/ ต่ำ - ระดับ ┘ หรืออยู่หน้าเสียง
 ของวรรณยุกต์ /6/ ต่ำ - ตก ┘

๒. การเปลี่ยนเสียงในพยางค์ที่ลงเสียงเบาที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ

ในพยางค์หน้าของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่มีผู้พูดออกเสียงเป็น
 พยางค์เบา เสียงของวรรณยุกต์ /4/ ซึ่งเป็นเสียง กลาง - ขึ้น ✓ จะเปลี่ยนเป็น
 เสียงของวรรณยุกต์ /3/ ซึ่งเป็นเสียงกลาง-ขึ้น-ตก ┘

๓. เสียงของวรรณยุกต์ /3/ ซึ่งเป็นเสียง กลาง - ขึ้น - ตก ┘
 จะเปลี่ยนเป็นเสียง กลาง - ตก อย่างรวดเร็ว ┘ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์
 ขึ้น ๆ ทุกหน่วย

๒. พยัญชนะ

๒.๑ พยัญชนะเดี่ยว

๒.๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยกลั่นตัน

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยกลั่นตัน มี ๒๖ หน่วยเสียง

คือ /p, ph, b, t, th, d, dh, k, kh, g, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ɲ, ɳ, ʔ, l, r, w, ʔj, j/

๒.๑.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยโทรบุรีและปะลิส

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยโทรบุรีและปะลิส มี

๒๔ หน่วยเสียงตรงกันคือ /p, ph, b, t, th, d, dh, k, kh, g, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ɲ, ɳ,
 ʔ, l, r, w, ʔj, j/

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น สามารถปรากฏในตำแหน่ง
 พยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และมีเพียง ๔ หน่วยเท่านั้นที่เป็นพยัญชนะท้ายได้คือ /-p, -t, -k,
 -ʔ, -m, -n, -ɳ, -w และ -j/

เมื่อเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น พบว่า ภาษาไทยกลันตันมีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมากกว่าอีก ๒ ถิ่น อยู่ ๑ หน่วย คือ /ɛ/ ซึ่งในภาษาไทบุรีและปะลิสจะเป็นพยัญชนะควบกล้ำ /khw-/ ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทบุรีและปะลิสนั้นตรงกัน

เมื่อเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ พบว่า ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น มีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมากกว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ ๔ หน่วย คือ /dh, g, ฦ, ฦ และ ʔj /

๒.๒ พยัญชนะประสม (ควบกล้ำ)

พยัญชนะประสมหรือพยัญชนะควบกล้ำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

ภาษาไทยกลันตันมีพยัญชนะประสม ๔ เสียง คือ /pl, phl, bl, tr, kl, kw, khl, khw และ ml /

ภาษาไทยไทบุรีมีพยัญชนะประสม ๔ เสียง คือ /pr, pkr, br, tr, kr, khr, kw, khw และ mr /

ภาษาไทยปะลิสมีพยัญชนะประสม ๑๓ เสียง คือ /pr, pl, phr, phl, tr, kr, kl, kw, khr, khl, khw mr และ ml /

เนื่องจากพยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรี และปะลิส แตกต่างกัน อย่างมีลักษณะสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้สามารถสังเกตลักษณะที่แตกต่างกันได้ชัดเจนขึ้น จะได้แสดงความแตกต่างดังกล่าวด้วยตารางดังนี้

ตารางที่ ๓๑ แสดงความแตกต่างของพยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
-	pr	pr
pl	-	pl
-	phr	phr
phl	-	phl
-	br	- /
bl	-	-
-	kr	kr
kl	-	kl
-	khr	khr
khl	-	khl
-	mr	mr
ml	-	ml

จากตาราง ๓๑ จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างของพยัญชนะประสมระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นที่สำคัญคือ ในภาษาไทยกลันตันไม่มีพยัญชนะประสมที่ประสมด้วย /-r/ ในภาษาไทรบุรีไม่มีพยัญชนะประสมที่ประสมด้วย /-l/ แต่ในภาษาไทยปะลิสมีพยัญชนะประสมทั้งที่ประสมด้วย /-r/ และ /-l/

นอกจากนี้ ในภาษาไทยกลันตันมีพยัญชนะประสม/bl-/ ในภาษาไทยไทรบุรีมีพยัญชนะประสม /br-/ แต่ในภาษาไทยปะลิสไม่มีพยัญชนะประสมทั้ง ๒ เสียงนี้ ในภาษาไทยกลันตันมีพยัญชนะประสม /ml-/ ภาษาไทยไทรบุรีมีพยัญชนะประสม /mr-/ ส่วนในภาษาไทยปะลิสมีทั้ง /ml-/ และ /mr-/ ซึ่งพยัญชนะประสมดังกล่าวมาไม่มีในภาษาไทยกรุงเทพฯ

พยัญชนะประสมที่มีตรงกันทุกถิ่น ทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี ปะลิสและกรุงเทพฯ มีเพียง ๓ เสียงเท่านั้น คือ /tx-, kw- และ khw-/

๒.๓ พยัญชนะท้าย

พยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิสที่สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายมีอยู่ ๔ เสียงตรงกันทุกถิ่นคือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w และ -j/ โดยแบ่งเป็นพยัญชนะเสียงกัก ๔ เสียง คือ /-p, -t, -k และ -ʔ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ๓ เสียงคือ /-m, -n และ -ŋ/ และเป็นพยัญชนะกึ่งสระ ๒ เสียงคือ /-w และ -j/ เสียงพยัญชนะท้ายดังกล่าวมานี้ตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ทุกเสียง *

๒.๔ เปรียบเทียบการเลือกใช้เสียงหรือหน่วยเสียงพยัญชนะที่แตกต่างกันในคำบางคำ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

การเลือกใช้พยัญชนะที่แตกต่างกันในคำบางคำ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ อาจนำมาเปรียบเทียบกัน ดังจะได้แสดงด้วยตารางข้างล่างนี้

ตาราง ๓๒ เปรียบเทียบการเลือกใช้เสียงหรือหน่วยเสียงพยัญชนะที่แตกต่างกันในคำบางคำ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ตัวอย่างคำเฉพาะที่ปรากฏตามระบบ การเขียนในภาษาไทยกรุงเทพฯ	พยัญชนะ			
	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
<u>พยัญชนะต้นเดี่ยว</u>				
คิม	g-	g-	g-	kh-
เงิน(แร่เงิน)	g-	g-	g-	ŋ-
ออก(นกออก)	ʔ-	ʔ-	ʔ-	ʔ-
หญ้า	ŋ-	ŋ-	ŋ-	j-

ตัวอย่างคำเฉพาะที่ปรากฏตามระบบ การเขียนในภาษาไทยกรุงเทพฯ		พยัญชนะ			
		กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
ยา	(ยารักษาโรค)	ʔj-	ʔj-	ʔj-	j-
ยิม		ʔ-	ʔ-	ʔ-	j-
-	"นกชนิดหนึ่ง"	dh-	dh-	dh-	-
-	"ทองม้อข้าว"	g-	g-	g-	-
ขา		kh-	k-	kh-	kh-
จูบ		ʔ-	c-	c-	c-
ว่าว		ʔ-	w-	w-	w-
ผี		f	khw-	khw-	f-
ผืน		f-	kh-	kh-	f-
เรียมก		r-	j-	j-	r-
ผิง		f-	khw-	khw-	ph-
<u>พยัญชนะประสม</u>					
ปลา		pl-	pr-	pl-	pl-
พลุ		phl-	phr-	phl-	phl-
ขลัง		khl-	khr-	khl-	khl-
ปราง	(มะปราง)	pl-	pr-	pr-	pr-
พรม		phl-	phr-	phr-	phr-
กรน		kl-	kr-	kr-	kr-
ครู		khl-	khr-	khr-	khr-
ล้น		ml-	mr-	ml-	l-
เมือก		ml-	mr-	ml-	m-

ตัวอย่างคำเฉพาะที่ปรากฏตามระบบ การเขียนในภาษาไทยกรุงเทพ ฯ	พยัญชนะ			
	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
กำราบ	ml-	mr-	mr-	-
กรีก	kh-	kh-	kr-	kr-
กวัก (นกกวัก)	khw-	w-	w-	kw-
ลิม (ลิมตา)	m-	mr-	ml-	l-
<u>พยัญชนะท้าย</u>				
แปด	-p	-p	-p	-t
เทื่อ (มะเทื่อ)	-j	-j	-j	-
เทีญ	-n	-ŋ	-ŋ	-n
เขย่ง	-ŋ	-k	-k	-ŋ
หุ (น้ำหุ)	-ŋ	-ŋ	-ʔ	-ʔ

๓. สระ

๓.๑ สระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิสมี ๑๔ หน่วยตรงกัน
ทั้ง ๓ ถิ่น คือเป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้น ๔ หน่วย ได้แก่ /i, e, ɛ, a, ɨ, ɔ, u, o, ɔ, ɔ/ และเป็น
หน่วยเสียงสระเสียงยาว ๔ หน่วย ได้แก่ /i:, e:, ɛ:, a:, ɨ:, ɔ:, u:, o:, ɔ:/

๓.๒ สระประสม

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มี ๓ หน่วยเสียง
ตรงกันคือ /ia, ɨa, ua/ หน่วยเสียงทั้ง ๓ หน่วยนี้เป็นหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ส่วน
หน่วยเสียงสระประสมเสียงสั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ในภาษาที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นไม่มี

หน่วยเสียงสระประสมเสียงสั้น ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่มีหน่วยเสียงสระประสมเสียงสั้นด้วย

๓.๓ หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้า /-r/

หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้า /-r/ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ผลการวิจัยพบว่า มีเฉพาะหน่วยเสียงสระยาวเท่านั้น กล่าวคือ

ในภาษาไทยกลันตัน หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้า /-r/ ได้มี ๔ หน่วยคือ /i:, e:, ɛ:, ɔ:, a:, u:, o:, ɜ:, ia/

ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้า /-r/ ได้มี ๔ หน่วย คือ /e:, ɛ:, ɔ:, a:, u:, o:, ɜ:, ia/

ลักษณะดังกล่าวนี้นับว่าแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในกรณีนี้จะเป็นหน่วยเสียงสระสั้น

๓.๔ เปรียบเทียบการเลือกใช้หน่วยเสียงสระที่แตกต่างกันในคำบางคำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

การเลือกใช้หน่วยเสียงสระที่แตกต่างกันในคำบางคำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ อาจนำมาเปรียบเทียบดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓๓ เปรียบเทียบการเลือกใช้หน่วยเสียงสระที่แตกต่างกันในคำบางคำในภาษาถิ่น
ที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ตัวอย่างคำเฉพาะที่ปรากฏตามระบบ การเขียนในภาษาไทยกรุงเทพฯ	หน่วยเสียงสระ			
	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
<u>สระเดี่ยว</u>				
ปลิง	i:	i:	i:	i
ปรี	e:	e:	e:	i
แกะ	ɛ:	ɛ:	ɛ:	ɛ
เล่ม	ɛ:	ɛ:	ɛ:	e
พระ	a:	a:	a:	a
เคอะ	ə:	ə:	ə:	ə
กระสุน	u:	u:	u:	u
อู๋ม	o:	o:	o:	u
เพาะ	ɔ:	ɔ:	ɔ:	ɔ
เหม็น	i	i	i	e
เก็บ	ɛ	ɛ	ɛ	e
ผิด	ɛ	ɛ	ɛ	i
ตน	ə	ə	ə	o
มะยม	u	u	u	o
เกา	ɔ	ɔ	ɔ	a
ชูป	ɔ	ɔ	ɔ	u

ตัวอย่างคำเฉพาะที่ปรากฏตามระบบ การเขียนในภาษาไทยกรุงเทพฯ	หน่วยเสียงสระ			
	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
กก	๖	๖	๖	o
ย่าม	a	a	a	a:
ยิม	i:	i:	i:	ɨ:
สี่	e:	e:	e:	i:
ซื่อ	ə:	ə:	ə:	ɨ:
หมู่	o:	o:	o:	u:
เบ้ง	e	ɛ	ɛ	e
หยุก	u	ɨ	ɨ	u
ตี	i:	e:	e:	i:
ตีน	ɨ:	ə:	ə:	ɨ:
ลึก	i	ɨ	ɨ	ɨ
นิว	i:	i	i	i
ไก๋	a:	a	a	a
ลุง	u:	u	u	u
<u>สระประสม</u>				
เขือก	ia	ia	ia	ɨa
เปี่ยน	ɨa	ɨa	ɨa	ia

ตัวอย่างคำเฉพาะที่ปรากฏตามระบบ การเขียนในภาษาไทยกรุงเทพฯ	หน่วยเสียงสระ			
	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ
เหยี่ยว	i	i	i	ia
เรือน (บ้าน-)	อ	อ	อ	+a
เมื่อ	อ:	อ:	อ:	+a
ขวย	อ:	อ:	อ:	ua
ยวง	ua	u	u	ua

๔. การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ

๔.๑ การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะ

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยสามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น แต่มีเพียง ๔ หน่วยเท่านั้นที่สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย คือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w และ -j/

นอกจากนี้ มีหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วยเท่านั้นที่สามารถนำและตามพยัญชนะอื่น ๆ บางหน่วยได้ เพื่อทำให้กลายเป็นพยัญชนะประสมหรือควบกล้ำ คือ

ในภาษาไทยกลันตันและไทรบุรี มีพยัญชนะที่สามารถปรากฏนำหน้าพยัญชนะอื่น ๆ บางหน่วยได้อยู่ ๗ หน่วยคือ /p-, ph-, b-, t-, k-, kh- และ m-/

ในภาษาไทยปะลิส มีพยัญชนะที่สามารถปรากฏนำหน้าพยัญชนะอื่น ๆ บางหน่วยได้ อยู่ ๖ หน่วยคือ /p-, ph-, t-, k-, kh- และ m- /

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น มีพยัญชนะต้นที่สามารถปรากฏตามหลังพยัญชนะอื่น ๆ บางหน่วยได้อยู่ ๓ หน่วยเท่านั้น คือ /-r, -l และ -w/

๔.๒ การแจกแจงของหน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระทุกหน่วยอาจจะปรากฏตามหลังพยัญชนะต้นหรือนำหน้าพยัญชนะท้ายก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยเสียงสระแต่ละหน่วยในแต่ละถิ่นก็ไม่สามารถปรากฏตามและนำพยัญชนะทุกหน่วยได้ ดังได้แสดงรายละเอียดไว้ในตาราง ๑๓ - ๒๑ (ดูงานวิจัยนี้ บทที่ ๔ หน้า ๒๐๑ - ๒๐๙)

๔. พยางค์

เรื่องพยางค์จะกล่าวถึงเนื้อหาที่สำคัญ ๒ เรื่อง คือโครงสร้างของพยางค์ และการแจกแจงของพยัญชนะและวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ดังนี้

๔.๑ โครงสร้างของพยางค์

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยว ซึ่งเป็นโครงสร้างของพยางค์ในภาษาถิ่นที่วิจัย ทั้ง ๓ ถิ่นมีอยู่ ๔ แบบคือ

- ๔.๑.๑ C(C) VV^T
- ๔.๑.๒ C(C) VN^T
- ๔.๑.๓ C(C) VS^T
- ๔.๑.๔ C(C) VVN^T
- ๔.๑.๕ C(C) VVS^T

โครงสร้างของพยางค์แต่ละแบบนี้ อาจแบ่งออกไปเป็นลักษณะย่อยได้อีก ตามจำนวนของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นแต่ละถิ่น และตามการแบ่งประเภทของพยัญชนะต้น ซึ่งแบ่งเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) และพยัญชนะต้นประสมหรือควบกล้ำ (CC) ดังนี้

๔.๑.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VV^T$

ในภาษาไทยกลันตันและปะลิสแบ่งย่อยเป็น ๑๔ ลักษณะคือ $CVV^{T1}, CCVV^{T1}, CVV^{T2}, CCVV^{T2}, CVV^{T3}, CCVV^{T3}, CVV^{T4}, CCVV^{T4}, CVV^{T5}, CCVV^{T5}, CVV^{T6}, CCVV^{T6}, CVV^{T7}$ และ $CCVV^{T7}$

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีแบ่งเป็น ๑๒ ลักษณะ ซึ่งตรงกับ ๑๒ ลักษณะแรกในภาษาไทยกลันตันและปะลิสที่แตกต่างกันออกไปคือ ภาษาไทยไทบุรีไม่มี CVV^7 และ $CCVV^{T7}$

๔.๑.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VN^T$

ในภาษาไทยกลันตันและปะลิส แบ่งย่อยเป็น ๑๔ ลักษณะคือ $CVN^{T1}, CCVN^{T1}, CVN^{T2}, CCVN^{T2}, CVN^{T3}, CCVN^{T3}, CVN^{T4}, CCVN^{T4}, CVN^{T5}, CCVN^{T5}, CVN^{T6}, CCVN^{T6}, CVN^{T7}$ และ $CCVN^{T7}$

ส่วนในภาษาไทยไทบุรีแบ่งย่อยเป็น ๑๒ ลักษณะ ซึ่งตรงกับ ๑๒ ลักษณะแรกในภาษาไทยกลันตันและปะลิสที่แตกต่างกันออกไปคือ ภาษาไทยไทบุรีไม่มี CVN^{T7} และ $CCVN^{T7}$

๔.๑.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VS^T$

ในภาษาไทยกลันตัน แบ่งย่อยได้เป็น ๒ ลักษณะคือ CVS^{T6} และ $CCVS^{T6}$

ในภาษาไทยไทบุรี แบ่งย่อยเป็น ๖ ลักษณะคือ $CVS^{T1}, CCVS^{T1}, CVS^{T3}, CCVS^{T3}, CVS^{T6}$, และ $CCVS^{T6}$

ส่วนในภาษาไทยปะลิส แบ่งย่อยเป็น ๖ ลักษณะ คือ $CVS^{T1}, CCVS^{T1}, CVS^{T3}, CCVS^{T3}, CVS^{T7}$ และ $CCVS^{T7}$

๔.๑.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VVN^T$

ในภาษาไทยกลันตันและปะลิส แบ่งย่อยเป็น ๑๔ ลักษณะ คือ $CVVN^{T1}, CCVVN^{T1}, CVVN^{T2}, CCVVN^{T2}, CVVN^{T3}, CCVVN^{T3}, CVVN^{T4}, CCVVN^{T4}, CVVN^{T5}, CCVVN^{T5}, CVVN^{T6}, CCVVN^{T6}, CVVN^{T7}$, และ $CCVVN^{T7}$

ส่วนในภาษาไทยไทรบุรี แบ่งย่อยเป็น ๑๒ ลักษณะ ซึ่งตรงกับ ๑๒ ลักษณะแรก
ในภาษาไทยกลันตันและปะลิส ที่แตกต่างกันออกไปคือ ภาษาไทยไทรบุรีไม่มี CVVN^{T7}
และ CCVVN^{T7}

๔.๑.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVS^T

ในภาษาไทยกลันตันแบ่งย่อยเป็น ๔ ลักษณะคือ CVVS^{T2}, CCVVS^{T2},
CVVS^{T6} และ CCVVS^{T6}

ในภาษาไทยไทรบุรี แบ่งย่อยเป็น ๔ ลักษณะคือ CVVS^{T1}, CCVVS^{T1}, CVVS^{T4}
และ CCVVS^{T4}

ส่วนในภาษาไทยปะลิส แบ่งย่อยเป็น ๖ ลักษณะคือ CVVS^{T2}, CCVVS^{T2}, CVVS^{T4}
CCVVS^{T4}, CVVS^{T6}, และ CCVVS^{T6}

๔.๒ การแจกแจงของพยัญชนะและวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

เนื่องจากเมื่อพิจารณาข้อมูลให้ละเอียดขึ้นไปอีก จะพบว่าพยัญชนะต้นในภาษาถิ่น
ที่วิจัยแต่ละถิ่นจะแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่ม C1 และ C2 ตามลำดับ และพยัญชนะต้นแต่ละ
กลุ่มนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์คนละพวก (ดูรายละเอียดบทที่ ๖ หน้า ๒๔๗ - ๒๔๙) จึงอาจแยก
โครงสร้างของพยางค์ได้เป็นโครงสร้างแบบต่าง ๆ ได้อีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงการแจกแจง
ของพยัญชนะและวรรณยุกต์อย่างชัดเจน ดังนี้

ภาษาไทยกลันตัน

คำพยางค์เดียวในภาษานี้ อาจจะมีโครงสร้างแบ่งเป็นลักษณะย่อย ๔ ลักษณะดังนี้

๑ก. C1(C)V²⁻⁴

๑ข. C2(C)V^{1-3,5-7}

๒ก. C1(C)V(V)N²⁻⁴

๒ข. C2(C)V(V)N^{1-3,5-7}

๓ก. C1(C)VVS²

๓ข. C2(C)VVS^{2,6}

๔ก. $C1(C)VS^6$

๔ข. $C2(C)VS^6$

ภาษาไทยไทรบุรี

คำพยางค์เดียวในภาษานี้อาจจะมีโครงสร้างแบ่งเป็นลักษณะย่อย ๔ ลักษณะ

ดังนี้

๑ก. $C1(C)VV^{3-4}$

๑ข. $C2(C)VV^{1-2,4-6}$

๒ก. $C1(C)V(V)N^{3-4}$

๒ข. $C2(C)V(V)N^{1-2,4-6}$

๓ก. $C1(C)VS^3$

๓ข. $C2(C)VS^{1,6}$

๔ก. $C1(C)VVS^4$

๔ข. $C2(C)VVS^{2,4}$

ภาษาไทยปะลิส

คำพยางค์เดียวในภาษานี้อาจจะมีโครงสร้างแบ่งเป็นลักษณะย่อย ๔ ลักษณะดังนี้

๑ก. $C1(C)VV^{3-4}$

๑ข. $C2(C)VV^{1-2,4-6}$

๒ก. $C1(C)V(V)N^{3-4}$

๒ข. $C2(C)V(V)N^{1-2,4-6}$

๓ก. $C1(C)VS^3$

๓ข. $C2(C)VS^{1,6}$

๔ก. $C1(C)VVS^4$

๔ข. $C2(C)VVS^{2,4}$

๖. โครงสร้างของคำ

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของคำภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส พบว่าส่วนใหญ่แล้วไม่แตกต่างจากภาษาถิ่นกรุงเทพฯ เพียงแต่มีบางลักษณะที่แตกต่างกันออกไปคือ

๖.๑ คำพยางค์เดียวในภาษากรุงเทพฯ จะเป็นคำ ๒ พยางค์ในภาษาไทยกลันตัน พยางค์ที่สองที่เพิ่มขึ้นเป็นพยางค์ที่เติมเข้าไปข้างหน้าคำ โดยไม่ทำให้ความหมายของคำเดิมเปลี่ยนแปลง (ยกเว้นคำว่า ยาม เพียงคำเดียว ซึ่งแปลว่านาฬิกา เมื่อเติม ปิ เข้าข้างหน้าเป็น ปิยาม ความหมายจะเปลี่ยนเป็น เวลา) ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสยังคงเป็นคำพยางค์เดียว เช่นเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.	
ด่วน	กิด่วน	ด่วน	ด่วน	"รีบ เร่ง, รวด เร็ว"
ติด	กิดิต	ติด	ติด	"ติด"
เบ่ง	ดิเบ็ง	เบ็ง	เบ็ง	"เบ่ง, ดันออก"

๖.๒ คำสองพยางค์ที่พยางค์แรกออกเสียง อะ ในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส ส่วนในภาษาไทยกลันตันก็จะเป็นคำสองพยางค์ แต่เสียงสระในพยางค์แรกเปลี่ยนจาก อะ เป็น อี ส่วนเสียงพยัญชนะต้นมีทั้งที่ต่างกันและเหมือนกัน

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.	
กระโดด	ดิไลด	โทด	โทด	"กระโดด"
ตลาด	ดิตลาด	หลาด	หลาด	"ตลาด"
ฉลาก	กิหลาก	หลาก	หลาก	"ฉลาก"

๖.๓ คำสองพยางค์ในภาษากรุงเทพฯ ที่เป็นคำประสมหรือคำซ้อนจะมีโครงสร้างเป็นคำสองพยางค์ ในภาษาไทยกลันตัน แต่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทย ไทรบุรีและปะลิส

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.	
ตัวผู้	ตีไผ่	ไผ่	ไผ่	"ตัวผู้"
ชดใช้	ช็อคใช้	ช็อค	ช็อค	"ชดใช้"
ข่มเหง	ข่มเหง	เหิง	เหิง	"ข่มเหง"

๖.๔ คำสองพยางค์ในภาษากรุงเทพฯ ที่เป็นคำซ้อน จะมีโครงสร้างเป็นคำพยางค์เดียวทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.	
ซึ้งเคียด	เคียด	ซึ้ง	ซึ้ง	"โกรธ"
กิดขวาง	ขวาง	กิด	กิด	"สิ่งกีดขวาง"

๖.๕ คำที่มีโครงสร้างเป็นคำพยางค์เดียวในภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.	
ค้วง	แอ้ค้วง	อีค้วง	อีค้วง	"ตัวค้วง"
บ่าง	กิบ่าง	กะบาง	กะบาง	"บ่าง"
เมฆ	ซีลม	ซีลม	ซี เมฆ	"เมฆ"

๗. การสร้างคำ

การสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิสมีทั้งที่เหมือนกัน และแตกต่างกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยมีทั้งการซ้ำคำ การซ้อนคำและการประสมคำดังนี้

การซ้ำคำที่มีลักษณะเด่นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น คือการซ้ำคำลักษณนาม ซึ่งเมื่อซ้ำกันแล้ว จะทำให้มีความหมายได้ ๒ อย่างคือ มีความหมายว่า "แต่ละ" และมีความหมายเฉพาะลงไปว่า "แต่ละ...โต" หรือ "แต่ละ...เล็ก" ก็ได้ นอกจากนี้ยังมีคำซ้ำที่น่าสนใจอีกประเภทหนึ่งคือ คำซ้ำที่ใช้ในการเรียกสัตว์เลี้ยง ไล่สัตว์ หรือต้องการให้สัตว์ทำตามความต้องการของตน

การซ้อนคำ ซึ่งหมายถึงการ เอาคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันมาซ้อนกันโดยคำที่นำมาซ้อนกันนั้นอาจใช้ตามลำพังได้ ในเรื่องนี้ไม่มีลักษณะเด่นที่น่าสนใจ นอกจากการใช้คำที่เป็นเฉพาะถิ่นเท่านั้นที่แตกต่างจากภาษากรุงเทพฯ

การประสมคำ มีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากคำประสมที่มีใช้อยู่ในภาษาไทย กรุงเทพฯ ลักษณะแตกต่างที่น่าสนใจมีดังนี้คือ

(๑) คำประสมที่เรียงลำดับคำสลับที่กันกับภาษากรุงเทพฯ เช่น หลวงตา - ตาหลวง, ข้าวตัง - ตังข้าว เป็นต้น

(๒) คำประสมที่ใช้คำบางคำนำหน้าเพื่อเน้นความหมายเฉพาะถิ่น เช่น

อ้าย เช่น อ้ายบ่าว (พี่ชาย, เด็กผู้ชาย)

แม่ เช่น แม่เร็น (ตัวเรือนใหญ่)

ลูก เช่น ลูกรุ่ม (รุ่มคันเล็ก ๆ)

พุง เช่น พุงลั่น (ท้องร้อง)

ขี้ เช่น ขี้ลม (เมษ)

หัว เช่น หัวล่อง (สิ้นเท้า)

เขียก เช่น เขียกเอว (เข็มขัด)

ส่าย เช่น ส่ายคอ (ส่ายคอ)

ทำ เช่น ทำแสด (กระเจ้ากระงอ)

ออก	เช่น ออกหัก	(เป็นโรคหัก)
เต็ม	เช่น เต็มสาว	(โตเป็นสาว เต็มที่)
เข้า	เช่น เข้างาน	(เริ่มงาน)

๘. หมวดคำ

คำต่าง ๆ ในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส สามารถจำแนกออกเป็นหมวดต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับหมวดคำในภาษาไทยกรุงเทพฯ เพียงแต่รายละเอียดของคำแต่ละหมวดแตกต่างกันไปบ้าง เช่น หมวดคำนาม (โดยเฉพาะคำลำดับเครือญาติ, คำนำนานาม) คำสรรพนาม, คำลักษณนาม, คำบอกกำหนด, คำลงท้าย, คำกริยาวิเศษณ์ และคำบุพบท เป็นต้น

๘. การเรียงลำดับคำ

การเรียงลำดับคำในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ มีเฉพาะบางส่วนที่แตกต่างกันคือ

- (๑) การเรียงลำดับคำสลับที่ระหว่างกริยากรรมกับคำกริยาวิเศษณ์
- (๒) การเรียงลำดับคำสลับที่ระหว่างกริยากรรมกับคำว่า "ไม่"
- (๓) การเรียงลำดับคำสลับที่ของคำจำนวนนับบางจำนวน เมื่อปรากฏในประโยค เช่น

หนึ่งร้อย	เป็น	ร้อยหนึ่ง
หนึ่งพัน	เป็น	พันหนึ่ง
หนึ่งหมื่น	เป็น	หมื่นหนึ่ง

๑๐. ความหมายของคำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า คำส่วนใหญ่มีความหมายตรงกับคำในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ยังมีคำอยู่จำนวนหนึ่งที่มีลักษณะน่าสนใจคือ

- (๑) คำในภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งใช้ในความหมายต่างกับในภาษากรุงเทพฯ

(๒) คำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของคำซ้อนที่มี ๒ พยางค์ใน
ภาษากรุงเทพฯ แต่ใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้ในภาษาถิ่นที่วิจัย โดยแบ่งออกได้เป็น
๓ ลักษณะคือ

ก. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำซ้อน
ทุกส่วนมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

ข. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำ
ซ้อนเฉพาะส่วนแรกมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

ค. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำ
ซ้อนเฉพาะส่วนหลังมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

(๓) คำคนละคำ แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยและภาษากรุงเทพฯ ใช้ในความหมาย
เดียวกัน คำประเภทนี้เท่าที่สำรวจได้มีจำนวนมากที่สุด เช่นภาษากรุงเทพฯ ใช้คำว่า
"ผ้าเช็ดหน้า" และภาษากลันตันใช้ "ผ้าผึง" ภาษาไทรบุรีใช้ "ผ้าญัย" และภาษาปะลิสใช้
"โลกผ้า" (ลูกผ้า) เป็นต้น

(๔) คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น คำเหล่านี้ไม่มีใช้ในภาษาถิ่น
กรุงเทพฯ ตัวอย่างเช่น ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ใช้คำว่าหลง [$\log^1$] เป็นชื่อ
หน่วยของมาตราวัดพื้นที่ คือ ๑ หลงมีค่าเท่ากับพื้นที่ ๔๔๔ ตารางวา (กว้าง ๒๒ วา
ยาว ๒๒ วา) เป็นต้น

๑๑. อิทธิพลของภาษามลายูต่อภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายู ทั้งในเรื่องเสียง คำ และการเรียงลำดับของคำ

๑๒. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับ ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย เพื่อจัดกลุ่มภาษา สรุปได้ว่า

๑๒.๑ การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น โดยใช้ลักษณะ ที่คล้ายคลึงกันทางด้านระบบเสียง ทางด้านคำและทางด้านการเรียงลำดับคำเป็นเกณฑ์ ทำให้เราสามารถแบ่งภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นออกเป็น ๒ กลุ่มคือ

กลุ่มที่ ๑ ภาษาไทยกลันตัน

กลุ่มที่ ๒ ภาษาไทยไทรบุรีและปะลิส

๑๒.๒ การจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้แล้วเป็น แนวทางในการเปรียบเทียบ ซึ่งใช้รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ รูปแบบของ ระบบพยัญชนะ และการเลือกใช้เสียงสระในคำบางคำเป็นเกณฑ์ ทำให้สามารถสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาดังกล่าวได้ดังนี้

๑๒.๒.๑ ภาษาไทยกลันตันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาษา ไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ

๑๒.๒.๒ ภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา

๑๓. ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียง คำ ความหมายของคำ การเรียงลำดับของคำ หรือลักษณะของประโยคระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ สรุปได้ว่า ลักษณะที่แตกต่างกันที่สำคัญ คือระบบเสียง คำ และความหมายของคำ ส่วนการเรียงลำดับคำหรือลักษณะของประโยคนั้น ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ในที่นี้จะกล่าวแต่เพียงสังเขปเท่านั้น ดังนี้

๑๓.๑ ระบบเสียง

๑๓.๑.๑ วรรณยุกต์

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่นในภาษากทม มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๔ หน่วย ในภาษาไทยไทรบุรีมี ๖ หน่วย แต่ในภาษาไทยกลันตันและปะลิสมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๗ หน่วย สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยก็แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ (ดูบทที่ ๑๔ หน้า ๔๗๗-๔๗๘) นอกจากนี้ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นก็แตกต่างกัน

๑๓.๑.๒ พยัญชนะ อาจสรุปเฉพาะข้อแตกต่างที่สำคัญได้

ดังนี้

๑๓.๑.๒.๑ จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

กรุงเทพฯ มี ๒๑ หน่วย ภาษาไทยกลันตันมี ๒๖ หน่วย ส่วนภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสมี ๒๔ หน่วย

๑๓.๑.๒.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะที่มีในภาษาถิ่นที่วิจัย

ทั้ง ๓ ถิ่น แต่ไม่มีในภาษากทม คือ /dh, g, ɣ, ʒ/ และ ?j/

๑๗.๑.๒.๓ พยัญชนะประสมหรือควบกล้ำที่ไม่มีในภาษาไทย

กรุงเทพฯ คือ/bl,br,ml, และ mr/

๑๗.๑.๓ สระ

แม้ว่าภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ จะไม่แตกต่างกันในเรื่องระบบสระ แต่จะพบว่ามี ความแตกต่างกันในเรื่องการเลือกใช้หน่วยเสียงสระในคำบางคำ (ดูตาราง ๓๓ หน้า ๔๘๘ - ๔๙๐)

พยางค์ตายเสียงสระสั้น ซึ่งมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกัก/-ʔ/คือพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ CV? ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะออกเสียงสระเป็นเสียงยาว คือเป็นพยางค์ที่มีโครงสร้างเป็นแบบ CV:ʔ

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีสระประสมทั้งที่เป็นสระประสมเสียงสั้นและสระประสมเสียงยาว แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นมีเฉพาะสระประสมเสียงยาวเท่านั้น

๑๗.๒ ความแตกต่างในเรื่องโครงสร้างของคำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบความแตกต่างเรื่องโครงสร้างของคำระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น เป็นบางประการดังนี้

(๑) คำสองพยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่เป็นคำซ้อนจะมีโครงสร้างเป็นคำพยางค์เดียวในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.
ตรากตรำ	จัด	ตราก	ตราก
สวयงาม	งาม	งาม	งาม
ปกคลุม	คลุม	คลุม	คลุม
มากมาย	มาก	มาก	มาก
ขี้งเคียด	เคียด	ขี้ง	ขี้ง

(๒) คำพยางค์เดียวในภาษากรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาถิ่น
ที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

ตัวอย่าง

กท.	กต.	ทร.	ปล.
กว้าง	แอ้กว้าง	อี้กว้าง	อี้กว้าง
บ้าง	กิบ้าง	กะบาง	อีบ้าง
พลู	เพ-ลา	เพ-ลา	เพ-ลา
เมฆ	ซี่ลม	ซี่ลม	ซี่ เมฆ

ฯลฯ

๓๓.๓ ความแตกต่างทางด้านการสร้างคำ

ความแตกต่างในเรื่องนี้ที่เห็นได้ชัดคือ

(๑) การซ้ำคำลักษณะนามในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ซึ่งเมื่อซ้ำกันแล้ว
จะทำให้มีความหมายได้ ๒ อย่าง คือมีความหมายว่า "แต่ละ" และมีความหมายเฉพาะ
ลงไปว่า "แต่ละ ... โต" หรือ "แต่ละ ... เล็ก" ก็ได้ (ดูบทที่ ๔ หน้า ๓๐๒)

(๒) คำซ้ำที่ใช้ในการเรียกสัตว์เลี้ยง ไล่สัตว์ หรือต้องการให้สัตว์
ทำตามความต้องการ (ดูบทที่ ๔ หน้า ๓๐๕)

(๓) การประสมคำ มีลักษณะแตกต่างที่น่าสนใจดังนี้

ก. คำประสมที่เรียงลำดับคำสลับที่กันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่น

กท.	ภาษาถิ่นที่วิจัย
หลวงตา	ตาหลวง
ข้าวตัง	ตังข้าว
แท้งลูก	ลูกทอวน (ทอวน = แท้ง)

ข. คำประสมที่ใช้คำบางคำนำหน้าเพื่อเน้นความหมาย ลักษณะดังกล่าวนี้
ไม่ปรากฏในภาษากรุงเทพฯ เช่น

<u>เขียกเอา</u>	(เข็มขัด)
<u>สายมือ</u>	(สร้อยมือ)
<u>ออกหัด</u>	(เป็นโรคหัด)
<u>เต็มบ่าว</u>	(โตเป็นหนุ่มเต็มที)
<u>หัวล่อง</u>	(สันเท้า)
<u>หัวโพก</u>	(ตะโพก)

๓๓.๔ ความแตกต่างด้านความหมายของคำ

ในงานวิจัยบทที่ ๑๑ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงลักษณะแตกต่างทางด้านความหมายของคำระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นไว้หลายประการ (ดูบทที่ ๑๑ ความหมายของคำ) ผลการวิจัยยืนยันได้ชัดเจนว่า ความหมายของคำ เป็นลักษณะแตกต่างที่สำคัญลักษณะหนึ่ง ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น โดยเฉพาะเรื่องคำที่ใช้เฉพาะในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นความแตกต่างทางด้านความหมายกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้ชัดเจนที่สุด (ดูบทที่ ๑๑ หน้า ๔๐๔ - ๔๐๗)

๓๓.๔ การเรียงลำดับคำ

ผลการวิจัยพบว่า การเรียงลำดับคำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่นคำขยายตามหลังคำที่ถูกขยาย และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องโครงสร้างของประโยคในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส พบว่าการเรียงลำดับของคำในแต่ละส่วนของประโยค และการเรียงลำดับของส่วนของประโยคในแต่ละโครงสร้างตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ (ดูบทที่ ๑๐ หน้า ๓๖๒ - ๓๗๐) ส่วนลักษณะการเรียงลำดับคำที่แตกต่างกันนั้น เป็นเพียงลักษณะย่อยและมีเพียงส่วนน้อย

กล่าวโดยสรุป ภาษาไทยทั้ง ๓ ถิ่นในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีทั้งลักษณะร่วมกันและแตกต่างกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ลักษณะที่ร่วมกันมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ลักษณะการ

เรียงลำดับคำ หรือลักษณะของประโยค ส่วนลักษณะแตกต่างที่สำคัญคือ เรื่องระบบเสียง คำ และความหมายของคำ ซึ่งนับว่าได้ผลสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ในตอนต้น

๑๔. ผลการวิจัยที่แสดงว่าภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นแตกต่างกัน อาจกล่าวสรุป เฉพาะที่ถือว่าสำคัญบางเรื่องได้ดังนี้

๑๔.๑ ความแตกต่างทางด้านเสียงและระบบเสียง ผลการวิจัยแสดงว่า ลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยของภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นแตกต่างกัน (ดูสรุปผลการวิจัย ข้อ ๑.๒, ๑.๓ และ ๑.๔ ประกอบ)

ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดอีกเรื่องหนึ่ง คือความแตกต่างของพยัญชนะประสม ผลการวิจัยพบว่าในภาษาไทยกลันตันไม่มีพยัญชนะประสมที่ประสมด้วย $/-r/$ ในภาษาไทยไทบุรี ไม่มีพยัญชนะประสมที่ประสมด้วย $/-l/$ แต่ในภาษาไทยปะลิสมีพยัญชนะประสมทั้งที่ประสมด้วย $/-r/$ และ $/-l/$

ในภาษาไทยกลันตันมีพยัญชนะประสม $/bl-/$ ในภาษาไทยไทบุรีมีพยัญชนะประสม $/br-/$ แต่ในภาษาไทยปะลิสไม่มีพยัญชนะประสมทั้ง ๒ เสียงนี้

นอกจากนี้ในภาษาไทยกลันตันมีเฉพาะพยัญชนะประสม $/ml-/$ ภาษาไทยไทบุรีมีเฉพาะพยัญชนะประสม $/mr-/$ ส่วนในภาษาไทยปะลิสมีทั้ง $/ml-/$ และ $/mr-/$

๑๔.๒ ความแตกต่างทางด้านการใช้ศัพท์

ก. ศัพท์ที่ใช้แตกต่างกัน แต่ใช้แทนความหมายเดียวกัน

ความแตกต่างทางด้านการใช้ศัพท์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นนั้น ผลการวิจัยพบว่า ศัพท์ที่ใช้แตกต่างกัน เป็นเฉพาะถิ่น มีจำนวนมาก แต่ในที่นี้จะนำมากล่าวพอให้เห็นเป็นตัวอย่างเท่านั้น ดังนี้

ตาราง ๓๔ แสดงความแตกต่างทางด้านการใช้ศัพท์ในภาษาถิ่นที่วิจัย

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	ความหมาย
ผ้าผึง	ผ้านัย	โลกผ้า (ลูกผ้า)	ผ้าเช็ดหน้า
คนบก	คนบ้าน	คนเหนือ	ชาวชนบท
แอ้นด	ลีหนัด	ญ่าหนัด	ลับประด
นกอ๊ก	นกฮูก	นกพิทิต	นกเค้าแมว
ฟ้าเร็ก	หน้าแจ้ง	หัวรุ่ง, หัวหมอก	ย่ำรุ่ง
รีอ้อม	หม้อร่ว	สวด	หวด (เครื่องดีด)
ซี่เนียน	ซี่ซิค	ซี่เรียด	ตระหนี่, ซี่เหนียว
กอลลา	กล้วยหลา	แดงตัน	มะละกอ
กีแหร	ยาหญุย	หัวครก	มะม่วงกิมพานต์
ฉับข้า	ตันดีห้า	ขามเทศ (ขาม=มะขาม)	จามจุรี
(ตัน-) เรอบิน, พญาชิง เมือง	หญ่าบ้านร้าง	เกาเหาะ, ลับรุก	ต้นสาบเสือ

ฯลฯ

จากตารางเปรียบเทียบข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่า ศัพท์ที่ใช้ในภาษาไทยแต่ละถิ่นแตกต่างกัน เป็นคนละศัพท์ แต่ใช้แทนความหมายเดียวกัน

ข. ศัพท์ที่มีใช้เฉพาะถิ่นใดถิ่นหนึ่งเท่านั้น

ศัพท์แต่ละศัพท์ที่มีความหมายดังแสดงไว้ในตารางนี้จะมีใช้เฉพาะภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง
เพียงถิ่นเดียวเท่านั้น แลอีก ๒ ถิ่นไม่มีใช้ และถ้ามีใช้ก็จะมี ความหมายแตกต่างออกไป

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	ความหมาย
จา	-	-	ชื่อหน่วยมาตราตวง ๑ จา = ๔๐ ปีบ
-	-	ชก [chɔk ⁷]	ผูก เช่น "เขา <u>ช็อก</u> เชือกเกือก" หมายถึงเขาผูก เชือกกรองเท้า
ขาว	-	-	ปน, คละ เช่น "ตั้งไว้ <u>ขาว</u> กัน" หมายถึงวางไว้ ปนกัน
-	ไบร[braj ⁵]	-	วันที่นับถัดจากวันมะรื่องไป ๑ วัน
-	-	ผาก	ไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง ไม่มีหนาม มีปล้องยาว เรียกไม้ไผ่ ผาก
เพลงกัน	-	-	เหมือนกัน, วิธีเดียวกัน เช่น "เขาสองคนแต่งตัว <u>เพลงกัน</u> " หมายถึงเขาสองคนแต่งตัวเหมือนกัน
-	ลวด	-	คำเรียกเครือญาติชั้นที่สูงขึ้นไปกว่า "ทวด" ๑ ชั้น
-	ลา	-	คำเรียกเครือญาติชั้นที่สูงขึ้นไปกว่า "ทวด" ๒ ชั้น หรือสูงขึ้นไปกว่า "ลวด" ๑ ชั้น

๑๔.๓ ความแตกต่างทางด้านการแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มี

โครงสร้างแบบต่าง ๆ

ตาราง ๓๔ แสดงการแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ ในภาษา
ถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
๑ก. C1(C)V ²⁻⁴	C1(C)V ³⁻⁴	C1(C)V ³⁻⁴
๑ข. C2(C)V ^{1-3,5-7}	C2(C)V ^{1-2,4-6}	C2(C)V ^{1-2,5-7}
๒ก. C1(C)V(V)N ²⁻⁴	C1(C)V(V)N ³⁻⁴	C1(C)V(V)N ³⁻⁴
๒ข. C2(C)V(V)N ^{1-3,5-7}	C2(C)V(V)N ^{1-2,4-6}	C2(C)V(V)N ^{1-2,5-7}
๓ก. C1(C)VVS ²	C1(C)VS ³	C1(C)VS ³
๓ข. C2(C)VVS ^{2,5}	C2(C)VS ^{1,6}	C2(C)VS ^{1,7}
๔ก. C1(C)VS ⁵	C1(C)VVS ⁴	C1(C)VVS ⁴
๔ข. C2(C)VS ⁵	C2(C)VVS ^{2,4}	C2(C)VVS ^{2,6}

จากตาราง ๓๔ จะสังเกตได้ว่า การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้าง
แบบ ๑ ข, ๒ข, ๓ข, และ ๔ข จะแตกต่างกันทั้ง ๓ ถิ่น ส่วนการแจกแจงของวรรณยุกต์
ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ ๑ก, ๒ก, ๓ก และ ๔ก นั้น ในภาษาไทยไทรบุรีกับปะลิสตรงกัน
แต่แตกต่างจากภาษาไทยกลันตัน

นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีความแตกต่างทางด้านอื่น ๆ อีกบ้าง แต่ไม่เด่นชัด
จึงไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้

ข้อสังเกต

๑. การใช้คำบางคำ

ความแตกต่างที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยยังไม่ได้กล่าวถึงอย่างละเอียดในตอนต้น คือความแตกต่างด้านการใช้คำ ผลการวิจัยนี้พบว่า คำที่ใช้ในภาษาไทยกลันตันบางคำ เป็นคำไทยโบราณเก่าร่วมสมัยกับไตรภูมิพระร่วง เช่นคำว่า "ผ้าผึง" /pha:³phi:n³/ ซึ่งหมายถึง "ผ้าเช็ดหน้า" นั้น ผู้วิจัยไม่พบในภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ แต่คำนี้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในภาษาไทยกลันตันโดยเฉพาะที่บ้านปืไหล (มาลัย) อำเภอบาเจาะ ซึ่งเป็นพื้นที่ทางตอนต้นของรัฐ (ดูแผนที่ ๓ ประกอบ)

หนังสือไตรภูมิพระร่วง กล่าวถึงคำว่า ผ้าผึง ไว้ว่า "เมื่อกำเนิดแต่ก่อนโพ้น เจ้าโล้ให้ให้ทานผ้าผึง แก่พระปีเตยกโพธิเจ้าพระองค์ ๑ บุญของเจ้านั้นยังมากนักหนาแล"^๑ และใจความที่กล่าวถึงในหนังสือเรื่องเดียวกันได้ให้ความหมายของคำว่า ผ้าผึง ว่า "ผ้าเช็ดหน้า" คือ "เทว ข้าแต่บิณฑุรพุทธเจ้าข้า เมื่อกำเนิดก่อนโพ้น ข้าพระบาทได้ถวายผ้าเช็ดหน้าผืน ๑ แก่พระปีเตยกโพธิเจ้าพระองค์หนึ่ง เมื่อข้าได้ถวายผ้านั้น พระโพทนมหาราชเป็นทิพย์พญานแก่ข้าแล ฯ"^๒

อีกคำหนึ่งที่น่าสนใจ คือคำว่า "หลวก" /luak²/ หมายถึง "เฉลียวฉลาดเป็นเลิศในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ" คำนี้ผู้วิจัยสำรวจพบที่บ้านปืไหล (มาลัย อำเภอบาเจาะ และที่บ้านซีเมระ อำเภอบาเสร์บูเต๊ะ ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ทางตอนใต้ของรัฐเช่นเดียวกัน (ดูแผนที่ ๓ ประกอบ)

คำว่า หลวก เป็นคำไทยสมัยเก่า ปรากฏใช้ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ดังข้อความที่ว่า "สังฆราชปราชญ์เรียนจบปัญาใคร หลวก กว่าปู้กูในเมืองนี้ ทุกคนลูกแต่เมืองศรีธรรมราชา"^๓

คำไทยสมัยเก่าที่สัมพันธ์กับคำที่ใช้ในรัฐกลันตันดังกล่าวมานี้ นับได้ว่า เป็นกลุ่มคำที่น่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้มุ่งศึกษาคำประเภนี้โดยตรง จึงได้ข้อมูลมาน้อย

^๑พระญาณโธ, ไตรภูมิพระร่วง (นนทบุรี : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๑๔), หน้า ๑๔๖

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๔

^๓กรมศิลปากร, ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๒ (พระนคร : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๒๐), หน้า ๑๔

ผู้วิจัยยังได้พบว่า ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับถ้อยคำที่ใช้กันอยู่ตามปกติ ในภาษาไทยกลันตัน คือการใช้คำที่มีระดับของคำสูงกว่าที่ใช้กันตามปกติในท้องถิ่นอื่น ๆ คล้ายคำประเภทราชศัพท์ เช่น

กลต	"ร่ม"
คลอต	"เกิด" (ใช้ได้ทั้งคนและสัตว์ทั่วไป)
บรรทม	"นอน"
แกล	"หน้าต่าง"
สรงน้ำ	"อาบน้ำ"
ภูษา	"ผ้าห่ม", "ผ้าซีกอาบ"

ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีคำที่ใช้เฉพาะในกลันตันอีกหลายคำ ที่แตกต่างจากไทบุรี ปะลิส และภาษาไทยถิ่นใต้ทั่ว ๆ ไป เช่น

รค็อก	$r+dw:k^2$	ว่างเปล่า, ไม่มีอะไรเลย
กมฉือต	$k+mlwt^6$	กระดุกข้อต่อ
บิทรอย	$b+rw:j^1$	ห่ม เฝอย
สคืบ	$s+tap^2$	โอบอ้อมอารี
ยิร่า	$j+ram^5$	เจ็บไข้ได้ป่วย
กมิต	$k+mt:t^6$	กระวนกระวายใจ, อាកการ ครุ่นคิดในทางเป็นทุกข์กังวล

ฯลฯ

การใช้คำในลักษณะดังกล่าวนี้คล้ายกับภาษาถิ่นตากใบซึ่ง วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๑ ได้ศึกษาเอาไว้

^๑วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาตากใบ, หน้า ๔๑-๔๔.

๒. การใช้รูป อย - แอน ʔj

ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน มีคำที่เขียนด้วย อย - อยู่เพียง ๔ คำ คือ ออย่า อยู่ อย่าง และอยาก แต่ในภาษาไทยถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นพบว่ามีความอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งน่าจะเขียนด้วย อย - ตัวอย่างเช่น

ท.ท.	กท.	ทร.	ปล.	
ja: ¹	ʔja: ⁴	ʔja: ³	ʔja: ³	"ยารักษาโรค"
ja:ŋ ¹	ʔja:ŋ ⁴	ʔja:ŋ ³	ʔja:ŋ ³	"ยางพารา, ยางไม้"
jen ¹	ʔjen ⁴	ʔjen ³	ʔjen ³	"เย็น"
jan ¹	ʔjan ⁴	ʔjan ³	ʔjan ³	"ยืนยืน, ค้ำยัน)
ɰə:ŋ ¹	ʔɰə:ŋ ⁴	ʔɰə:ŋ ³	ʔɰə:ŋ ³	"นั่งยอง ๆ" ^๑
ɰɰ̃:n ¹	ʔɰɰ̃:n ⁴	ʔɰɰ̃:n ³	ʔɰɰ̃:n ³	"ยืน" เช่น <u>ยืน</u> ตรง เป็นต้น

ฯลฯ

ทั้งนี้เพราะว่าคำตัวอย่างในภาษาถิ่นที่วิจัยดังกล่าวนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นพวกเดียวกับ คำที่มีพยัญชนะต้นเป็น /p,t,k,c,b,d,ʔ/ ซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน อาจแทนด้วย ป, ต, ก, จ, บ, ท, อ ซึ่งเป็นอักษรกลาง และจากการที่ พง ไกว ส^๒ ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นซึ่งได้กำหนดหน่วยเสียงภาษาไทยดั้งเดิมไว้ ๔ หน่วยคือ

*ʔj	แทนด้วย	อย -
*j	แทนด้วย	ย -
*กั	แทนด้วย	ญ -
และ *หัก	แทนด้วย	หญ -

^๑ความหมายในภาษาถิ่นทั้ง ๓ ถิ่น หมายถึงพานขนาดเล็กสำหรับใส่หมาก พลุ หรือบุหรี่ด้วย

^๒Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 25-28.

ส ได้อธิบายว่า *ʔj และ *hʔ เป็นพยัญชนะเสียงไม่ก้อง เกิดในคำหรือ พยางค์ที่มีเสียงวรรณยุกต์ A1, B1, C1 และ D1 ส่วน *j และ *h นั้นเป็นพยัญชนะ พวกเสียงก้องเกิดในคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ A2, B2, C2 และ D2^๑

ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน พยัญชนะต้นของคำที่มีอยู่ในช่อง A1, B1, C1 และ D1 จะเป็น อักษรสูง, อักษรกลาง และอักษรต่ำ ที่มี ห นำ ส่วนพยัญชนะต้น ของคำที่อยู่ในช่อง A2, B2, C2, และ D2 เป็นอักษรต่ำ จากเงื่อนไขดังกล่าวนี้แสดงว่า ถ้าคำข้อมูลที่ยกมาเป็นตัวอย่างมีพยัญชนะต้นเขียนด้วย ย- ซึ่งเป็นอักษรต่ำ วรรณยุกต์ของคำ จะต้องเปลี่ยนแปลงไป คือในภาษาไทยกanton จะเป็นวรรณยุกต์ /5/ "ต่ำ-ระดับ" ส่วน ในภาษาไทยไทบุรี และปะลิสจะเป็นวรรณยุกต์ /5/ "กลาง - เลื่อนลง" ตรงกันทั้ง ๒ พื้น

นอกจากนี้เมื่อตรวจสอบกับภาษาไทยสมัยเก่า เช่น ภาษาสมัยสุโขทัยก็จะพบว่า คำว่า "ยา" และ "ยีน" เขียนด้วย อย- เป็น อยา และ อยีน ตามลำดับ^๒

ดังนั้นจะเห็นว่า คำในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นที่ผู้วิจัยกล่าวถึงในตอนต้นนั้น น่าจะเขียนด้วยพยัญชนะต้น อย- คือเป็น อยา, อยาง, เอยีน, อยีน, อย่อง และ อยีน ตามลำดับ

ทั้ง ไกว ส ได้แบ่งวรรณยุกต์ในภาษาไทยดั้งเดิมเป็น ๒ พวก ซึ่งแตกต่างจากระบบของวิลเลียม เจ. เกตนิย์ ดังนี้

		ระบบของส						ระบบของเกตนิย์			
		A	B	C	D			A	B	C	D
ไม่ก้อง	1					ไม่ก้อง	1				
							2				
ก้อง	2						3				
							4				

^๑Duangduen Suwattee and Pranee Kullavanijaya, "A Study of อย, ย, พญ, และ ญ," Thai Linguistics in Honor of Fang Kuei Li, P. 224.

ค. ข้อสังเกตเกี่ยวกับรูปเขียนในภาษาไทย

- จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีคำจำนวนหนึ่งในภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งถ้าพิจารณาตามรูปเขียนในภาษาไทยมาตรฐานแล้ว รูปเขียนของคำในภาษาถิ่นที่วิจัยจะแตกต่างจากรูปเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน โดยเฉพาะความแตกต่างในเรื่องพยัญชนะต้นและรูปวรรณยุกต์ ซึ่งจะสังเกตเห็นได้จากตัวอย่างคำต่อไปนี้

ภาษาไทยมาตรฐาน		กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
luj ³	(ลู่ย)	luj ³	luj ²	luj ²	(หลู่ย)
len ³	(เลิ่น)	len ³	len ²	len ²	(แหล่ลิ่น)
wa:j ³	(ว้าย)	wa:j ³	wa:j ²	wa:j ²	(หว้าย)
wa:ŋ ³	(ว่าง)	wa:ŋ ³	wa:ŋ ²	wa:ŋ ²	(หว้าง)
thuam ³	(ท่อม)	thuam ³	thuam ²	thuam ²	(ถ่อม)
thaw ³	(เฒ่า)	tha:w ³	tha:w ²	tha:w ²	(ถ้าว)
sen ³	(เซิ่น)	sen ³	sen ²	sen ²	(ลั่น)

ความแตกต่างของการใช้รูปเขียนแทนเสียงพยัญชนะต้นบางเสียงระหว่างภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่นที่วิจัยอาจสังเกตได้จากแผนผังการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

	A	B	C	DL	DS
1	จัตวา /5/				
2	สามัญ /1/	เอก /2/	โท /3/	เอก /2/	
3					
4		โท /3/	ตรี /4/	โท /3/	ตรี /4/

จากแผนผังนี้ จะเห็นได้ว่าเสียงของวรรณยุกต์ /3/ จะสามารถเกิดในเงื่อนไขดังนี้

๑. คำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ และมีวรรณยุกต์เอกกำกับ เช่น ลุ่ม ว่าย
๒. คำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง หรืออักษรต่ำที่มี ห นำ มีวรรณยุกต์โทกำกับ เช่น หลุ่ม หว่าย
๓. คำตายเสียงยาวซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ

เมื่อพิจารณาการเขียนของคำเป็นตามข้อ ๑ และข้อ ๒ จะเห็นได้ว่ารูปเขียนในภาษาไทย ซึ่งแทนเสียงของพยางค์หรือคำที่มีเสียงของวรรณยุกต์ /3/ จึงอาจเขียนได้เป็น ๒ รูป เช่น

ลุ่ม	-	หลุ่ม
ว่าย	-	หว่าย
ม้าย	-	หม้าย
ท่วม	-	ถ่วม
เช่น	-	เฒ่น (แฒ่น)

เมื่อพิจารณาเสียงของวรรณยุกต์ของคำในภาษาถิ่นที่ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างไว้ในตอนต้น จะเห็นได้ว่า เสียงของวรรณยุกต์ /3/ ในภาษาไทยกลันตัน และเสียงของวรรณยุกต์ /2/ ในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ต่างก็เป็นเสียงวรรณยุกต์ของคำซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานจะต้อง มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง หรือ อักษรต่ำที่มี ห นำ และมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับเท่านั้น แต่ในคำตัวอย่างชุดเดียวกันนี้ในภาษาไทยมาตรฐาน จะมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ และมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เกิดความแตกต่างในการใช้รูปตัว เขียนแทน เสียงพยัญชนะต้นของกลุ่มคำชุดดังกล่าวขึ้น

ในเรื่องเดียวกันนี้ จริยา สมนึก^๑ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า คำว่า "ซีเถ่า" ซึ่งถ้าพิจารณาตามรูปการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานควรจะเป็นคำที่มีเสียงของวรรณยุกต์ /2/ "สูง - ระดับ" ในภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ผลการวิจัยกลับปรากฏว่าเสียงของวรรณยุกต์ของคำดังกล่าวเป็นเสียงของวรรณยุกต์ /6/ และ /4/ ซึ่งต่างก็เป็นเสียงของวรรณยุกต์ "ต่ำ - ขึ้น" ใน ภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ และเป็นเสียงวรรณยุกต์ของคำหรือพยางค์ที่มีอักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้น ดังนั้นรูปเขียนตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานของคำว่า "ซีเถ่า" จึงควรเป็น "ซีเท๋า"

ข้อสังเกตของจริยา สมนึก ดังกล่าวนี้นสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยค้นพบจากภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น เช่นกัน

^๑ จริยา สมนึก, "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช", หน้า ๑๓๗.

๔. ข้อสังเกตเกี่ยวกับพยัญชนะ

พยัญชนะที่ค้นพบจากภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาไทย
กรุงเทพฯ คือ /dh, g, ɲ, ʔj, bl, br, ml, mr/ พยัญชนะดังกล่าวนี้ เมื่อนำไป
ตรวจสอบกับพยัญชนะในภาษาไทยดั้งเดิม (Proto Tai) ที่พงไกว ส. ๑ ได้
กำหนดไว้ พบว่าพยัญชนะเหล่านี้เกือบทั้งหมด คือ ยกเว้น /dh, ʔ/ เป็นพยัญชนะที่
ปรากฏในภาษาไทยดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะ

๑. เนื่องจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลักษณะกว้าง ๆ ของภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ทางด้านระบบเสียง คำ การเรียงลำดับคำ และความหมาย ของคำที่น่าสนใจบางคำ จึงขอเสนอแนะให้ทำการวิจัยถึงลักษณะ เฉพาะอย่างละเอียดในแต่ละ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องระบบเสียง ระบบไวยากรณ์ และความหมายของภาษาไทยถิ่นแต่ละถิ่น

๒. ควรศึกษาค้นคว้าลักษณะภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของแต่ละรัฐ โดยเก็บข้อมูล จากภาษาถิ่นย่อยทุก ๆ ถิ่นดังที่ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับหมู่บ้านคนไทยที่ควรศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมไว้ในแผนที่๓(แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐกลันตัน) แผนที่๔(แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐไทรบุรี) และแผนที่๕(แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐปะลิส) ตามลำดับ

๓. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาษาโดยใช้ระเบียบวิธีภาษาศาสตร์เชิงปัจจุบัน จึงน่าจะ ศึกษาภาษาแต่ละถิ่นดังที่เสนอไว้ในงานวิจัยนี้ โดยใช้ระเบียบวิธีภาษาศาสตร์เชิงประวัติ และระเบียบวิธีภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบต่อไป

๔. น่าจะได้ศึกษาภาษาถิ่นไทยในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซียที่นอกเหนือไปจากการวิจัย ครั้งนี้

๕. น่าจะได้ศึกษาเกี่ยวกับคำไทยสมัยเก่าที่เกี่ยวข้องกับคำที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ในประเทศมาเลเซียปัจจุบันดังตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้ (ดูข้อสังเกต ข้อ ๑)

๖. ความรู้พื้นฐานจากงานวิจัยนี้อาจจะใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าในเรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่นสภาพการใช้ภาษาสองภาษาในสังคมสองวัฒนธรรม: ไทย-มาเลเซีย ที่สนใจของคนไทยในมาเลเซียที่มีต่อการใช้ภาษาไทยและภาษามลายูในปัจจุบัน การศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา ลักษณะทางสังคมวิทยา และความรู้ด้านวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับไทยและมาเลเซีย เป็นต้น

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

- กัลยา ดิงศรัทธี, "เสียงในภาษาไทย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วย
ที่ ๒. หน้า ๔๔, ๑๒๒ - ๑๒๔. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขา
ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : หจก. ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๕.
- กาญจนา นาคสกุล. ระบบเสียงภาษาไทย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.
- กาญจนา พันธุ์คำ. "ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเวียง จังหวัด
นครปฐม." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.
- กิ่งแก้ว นิคมขำ. "การเจรจาและข้อตกลงระหว่างไทยและอังกฤษเกี่ยวกับหัวเมืองมลายู
ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๓ ถึง
พ.ศ. ๒๔๕๒" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิต-
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๔.
- เกตุณีย์, วิลเลียม เจ. คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น แปลโดยธีระพันธุ์
ล.ทองคำ กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่น
ต่าง ๆ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑. (ขัดสำเนา)
- จริยา เหมนิก. "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๔.
- เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์. "การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูง ในการแบ่งเขต
ภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงาและภูเก็ต." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

ฉันทิล ทองช่วย. "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเเห่ อำเภอมือเมือง จังหวัดภูเก็ต."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๙.

ชลิดา รินทร์พรหม. "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ. เทียบหน่วยเสียงภาษาอุบลฯ เชียงใหม่และสงขลา กับภาษา

กรุงเทพฯ พระนคร : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน, ๒๕๐๙.

เซเตส, ยอร์ช. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๒ พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิพร,

๒๕๐๔.

คำรณราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. อธิบายเรื่องพงศาวดาร

อันเป็นมูลเหตุแห่งจดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติ. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี :

โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๔. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ คุณหญิง

บุญเกื้อ เบญจกาญจน์ จ.จ.).

ทวิศักดิ์ ล้อมลัม. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น.

พระนคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๑๖.

ทักษิณคดีศึกษา, สถาบัน. พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ ๒๕๒๔. กรุงเทพมหานคร :

กรุงสยามการพิมพ์, ๒๕๒๔.

ทิศไฉย อารมณัฐ. "การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนกับภาษาไทย

มาตรฐาน." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทยและภาษา

ตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑.

ธวัช รัตนชาติ. ประวัติศาสตร์สี่จังหวัดภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนา

การศึกษา ภาควิชาการศึกษา ๒ จัดพิมพ์, ๒๕๑๖.

ธำรงค์ศักดิ์ आयวัฒน์. ไทยในมาเลเซีย. พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗.

ธีระพันธ์ ล.ทองคำและคนอื่น ๆ. เสียงและระบบเสียงในภาษาถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๖ อำเภอ. โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบัน
ภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑. (ขัดสำเนา)

_____. แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้. โครงการ
วิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๑. (ขัดสำเนา)

_____. "การบันทึกข้อมูลภาษาถิ่น." ศาสตร์แห่งภาษา ๑(มกราคม ๒๕๒๓) :
 ๑๑ - ๑๗.

_____. ข้อมูลภาคสนาม ภาษาตากใบ ตำบลเจ๊ะเห. (ยังไม่ได้พิมพ์
 เผยแพร่)

นิมะ ประนอมวงศ์และมุทิตา อับดุลกาเดร์. ปทานุกรมไทย-มลายู. กรุงเทพมหานคร :
แพรวพทยา, ๒๕๐๗.

บรรจบ หันธุเมธา. กาเลหม่านไต. กรุงเทพมหานคร : สมาคมภาษาและหนังสือ,
๒๕๐๔.

_____. ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๒๐.

_____. ลักษณะภาษาไทยใหญ่เทียบภาษาไทยกรุงเทพฯ. พระนคร : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดศิวัชร, ๒๕๐๔.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. "ภาษาไทยในภาษามลายู." รูสมิแล ๓ (กันยายน-ตุลาคม
 ๒๕๑๗) : ๔๒ - ๔๓.

ประสงค์ ชิงชัย. "สภาพทางเศรษฐกิจของบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซียโดยสรุป."
วารสารภูมิศาสตร์ สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย ๔(กรกฎาคม ๒๕๒๒) :
 ๑ - ๓๐.

- ปัญญา ยวนแหลและคนอื่น ๆ. "เยี่ยมคนไทยในกลันตัน." รัฐมิแล ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๑๗): ๔ - ๑๑, ๑๘.
- ปรีชา ทิชนพงศ์. "การศึกษาเปรียบเทียบระบบประโยคภาษาไทยกับระบบประโยคภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๔.
- เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. "ความหมาย." ในเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๑๓. หน้า ๔๔ - ๔๕. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : หจก.ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๕.
- พุ่มเฟื่อง เครือตราชู. ภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้. พระนคร : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน, ๒๕๐๔. (อัครสำเนา)
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. เพลงพื้นเมืองภาคใต้ ร้องเรือ. พระนคร : ส.การพิมพ์, ๒๕๐๔.
- _____. ภาษาถิ่น. สงขลา : โรงพิมพ์เมืองสงขลา, ๒๕๑๓.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓. พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิวพร, ๒๕๐๔.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. ภาษาถิ่นตระกูลไทย ธนบุรี : สถาบันภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๔.
- ฉไท, พระญา. ไตรภูมิพระร่วง. กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, ๒๕๐๗.
- วัลยา วิมุกตะลพ. "การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวนและลำดับของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓.
- วิจิตรมาตรา,ขุน. ประวัติการค้าไทย. พระนคร : บำรุงสาส์น, ๒๕๑๖.
- วิจิตร ศรีสุวิธานนท์. หน่วยเสียงภาษาตากใบ. รายงานการวิจัยตามโครงการวิจัยภาษาถิ่น ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา, ๒๕๒๓. (อัครสำเนา)

วิจินต์ ฉันทะวิบูลย์. "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

วิจินต์ ภาณุพงศ์. "การศึกษาประวัติความเป็นมาของภาษาตามแนวภาษาศาสตร์

เชิงประวัติ." ใน ภาษาศาสตร์ หน้า ๘๕ - ๑๑๔. โครงการตำรา

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

(ชุมนุมบทความทางวิชาการ ถวายพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงศ์ประพันธ์
ในโอกาสที่พระชนม์ครบ ๘๐ พรรษา).

_____. "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา." ใน Tai Phonetics
and Phonology, pp. 87 - 111. Edited by Jimmy G. Harris
and Richard B. Noss. Bangkok: Prachandra Printing Press,
1973.

_____. "การวิเคราะห์หน่วยเสียงในระบบเสียงภาษาสงขลา" ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๑ - ๖ หน้า ๑๖๔ - ๑๘๐. มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : หจก.
ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๕.

วิเชียร ดันตระเสนีย์. ภาษาไทย กวาลัมเปอร์ : ศูนย์ภาษามหาวิทยาลัยมลายา,
๑๙๘๑.

วิทยาลัยครูสงขลา, คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรม. พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ สงขลา :
โรงพิมพ์เมืองสงขลา, ๒๕๑๔.

วินัย ภู่วะหงษ์. "หน่วยคำและการประกอบคำในภาษาไทย." ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๔. หน้า ๘๑. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : หจก. ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๕.

วิไลวรรณ ขนิษฐาพันธ์. ภาษาและภาษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๑.

_____. ภาษาแสง กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

วิไลวรรณ คำรักษ์. "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๓.

วีระวัชร ลำราญจิตต์. "ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๕.

ศิลปากร, กรม. มรดกทางวัฒนธรรมบนแผ่นดินไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๙ พระนคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๓.

_____. ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ พระนคร : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๒๐. (อ่าน
และจัดทำทำอธิบายโดยที่ประชุมสัมมนา เรื่องศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง).

สงขลานครินทร์,มหาวิทยาลัย. พจนานุกรมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี-ไทย. ปัตตานี :
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, (ม.ป.ป.). (จัดสำเนา)

สงวน อึ้งคง. สัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ. พระนคร : แพร่พิทยา,
๒๕๐๔.

สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธ์. "การศึกษาภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดระยอง." วิทยานิพนธ์ปริญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

สายจิตต์ เหมินทร์. "การเสียรัฐไทรบุรี กลันตัน ตรังกาบูและปัลลิสของไทยให้แก่อังกฤษ
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๗.

สุชุม ไพรัชการ. ภาคใต้ของไทยหรือมาเลเซีย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปะการัง,
๒๕๒๒.

จูธวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. หนังสือ สงขลา : มงคลการพิมพ์, ๒๕๑๘.

ไพว เรืองวิเศษ. "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรี อำเภอนากลาง
จังหวัดภูเก็ต." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. "ลักษณะของการยืมภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศที่ปรากฏ
ในภาษาไทย." ศาสตร์แห่งภาษา ๒ (มิถุนายน ๒๕๒๔) : ๖๓ - ๗๘.

อยู่เคียง แซ่ไคว้. "หมวดคำในภาษาเขียงใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ฮอลลิ, ดี. จี. ฮี. ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. แปลโดยคุณวรุณพญา
สนิทวงศ์ ณ อยุธยาและคนอื่น ๆ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๒๒.

แฮวีส, จิมมี จี. และฮิระพันธ์ วงศ์ไทย. แบบฝึกหัดการวิเคราะห์เสียงในภาษา.
พระนคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

Anttila, Raimo. An Introduction to Historical and Comparative
Linguistics. New York: The Mcmillan Company, 1972.

Bastin, John, and Winks, Robin W. Malaysia Selected Historical
Readings. Tokyo: Oxford University Press, 1966.

Brown, J. Marvin. From Ancient Thai to Modern Dialects.
Bangkok: Social Science Association Press, 1965.

Chantavibulaya, Vichin, "The Phonology of the Syllable in
Songkhla, A Southern Dialect." Thesis Submitted for the
M.A. Degree of the University of London, School of
Oriental and African Studies, 1959.

- Coede's, G. Indianization States of Southeast Asia. Kuala Lumpur: University of Malaya Press, 1968.
- Diller, Anthony V.N. "Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation." Ph.D. Dissertation, Cornell University, 1976.
- _____. "A Note on PT *ml-" in Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li. p. 41. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976.
- Gedney, William J. "A Checklist for Determining Tones in Tai Dialects." In Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager, pp. 423 - 437. Edited by M. Estellie Smith. The Hague: Mouton, 1972.
- Gedney, William J. "A Comparative Sketch of White, Black and Red Tai." สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับพิเศษ (๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๗): ๑ - ๔๗. (สารวิทยาที่ระลึกวันเกิดพระยาอนุมานราชธน มีอายุครบ ๗๔ ปี).
- Gething, Thomas W, et al. "Biographical Sketch of Fang-Kuei Li." In Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li, p. VII. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976.
- Gleason, H.A. Jr. An Introduction to Descriptive Linguistics. New Delhi: Oxford & IBH Publishing Co., 1973.
- Grierson, G.A. Linguistic Survey of India. Delhi: Shri Jainendra Press, 1966.
- Gullick, J.M. Malaysia and Its Neighbours. London: Routledge & Kegan Paul, 1967.

- Haas, Marry R. Thai Vocabulary. Washington: American Council of Learned Societies, 1965.
- Harris, Jimmy G. "Notes on Khamti Shan." In Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li, pp. 113 - 141. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976.
- Hassan, Abdullah. The Morphology of Malay. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1974.
- IsKandar, Teuku. Kamus Dewan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1970.
- Kwee, John B. Indonesian. London: The English Universities Press, 1974.
- Lewis, Martha B. Teach Yourself Malay. London: David Mckay Copany, Inc., (n.d.).
- Li, Fang Kuei. A Handbook of Comparative Tai. Hawaii: The University Press of Hawaii, 1977.
- Nida, Eugene A. Morphology: The Descriptive Analysis of Words. Michigan: Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1949.
- Omar, Asmah Haji, and Subbiah, Rama. An Introduction to Malay Grammar. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1968.
- Panupong, Vichin. Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai. Bangkok: The Siam Society, 1970.
- Pike, Kenneth L. Phonemics. Michigan: Ann Arbor, University of Michigan Press, 1956.

- Pudhitanakul, Wanna. "A Tonal Comparison of Dialects in Nakhonratchasima Province, Thailand." Master's thesis, School of Oriental and African Studies, University of London, 1979.
- Samarin, William J. Field Linguistics: A Guide to Linguistic Field Work. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1967.
- Seidenfaden, Eric. The Thai People. Bangkok: Siam Society, 1967.
- Seong Chee, Tham. Language and Cognition: An Analysis of the Thought and Culture of the Malays. Singapore: Chopmen Enterprises, 1977.
- Smalley, William A. Manual of Articulatory Phonetics. California: William Garey Library, 1973.
- Sulaiman, Othman. Bahasa Malaysia for Everyone. Kuala Lumpur: Pustaka Al-Hilal, 1975.
- Suwattee, Duangduen and Kullavanijaya, Pranee. "A Study of au, u, wɔ and ɤ." In Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li, pp. 214 - 224. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976.
- Winstedt, Richard. A Practical Modern Malay-English Dictionary. Kuala Lumpur: Marican and Sons, 1959.

สัมภาษณ์

เกลี้ยง ขุนพิทักษ์. หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐปะลิส. สัมภาษณ์, ๓ กันยายน ๒๕๒๓.
 หลิ่ง จันทาสวรรณ. คนไทยบ้านนาข้า ไทรบุรี. สัมภาษณ์, ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓.
 ญาณ สุรพงศ์. หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี. สัมภาษณ์, ๒๕ กันยายน ๒๕๒๓.
 บรรจบ เจริญจิตต์. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ฝ่ายคนไทยอำเภอบาสิงไทรบุรี.

สัมภาษณ์, ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

สัมภาษณ์, ๑๖ กันยายน ๒๕๒๔.

ประเสริฐ ลิ้มณิ. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ฝ่ายคนไทยเมืองอลอร์สตาร์. สัมภาษณ์,

๖ สิงหาคม ๒๕๒๓.

รัตติยา สาละ. หัวหน้าแผนกวิชาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สงขลา. สัมภาษณ์, ๒๐ - ๒๑ มกราคม ๒๕๒๔.

วิจิต อักษรวงศ์. กงสุล เมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน. สัมภาษณ์, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๓.

วิเทศธรรมพิทักษ์, พระครู. เจ้าอาวาสวัดพิณทองวราราม (บ่อเสม็ด). สัมภาษณ์,

๑๖ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๒๓ และ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๔.

อดุล บินสอาด. กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและประธานกรรมการอิสลาม

ประจำจังหวัดสตูล. สัมภาษณ์, ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๓.

อัตุล รอคะ เสาะเลาะ. อาจารย์แผนกวิชาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. สัมภาษณ์, ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๔.

ภาคผนวก ก.

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บอกภาษา

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ออกภาษา

ต่อไปนี้เป็นภาษาถิ่นไทยบ้าน.....ตำบล.....
อำเภอ.....รัฐ.....ประเทศมาเลเซีย

บันทึกเสียงที่.....บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ออกภาษาชื่อ.....อายุ.....ปี
เกิดที่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....
รัฐ.....เติบโตและดำรงรกรากที่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....
อาชีพ.....

บิดาชื่อ.....เกิดที่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....

มารดาชื่อ.....เกิดที่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....

บิดาและมารดาดำรงรกรากที่บ้าน.....ตำบล.....
อำเภอ.....รัฐ.....

ปู่ชื่อ.....เกิดที่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....

ย่าชื่อ.....เกิดที่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....

นุ้ยและย่าตั้งรกรากที่บ้าน.....ตำบล.....
 อำเภอ.....รัฐ.....
 ทวดชายชื่อ.....
 ทวดหญิงชื่อ.....
 ทวดชายและทวดหญิงตั้งรกรากที่บ้าน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....
 คู่สมรสชื่อ.....เกิดที่บ้าน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....รัฐ.....
 ปัจจุบัน (อยู่ร่วมกัน, หย่าร้าง, ถึงแก่กรรม).....
 อาชีพของคู่สมรส.....
 เคยเข้าโรงเรียนหรือไม่ ☐ เคย ☐ ไม่เคย
 จบการศึกษาระดับ.....
 ภาษาที่พูดได้มีดังนี้ ๑. ๒.
 ๓. ๔. ๕.
 ภาษาที่ใช้พูดประจำวันคือ.....

หมายเหตุ

(บันทึกรายละเอียดอื่น ๆ ที่เห็นว่าจำเป็น)

ภาคผนวก ข.

ค่าที่ใช้ทดสอบเสถียรภาพ

คำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์

ชุดที่ ๑

ขา	ข่า	ข้า	ขาด	ขี่ด
ปี	ป้า	ป้ำ	ปาด	ปีด
อ้าย	อ้าน	อ้าง	อาบ	อับ
คว	คว่า	คว้า	ควาด	ควัด

ชุดที่ ๒

หาม	ห่าน	ห้าม	หาด	หัด
เกา	เก๋า	เก้า	กาบ	กับ
ดิน	ด่าง	ด้าน	ดาบ	ดับ
มือ	แม่	ม้า	มิด	มัด

ชุดที่ ๓

หมา	หว่าน	หม้อ	หมาก	หมัด
ตอ	ต้อ	ต้อ	ตอก	ตัก
บาง	บ่า	บ้าน	บอก	ปิด
พอ	พ้อ	แพ้	พาด	พิท

ภาคผนวก ค.

รายการคำที่ใช้ทดสอบการเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงรวมยกต์

คำที่ใช้ทดสอบการเปลี่ยนแปลงวรรณยุกต์

๑. สาขา	๑๘. จากบ้าน	๓๕. ผ่าทุ่ง
๒. หน้าผา	๑๙. ป่ากล้วย	๓๖. ไปเที่ยว
๓. ใจหาย	๒๐. ไก่เหี่ยว	๓๗. ลมว่าว
๔. ลมหนาว	๒๑. ลืมคำ	๓๘. ห้องเหี่ยว
๕. เทียวหา	๒๒. บ่อนไก่	๓๙. นื่องพ่อ
๖. นื่องสาว	๒๓. เรือบิน	๔๐. บ้านช่อง
๗. กล้วยหอม	๒๔. เทียวป่า	๔๑. ชนน้ำ
๘. ผาหม้อ	๒๕. ร้อนใจ	๔๒. หมอน้ำ
๙. ชี้อ้า	๒๖. ก้ามปู	๔๓. ป่าช้า
๑๐. แก่งส้ม	๒๗. หลังกา	๔๔. งาข้าง
๑๑. นายหน้า	๒๘. ผ่าลาย	๔๕. พ่อเลี้ยง
๑๒. ไร่ฝ้าย	๒๙. แก่งเสียง	๔๖. น้ำค้าง
๑๓. น้ำข้าว	๓๐. วัวชน	๔๗. กล้วยไม้
๑๔. ก้าวหน้า	๓๑. แม่ยาย	๔๘. หมาบ้า
๑๕. ผาโอง	๓๒. นื่องเมีย	๔๙. ข้าวกล้า
๑๖. ป่าชิง	๓๓. บ้านนา	๕๐. ป่าอ้อย
๑๗. ตัวเขี้ยว	๓๔. ขาไฟ	๕๑. ลานบ้าน
		๕๒. ไร่อ้อย
		๕๓. เนื้อต้ม
		๕๔. ดันกล้วย

ภาคผนวก ง.

แผ่นภาพคลื่นเสียงของคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์

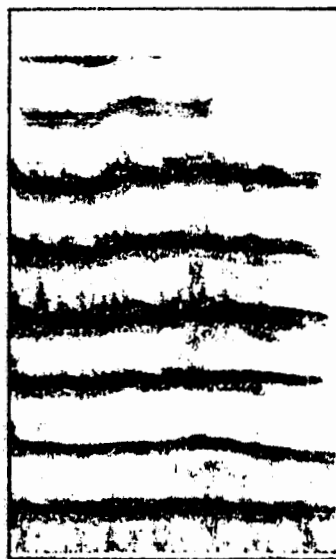
ในภาษาไทยกanton ไทบุรีและปะลิส

แผนภาพคลื่นเสียงที่วัดได้จากเครื่องวัดแรงดันในอากาศในหลอดแก้วรูปที่ 1

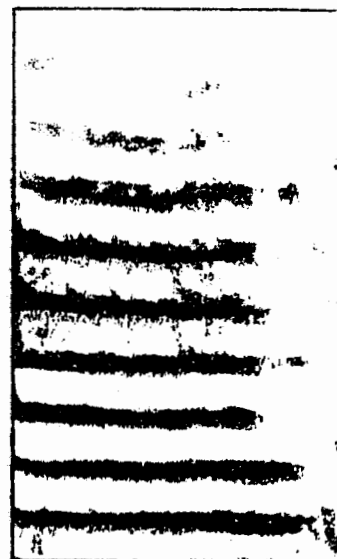
(ขา, ข่า, ข้า, ขาด, ขัด)

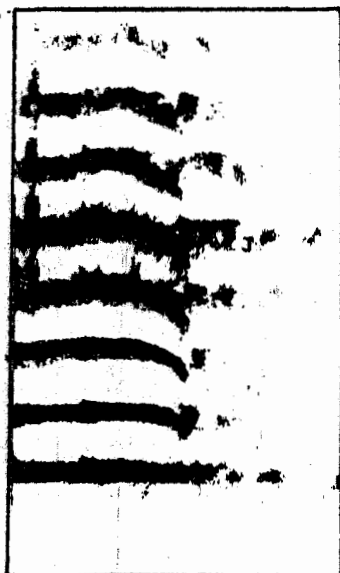
ขา

ข่า

ข้า

ขาด

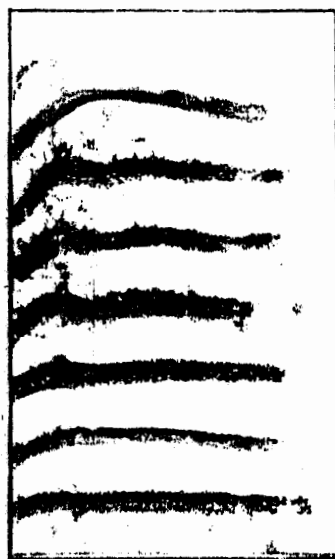

ขัด

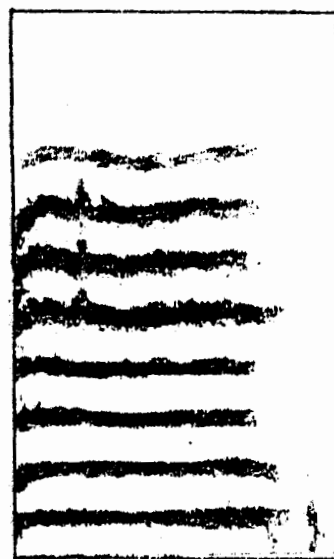
แผนภาพคลื่นเสียงคำที่ไขทศนิยมเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลั่นกัน ชุดที่ ๒
(ปี, ป่า, ป้า, ปาท, ปัด)

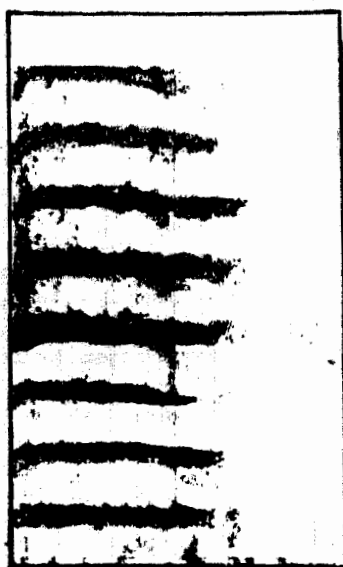
ปี

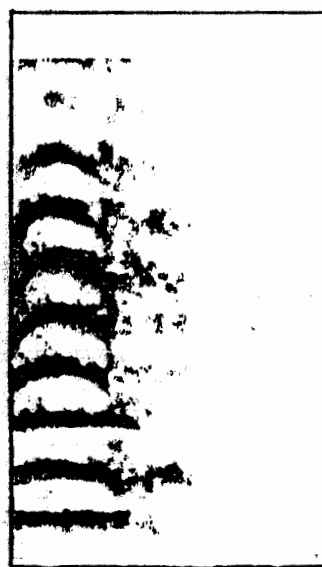
ป่า

ป้า

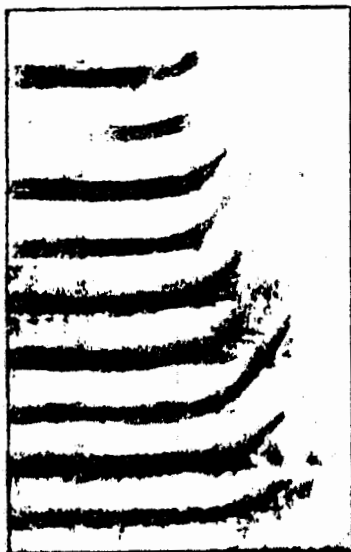
ปาด

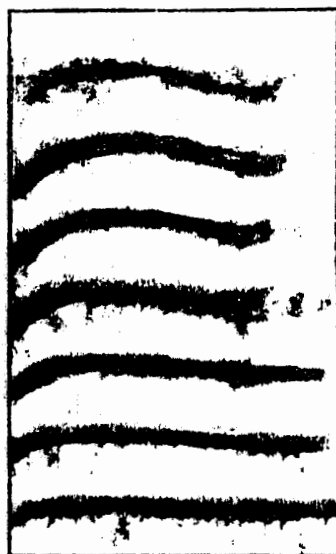
ปัด

แผ่นภาพคลื่นเสียงคำที่ไ้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลั่นกัน ชุดที่ ๕

(อาย, อ่าน, อ่าง, อาบ, อับ)

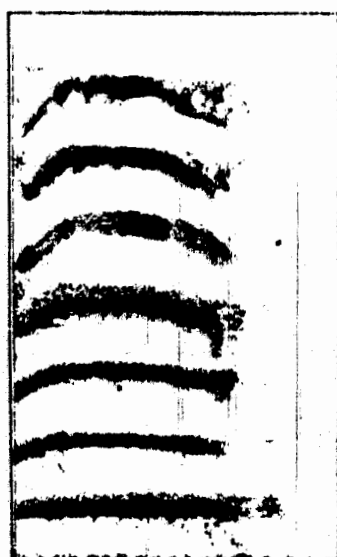
อาย

อ่าน

อ่าง

อาบ

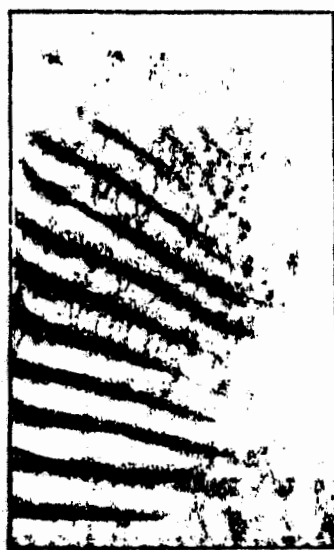

อับ

แผนภาพคลื่นเสียงคำที่ไรท์ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกับกัน จุฑา 4
(กา, ค้า, ค้า, ค้า, ค้า)

กา

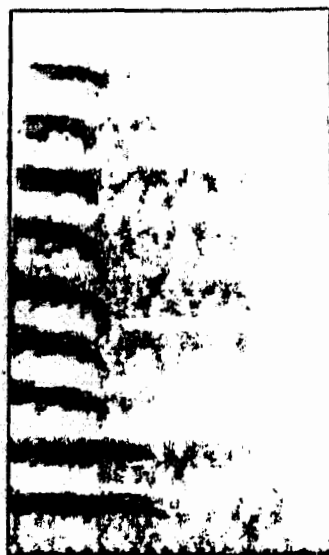
ค้ำ

ค้ำ

ค้ำ

ค้ำ

แผนภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโครบุรี ชุดที่ ๑

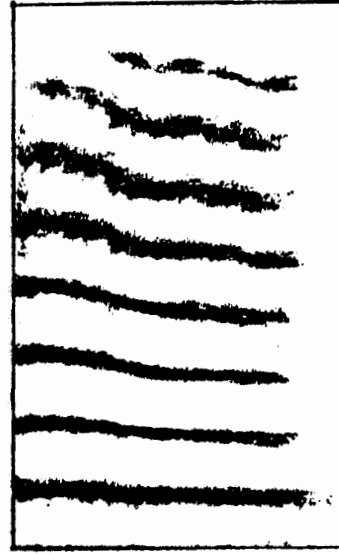
(ชา, ช่า, ช้า, ชาห, ชัก)

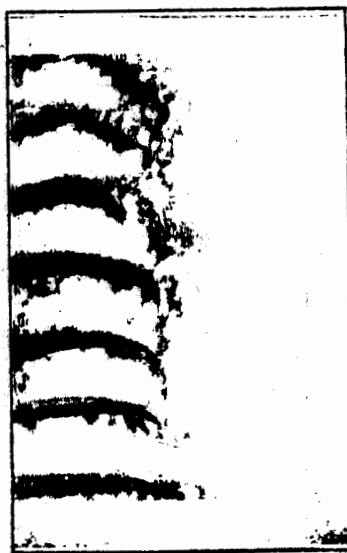
ชา

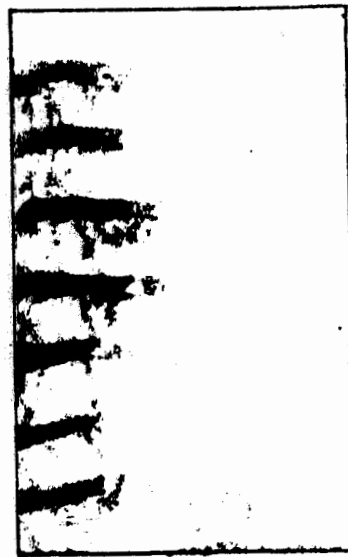
ช่า

ช้า

ชาด

ชัก

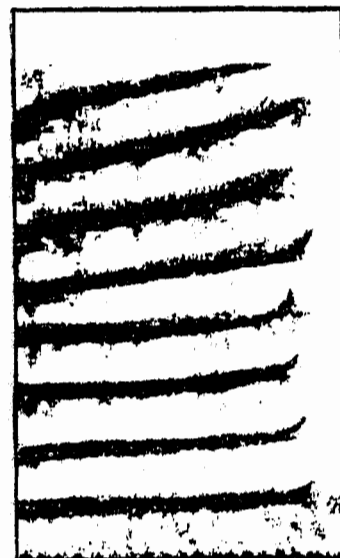
แผ่นภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทอบุรี ชุดที่ ๒
(ปี, ป่า, ป้า, ปาด, ปัด)

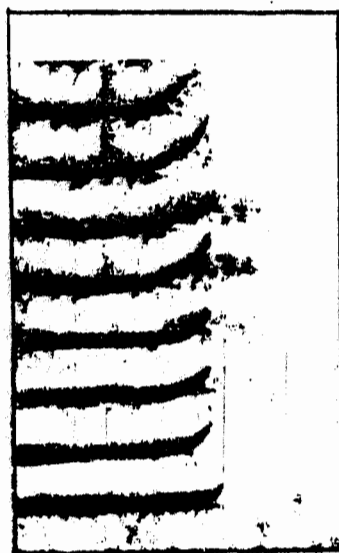
ปี

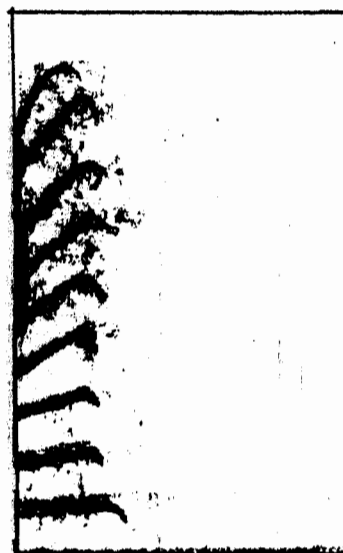
ป่า

ป้า

ปาด

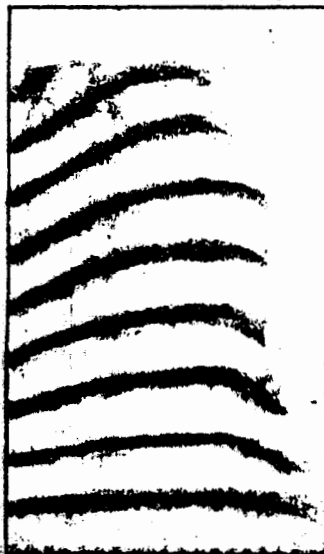

ปัด

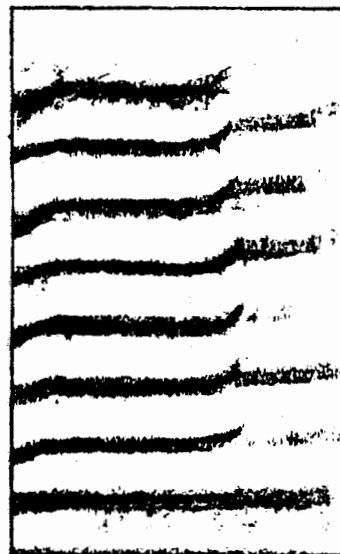
แผนภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรวูรี ชุดที่ ๓
(อาย, อ่าน, อ่าง, อาบ, อับ)

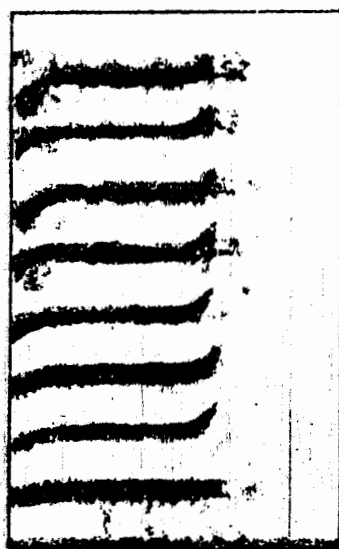
อาย

อ่าน

อ่าง

อาบ

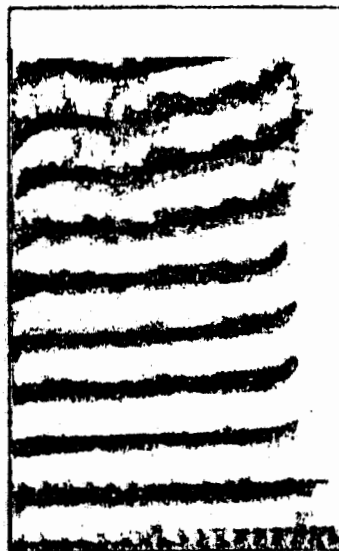

อับ

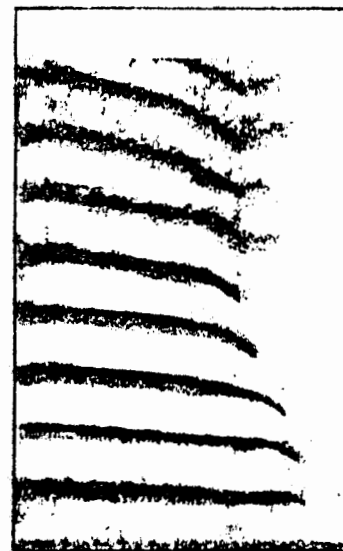
แผนภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโทรวูรี ชุดที่ 4
(กา, ค้า, ค้า, ค้า, ค้า)

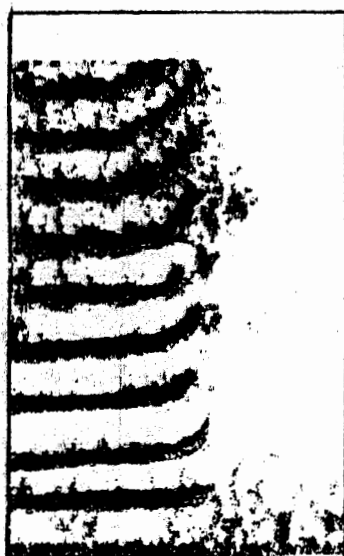
กา

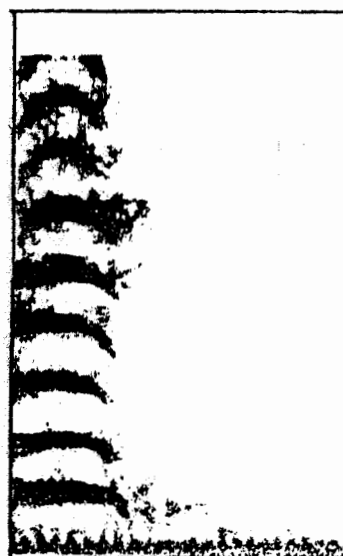
ค้ำ

ค้ำ

คาด

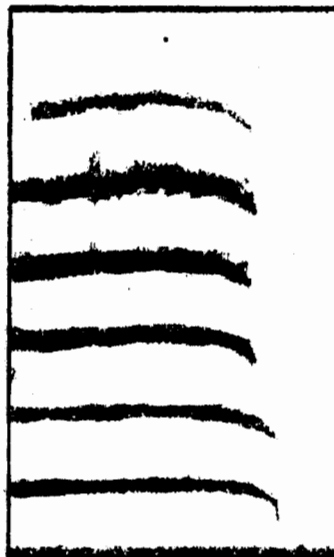

ค้ำ

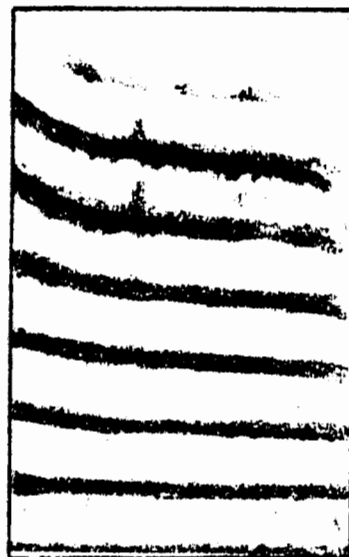
แผ่นภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประเภส ชุดที่ 1
(ชา, ช่า, ช้า, ชาด, ชัด)

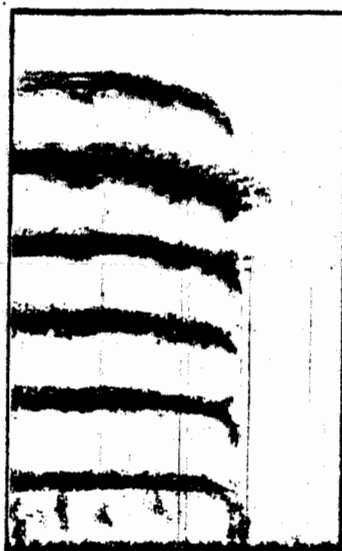
ชา

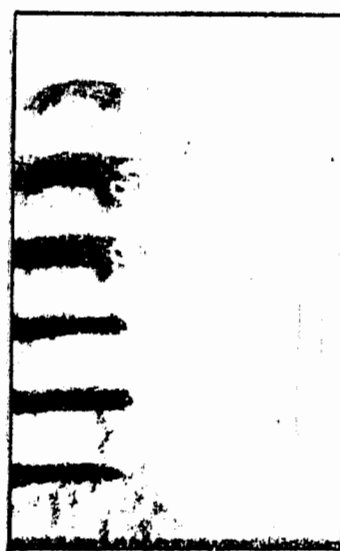
ช่า

ช้า

ชาด

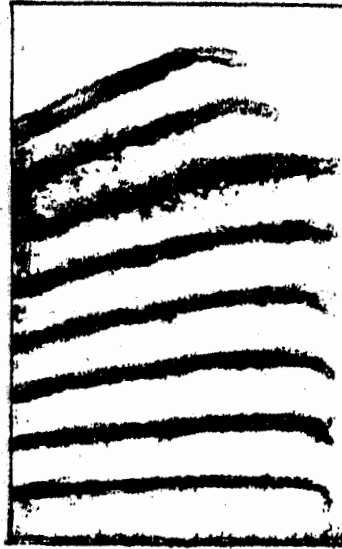

ชัด

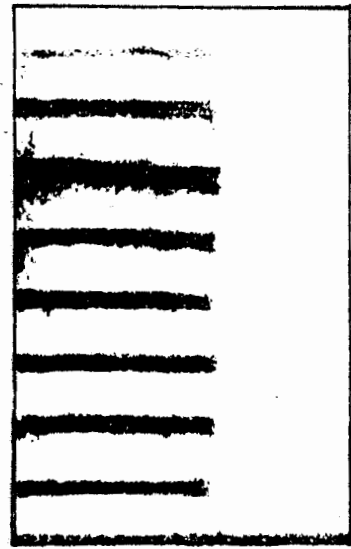
แผ่นภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประจักษ์ ชุดที่ 2
(ปี, ป่า, ป้ำ, ปาก, ปัก)

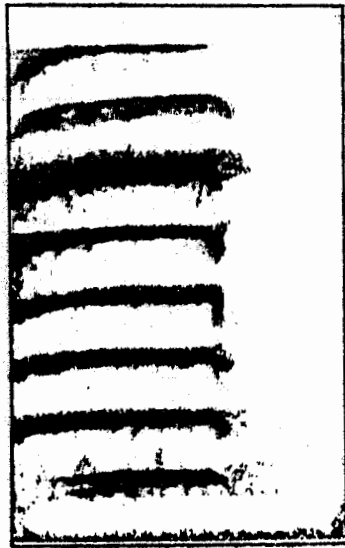
ปี

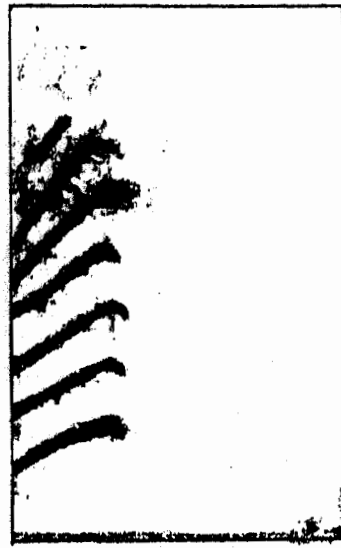
ป่า

ป้ำ

ปาก

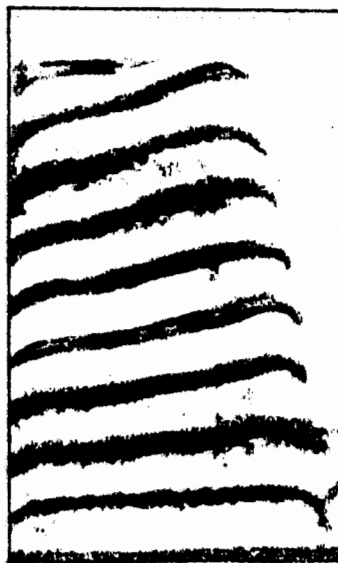

ปัก

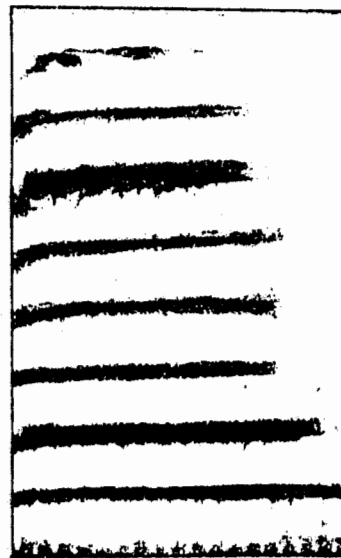
แผ่นภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประเภศ ชุดที่ 3
(อาย, อ่าน, อ่าง, อาบ, อับ)

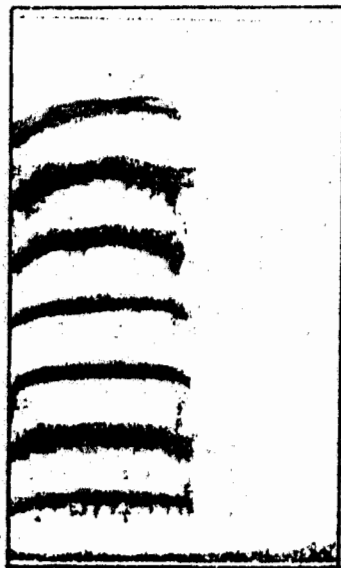
อาย

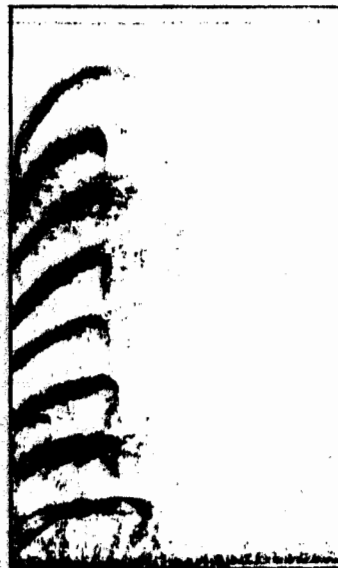
อ่าน

อ่าง

อาบ

อับ

แผนภาพคลื่นเสียงคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประเภส จุฬที่ 4

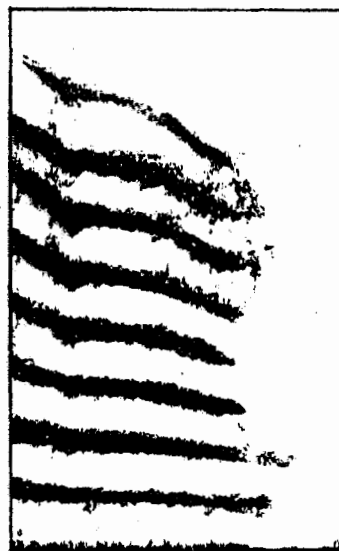
(คา, ค่ำ, ค้า, คาค, คัก)

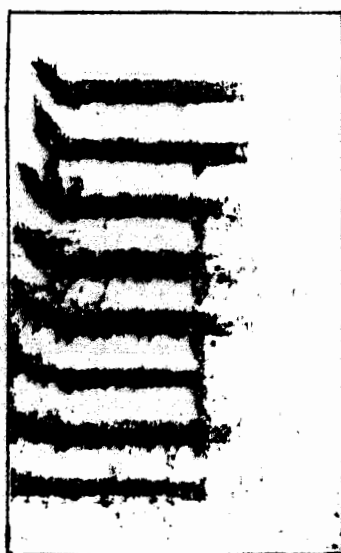
คา

ค้ำ

ค้า

คาค

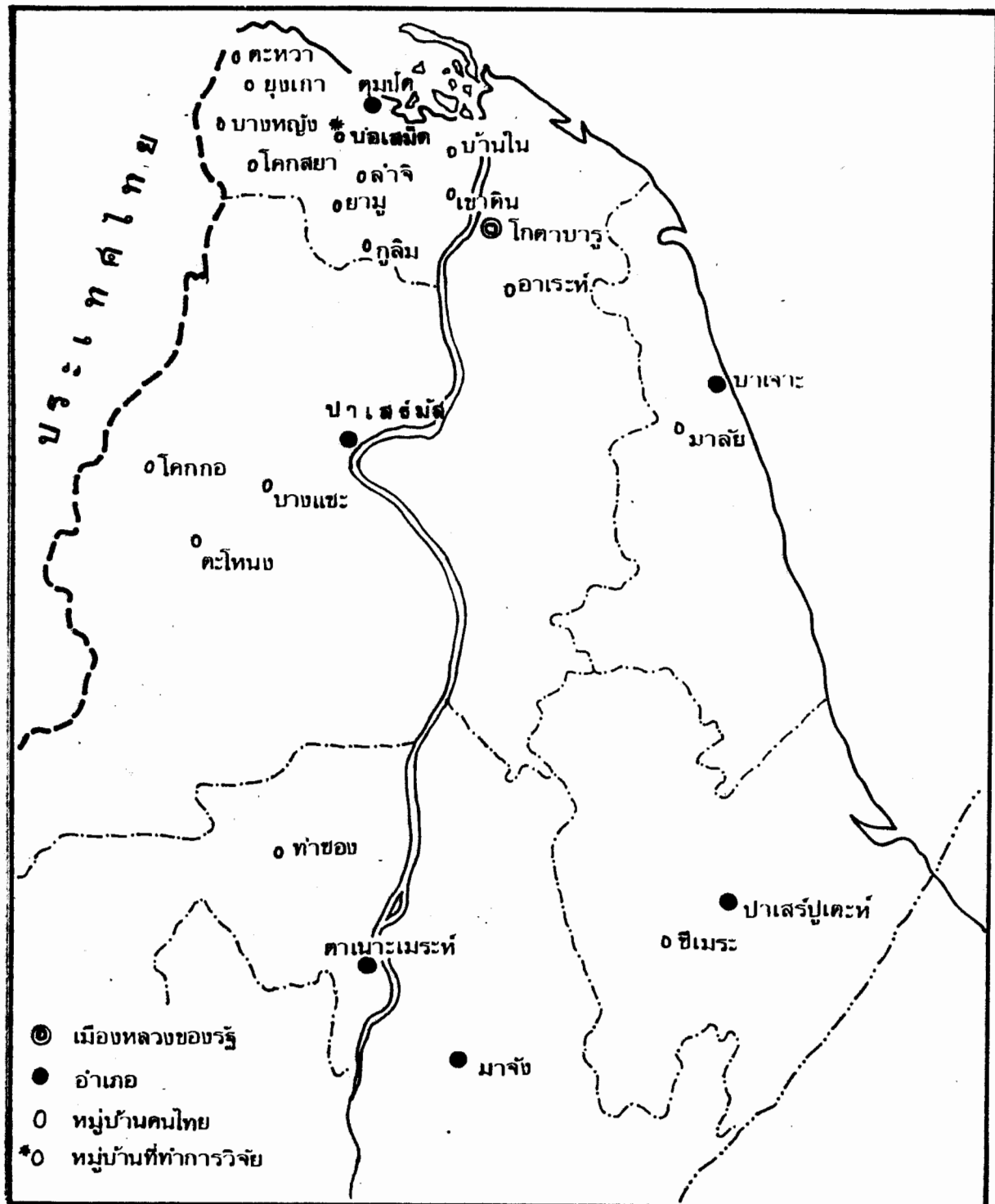

คัก

ภาคผนวก จ .

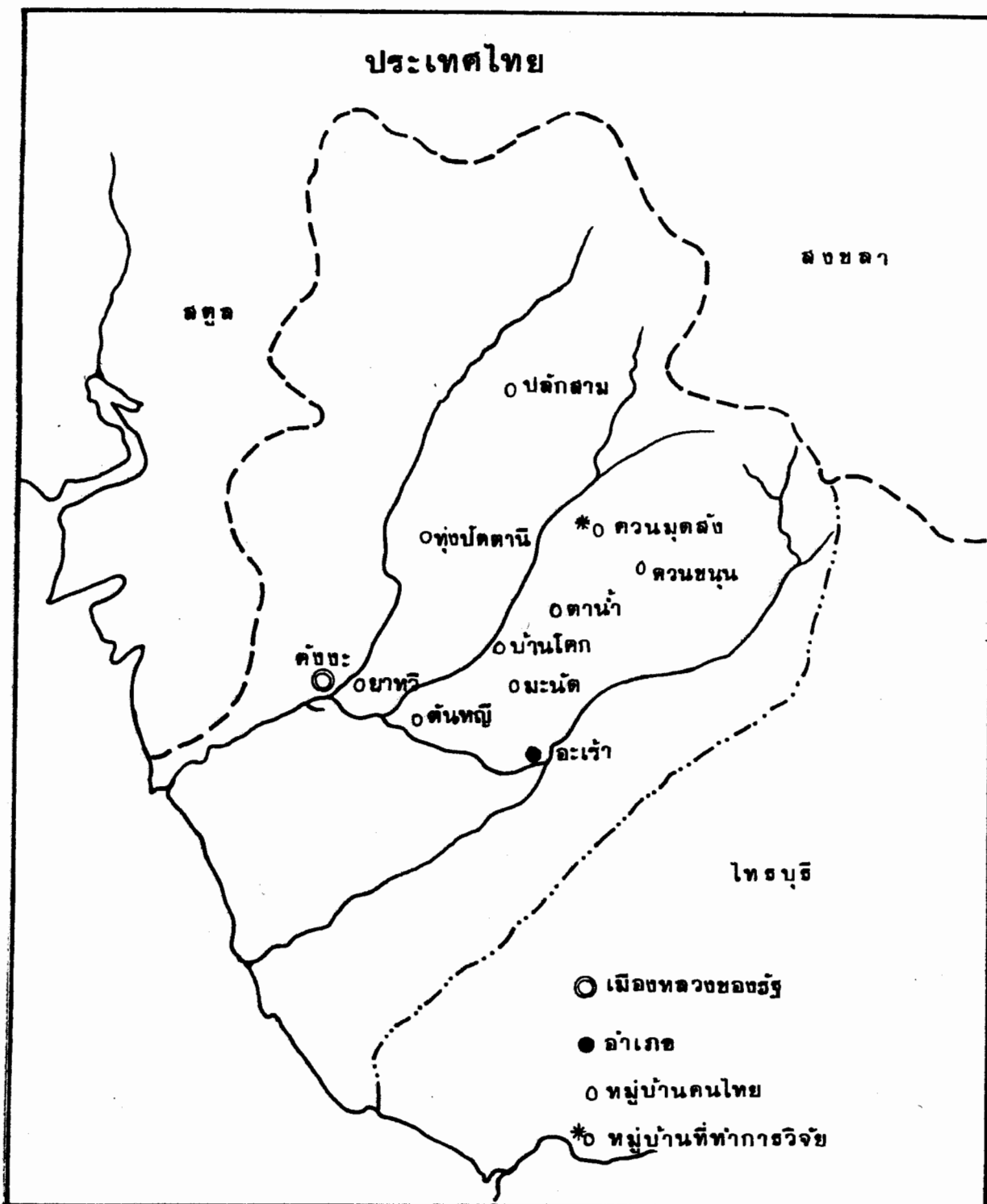
แผนที่แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

แผนที่ ๓ แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐกลันตัน

ที่มา : สถาบันกงสุลไทยเมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน, มาเลเซีย

แผนที่ ๕ แสดงหมู่บ้านคนไทยในรัฐปะลิส

ที่มา : สำนักงานประชาสัมพันธ์ฝ่ายคนไทยรัฐปะลิส, มาเลเซีย

ประวัติผู้เขียน

นายฉันทสิทธิ์ ทองช่วย เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ ที่ตำบลชัยบุรี อำเภอมือง จังหวัดพิจิตร สำเร็จปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (เกียรตินิยม) เมื่อปีการศึกษา ๒๔๙๕ และปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาและวรรณคดีไทย) เมื่อปีการศึกษา ๒๔๙๘ มีผลงานทางวิชาการที่พิมพ์เผยแพร่แล้วดังนี้คือ ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเเห่ อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต (๒๕๑๔), การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกเรื่อง สมุทรโฆษ (๒๕๒๐), รวมเกียรติที่เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ (๒๕๒๒) และเป็นอนุกรรมการร่วมในการจัดทำพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ ๒๕๒๕ ฉบับสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษา ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา